

Štúdia Subnational Business Ready v Európskej únii 2024:

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

WORLD BANK GROUP
Development Economics | Global Indicators

**SUBNATIONAL
BUSINESS READY**

S financovaním z

© 2024 Medzinárodná banka pre obnovu a rozvoj/Svetová banka
1818 H Street NW, Washington, DC 20433
Telefón: 202-473-1000; Internet: www.worldbank.org

Niektoré práva vyhradené
1 2 3 4 19 18 17 16

Toto dielo je výsledkom práce zamestnancov Svetovej banky a ďalších prispievateľov. Zistenia, interpretácie a závery vyjadrené v tomto diele nemusia nevyhnutne odrážať názory Svetovej banky, jej Predstavenstva výkonných riaditeľov alebo vlád, ktoré zastupujú. Svetová banka nezaručuje presnosť údajov uvedených v tomto diele. Hranice, farby, názvy a iné informácie uvedené na akejkoľvek mape v tomto diele neznamenaajú žiadny úsudok zo strany Svetovej banky, pokiaľ ide o právny štatút akéhokoľvek územia alebo schválenie či akceptovanie týchto hraníc. Všetky mapy v tejto správe boli schválené oddelením kartografie Skupiny Svetovej banky.

Nič v tomto dokumente nepredstavuje ani sa nepovažuje za obmedzenie alebo zrieknutie sa výsad a imunit Svetovej banky, ktoré sú výslovne vyhradené.

Podpora Európskej komisie pre vydanie tejto publikácie nie je vyjadrením súhlasu s jej obsahom, ktorý odráža len názory autorov, a Európska komisia nenesie zodpovednosť za akékoľvek použitie informácií v nej obsiahnutých.

Práva a povolenia

Táto práca je dostupná pod licenciou Creative Commons Attribution 3.0 IGO (CC BY 3.0 IGO) <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/igo/>. Na základe licencie Creative Commons Attribution môžete toto dielo voľne kopírovať, šíriť, prenášať a upravovať, a to aj na komerčné účely, za nasledujúcich podmienok:

Uvádzanie autora—dielo citujte nasledovne: Svetová banka. 2024. *Štúdia Subnational Business Ready v Európskej únii 2024: SLOVENSKÁ REPUBLIKA*. Svetová banka. Licencia: Creative Commons Attribution CC BY 3.0 IGO.

Preklady—Ak vytvoríte preklad tohto diela, spolu s uvedením autora pridajte aj nasledujúce vyhlásenie o odmietnutí zodpovednosti: *Tento preklad nebol vytvorený Svetovou bankou a nemá by sa považovať za oficiálny preklad Svetovej banky. Svetová banka nenesie zodpovednosť za obsah alebo chyby v tomto preklade.*

Adaptácie—Ak vytvoríte adaptáciu tohto diela, spolu s uvedením autora uveďte aj nasledujúce vyhlásenie o odmietnutí zodpovednosti: *Tento dokument je adaptáciou pôvodného diela Svetovej banky. Za názory a stanoviská vyjadrené v adaptácii zodpovedá výlučne autor alebo autori adaptácie a nepodliehajú schváleniu Svetovej banky.*

Obsah tretích strán—Svetová banka nemusí nevyhnutne vlastniť každú zložku obsahu uvedeného v diele. Svetová banka preto nezaručuje, že použitie jednotlivých komponentov alebo častí, ktoré sú vo vlastníctve tretích strán, obsiahnutých v diele, neporušuje práva týchto tretích strán. Riziko nárokov vyplývajúcich z takéhoto porušenia nesiete výlučne vy. Ak si želáte opätovne použiť niektorú časť diela, je vašou povinnosťou zistiť, či je na takéto opätovné použitie potrebné povolenie. Zároveň je na vás aj získanie povolenia od vlastníka autorských práv. Príklady takýchto častí diela môžu okrem iného zahŕňať tabuľky, obrázky alebo ilustrácie.

Všetky otázky týkajúce sa práv a licencií adresujte na World Bank Publications, The World Bank Group, 1818 H Street NW, Washington, DC 20433, USA; e-mail: pubrights@worldbank.org

Obsah

Predslov	2
Podakovanie	4
Zhrnutie	6
Metodika	12
1. Prehľad	16
1.1 Celkové výsledky	17
1.2 Zistenia z údajov z podnikových prieskumov	21
1.3 Vstup do podnikania	23
1.4 Miesto podnikania	26
1.5 Komunálne služby	32
1.6 Riešenie sporov	39
1.7 Platobná neschopnosť podnikov	43
2. Podrobné informácie o vstupe do podnikania	47
3. Podrobné informácie o umiestnení stavby	60
3.1 Stavebné povolenia	61
3.2 Povolenia v oblasti životného prostredia	74
3.3 Prevod nehnuteľnosti	81
4. Podrobné informácie o komunálnych službách	93
4.1 Elektrina	94
4.2 Voda	105
4.3 Internet	113
5. Podrobné informácie o riešení sporov	123
6. Podrobné informácie o platobnej neschopnosti podnikov	138
Odkazy	148

Predslov

Vo svete utlmeného rastu podnikov, nezamestnanosti a viacerých sociálno-ekonomických kríz sú porozumenie a zlepšovanie podnikateľského prostredia nedoceneniteľné. Štúdie *Subnational Business Ready* (Štúdie B-READY na nižšej ako národnej úrovni) sa začali realizovať v kľúčovom momente v kontexte európskeho hospodárskeho prostredia – poskytujú dôkladné a komplexné preskúmanie podnikateľského prostredia v rôznych regiónoch siedmich členských štátov Európskej únie: Bulharska, Chorvátska, Maďarska, Portugalska, Rumunska a Slovenska. Táto iniciatíva nie je výlučne analytická – je v podstate transformačná a jej cieľom je katalyzovať politické reformy a oživiť súkromný sektor využitím rôznych regionálnych silných stránok v rámci Európskej únie.

Účinná spolupráca medzi Svetovou bankou a Európskou komisiou, najmä Generálnym riaditeľstvom pre regionálnu a mestskú politiku (GR REGIO) napomohla pri podpore členských štátov dosahovať kohézne politické ciele. Táto spolupráca priniesla aj celosvetovo relevantné analýzy a prelievanie poznatkov. Realizácia týchto štúdií *Subnational B-READY* vychádza z predchádzajúcich štúdií financovaných zo strany GR REGIO, v rámci ktorých bolo v rokoch 2017 až 2022 porovnávaných 115 miest zo 16 členských štátov.

Závazok Svetovej banky podporovať hospodársky rozvoj a zmierňovať prekážky, ktoré bránia rastu súkromného sektora, je úzko spojený s cieľom odstraňovať chudobu na planéte, na ktorej sa bude dať dobre žiť. Odráža sa to v metodickom prístupe tímu štúdie *Subnational B-READY* – analyzuje a porovnáva podnikateľské prostredie na miestnej úrovni s cieľom podporiť udržateľný a inkluzívny hospodársky rast. Zahnutím aspektov environmentálnej udržateľnosti do svojich hodnotení projekt zameraný na nižšiu

ako národnú úroveň priamo podporuje záväzok skupiny Svetovej banky zameraný na planétu, kde sa bude dobre žiť. Projekt s trvalou podporou Európskej komisie poskytuje prehľad regulačných procesov v jednotlivých krajinách a poukazuje na regionálne rozdiely v obchodných predpisoch a ich praktickom uplatňovaní. Štúdie na nižšej ako národnej úrovni poskytujú možnosti rozvoja účinných regulačných rámcov a zlepšených administratívnych procesov, ktoré sú kľúčové pre hospodársku odolnosť a rast.

Zameraním sa na celý rad tém vrátane vstupu do podnikania, miesta podnikania, komunálnych služieb, riešenia sporov a platobnej neschopnosti podnikov zabezpečuje projekt na nižšej ako národnej úrovni komplexné hodnotenie faktorov, ktoré ovplyvňujú podnikateľské prostredie. Zjednodušenie vstupu do podnikania je kľúčové pre vytváranie pracovných miest a hospodársky rast, pričom jednoduché registračné postupy a transparentnosť zabezpečujú integritu podnikania. Bezpečné vlastnícke práva a účinná správa pozemkov podporujú investície a efektívnosť trhu, zatiaľ čo pevný environmentálny rámec pre výstavbu chráni verejnosť a zabezpečuje udržateľnosť. Spoľahlivé komunálne služby, najmä elektrina a voda, sú veľmi dôležité pre prevádzku a ziskovosť. Účinné riešenie sporov a silné súdne systémy podporujú investície tým, že zabezpečujú včasné a nákladovo efektívne procesy. Robustné rámce pre platobnú neschopnosť podnikov majú zásadný význam pre hospodársku stabilitu, odolnosť a zachovanie pracovných miest. Pochopenie a optimalizácia týchto oblastí sú kľúčové na vytvorenie prostredia, ktoré podporuje udržateľné a inkluzívne obchodné operácie.

Okrem toho, kooperatívny charakter štúdií *Subnational B-READY* – uskutočňovaných v súlade s prioritami národ-

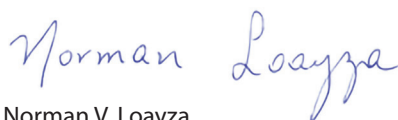
ných a miestnych vlád – zaručuje, že poznatky zo štúdií budú relevantné a použiteľné. Táto angažovanosť je dôkazom spoločného záväzku rôznych vládnych úrovní zdokonaľiť obchodné postupy s cieľom posilniť hospodársky vplyv.

Cieľom týchto hodnotení je nielen identifikovať rozdiely, ale aj usmerniť tvorcov politik a podporiť dialóg medzi miestnou a národnou vládou a súkromným sektorom. Cieľom výmeny osvedčených postupov a úspešných príkladov je podnietiť inovatívne a účinné reformy v rôznych regiónoch a vytvoriť tak precedens pre budúce hospodárske zlepšenia.

Štúdie Subnational B-READY pre týchto šesť krajín v podstate predstavujú viac než len správy – sú návodom na inteligentnejšie a účinnejšie politiky, ktoré posilnia postavenie podnikov a podporia významný hospodársky rast. Sme presvedčení, že poznatky z týchto hodnotení budú

katalyzátorom významných krokov v rozvoji súkromného sektora a tvorbe hospodárskej politiky na regionálnej aj národnej úrovni.

Vyslovujeme hlbokú vďaku všetkým prispievateľom, partnerom a zainteresovaným stranám, ktorých odborné znalosti a neochvejná obetavosť prispeli k vypracovaniu týchto komplexných štúdií. Vaša neustála angažovanosť a prínosná spätná väzba sú veľmi dôležité pri napredovaní v našom poslaní zlepšovať podnikateľské prostredie na celom svete a pripravovať pôdu pre éru obnoveného rastu a prosperity.

Norman V. Loayza

Riaditeľ pre rozvojovú ekonomiku

Skupina pre globálne ukazovatele, Svetová banka

Pod'akovanie

Štúdia *Subnational Business Ready* (B-READY) v Slovenskej republike (SR) bola realizovaná pod záštitou Ministerstva hospodárstva SR a financovaná Generálnym riaditeľstvom Európskej komisie pre regionálnu a mestskú politiku.

Túto správu vypracoval tím Svetovej banky pod vedením Tommasa Roomsa. Tím tvorili Gina Cardenas Varon, Edgar Chavez, Ana Santillana Farakos, Lilla Fardos, Marko Grujicic, Marie Lendělová, Maksym Iavorskyi, Matej Jankovic, Mihir Nikhil Madhekar, Andrei Moarcăș, Trimor Mici, Mădălina Papahagi, Alberto Pellicano, Michala Puškárová, Ben Solis, Predrag Sutanovac, Burak Turkogulu, Julien Vilquin, Daniela Zahradníková a Marek Žemlička. Tím je vďačný za cenné pripomienky, ktoré mu poskytli odborní hodnotitelia zo Skupiny Svetovej banky. Celý text skontrolovali Marcel Ionescu-Heroiu, Arvind Jain, Klaus Adolfo Koch-Saldarriaga, Andres Federico Martinez, Nina Pavlova Mocheva, Sergio Ariel Muro a Pilar Salgado Otonel. Norman Loayza, Marina Wes, Goran Tinjic, Anna Akhalkatsi, Lasse Melgaard, Jehan Arulpragasam a Reena Badiani-Magnusson poskytli poradenstvo a vedenie. Cennú pomoc a príspevky v rôznych fázach projektu poskytli Giovanni Bo, Adela Delcheva, Alina Gres, Corina Grigore, Irina Koval, Monique Pelloux, Julie Biau, Sylvia Stoyanova a Serge Randriamiharisoa.

Správu upravili Matthew Robert Zoller, Deviah Machimanda Appaiah, Charles Hagner a Susan Boulanger. Grafickú úpravu pripravil Luis Liceaga.

Tím štúdie *Subnational B-READY* vyslovuje osobitné poďakovanie za podporu projektu piatim slovenským samosprávam, Finančnej správe, Ministerstvu vnútra, Ministerstvu spravodlivosti, Úradu pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb a Úradu pre reguláciu sieťových

odvetví, ako aj miestnym poskytovateľom komunálnych služieb a súdom.

Zber údajov sa uskutočnil v spolupráci so Slovenskou komorou architektov a Alianciou advokátov. Na štúdiu sa podieľalo viac ako 100 podnikových poradcov, inžinierov, právnikov, elektrikárov, architektov, stavebných expertov, poskytovateľov komunálnych služieb, verejných činiteľov, sudcov a súdnych orgánov. Tím by chcel vyjadriť osobitnú vďaku štátnym a miestnym verejným činiteľom a členom súdnictva, ktorí sa zúčastnili na projekte a ktorí poskytli pripomienky počas obdobia konzultácií a posudzovania údajov.

Štúdia *Subnational B-READY* je produktom viceprezidentstva pre rozvojovú ekonomiku (DECVP), ktoré vedie Indermit Gill, vedúci viceprezident a hlavný ekonóm Skupiny Svetovej banky. B-READY má sídlo v Skupine pre globálne ukazovatele, rozvojovú ekonomiku (DECIG) a dohliada na ňu Norman Loayza (riaditeľ DECIG). Projekty *Subnational B-READY* realizuje tím pod vedením Mădăliny Papahagi (vedúca odborníčka pre súkromný sektor, DECSN) a Valentiny Saltane (manažérka, DECSN) v spolupráci s ďalšími oddeleniami DECIG (*Business Ready*, ktorú vedie Valeria Perotti a *Enterprise Analysis*, ktorú vedie Jorge Rodriguez Meza).

Tím z oddelenia *Enterprise Analysis* zozbieral všetky údaje B-READY na úrovni podnikov prostredníctvom realizácie rozšírených podnikových prieskumov a poskytol neoceniteľné poradenstvo pri tvorbe dotazníkov a vypracovaní ukazovateľov. Tento tím vedie Jorge Rodriguez Meza (manažér) a tvoria ho Gemechu Aga, Nesma Ali, David C. Francis, Norma Janeth Gomez Caceres, Caroline Gomes

Nogueira, Arvind Jain, Filip Jolevski, Nona Karalashvili, Hibret Maemir, Eugenia Aurora Rodriguez Cuniolo, Davide Salvatore Mare, William Soh, Nazim Tamkoc, Kohei Ueda, Domenico Viganola, Rose Wairimu Gachina a Joshua Wimpey.

Tím sa ospravedlňuje všetkým jednotlivcom alebo organizáciám, ktoré boli v tomto zozname neúmyselne vynechané, a vyjadruje svoje uznanie všetkým prispievateľom do projektu Subnational B-READY v Európskej únii vrátane tých, ktorých mená tu nemusia byť uvedené.

Zhrnutie

Štúdia *Subnational Business Ready* (B-READY) v Európskej únii: Komplexné hodnotenie regionálnej podnikateľskej klímy

Séria B-READY v Európskej únii (EÚ) je projekt vedený Svetovou bankou v spolupráci s Generálnym riaditeľstvom Európskej komisie pre regionálnu a mestskú politiku (GR REGIO), ktorého cieľom je posúdiť a zlepšiť podnikateľské prostredie v rôznych regiónoch EÚ. Tento rok sa séria B-READY vzťahuje na 40 miest v šiestich členských štátoch EÚ – Bulharsku, Chorvátsku, Maďarsku, Portugalsku, Rumunsku a Slovenskej republike – a pokrýva 36 európskych regiónov. Táto fáza nadväzuje na predchádzajúce štúdie Svetovej banky na menšej než národnej úrovni, ktoré sa v týchto krajinách uskutočnili v rokoch 2017 až 2022. V predchádzajúcich správach na nižších ako národných úrovniach v EÚ sa hodnotilo podnikateľské prostredie v Bulharsku, Maďarsku a Rumunsku (2017); Chorvátsku, Českej republike, Portugalsku a Slovenskej republike (2018); Grécku, Írsku a Taliansku (2020); Rakúsku, Belgicku a Holandsku (2021); a Dánsku, Fínsku a Švédsku (2022), pričom sa hodnotilo 115 miest v 16 členských štátoch EÚ. Tieto štúdie položili základy pre identifikáciu regulačných nedostatkov a zdieľanie osvedčených postupov zameraných na posilnenie regionálnej hospodárskej súdržnosti EÚ. V rámci pokračujúceho úsilia tím spúšťa druhé kolo meraní, ktoré sa bude týkať viac ako 60 miest z Českej republiky, Grécka, Írska, Talianska, Poľska a Španielska. Tretie kolo sa má začať v roku 2025, pričom hodnotenie sa rozšíri na viacero členských štátov EÚ.

Cieľ

Hlavným cieľom štúdií *Subnational B-READY* je identifikovať a riešiť regionálne rozdiely v regulačnom prostredí a podporovať reformy, ktoré napomôžu rastu súkromného sektora, tvorbe pracovných miest a udržateľnosti. Rad štúdií *Subnational B-READY* prináša dôkladnú analýzu podnikateľského prostredia na miestnej úrovni založenú na údajoch, ktorá ponúka užitočné poznatky pre tvorcov politik. Skúmaním kľúčových oblastí životného cyklu podniku – vstup do podnikania, miesto podnikania (vrátane stavebného povolenia, environmentálneho povolenia a prevodu majetku), komunálne služby (elektrina, voda a internet), riešenie sporov a platobná neschopnosť podniku – táto správa ponúka plán na zlepše-

nie administratívnych procesov a regulačných rámcov, ktoré priamo ovplyvňujú podniky na miestnej úrovni v piatich slovenských mestách: Bratislava, Košice, Prešov, Trnava a Žilina.

Zamýšľané publikum

Táto séria správ B-READY je určená širokej verejnosti, od úradníkov národnej vlády a miestnej samosprávy cez zainteresované strany zo súkromného sektora až po rozvojové agentúry, tvorcov politik a výskumníkov. Zistenia majú týmto skupinám pomôcť identifikovať osvedčené postupy, znížiť regulačné prekážky a podporiť jednoduchšie a efektívnejšie podnikateľské prostredie v jednotlivých regiónoch. Okrem toho zhromaždené údaje slúžia miestnym samosprávam ako účinný nástroj, ktorý im umožňuje porovnávať a sledovať výkonnosť v čase nielen v porovnaní s vnútroštátnymi normami, ale aj medzinárodnými referenčnými hodnotami. Komplexné základné súbory údajov o jednotlivých krajinách poskytujú široké možnosti pre ďalší výskum v oblasti rozvoja a rastu súkromného sektora.

Význam regionálnych údajov

Pohľad na regionálnu dynamiku umožňuje hospodárstvu dosiahnuť inkluzívnejší a udržateľnejší hospodársky rast. Správy *Subnational B-READY* poskytujú vládam dôkazy potrebné na navrhnutie cielených reforiem, ktoré umožnia regiónom zlepšiť ich podnikateľské prostredie a odstrániť rozdiely vo výkonnosti. Dúfame, že kľúčové zistenia podporia vzájomné získavanie poznatkov v regiónoch prostredníctvom šírenia osvedčených postupov pozorovaných v mestách, ktoré vykazujú vysoký výkon. Očakáva sa, že takáto výmena osvedčených postupov povedie k medziregionálnym zlepšeniam a nakoniec podporí konkurencieschopnosť v celej EÚ.

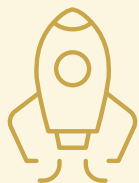
Poukázaním na úspechy, ale aj oblasti, ktoré je potrebné zlepšiť, sa tieto hodnotenia snažia podporiť tvorcov politik na národnej a regionálnej úrovni pri presadzovaní zmysluplných reforiem. Projekt je tak príkladom spoločného záväzku Svetovej banky a GR REGIO posilniť hospodársku súdržnosť a odolnosť v rámci EÚ prostredníctvom dôkladnej analýzy a odporúčaní pre oblasť zákonov založených na dôkazoch.

Hlavné zistenia

- ▶ Z piatich slovenských miest porovnávaných v tejto štúdii žiadne nevyniká vo všetkých meraných oblastiach. Bratislava dosahuje najlepšie výsledky v oblasti miesta podnikania a komunálnych služieb, ale zaostáva v oblasti riešenia sporov a platobnej neschopnosti podnikov. Trnava zas patrí medzi dve najúspešnejšie mestá v oblasti vstupu do podnikania a platobnej neschopnosti podnikov, ale má čo zlepšovať vo všetkých troch ostatných témach. Dve porovnávané mestá na východnom Slovensku vedú v oblasti riešenia sporov (Košice) a platobnej neschopnosti podnikov (Prešov), ale obe by sa mohli zlepšiť v oblasti komunálnych služieb.
- ▶ Žilina vykazuje najkonzistentnejšie výsledky vo všetkých témach. Napriek tomu, že je jediným mestom, ktoré nevedie v žiadnej oblasti, je zároveň jediným miestom bez najnižšieho alebo druhého najnižšieho skóre v rámci jednotlivých tém.
- ▶ Slovenské mestá majú v priemere najvyššie priemerné skóre v témach vstup do podnikania a riešenie sporov: 88,0 a 82,4 bodu zo 100. Väčší priestor na zlepšenie má krajina v témach komunálne služby, miesto podnikania a platobná neschopnosť podnikov s priemernými hodnotami 77,4, 73,5 a 72,6 bodu.
- ▶ Témy s najvyšším priemerným skóre (vstup do podnikania) a najnižším priemerným skóre (platobná neschopnosť podnikov) sú zároveň oblasťami, ktoré zaznamenávajú najmenšie, resp. najväčšie rozdiely vo výkonnosti v jednotlivých mestách. Z toho vyplýva, že ak sa predpisy uplatňujú konzistentne naprieč lokalitou, výkonnosť miest býva vyššia.
- ▶ Slovenské mestá majú tendenciu dosahovať lepšie výsledky v oblasti sily regulačného rámca (I. pilier) a majú nedostatky v oblasti poskytovania verejných služieb (II. pilier), najmä v oblasti miesta podnikania, a v oblasti prevádzkovej efektívnosti (III. pilier), najmä v oblasti komunálnych služieb a platobnej neschopnosti podnikov. Inými slovami, hoci existujú predpisy a sú na úrovni medzinárodných osvedčených postupov, krajina by mohla zlepšiť ich praktické uplatňovanie.
- ▶ Hoci slovenské mestá dodržiavajú jednotný regulačný rámec a majú zväčša rovnakú úroveň kvality verejných služieb, spôsob uplatňovania predpisov v praxi a efektívnosť verejných orgánov sa v rámci krajiny líšia: väčšina rozdielov medzi jednotlivými mestami zistených v tejto štúdii je spôsobená rozdielmi v prevádzkovej efektívnosti podnikových regulačných procesov.
- ▶ Rozdiely na nižšej než národnej úrovni existujú aj v oblastiach, v ktorých všetky slovenské mestá dosahujú relatívne dobré výsledky, ako je napríklad vstup do podnikania. Napríklad čas potrebný na registráciu novej spoločnosti s ručením obmedzeným sa pohybuje od 10,5 dňa v Trnave do 20,5 dňa v Bratislave. Tento rozdiel závisí od času, ktorý potrebujú miestne úrady finančnej správy na spracovanie žiadosti o registráciu na daň z príjmov, ako aj na dokončenie registrácie pre DPH.
- ▶ Čas potrebný na získanie stavebného povolenia sa pohybuje od 9,5 mesiaca (286 dní) v Prešove po viac ako dvojnásobok v Bratislave (626 dní). Tento rozdiel závisí najmä od času potrebného na získanie územného rozhodnutia a povolenia na investičný projekt od obecných a okresných úradov. Lehota na vydanie územného rozhodnutia nie je stanovená zákonom a dĺžka týchto procesov závisí od pracovného zaťaženia a efektívnosti miestnych orgánov.
- ▶ Účinnosť procesu udeľovania environmentálnych povolení sa tiež líši v závislosti od mesta. Čas potrebný na získanie rozhodnutia o tom, či je potrebné posúdenie vplyvov na životné prostredie, sa výrazne líši, od 45 dní v Prešove po 100 dní v Žiline, čo je ovplyvnené administratívnymi kapacitami regiónov a objemom rozvojových aktivít.
- ▶ V oblasti platobnej neschopnosti podnikov je dĺžka trvania likvidačných konaní podmienená rôznym pracovným zaťažením miestnych súdov. Napríklad v Žiline trvá takéto konanie 39 mesiacov, keďže prípadov tu býva veľa a sú zložité vzhľadom na úlohu mesta ako strategického dopravného uzla a centra automobilového priemyslu. Naproti tomu Prešov ukončí likvidáciu za 24 mesiacov vďaka relatívne nízkemu počtu prípadov. Pracovná sila, ktorá nie je úmerná pracovnému zaťaženiu, znevýhodňuje najvyťaženejšie súdy.

Oblasti na zlepšenie

Vstup do podnikania

Proces registrácie pre DPH v Slovenskej republike, ktorý zaberá najviac času v rámci vstupu do podnikania, by sa mohol zefektívniť tým, že by sa umožnilo vykonať registráciu pre DPH v rovnakom čase ako registráciu na daň z príjmov. Dalo by sa to zjednodušiť aj urýchlenním rozhodnutia o registrácii a až následným vykonávaním kontrol. Napríklad v Rumunsku sa spoločnosti môžu rozhodnúť pre dobrovoľnú registráciu pre DPH v čase podania žiadosti do obchodného registra. Analýza rizík sa vykonáva po registrácii a v prípade problémov s predloženými údajmi môže byť rozhodnutie zrušené.

Medzi ďalšie oblasti, ktoré by sa mohli zlepšiť v oblasti vstupu do podnikania, patrí odstránenie požiadavky na počiatočný kapitál a zrušenie povinnosti mať živnostenské oprávnenie. Vo väčšine krajín EÚ sa takéto oprávnenia vyžadujú len od spoločností v regulovaných alebo strategických odvetviach alebo pri činnostiach, ktoré predstavujú vyššiu úroveň rizika. Niekoľko členských štátov EÚ vrátane Belgicka, Fínska, Írska a Holandska tiež zrušilo minimálnu kapitálovú požiadavku, zatiaľ čo iné štáty, ako napríklad Bulharsko, Grécko a Portugalsko, ju znížili na menej ako 0,1 % príjmu na osobu.

Miesto podnikania

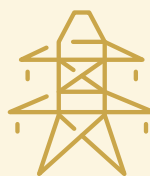
Na zlepšenie procesu udeľovania stavebných povolení by Slovenská republika mohla zjednodušiť schvaľovanie pred výstavbou a zlepšiť koordináciu medzi jednotlivými orgánmi prostredníctvom digitalizácie povoľovacieho procesu. Osvedčené postupy v iných krajinách EÚ, ako sú platformy vytvorené v Chorvátsku, Maďarsku a niektorých mestách v Portugalsku, by pre Slovenskú republiku mohli predstavovať cenné poznatky. Na Slovensku nie je schvaľovanie územného plánu integrované s procesom posudzovania vplyvov na životné prostredie. Bolo by prospešné zosúladiť všetky environmentálne aspekty do jedného procesu.

Na zlepšenie procesu udeľovania environmentálnych povolení by Slovenská republika mohla v plnej miere prijať

prístup k environmentálnemu schvaľovaniu založený na riziku, podobne ako je to v Belgicku a Dánsku, kde sú jednoduchšie projekty oslobodené od rozsiahleho environmentálneho posudzovania. Slovensko by mohlo zvýšiť efektívnosť a účinnosť environmentálneho povoľovania aj ďalším rozvojom digitálnych nástrojov pre povoľovací proces. Zavedenie možností online platieb, automaticky generovaných kontrolných zoznamov a možnosti podávať spory online môže výrazne zlepšiť dostupnosť a efektívnosť procesu.

V záujme ďalšieho zlepšenia správy pozemkov a prevodu nehnuteľností v Slovenskej republike by vláda mohla zvážiť úplnú digitalizáciu back-office operácií pri vybavovaní žiadostí na katastri nehnuteľností. Okrem toho by interoperabilita databázy katastra s inými orgánmi zvýšila spoľahlivosť a umožnila zlepšenie efektívnosti. Pokiaľ iné inštitúcie vedú a spravujú evidenciu s údajmi týkajúcimi sa prevodu nehnuteľností alebo správy pozemkov, umožnením výmeny údajov medzi ich databázami by sa zvýšila efektívnosť procesu a katastrálny úrad by tak nemusel oznamovať daňovému úradu každý prevod nehnuteľnosti. Dobré príklady vývoja platforiem prepájajúcich databázy ponúka Dánsko. Okrem toho by orgány v Slovenskej republike mali zvážiť úpravu právneho rámca tak, aby bolo povinné overovanie totožnosti oboch strán zúčastnených na transakcii.

Komunálne služby

Na zlepšenie sektora elektrickej energie na Slovensku je nevyhnutné zvýšiť transparentnosť a zodpovednosť prostredníctvom zhromažďovania a zverejňovania štatistických údajov o časoch vybavovania pripojení na elektrickú energiu. Tieto údaje umožnia podnikateľom presne odhadnúť čas čakania a stanoviť jasné očakávania. Minimalizácia počtu a trvania výpadkov elektrickej energie je nevyhnutná najmä v regiónoch, ako je Žilina, kde sú výpadky častejšie a dlhšie. Pochopenie a riešenie základných príčin týchto výpadkov pomôže zvýšiť spoľahlivosť. Investície do inteligentných meračov a technológií inteligentných sietí môžu zvýšiť efektívnosť siete a znížiť prevádzkové náklady. Zabezpečenie interoperability medzi digitálnymi platfor-

mami a databázami komunálnych služieb zefektívni procesy a zlepši poskytovanie služieb.

Na zlepšenie vodohospodárskych služieb v Slovenskej republike by sa mohli zaviesť stimuly, ktoré by zabezpečili, aby podniky dodržiavali postupy šetrenia vodou. Hoci existujúci regulačný rámec, na ktorý dohliada Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (ÚRSO), je silný – vrátane výkonnostných noriem a finančných odstrašujúcich mechanizmov – zavedenie pokút, sankcií alebo nefinančných stimulov pre podniky, ktorých cieľom je motivovať k správne mu využívaniu vody, by mohlo ďalej podporiť postupy šetrenia vodou.

Okrem toho by slovenské mestá mohli zaviesť pravidelné stretnutia viacerých zainteresovaných strán s cieľom urýchliť získavanie povolení na výkopové práce. Na týchto stretnutiach by sa zúčastňovali zástupcovia miestnych samospráv, elektrárenských a vodárenských spoločností, správy ciest a ďalších príslušných strán s cieľom koordinovať činnosti a skrátiť čakacie lehoty na povolenia na výkopové práce. Napokon, zlepšenie digitálnych služieb umožnením podávania online žiadostí o vodovodné prípojky vo všetkých mestách a vytvorenie komplexných platforiem na sledovanie stavu žiadostí môže výrazne skrátiť celkový čas potrebný na získanie nových vodovodných prípojek v celej Slovenskej republike.

Ďalšou oblasťou, v ktorej je možné zlepšiť celý proces prevodu vlastníctva, je vytvorenie mechanizmu na účinné riešenie sporov o pozemky. V prípadoch, keď účastník majetkovej transakcie utrpí škodu alebo stratu v dôsledku chyby v katastri nehnuteľností, by sa mohli prijať opatrenia na zlepšenie účinnosti riešenia sporov tým, že sa umožní predísť súdnemu konaniu. V neposlednom rade by orgány mali zvýšiť transparentnosť systému správy pozemkov sprístupnením všetkých relevantných informácií o transakciách s nehnuteľnosťami na internete, a to vrátane zverejňovania odpovedí na sťažnosti v katastri nehnuteľností, ako aj štatistík o sporoch týkajúcich sa nehnuteľností.

Riešenie sporov

Na zlepšenie riešenia sporov v Slovenskej republike sa odporúča urobiť niektoré kľúčové kroky. Po prvé, zlepšenie techník správy prípadov zavedením jasných procesných pravidiel časového harmonogramu prispeje k vyššej efektívnosti súdov. Presadzovanie prísnejších lehôt na doručovanie žalovaným, podávanie vyjadrení k žalobám

a vydávanie znaleckých posudkov zabezpečí väčšiu právnu istotu a predvídateľnosť. Po druhé, podpora využívania alternatívnych mechanizmov riešenia sporov je nevyhnutná, pretože sa tak zlepši efektívnosť súdov znížením počtu sporov, ktoré sa riešia súdnou cestou.

Platobná neschopnosť podnikov

Bolo identifikovaných niekoľko kľúčových oblastí, v ktorých je potrebné posilniť rámec Slovenskej republiky pre oblasť platobnej neschopnosti. Po prvé, hospodárstvo by malo prehodnotiť vysokú mieru povinného uspokojenia nezabezpečených veriteľov, ktorá odrádza dlžníkov od výberu reštrukturalizačného konania a vedie ich k tomu, aby namiesto toho uprednostnili likvidáciu. Riešenie tohto problému by mohlo motivovať viac dlžníkov, aby pristúpili k reštrukturalizácii. Okrem toho je potrebné zlepšiť predpisy o povinnosti podať návrh na začatie konkurzného konania, a to v prípade, že sa objavia prvé známky platobnej neschopnosti. Posilnenie týchto predpisov, potenciálne zvýšením pokút alebo zavedením ďalších opatrení na presadzovanie včasného podávania návrhov, by mohlo znížiť finančné riziká pre veriteľov a zlepšiť celkovú efektívnosť a spravodlivosť konkurzného konania.

Tabuľka 1. Zhrnutie potenciálnych príležitostí na zlepšenie predpisov v Slovenskej republike

Téma	Oblasti na zlepšenie	Príslušné zainteresované strany
Vstup do podnikania	Zrušenie požiadavky na počiatočný kapitál pre spoločnosti s ručením obmedzeným	- Ministerstvo spravodlivosti - Ministerstvo vnútra - Finančná správa - Obchodný register
	Preskúmanie požiadaviek na získanie živnostenského oprávnenia	
	Zjednodušenie procesu registrácie pre DPH	
Miesto podnikania	Stavebné povolenie	
	Zjednodušenie procesu schvaľovania pred výstavbou	- Sekcia bytovej politiky, stavebníctva a mestského rozvoja ministerstva dopravy - Obce
	Zapojenie elektronických platforiem do celého procesu vydávania stavebných povolení	
	Harmonizácia procesov územného plánovania a posudzovania vplyvov na životné prostredie	- Sekcia bytovej politiky, stavebníctva a mestského rozvoja ministerstva dopravy - Ministerstvo životného prostredia - Obce
	Povolenie v oblasti životného prostredia	
	Úplné prijatie prístupu k environmentálnym povoleniam na základe rizika	- Ministerstvo životného prostredia - Okresný úrad v sídle regiónu - Okresný úrad
	Prevod nehnuteľnosti	
	Úplná digitalizácia operácií back-office pri spracovaní žiadostí v rámci katastra nehnuteľností	- Úrad pre geodéziu, kartografiu a kataster - Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a digitalizácie
	Zváženie úpravy právneho rámca tak, aby bolo povinné overenie totožnosti oboch strán zúčastnených na transakcii	- Ministerstvo spravodlivosti - Úrad pre geodéziu, kartografiu a kataster
	Zavádzanie mechanizmov na efektívne riešenie sporov o pozemky	
Komunálne služby	Zvýšenie transparentnosti zverejnením odpovedí na sťažnosti v katastri nehnuteľností a štatistik o pozemkových sporoch	- Úrad pre geodéziu, kartografiu a kataster - Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a digitalizácie
	Elektrina	
	Zvýšenie transparentnosti a zodpovednosti prostredníctvom zhromažďovania a zverejňovania štatistík	- Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (ÚRSO) - Distribučné služby
	Zlepšenie spoľahlivosti dodávok elektrickej energie	
	Voda	
	Zavedenie stimulov zameraných na to, aby podniky dodržiavali postupy šetrenia vodou	- Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (ÚRSO) - Obce - Vodohospodárske služby
	Zavedenie pravidelných stretnutí viacerých zainteresovaných strán s cieľom koordinovať spracovanie povolení na výkopové práce	- Obce - Vodohospodárske služby
	Zavedenie online žiadostí o vodovodné prípojky	Vodohospodárske služby
Riešenie sporov	Zlepšenie správy prípadov zavedením prísnych lehôt a maximálneho počtu odročení	- Ministerstvo spravodlivosti - Miestne sudy
	Podpora alternatívnych mechanizmov riešenia sporov	

Tabuľka 1. Zhrnutie potenciálnych príležitostí na zlepšenie predpisov v Slovenskej republike

Téma	Oblasti na zlepšenie	Príslušné zainteresované strany
Platobná neschopnosť podnikov	Preskúmanie požiadavky, aby boli veritelia v reštrukturalizačnom konaní uspokojení aspoň na 50 % svojich pohľadávok	- Ministerstvo spravodlivosti - Miestne súdy
	Zlepšiť predpisy o povinnosti podať návrh na vyhlásenie konkurzu, aby sa znížili oneskorenia pri začatí konkurzných konaní	

Zdroj: Štúdia Subnational Business Ready

Metodika

V rámci komplexného úsilia Svetovej banky o podporu rozvoja súkromného sektora sa v projekte Subnational B-READY hodnotí podnikateľské prostredie vo vybraných mestách meraných ekonomik s cieľom vymedziť geografické rozdiely. Hodnotenia majú holistický pohľad na súkromný sektor, pretože zohľadňujú všetky zainteresované strany v rozvoji súkromného sektora – vrátane existujúcich firiem, potenciálnych účastníkov trhu a občanov vo všeobecnosti – a hodnotia aspekty, ako sú transparentnosť a environmentálne požiadavky. Hodnotenia sú založené na pôvodných údajoch zozbieraných tímom B-READY a sú zverejnené v správach a na internete.

Ako nový produkt využíva štúdiá Subnational B-READY metodiku globálnej správy B-READY a prispôbuje ju podmienkam konkrétného projektu na základe potrieb klienta. Postupom času sa geografické pokrytie projektu bude rozširovať a jeho metodika sa bude zdokonaľovať. V prvej fáze projektu Európskej únie (EÚ) Subnational B-READY boli vypracované hodnotenia pre 40 miest v šiestich ekonomikách EÚ – v Bulharsku, Chorvátsku, Maďarsku, Portugalsku, Rumunsku a Slovenskej republike.

Výber miest na hodnotenie Subnational B-READY v EÚ sa uskutočňuje na základe geografického pokrytia a veľkosti v rámci konzultácií s Európskou komisiou a národnými vládami. Na Slovensku pokrýva štúdiá Subnational B-READY päť miest v štyroch regiónoch na úrovni NUTS2¹: Bratislava (Bratislavský kraj), Košice (východ), Prešov (východ), Trnava (západ) a Žilina (stred) (mapa 1).

¹ Nomenklatúra územných jednotiek pre štatistické účely (NUTS) je norma geografických kódov na označovanie administratívneho členenia krajín na štatistické účely, ktorý vypracovala a upravuje Európska únia. Existujú tri hlavné kategórie administratívneho členenia: NUTS1 (hlavné sociálno-ekonomické regióny), NUTS2 (základné regióny pre regionálne politiky) a NUTS3 (malé regióny pre špecifické posudzovanie). Viac informácií nájdete na stránke <https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts>.

Mapa 1. Mestá v Slovenskej republike, ktoré sú zahrnuté v štúdiu Subnational B-READY

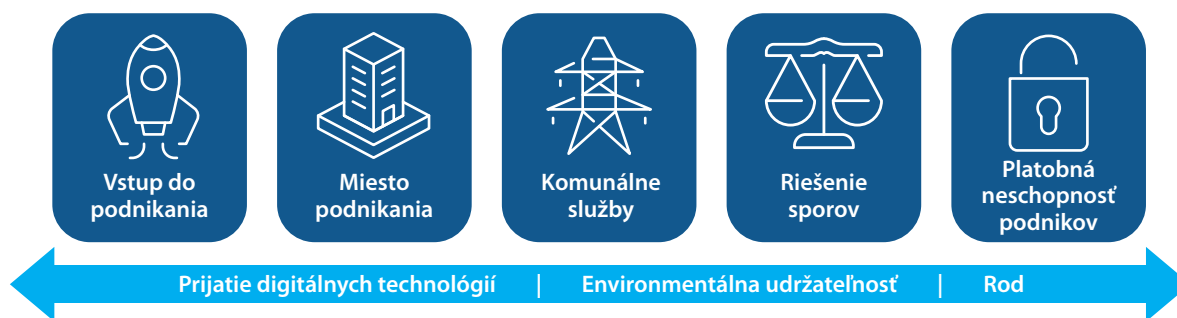

Zdroj: Štúdiá Subnational Business Ready

Hodnotenia Subnational B-READY v EÚ sú rozdelené do piatich tém, ktoré sledujú životný cyklus podniku: Vstup do podnikania, miesto podnikania, komunálne služby, riešenie sporov a platobná neschopnosť podniku (obrázok 1). Hodnotenie v rámci týchto piatich tém zahŕňa prierezové oblasti zavádzania digitálnych technológií, environmentálnej udržateľnosti a rodu.

Každá z piatich tém štúdie Subnational B-READY sa opiera o tri piliere: regulačný rámec, verejné služby a prevádzková efektívnosť (obrázok 2). Pilier regulačného rámca zahŕňa pravidlá a predpisy, ktoré musia firmy dodržiavať pri zakladaní, prevádzkovaní a zatváraní podniku. Verejné služby sa týkajú zariadení, ktoré vlády poskytujú na podporu dodržiavania predpisov, ako aj inštitúcií a infraštruktúry, ktoré

Obrázok 1. Témy štúdie Subnational B-READY

Zdroj: Business Ready

umožňujú podnikateľské aktivity. V projekte sú verejné služby obmedzené na oblasti podnikateľského prostredia súvisiace so životným cyklom firmy. Prevádzková efektívnosť sa vzťahuje na jednoduchosť dodržiavania regulačného rámca, ako aj na efektívne využívanie verejných služieb, ktoré sa priamo týkajú podnikov.

Metodika B-READY pre jednotlivé krajiny zostavuje veľký súbor ukazovateľov pre každý pilier v rámci každej témy podľa globálnej kategorizácie B-READY.² Výber ukazovateľov je založený na ich relevantnosti, pridanej hodnote a komplementárnosti. Tieto ukazovatele majú päť hlavných charakteristík: poukazujú na zavedené osvedčené postupy; sú kvantifikovateľné a uskutočniteľné prostredníctvom politických reforiem; snažia sa o rovnováhu medzi *právnymi* a *faktickými* opatreniami v rámci tém; sú porovnateľné me-

dzi ekonomikami a reprezentatívne v rámci každej ekonomiky; a zahŕňajú najdôležitejšie aspekty každej témy.

V pilieri regulačný rámec sa ukazovatele zaoberajú kvalitou pravidiel a predpisov, pričom sa rozlišuje medzi pravidlami a predpismi, ktoré vedú k jasnosti, spravodlivosti a udržateľnosti podnikateľského prostredia, a pravidlami a predpismi, ktoré zbytočne obmedzujú podnikateľskú činnosť. V pilieri verejných služieb sa pri ukazovateľoch kladie dôraz na digitalizáciu, interoperabilitu, transparentnosť a primeranosť služieb zameraných na zjednodušenie dodržiavania právnych predpisov a umožnenie podnikateľských činností. V rámci piliera prevádzková efektívnosť sa pomocou ukazovateľov v jednotlivých témach hodnotia skúsenosti firmy v praxi s ohľadom na podnikateľské prostredie.

Obrázok 2. Pilieri štúdie Subnational B-READY

Zdroj: Business Ready

² V ukazovateľoch globálnej štúdie B-READY boli vykonané úpravy, aby boli vhodnejšie pre hodnotenie na nižšej ako národnej úrovni (Subnational B-READY): dva ukazovatele v pilieri prevádzkovej efektívnosti v rámci témy vstup do podnikania boli vylúčené z dôvodu, že nie sú relevantné na regionálnej úrovni, a jeden ukazovateľ v pilieri prevádzkovej efektívnosti v rámci témy miesto podnikania bol vylúčený z dôvodu nedostatočného regionálneho pokrytia.

Štúdiá Subnational B-READY kombinuje primárne údaje z odborných dotazníkov s údajmi zozbieranými prostredníctvom podnikových prieskumov na základe metodiky globálnej štúdie B-READY (obrázok 3). V kontexte EÚ sa pre každé mesto použili údaje z podnikových prieskumov agregované na úrovni regiónu NUTS2. Podrobné údaje na pokrytie ukazovateľov v pilieroch regulačný rámec a verejné služby sa zbierali výlučne prostredníctvom odborných dotazníkov. Údaje pre ukazovatele piliera prevádzkovej efektívnosti sa zbierali prostredníctvom kombinácie odborných dotazníkov a podnikových prieskumov v témach miesto podnikania, komunálne služby a riešenie sporov.³ V prípade tém týkajúcich sa otázok, s ktorými sa firmy bežne nestretávajú, ako napríklad vstup do podnikania alebo platobná neschopnosť podniku, sa proces zberu údajov opiera výlučne o odborné dotazníky.

Podobne ako v prípade metodiky Global B-READY, aj v prípade metodiky Subnational B-READY sa údaje získané prostredníctvom odborných prieskumov overujú na základe prieskumov získaných od verejných subjektov. Všetky odpovede, ktoré vedú k protichodným alebo nepresvedčivým údajom, sú predmetom ďalšieho preskúmania s odborníkmi. Okrem toho sa v prípade metodiky Subnational B-READY v procese zosúlaďovania pokračuje dovtedy, kým nie je pevne stanovený údaj prostredníctvom presvedčivých dôkazov založených na dodatočnom výskume, hĺbkových rozhovoroch s prispievateľmi alebo overovaní údajov s verejnými subjektmi.

Štúdiá Subnational B-READY implementuje metodiku bodovania, ktorá agreguje jednotlivé ukazovatele do podkategórií, kategórií a pilierov podľa metodiky Global B-READY (obrázok 4). Metodika umožňuje porovnávanie medzi piliermi a ekonomikami prostredníctvom zodpovedajúceho váženého každej podkategórie. Z ukazovateľov do pilierov sa skóre agreguje prostredníctvom súčtu vážených skóre. Každý pilier má maximálne hodnotenie 100 bodov a skóre za celú tému sa získa spriemerovaním skóre jednotlivých pilierov.

Projekt Subnational B-READY sa riadi najvyššími štandardmi integrity údajov vrátane spoľahlivých procesov zhromažďovania údajov, robustných bezpečnostných opatrení a jasných schvaľovacích protokolov, ktoré sú podrobne opísané v [Príručke a sprievodcovi k štúdii Subnational Business Ready \(B-READY\)](#). Dokumenty sú verejne dostupné na webovej stránke projektu Subnational B-READY. Okrem toho sú v [Metodickej príručke B-READY](#) podrobne opísané ukazovatele B-READY aj systém bodovania. Všetky odchýlky od Metodické príručky B-READY sú podrobne opísané v Príručke a sprievodcovi k štúdii Subnational B-READY. Dokumenty o riadení projektu sa budú aktualizovať a zdokonaľovať v priebehu jeho počiatočných fáz. Základom riadenia B-READY je transparentnosť a opakovateľnosť, preto budú všetky údaje na úrovni jednotlivých miest použité na výpočet skóre verejne dostupné na webovej stránke projektu.

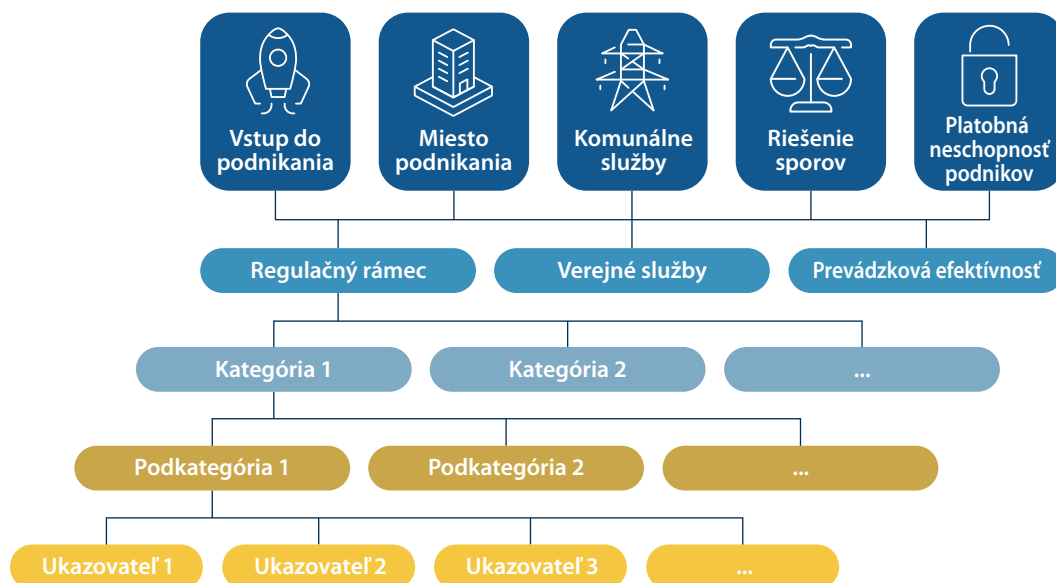
Obrázok 3. Zdroje údajov štúdie Subnational B-READY

Odborné dotazníky	Podnikové prieskumy
- Údaje od odborníkov, ktorí sa pravidelne zaoberajú reguláciou oblasti podnikania a súvisiacimi verejnými službami a inštitúciami. - Poskytujú najmä informácie <i>de jure</i>, ale aj <i>de facto</i>. - Zhromažďovanie údajov prebieha prostredníctvom dotazníkov zameraných na konkrétnu tému, ktoré boli pre jednotlivé dotazníky a mestá zadane trom až piatim odborníkom. - Od odborníkov zo súkromného sektora a verejných agentúr.	- Zhromažďovanie údajov od vlastníkov alebo manažérov reprezentatívnej vzorky registrovaných firiem. - Poskytujú informácie <i>de facto</i>. - Zhromažďovanie údajov zakotvené v Prieskume Svetovej banky o podnikoch (rozšírené z 15 na 65 podnikových prieskumov ročne). - V rámci každej ekonomiky sa aktualizuje raz za tri roky.

Zdroj: Štúdiá Subnational Business Ready

³ V prípade jedného ukazovateľa v pilieri prevádzková efektívnosť v rámci témy komunálne služby sa na rozdiel od globálneho prieskumu B-READY použili údaje z odborných prieskumov, a nie z podnikových prieskumov, a to z dôvodu obmedzení údajov z podnikových prieskumov na regionálnej úrovni.

Obrázok 4. Kaskádový bodovací systém v rámci štúdie Subnational B-READY

Zdroj: Business Ready

Štúdia Subnational Business Ready
v Európskej únii 2024:

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

1. Prehľad

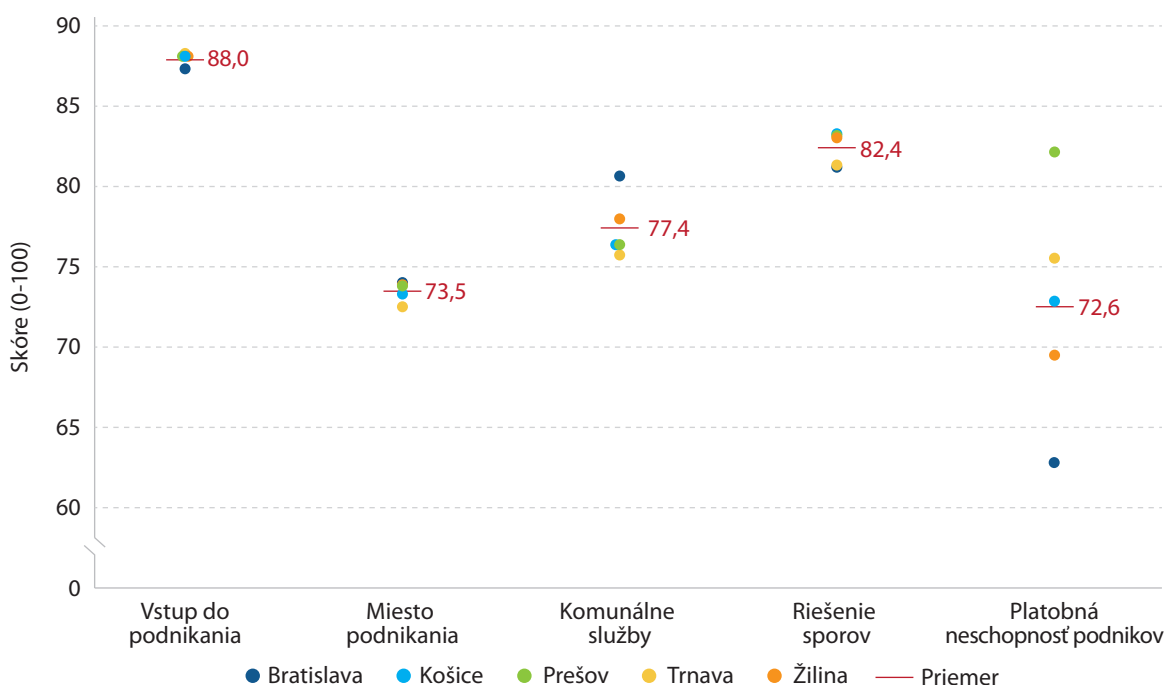
1.1 Celkové výsledky

Slovenské mestá dosiahli najvyššie priemerné skóre v témach vstup do podnikania a riešenie sporov: 88,0 a 82,4 zo 100 bodov (obrázok 5). V téme vstup do podnikania sú medzi mestami len malé rozdiely – menej ako jeden bod medzi mestom s najvyšším (Trnava) a najnižším (Bratislava) skóre –, čo naznačuje, že procesy zakladania spoločností sa v meraných mestách vykonávajú s podobnou účinnosťou. Podobne aj skóre v téme riešenie sporov vykazuje nízke rozdiely, pričom Bratislava a Trnava dosiahli v tejto oblasti

skóre tesne nad 81 bodov a ostatné mestá skóre nad 83 bodov.

Väčší priestor na zlepšenie má krajina v témach komunálne služby, miesto podnikania a platobná neschopnosť podnikov s priemernými hodnotami 77,4, 73,5 a 72,6 bodu. Okrem najnižšieho priemerného skóre je oblasť platobnej neschopnosti podnikateľov aj oblasťou, v ktorej je medzi mestami najväčší rozdiel vo výkonnosti. Najlepšie hodnotené mesto

Obrázok 5. Celkové skóre témy podľa mesta

Zdroj: Štúdiá Subnational Business Ready

v tejto téme, Prešov, získalo 82,2 bodu, zatiaľ čo najslabšie hodnotené mesto, Bratislava, získalo 62,8 bodu, čo predstavuje pozoruhodný rozdiel 19,4 bodu na oboch koncoch rozdelenia. Najdôležitejším faktorom, ktorý spôsobuje tieto markantné rozdiely v dosiahnutom skóre, sú náklady na odmeny advokátov v Bratislave v porovnaní s ostatnými slovenskými mestami. Poplatky v hlavnom meste sú v prípade likvidácie⁴ aj reštrukturalizácie⁵ výrazne vyššie.

Z piatich slovenských miest porovnávaných v tejto štúdii žiadne nevyniká vo všetkých meraných oblastiach. Bratislava dosahuje najlepšie výsledky v oblasti miesta podnikania a komunálnych služieb, ale zaostáva v oblasti vstupu do podnikania, riešenia sporov a platobnej neschopnosti podnikov. Aj Trnava patrí medzi dve najúspešnejšie mestá v oblasti vstupu do podnikania a platobnej neschopnosti podnikov, ale má čo zlepšovať vo všetkých troch ostatných témach. Dve porovnávané mestá vo východnom regióne (Košice a Prešov) vedú v oblasti riešenia sporov a platobnej neschopnosti podnikov, ale obe by sa mohli zlepšiť v oblasti komunálnych služieb, najmä pokiaľ ide o čakaciu dobu na nové prípojky. Napríklad zriadenie novej elektrickej prípojky v Žiline, kde je tento proces najrýchlejší, trvá štyri mesiace, zatiaľ čo v Košiciach a Prešove je to až šesť mesiacov. Kým zriadenie novej vodovodnej prípojky na Slovensku môže trvať len 69 dní, ako je to v Bratislave, rovnaký proces v dvoch veľkých mestách vo východnom regióne trvá viac ako dvakrát dlhšie (158 dní).

Žilina má najkonzistentnejšie výsledky vo všetkých témach: napriek tomu, že je jediným mestom, ktoré nevedie v žiadnej oblasti, je zároveň jediným mestom bez najnižšieho alebo druhého najnižšieho skóre v akejkoľvek téme. Rozdielne silné stránky týchto miest, vyjadrené bodovým hodnotením jednotlivých tém, poukazujú na to, že všetky z nich majú ostatným čo ponúknuť a zároveň sa od nich majú aj čo naučiť. Slovenské mestá fungujú na základe rovnakého vnútroštátneho právneho rámca, takže zmeny je možné dosiahnuť aj bez zásadných legislatívnych úprav, väčšinou replikáciou existujúcich miestnych osvedčených postupov.

Vstup do podnikania je v prípade všetkých skúmaných miest najúspešnejšou témou na úrovni mesta. V troch z piatich miest bolo najnižšie skóre zaznamenané v téme

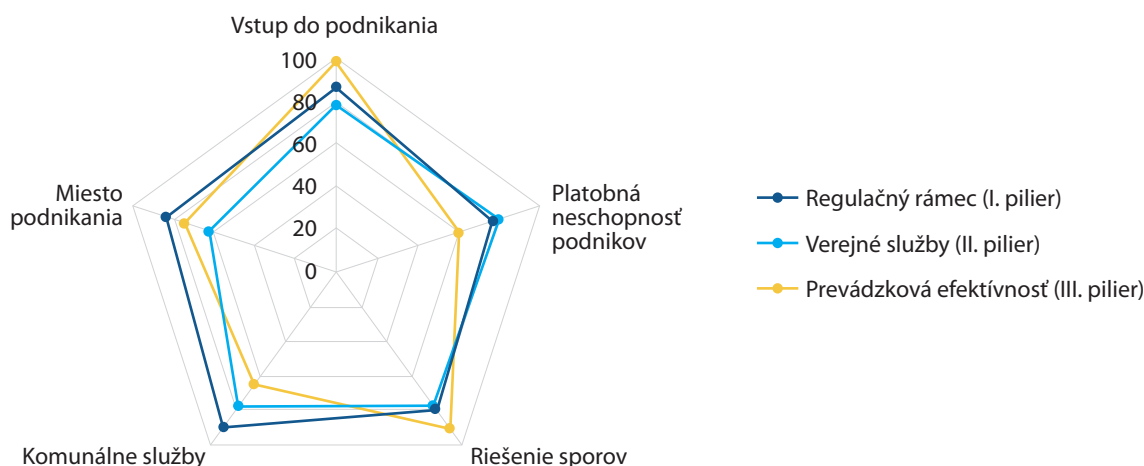
platobná neschopnosť podnikov, pričom najslabšie výsledky dosiahla Bratislava s 62,8 bodu. Táto oblasť trpí výrazným nedostatkom elektronických dražieb a schôdzí veriteľov online z dôvodu nedostatočného technického vybavenia. Okrem toho je veľmi potrebné posilniť predpisy, aby sa zabezpečilo včasné podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu zo strany spoločností pri zistení príznakov platobnej neschopnosti, keďže súčasné sankcie sa zdajú byť nedostatočné na účinné presadzovanie dodržiavania predpisov. Okrem toho sú procesy likvidácie a reštrukturalizácie v mestách, ako je Bratislava a Žilina, v porovnaní so zvyškom krajiny dlhé a nákladné, čo odráža regionálne rozdiely v zložitosti prípadov a prideľovaní súdnych zdrojov a zároveň vysvetľuje rozdiely na nižšej ako národnej úrovni, pozorované v bodovom hodnotení. Iné mestá majú viac priestoru na zlepšenie v téme miesta podnikania. Ide napríklad o Trnavu, ktorá je druhým najpomalším mestom pri získavaní stavebného povolenia a environmentálneho povolenia na výstavbu. Okrem toho, 29 % firiem v západnom regióne (ktorého je Trnava súčasťou) uvádza prístup k pozemku ako prekážku vo svojej činnosti. Ide o najvyšší podiel v rámci skúmaných regiónov.

V rámci piatich meraných tém majú slovenské mestá tendenciu dosahovať dobré výsledky v I. pilieri, ktorý meria regulačný rámec, pričom priemerné skóre piliera je vyše 77 bodov naprieč všetkými témami (obrázok 6). To znamená, že existujúci regulačný rámec je v priemere silný. S výraznou výnimkou témy miesta podnikania sú priemerné výsledky v rámci všetkých tém vysoké aj v II. pilieri, ktorý meria kvalitu a spoľahlivosť poskytovania verejných služieb, s priemerným skóre nad 77 bodov. V oblasti miesta podnikania je priemerné skóre II. piliera 62,4 bodu, pričom priemerný rozdiel medzi I. a II. pilierom je 21,3 bodu, čo signalizuje značný rozdiel medzi kvalitou regulačného rámca a poskytovaním verejných služieb v tejto téme. Slovenská republika by napríklad mohla posilniť verejné služby a zjednodušiť proces vydávania stavebných povolení konsolidáciou povoľovacích konaní pred výstavbou a zavedením elektronického systému vydávania povolení. Okrem toho by mohla zvýšiť efektívnosť a účinnosť svojich povolení v oblasti životného prostredia ďalším vývojom digitálnych nástrojov pre proces udeľovania povolení a úplným prijatím prístupu k environmentálnym povoleniam na základe rizík.

⁴ Likvidácia predstavuje proces zhromažďovania a predaja majetku platobne neschopného dlžníka s cieľom zrušiť spoločnosť a rozdeliť výnosy medzi jej veriteľov. Likvidácia môže zahŕňať čiastočný predaj majetku dlžníka alebo predaj celého alebo väčšiny majetku dlžníka ako nepretržite fungujúceho podniku. Pojem *likvidácia* sa vzťahuje len na formálne súdne konkurzné konanie a nezahŕňa dobrovoľnú likvidáciu spoločnosti.

⁵ Reštrukturalizácia sa vzťahuje na kolektívne konanie, prostredníctvom ktorého sa môže obnoviť finančná prosperita a životaschopnosť podniku dlžníka na základe reorganizačného plánu, aby podnik mohol naďalej fungovať, a to vrátane odpustenia dlhu, stanovenia nového splátkového kalendára na dlh, konverzie dlhu na vlastný kapitál a predaja podniku (alebo jeho častí). Pojem *reštrukturalizácia* sa vzťahuje výlučne na formálne súdne konanie, ktoré je k dispozícii všetkým komerčným dlžníkmi. Nezahŕňa schémy vyrovnania a mimosúdne dohody s veriteľmi.

Obrázok 6. Priemerné skóre pilierov podľa témy

Zdroj: Štúdia Subnational Business Ready

Podobný priestor na zlepšenie existuje aj v oblasti komunálnych služieb s rozdielom 12,1 bodu medzi hodnotením v rámci I. a II. piliera: hoci regulačný rámec pre komunálne služby už zahŕňa mnohé z medzinárodne zavadených osvedčených postupov, Slovenská republika by mohla zlepšiť poskytovanie komunálnych služieb zavedením spoločnej databázy sietí viacerých komunálnych služieb spolu s online systémom na koordináciu schvaľovania výkopových povolení. Najväčšie rozdiely v priemernom skóre v rámci jednotlivých tém sú v III. pilieri, ktorý meria efektívnosť regulačných procesov v praxi. Najhoršie priemerné výsledky v III. pilieri sme zaznamenali v témach komunálne služby a platobná neschopnosť podnikov, čo poukazuje na rozdiely medzi kvalitou existujúcich predpisov a ich uplatňovaním.

Slovenské mestá sa riadia jednotným regulačným rámcom a zväčša majú rovnakú úroveň kvality verejných služieb. Spôsob implementácie predpisov a efektívnosť verejných agentúr sa však v rámci krajiny líšia: väčšina rozdielov medzi jednotlivými mestami, ktoré boli identifikované v tejto štúdii, je spôsobená rozdielmi v prevádzkovej efektívnosti regulačných procesov v oblasti podnikania (obrázok 7). Keďže mnohé z aspektov regulácie podnikania analyzovaných v tejto správe sú upravené celoštátnymi právnymi predpismi, v rámci krajiny neexistujú rozdiely na úrovni miest v rámci I. piliera, ktorý meria kvalitu regulácie. V I. pilieri sme najvyššie skóre zaznamenali v téme komunálne služby (89,7 bodu), za ktorou nasleduje téma vstup do podnikania (86,7 bodu). Najväčšie príležitosti na zlepšenie regulačného rámca sú zvýraznené v bodovom hodnotení I. piliera v oblasti platobnej neschopnosti podnikov (77,2

bodu) a v oblasti riešenia sporov (79,4 bodu). V oblasti poskytovania verejných služieb (II. pilier) sú slovenské mestá tiež dobre harmonizované, až na malý rozdiel v oblasti komunálnych služieb, kde najlepšie výsledky dosahujú Bratislava a Žilina, ktoré sú o dva body pred Košicami a Prešovom a o 3,1 bodu pred Trnavou.

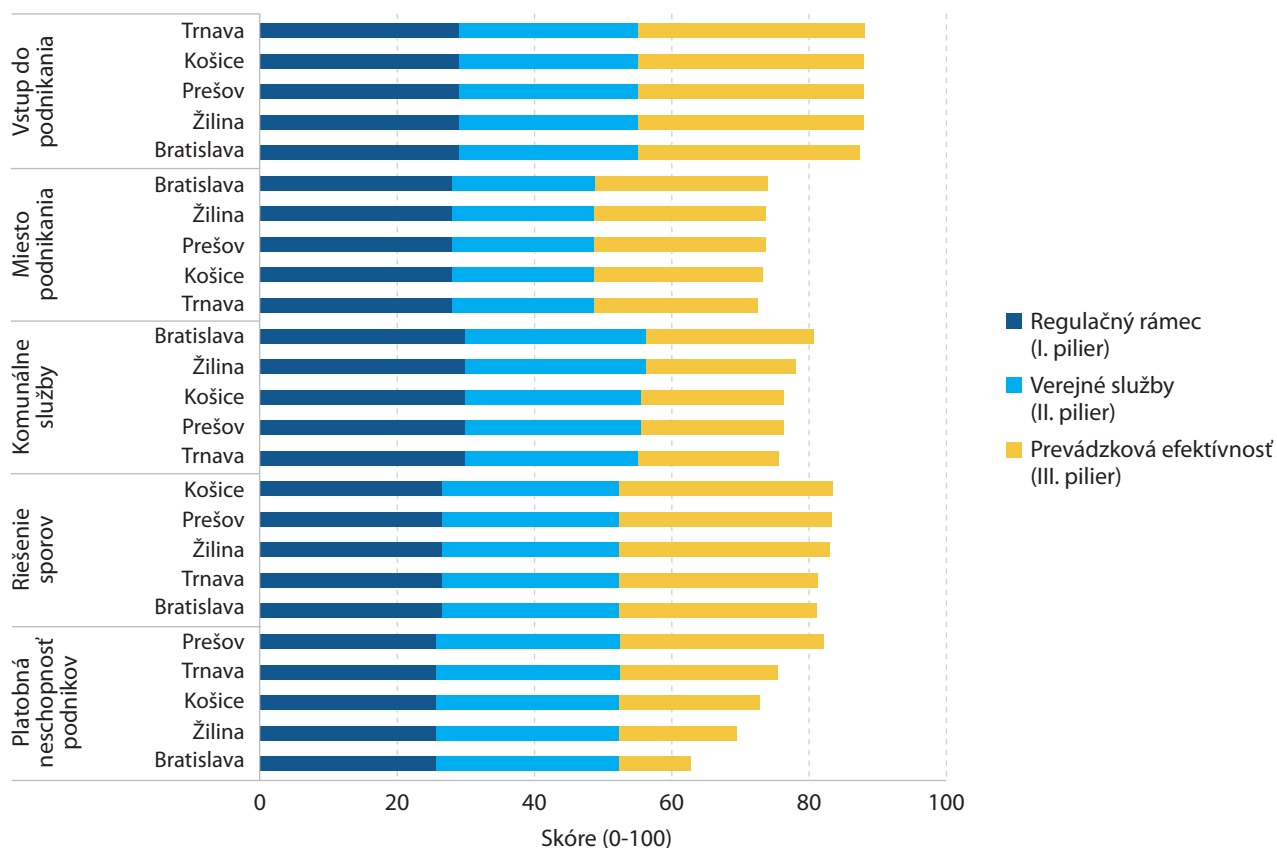
Rozdiely v hodnotení v rámci III. piliera sú najvýraznejšie v prípade platobnej neschopnosti podnikov (obrázok 7). Rozdielne pracovné zaťaženie miestnych súdov je príčinou rozdielnej dĺžky trvania likvidačných konaní v jednotlivých mestách. Likvidačné konanie v Žiline trvá 39 mesiacov, pričom prípadov býva veľa a sú zložité vzhľadom na úlohu mesta ako strategického dopravného uzla a centra automobilového priemyslu. Naopak, Prešov ukončí likvidáciu za 24 mesiacov, pričom ťaží z relatívne nízkeho počtu prípadov. Pracovná sila, ktorá nie je úmerná pracovnému zaťaženiu, znevýhodňuje najvyťaženejšie súdy.

Podobne v téme miesto podnikania sa čas potrebný na získanie stavebného povolenia v praxi pohybuje od 9,5 mesiacov (286 dní) v Prešove po viac ako dvojnásobok v Bratislave (626 dní). Tento rozdiel závisí najmä od času potrebného na získanie územného rozhodnutia a povolenia na investičný projekt od obecných a okresných úradov. Lehota na vydanie územného rozhodnutia nie je stanovená zákonom a dĺžka týchto procesov závisí od pracovného zaťaženia a efektívnosti miestnych orgánov. Čas potrebný na získanie rozhodnutia o tom, či je potrebné posúdenie vplyvov na životné prostredie, sa výrazne líši, od 45 dní v Prešove po 100 dní v Žiline, čo je ovplyvnené administratívnymi kapacitami regiónov a objemom rozvojových aktivít.

Dokonca aj v témach, kde všetky mestá dosahujú dobré výsledky a ktoré sú v rámci celej krajiny relatívne jednotné, existujú pri praktickom uplatňovaní predpisov na nižšej ako národnej úrovni rozdiely. Vezmime si príklad založenia spoločnosti: čas potrebný na registráciu novej spoločnosti

s ručením obmedzeným sa pohybuje od 10,5 dňa v Trnave do 20,5 dňa v Bratislave v závislosti od času, ktorý potrebujú miestne úrady finančnej správy na spracovanie žiadosti o registráciu na daň z príjmov, ako aj na dokončenie registrácie pre DPH.

Obrázok 7. Skóre tém podľa mesta a piliera

Zdroj: Štúdiá Subnational Business Ready

1.2 Zistenia z údajov z podnikových prieskumov

Výsledky podnikových prieskumov⁶ Svetovej banky realizovaných v Slovenskej republike v roku 2023 ukazujú, že vrcholoví manažéri podnikov venujú v priemere len 3,5 % svojho času riešeniu regulačných požiadaviek. Na porovnanie, regionálny priemer pre Európu a Strednú Áziu je viac ako dvojnásobne vyšší – 8,5 %. Získanie oprávnení a povolení na podnikanie je výrazne problematickejšie v Bratislave a v západnom regióne, kde ho za hlavné obmedzenie svojej podnikateľskej činnosti označilo 8,2 % firiem, než v strednom a východnom regióne, kde je tento podiel takmer o polovicu nižší (4,4 %). Vo všeobecnosti len 3 % slovenských firiem považujú oprávnenia a povolenia na podnikanie za najväčšiu prekážku podnikateľského prostredia. Za dve hlavné prekážky pre činnosť firiem v podnikateľskom prostredí sú považované daňové sadzby a nedostatok kvalifikovaných pracovníkov – ani jedna z nich nie je zahrnutá v tejto štúdii (obrázok 8).

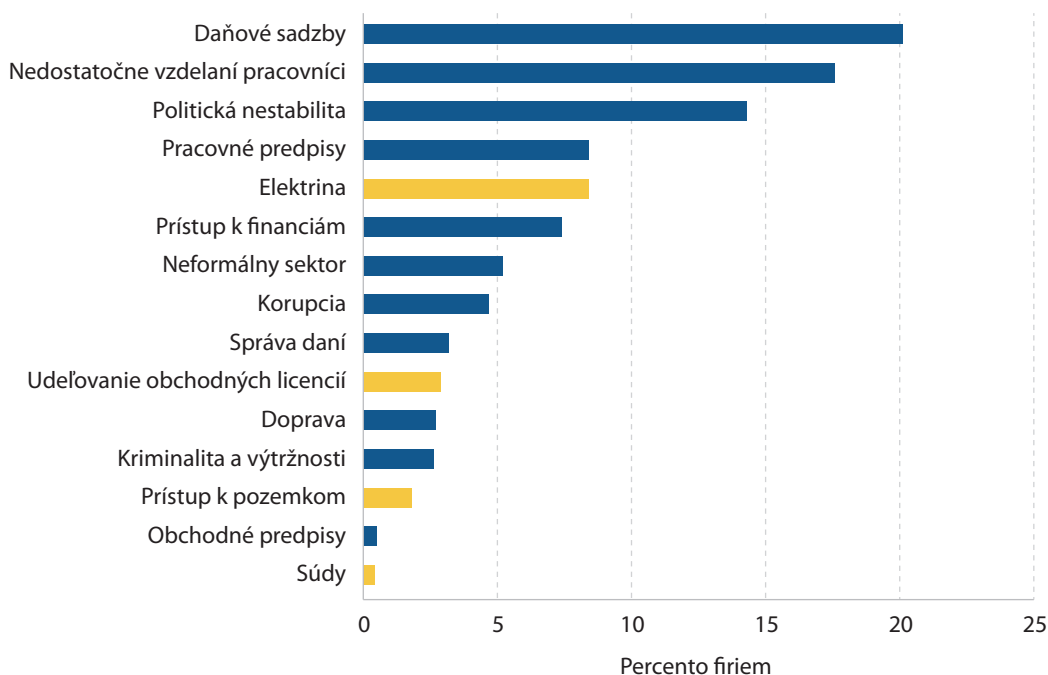
Elektrina sa umiestnila na piatom mieste, pričom 8 % firiem ju považuje za najväčšiu prekážku. Na základe údajov na úrovni firiem zažíva každý rok výpadok elektrickej energie približne 11,3 % firiem v celej krajine, čo je výrazne menej ako priemer v Európe a Strednej Ázii (približne 28 %). Rozdiely medzi regiónmi sú minimálne: 11,1 % v bratislavskom a západnom regióne oproti 11,5 % v strednom a východnom. Priemerné straty spôsobené výpadkami elektrickej energie sú v celej krajine nízke a pohybujú sa od 0,5 % ročného obratu v strednom a východnom regióne po žiadne straty v bratislavskom a západnom regióne.

Hoci sú výpadky elektrickej energie pomerne zriedkavé, približne 14 % veľkých firiem, 9,4 % stredných firiem a

11,6 % malých firiem vlastní alebo má spoločný generátor. Ak sa generátory používajú, vyrábajú v priemere len 10,9 % elektrickej energie. Ešte významnejšie je, že približne 86,2 % veľkých firiem považuje prístup k elektrickej energii za významnú prekážku vo svojom podnikaní. Tento podiel je nižší v prípade stredných (68,2 %) a malých (66,8 %) podnikov, ale stále je výrazne vyšší ako priemer 25,8 % v Európe a Strednej Ázii. Podiel podnikov, ktoré označili prístup k elektrickej energii za významnú prekážku, je najvyšší v strednom a východnom regióne (76,7 %), pričom v Bratislave a západnom regióne tak urobilo menej firiem (61 %) (obrázok 9).

⁶ Viac informácií nájdete na webovej stránke Enterprise Surveys na adrese <https://www.enterprisesurveys.org/>

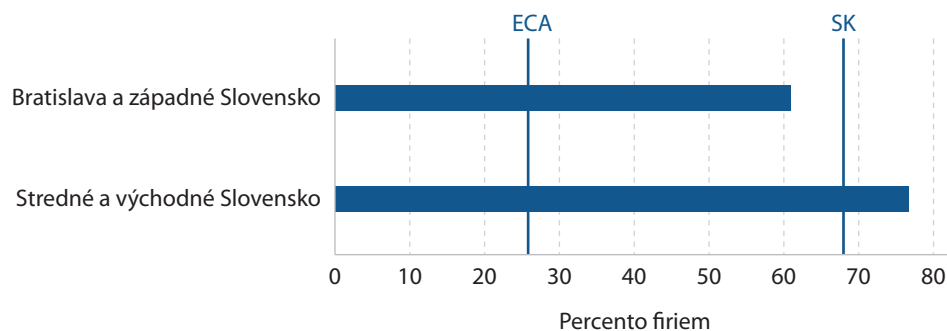
Obrázok 8. Najväčšie prekážky v podnikateľskom prostredí, ktoré firmy uvádzajú

Zdroj: Podnikové prieskumy Svetovej banky 2023

Poznámka: Respondenti mali vybrať najväčšiu prekážku zo zoznamu 15 prekážok. Žlté stĺpce zobrazujú odpovede priamo súvisiace s oblasťami skúmanými v rámci projektu *Subnational Business Ready*.

Obrázok 9. Percento firiem, ktoré označili prístup k elektrickej energii za prekážku, podľa regiónu

Zdroj: Podnikové prieskumy Svetovej banky 2023

Poznámka: Zvislé čiary označujú celoštátne a regionálne priemery v meraniach. SK = Slovenská republika. ECA = Európa a Stredná Ázia.

1.3 Vstup do podnikania⁷

V pilieri regulačný rámec dosahuje Slovensko v porovnaní s medzinárodnými osvedčenými postupmi rovnaké výsledky, pokiaľ ide o požiadavky na informácie o spoločnostiach a procesné normy. Krajina tiež prijala nariadenie o zápise údajov o konečnom užívateľovi výhod⁸ s cieľom ďalej zvýšiť finančnú transparentnosť a zodpovednosť. K tomu prispelo aj zriadenie registra konečných užívateľov výhod v roku 2018. Aj keď sa uplatňuje zjednodušená registrácia spoločností, je to do istej miery obmedzené, keďže tento postup je dostupný len po splnení určitých podmienok. Slovenská republika sa tiež riadi medzinárodnými osvedčenými postupmi, pokiaľ ide o obmedzenia vstupu do podnikania. Podnikatelia však musia pri registrácii predložiť výpis z registra trestov alebo čestné vyhlásenie a musia získať všeobecné prevádzkové oprávnenie bez ohľadu na druh podnikania. Okrem toho zákon zachováva požiadavku na splatenie minimálneho základného imania na založenie novej spoločnosti s ručením obmedzeným vo výške 5 000 EUR. Podmienka sa vzťahuje na domácych aj zahraničných podnikateľov.

Dostupné verejné služby pre vstup do podnikania zahŕňajú elektronickú registráciu spoločnosti a používanie digitálnych nástrojov na vedenie firemných záznamov. Databázy informácií o spoločnostiach a konečných užívateľoch výhod sú plne elektronické, centralizované a pokrývajú všetky typy spoločností a prevádzok. Spoločnostiam sa prideliuje jedinečné identifikačné číslo organizácie, ktoré

používajú hlavné agentúry verejného sektora. Hoci si tieto agentúry vymieňajú informácie, aktualizácia informácií o spoločnostiach ešte nie je plne automatizovaná. Podobne je na Slovensku k dispozícii elektronický podpis a autentifikácia, ale plne automatizovaný proces overovania dokladov totožnosti zatiaľ neexistuje.

Na oficiálnych webových stránkach Slovenskej republiky sú dostupné podrobné informácie o dokumentoch potrebných na založenie nového podniku, súvisiacich poplatkoch, štandardoch služieb a verejných programoch na podporu malých a stredných podnikov. Elektronický prístup k záznamom spoločnosti je tiež verejne dostupný. Informácie o požiadavkách na povolenia v oblasti životného prostredia pre nízkorizikové podniky a programy na pomoc malým a stredným podnikom pod ženským vedením však nie sú verejne dostupné. Štatistiky o novozaložených spoločnostiach sa zverejňujú online, ale neobsahujú údaje o počte spoločností založených podnikateľkami.

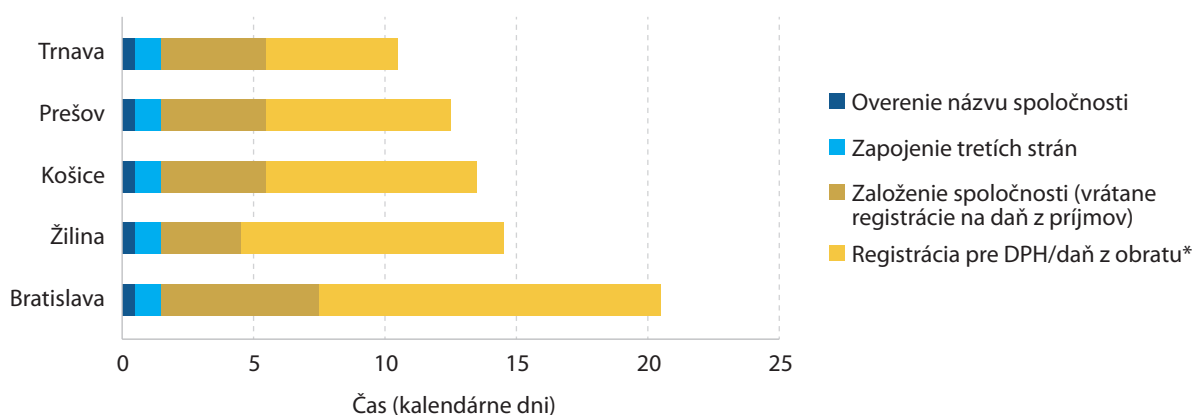
Čas potrebný na registráciu novej spoločnosti s ručením obmedzeným v Slovenskej republike sa pohybuje od 10,5 dňa v Trnave do 20,5 dňa v Bratislave (obrázok 10). Vo všetkých mestách sú náklady na založenie 150 EUR a predstavujú 1 % príjmu na osobu.⁹ Vo fáze pred založením spoločnosti majú podnikatelia online prístup do obchodného registra, čo im zjednodušuje kontrolu názvu. V tejto fáze sa od podnikateľov vyžaduje aj notárske overenie stanov.

⁷ Viac informácií o tejto téme, kontexte konkrétnej krajiny a podrobné posúdenie údajov nájdete v časti 2 „Podrobné informácie o vstupe do podnikania“.

⁸ Za konečného užívateľa výhod sa považuje fyzická osoba, ktorá v konečnom dôsledku vlastní alebo kontroluje spoločnosť, a to aj v prípade, že vlastnícke právo k majetku je vedené pod iným menom (t. j. vlastníctvo alebo kontrola sa vykonáva prostredníctvom vlastníckeho reťazca alebo inými spôsobmi kontroly, ako je priame vlastníctvo akcií).

⁹ Hrubý národný dôchodok (HND) na obyvateľa Slovenskej republiky v roku 2021 je 17 451 EUR.

Obrázok 10. Čas potrebný na registráciu novej spoločnosti s ručením obmedzeným podľa mesta

Zdroj: Subnational Business Ready.

*Prebieha súčasne s otvorením bankového účtu, registráciou zamestnancov a registráciou v sociálnej poisťovni.

Reforma z roku 2018 pomohla zefektívniť predregistračnú fázu tým, že zrušila povinnosť podnikateľov získať súhlas správcu dane pred založením novej spoločnosti.

Registráciu spoločnosti je možné vykonať na jednotnom kontaktnom mieste (JKM). Podnikatelia sa tu môžu zaregistrovať do obchodného registra, registrovať sa na daň z príjmov a získať živnostenské oprávnenie. Žiadosť o registráciu na daň z príjmov však spracúva osobitne miestny daňový úrad, ktorý výsledok žiadosti oznamuje samostatne. To čiastočne vysvetľuje rozdiel v časovej náročnosti medzi jednotlivými mestami, keďže tento proces môže trvať od troch dní v Žiline až po šesť dní v Bratislave. V roku 2023 bol formulár na registráciu na daň z príjmov nahradený priamym zasielaním údajov o novoregistrovaných spoločnostiach z obchodného registra finančnej správe. Tým sa čas potrebný na dokončenie registrácie na daň z príjmov v porovnaní s rokom 2022 v závislosti od mesta skrátil o dva až tri dni.

Vo fáze po založení spoločnosti musia podnikatelia dokončiť registráciu pre DPH, otvoriť si bankový účet a dokončiť registráciu zamestnávateľa a registráciu v sociálnej poisťovni. Ďalšie rozdiely v potrebnom čase medzi jednotlivými mestami sa vysvetľujú tým, ako dlho trvá miestnym úradom finančnej správy dokončiť registráciu pre DPH. Tento proces trvá od piatich dní v Trnave do 13 dní v Bratislave. Časové rozdiely sú spôsobené pracovným zaťažením jednotlivých miestnych úradov. Tento krok je zároveň najdlhším krokom v procese vstupu do podnikania, pretože

finančná správa pred schválením registrácie pre DPH vykonáva analýzu rizík.

V tabuľke 2 je uvedený podrobný prehľad výkonnosti slovenských miest v téme vstup do podnikania podľa pilierov, kategórií a podkategórií. Stĺpec „Prepočítané body“ udáva celkový maximálny počet bodov, ktoré môže mesto získať v každej z meraných oblastí. Napríklad v rámci I. piliera (Kvalita predpisov týkajúcich sa vstupu do podnikania), kategórie 1.1 (informačné a procesné normy), podkategórie 1.1.3 (dostupnosť zjednodušenej registrácie) získali mestá 6,7 bodu (z možných 10 bodov) z dôvodu obmedzenej dostupnosti zjednodušenej registrácie. Naopak, všetky mestá získali maximálny počet bodov v iných podkategóriách, ako napríklad požiadavky na podávanie informácií o spoločnosti (15 bodov z 15) a hodnotenie rizík pre prevádzkové a environmentálne licencie¹⁰ (10 bodov z 10).

¹⁰ Prístup k udeľovaniu oprávnení pre podnikanie a environmentálnych licencií založený na riziku prioritizuje zdroje a dohľad na základe úrovne rizika spojeného s konkrétnymi podnikateľskými činnosťami alebo sektormi.

Tabuľka 2. Skóre v téme vstup do podnikania

	Počet ukazovateľov	Prepočítané body	Bratislava	Košice	Prešov	Trnava	Žilina
I. pilier – Kvalita predpisov týkajúcich sa vstupu do podnikania							
1.1 Informačné a procesné normy	18	50	46,7	46,7	46,7	46,7	46,7
1.1.1 Požiadavky na podávanie informácií o spoločnosti	7	15	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
1.1.2 Požiadavky na podávanie informácií o konečných užívateľoch výhod	6	15	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
1.1.3 Dostupnosť zjednodušenej registrácie	3	10	6,7	6,7	6,7	6,7	6,7
1.1.4 Posudzovanie prevádzkových a environmentálnych licencií na základe rizík	2	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
1.2 Obmedzenia pri registrácii podniku	19	50	40,0	40,0	40,0	40,0	40,0
1.2.1 Domáce firmy	9	25	17,5	17,5	17,5	17,5	17,5
1.2.2 Zahraničné firmy	10	25	22,5	22,5	22,5	22,5	22,5
Celkom	37	100	86,7	86,7	86,7	86,7	86,7
II. pilier – Digitálne verejné služby a transparentnosť informácií v oblasti vstupu do podnikania							
2.1 Digitálne služby	11	40	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0
2.1.1 Proces zakladania podniku	6	20	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
2.1.2 Ukladanie informácií o spoločnosti a konečných užívateľoch výhod	3	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
2.1.3 Overenie totožnosti	2	10	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
2.2 Interoperabilita služieb	4	20	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
2.2.1 Výmena informácií o spoločnosti	2	10	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
2.2.2 Jedinečné identifikačné číslo podniku	2	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
2.3 Transparentnosť informácií online	9	40	28,5	28,5	28,5	28,5	28,5
2.3.1 Založenie podniku (vrátane dimenzií rodu a životného prostredia)	5	20	14,0	14,0	14,0	14,0	14,0
2.3.2 Dostupnosť všeobecných informácií o spoločnosti	2	10	9,5	9,5	9,5	9,5	9,5
2.3.3 Všeobecné štatistiky o novoregistrovaných podnikoch a štatistiky rozdelené podľa pohlavia	2	10	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Celkom	24	100	78,5	78,5	78,5	78,5	78,5
III. pilier – Prevádzková efektívnosť v oblasti vstupu do podnikania							
3.1 Domáce firmy	2	100	97,0	99,0	99,0	99,5	99,0
3.1.1 Celkový čas na registráciu novej domácej firmy	1	50	47,0	49,0	49,0	49,5	49,0
3.1.2 Celkové náklady na registráciu novej domácej firmy	1	50	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0
Celkom	2	100	97,0	99,0	99,0	99,5	99,0

Zdroj: Štúdia Subnational Business Ready

Poznámka: Uvedené jednotlivé skóre boli zaokrúhlené, preto sa súčet jednotlivých skóre nemusí rovnať celkovému súčtu.

1.4 Miesto podnikania

Stavebné povolenie¹¹

Stavebné predpisy sú komplexné, štandardizované a platné pre všetky stavby. Právny rámec obsahuje jasné ustanovenia alebo usmernenia týkajúce sa bezpečnostných noriem. Uplatňuje sa regulácia stavebných materiálov, ktoré predstavujú zdravotné riziká. Zoznam regulovaných materiálov je dostupný v právnom rámci. Zodpovednosť za konštrukčné chyby je definovaná zákonom a odborníci vykonávajúci technický dozor musia mať osobitnú kvalifikáciu. Okrem toho možno proti rozhodnutiam o stavebnom povolení podať odvolanie na orgán, ktorý ich vydal. Rámec by však prospelo, ak by sa počas výstavby nariadili postupné alebo na riziku založené kontroly konštrukčnej bezpečnosti. Okrem toho by mohli byť certifikovaní inžinieri alebo architekti, či už z verejných agentúr, alebo súkromných externých firiem, právne zodpovední za zabezpečenie súladu stavebných projektov so stavebnými predpismi.

Normy energetických predpisov v Slovenskej republike spĺňajú najlepšie medzinárodné postupy, pričom minimálne normy energetickej účinnosti sú stanovené zákonom. Pri podávaní žiadosti o stavebné povolenie je potrebné preukázať súlad s týmito normami. Existujú aj stimuly na podporu ekologických stavebných noriem.

Územné predpisy a predpisy týkajúce sa využívania územia v Slovenskej republike sú komplexné vrátane požiadaviek na služby základnej infraštruktúry, ako je voda, elektri-

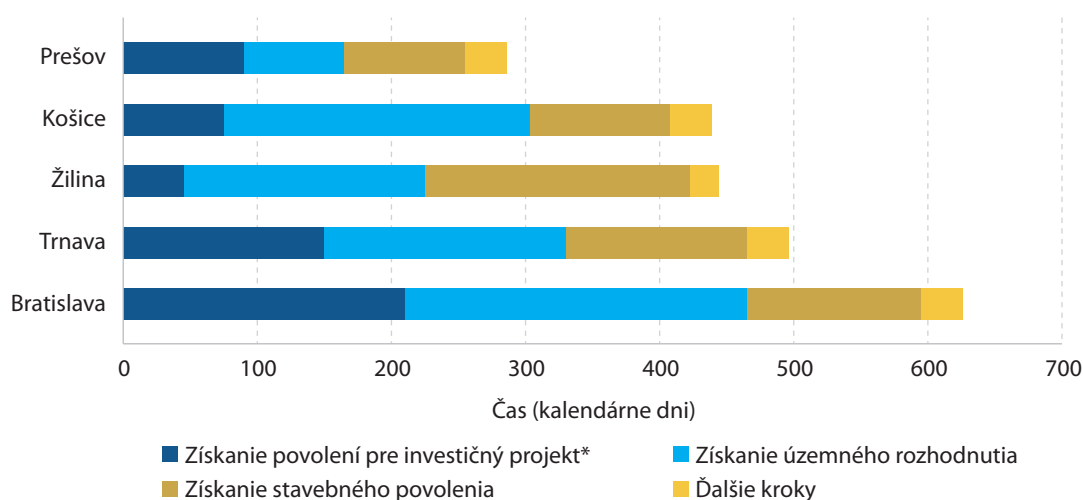
na a kanalizácia. Na mapách sú vyznačené plochy určené na rôzne spôsoby využitia, napríklad na obytné, komerčné, poľnohospodárske a verejné/inštitucionálne účely. Na mapách rizík sú vyznačené zóny, v ktorých je výstavba zakázaná z dôvodu nebezpečenstva prírodných katastrof alebo z dôvodu ochrany zdrojov.

V súčasnosti neexistuje žiadny online systém na vydávanie stavebných povolení ani na podávanie odvolaní týkajúcich sa stavebných povolení, čo má za následok nízke celkové skóre v oblasti digitálnych verejných služieb a transparentnosti informácií v celej krajine. Cieľom nového stavebného zákona („Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na roky 2020 – 2024“) je zjednodušiť procesy územného plánovania, zaviesť informačný systém územného plánovania a výstavby a zjednotiť štruktúru územného plánu. Cieľom je tiež úplná digitalizácia povoľovania stavieb na Slovensku do roku 2032.

Čas potrebný na získanie stavebného povolenia v Slovenskej republike sa v jednotlivých mestách výrazne líši. Najrýchlejší je tento proces v Prešove, kde ho možno ukončiť za 286 dní, zatiaľ čo v Bratislave trvá až 626 dní (obrázok 11). Tieto odchýlky sú spôsobené najmä časom potrebným na získanie územného rozhodnutia a súhlasov na investičný projekt od obecných a okresných úradov. Získanie územného rozhodnutia a stavebného povolenia je zvyčajne časovo najnáročnejšou časťou procesu povoľovania stavieb, pričom predstavuje približne 69 % celkového času potrebného na tento proces. Na vydanie územného rozhodnutia nie je stanovená žiadna zákonná lehota a

¹¹ Viac informácií o tejto téme, kontexte konkrétnej krajiny a podrobnom hodnotení údajov nájdete v časti 3.1 „Podrobné informácie o umiestnení stavby – Stavebné povolenia“.

Obrázok 11. Čas potrebný na získanie stavebného povolenia podľa mesta a etapy

Zdroj: Štúdia Subnational Business Ready

*Počas tohto obdobia sa získavajú povolenia od obce a špecializovaných orgánov (životného prostredia, požiarnej bezpečnosti, zdravotníctva a hygieny) a súhlasy od poskytovateľov inžinierskych sietí.

dĺžka procesu závisí od pracovného zaťaženia stavebného úradu a výkonnosti zamestnancov.

Náklady na získanie stavebného povolenia sú relatívne vyrovnané a dosahujú v priemere 5 201 EUR, čo predstavuje približne 29,81 % príjmu na osobu.¹² Náklady sa pohybujú od 5 183 EUR v Trnave do 5 235 EUR v Bratislave, pričom mierne rozdiely sú spôsobené poplatkami, ktoré si účtujú dodávatelia vody a elektriny za súhlas s projektom a technické podmienky. Náklady na kolaudáciu sú v jednotlivých mestách jednotné: 2 380 EUR. Získanie kolaudačného rozhodnutia trvá 83 až 90 dní v závislosti od toho, ako rýchlo strany zapojené do záverečnej kontroly vydajú povolenia a doručia ich stavebnému úradu. Čas, ktorý stavebný úrad potrebuje na vypracovanie všetkých povolení a vydanie konečného rozhodnutia, má tiež vplyv na potrebný čas.

Povolenia v oblasti životného prostredia¹³

Predpisy týkajúce sa procesu udeľovania povolení v oblasti životného prostredia, dostupnosť digitálnych verejných služieb a transparentnosť informácií sú v piatich porovnávaných mestách v Slovenskej republike konzistentné.

Vnútroštátne predpisy v oblasti životného prostredia sa pravidelne aktualizujú, aby zahŕňali najnovšie environmentálne a technologické pokroky v stavebníctve. Za nedodržanie predpisov sa ukládajú sankcie alebo pokuty a environmentálne riziká sú jasne definované v právnom rámci.

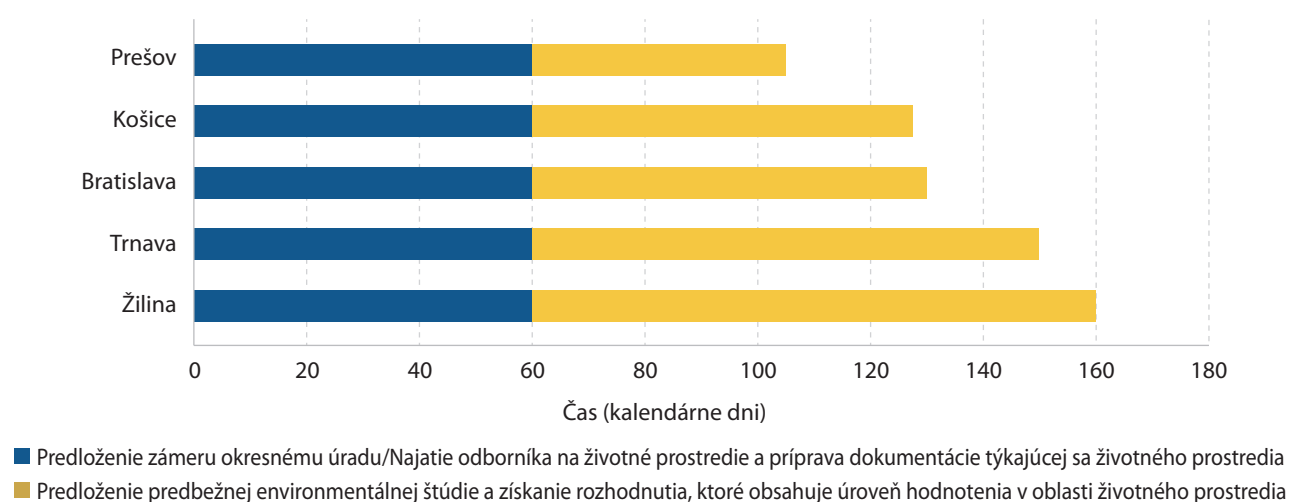
Povolenia na výstavbu spojené s oblasťou životného prostredia sa riadia zákonom č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, ktorý stanovuje, že na posudzovanie vplyvov na životné prostredie by sa mali využívať kvalifikovaní odborníci. Definuje tiež osobitné kritériá na začatie posudzovania. Právny rámec však nedefinuje činnosti a prístupy, ktoré uľahčujú účasť zainteresovaných strán na rozhodovacom procese (napríklad prieskumy a ankety na získanie vstupov a spätnej väzby od zainteresovaných strán, školenia, zdroje a technická pomoc stranám, ktorých sa projekt týka). Regulačný rámec síce umožňuje podať odvolanie proti povoleniam v oblasti životného prostredia na orgán, ktorý ich vydal, ale v súvislosti s procesom vydávania environmentálnych povolení nie sú stanovené žiadne mimosúdne mechanizmy na riešenie sporov medzi orgánom verejnej správy a žiadateľom.

Verejné služby v oblasti environmentálnych povolení sú na Slovensku jednotné a snahy o digitalizáciu tohto procesu sa postupne zlepšujú. Dostupnosť online služieb je obme-

¹² HND na obyvateľa Slovenskej republiky v roku 2021 je 17 451 EUR.

¹³ Viac informácií o tejto téme, kontexte konkrétnej krajiny a podrobnom hodnotení údajov nájdete v časti 3.2 „Podrobné informácie o umiestnení stavby – Povolenia v oblasti životného prostredia“.

Obrázok 12. Čas potrebný na získanie environmentálnych povolení na výstavbu podľa mesta a etapy

Zdroj: Štúdia Subnational Business Ready

dzená. Neexistujú žiadne automaticky generované kontrolné zoznamy, ktoré by pomohli zabezpečiť, aby žiadatelia podávali úplné a presné žiadosti, žiadne možnosti online platieb v rámci platformy a žiadne online prostriedky na podávanie námietok. Existujúca elektronická platforma však umožňuje online komunikáciu, odosielanie oznámení a podania. Informácie týkajúce sa povolení v oblasti životného prostredia sú transparentné vrátane požiadaviek na získanie environmentálneho povolenia pre stavebné projekty a aktuálneho sadzovníka poplatkov za získanie povolení v oblasti životného prostredia v elektronickej podobe.

Efektívnosť procesu vydávania environmentálnych povolení sa na Slovensku líši v závislosti od mesta. Čas potrebný na dokončenie procesu sa pohybuje od 105 do 160 dní (obrázok 12). Úvodná fáza a fáza prípravy dokumentácie sú vo všetkých mestách jednotne ukončené do 60 dní. Čas na získanie rozhodnutia o tom, či je potrebné posúdenie vplyvov na životné prostredie, sa však výrazne líši, od 45 dní v Prešove po 100 dní v Žiline, čo je ovplyvnené administratívnymi kapacitami regiónov a objemom rozvojových aktivít. Napriek týmto rozdielom zostávajú náklady na získanie povolenia v oblasti životného prostredia na rovnakej úrovni, 7 000 EUR, čo predstavuje približne 40,11 % príjmu na osobu.

Prevod nehnuteľnosti¹⁴

Regulačný rámec pre prevod nehnuteľností v krajine obsahuje mnoho osvedčených postupov, pokiaľ ide o normy týkajúce sa prevodu nehnuteľností, ako napríklad voľný prístup k informáciám o vlastníckych právach a katastrálnym mapám a existencia katastrálneho úradu. Overovanie zákonnosti dokumentov o majetkových transakciách je povinné zo zákona, pričom elektronické a papierové dokumenty majú rovnakú právnu silu. Podobne je potrebný zápis do katastra nehnuteľností,¹⁵ aby bolo možné treťou stranou odporovať vlastnícke právo. V prípade transakcie s nehnuteľnosťou je však potrebné overiť len totožnosť kupujúceho, nie totožnosť oboch strán, ako je tomu v osvedčených medzinárodných postupoch. Domáce firmy na Slovensku nečelia žiadnym obmedzeniam v oblasti prenájmu alebo vlastníctva nehnuteľností, zatiaľ čo zahraničné firmy čelia obmedzeniam len v oblasti vlastníctva poľnohospodárskej pôdy. V zákone sa tiež ustanovujú mechanizmy alternatívneho riešenia sporov (ADR) medzi súkromnými stranami v súvislosti s registrovanými vlastníckymi právami prostredníctvom mediácie a zmierovacieho konania. Rozhodcovské konanie však neexistuje a v systéme pozemkového práva chýbajú aj právne ustanovenia o zabezpečení práv, keďže v súčasnosti neexistuje me-

¹⁴ Viac informácií o tejto téme, kontexte konkrétnej krajiny a podrobnom hodnotení údajov nájdete v časti 3.3 „Podrobné informácie o umiestnení stavby – Prevod nehnuteľnosti“.

¹⁵ Kataster nehnuteľností je oficiálny verejný zoznam, ktorý dokumentuje a uchováva informácie o vlastníctve pozemkov prostredníctvom zápisu vlastníckych práv (práv k pozemkom) alebo listín (dokumentov týkajúcich sa zmien v právnom stave pozemkov).

chanizmus mimosúdneho odškodnenia za chyby v katastri nehnuteľností.

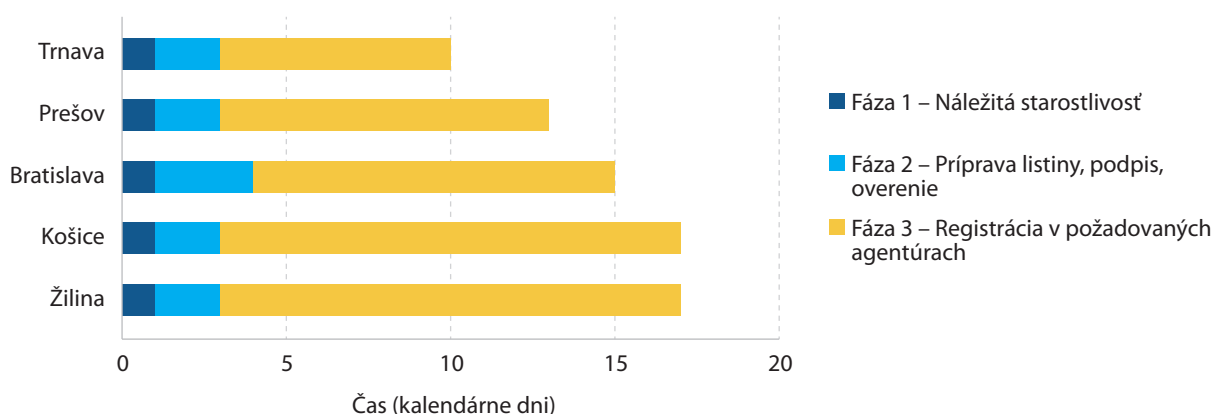
Všetkých päť miest v Slovenskej republike má podobné črty, pokiaľ ide o kvalitu verejných služieb pri prevode nehnuteľností a s tým súvisiacu transparentnosť informácií. Je prístupných niekoľko digitálnych verejných služieb určených na prevod nehnuteľností, ako napríklad elektronické platformy pre kontrolu náležitej starostlivosti a kontrolu vecných bremien, ako aj online mechanizmy na podávanie sťažností na kataster. Neexistuje však žiadna dostupná elektronická platforma na zápis majetku. Napriek tomu sú všetky nehnuteľnosti v krajine zaregistrované a zmapované. Keďže jeden orgán plní funkcie registra nehnuteľností aj katastra nehnuteľností, používa jednotné identifikačné číslo pre nehnuteľnosti a jednotnú databázu právnych a geopriestorových informácií. Je však ešte potrebné, aby došlo k interoperabilite s inými orgánmi. Zoznam požiadaviek na prevody nehnuteľností, štandardy služieb a sadzobníky poplatkov sú k dispozícii online na webovej stránke katastra nehnuteľností. Na týchto webových stránkach sa však nezverejňujú štatistiky o počte a druhoch transakcií týkajúcich sa nehnuteľností ani o pozemkových sporoch a čase potrebnom na ich vyriešenie. Podobne nie sú k dispozícii údaje o vlastníctve nehnuteľností rozdelené podľa pohlavia.

Funkcie registra nehnuteľností aj katastra spadajú pod jednu inštitúciu – Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky. Od roku 2018 sa realizujú reformy zamerané na

zlepšenie a rozšírenie digitálnych služieb ponúkaných slovenským občanom a firmám. Predovšetkým v roku 2022 bola spustená elektronická platforma, ktorá ponúka nové funkcie vrátane rozšíreného prístupu k údajom katastra nehnuteľností a možnosti pokročilejších elektronických podaní na kataster. Vďaka týmto pokračujúcim reformám je možné všetky kroky pri registrácii prevodu nehnuteľností na Slovensku vykonať online, čím sa tento proces stáva jednoduchým, priamym a jednotným v celej krajine.

Čas potrebný na prevod nehnuteľnosti v slovenských mestách sa pohybuje od 10 dní v Trnave do 17 dní v Košiciach a Žiline (obrázok 13). Časový rozdiel je spôsobený najmä zápisom listu vlastníctva v katastri nehnuteľností. Hoci všetky katastre dodržiavajú zákonnú lehotu 15 dní, v Trnave trvá katastrálnemu úradu rozhodnutie o návrhu na zápis len týždeň, ale v Košiciach a Žiline je to dvakrát dlhšie. Náklady na registráciu prevodu nehnuteľnosti sú rovnaké v celej krajine a predstavujú 883 EUR, alebo 0,05 % hodnoty nehnuteľnosti.¹⁶ Tieto náklady sa skladajú z registračného poplatku a súdnych poplatkov. Registračný poplatok sa líši v závislosti od možnosti, ktorú žiadateľ požaduje: 266 EUR za zrýchlený zápis (15 dní) a 66 EUR za štandardný zápis (30 dní). Každý z týchto poplatkov možno uhradiť elektronicky. Poplatky za elektronickú žiadosť (133 EUR a 33 EUR) sú o polovicu nižšie ako poplatky za papierovú žiadosť, aby sa motivovalo k využívaniu digitálnych služieb. Okrem toho podnikatelia, ktorí sa rozhodnú obrátiť na odborníkov, zaplatia približne 750 EUR na súdnych poplatkoch, ktoré zahŕňajú notársky poplatok za overenie podpisu (2,87 EUR).

Obrázok 13. Čas potrebný na zápis prevodu nehnuteľnosti podľa mesta a etapy

Zdroj: Štúdia Subnational Business Ready

¹⁶ V prípade nehnuteľnosti s hodnotou 1 745 100 EUR, čo sa rovná 100-násobku HND na obyvateľa v roku 2021. HND na obyvateľa Slovenskej republiky v roku 2021 je 17 451 EUR.

Tabuľka 3 poskytuje podrobný prehľad výkonnosti slovenských miest v téme miesta podnikania podľa pilierov, kategórií a podkategórií. Táto téma zahŕňa tri dielčie témy: prevod majetku, stavebné povolenia a environmentálne povolenia, podrobne opísané nižšie. Stĺpec „Prepočítané body“ udáva celkový maximálny počet bodov, ktoré môže mesto získať v každej z meraných oblastí. Napríklad v rámci I. piliera (Kvalita predpisov týkajúcich sa miesta podnikania), kategórie 1.1 (Prevod nehnuteľností a správa pozemkov), podkategórie 1.1.2 (Mechanizmus riešenia sporov o pozemky) žiadne z miest nezískalo celkový možný maximálny počet 15 bodov. Naopak, v podkategóriách 1.1.1 (Normy prevodu nehnuteľností) a 1.1.3 (Systém správy pozemkov) získali všetky mestá maximálny počet bodov – 15 z 15, resp. 10 z 10. Najväčšia variabilita medzi jednotlivými mestami je pozorovaná v rámci III. piliera.

nia), kategórie 1.1 (Prevod nehnuteľností a správa pozemkov), podkategórie 1.1.2 (Mechanizmus riešenia sporov o pozemky) žiadne z miest nezískalo celkový možný maximálny počet 15 bodov. Naopak, v podkategóriách 1.1.1 (Normy prevodu nehnuteľností) a 1.1.3 (Systém správy pozemkov) získali všetky mestá maximálny počet bodov – 15 z 15, resp. 10 z 10. Najväčšia variabilita medzi jednotlivými mestami je pozorovaná v rámci III. piliera.

Tabuľka 3. Skóre v téme miesto podnikania

		Počet ukazovateľov	Prepočítané body	Bratislava	Košice	Prešov	Trnava	Žilina
I. pilier – Kvalita predpisov týkajúcich sa miesta podnikania								
1.1	Prevod majetku a správa pozemkov	11	40	28,8	28,8	28,8	28,8	28,8
1.1.1	Normy prevodu nehnuteľností	4	15	11,3	11,3	11,3	11,3	11,3
1.1.2	Mechanizmus riešenia sporov o pozemky	4	15	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5
1.1.3	Systém správy pozemkov	3	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
1.2	Stavebníctvo, územné plánovanie a využívanie pozemkov	20	40	36,5	36,5	36,5	36,5	36,5
1.2.1	Stavebné normy	11	15	11,5	11,5	11,5	11,5	11,5
1.2.2	Stavebné energetické normy	4	15	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
1.2.3	Územné plánovanie a predpisy o využívaní pozemkov	5	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
1.3	Obmedzenia týkajúce sa vlastníctva a prenájmu nehnuteľností	19	10	9,5	9,5	9,5	9,5	9,5
1.3.1	Domáce firmy – vlastníctvo	4	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
1.3.2	Domáce firmy – prenájom	5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
1.3.3	Zahraničné firmy – vlastníctvo	5	2,5	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
1.3.4	Zahraničné firmy – prenájom	5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
1.4	Environmentálne povolenia	12	10	8,9	8,9	8,9	8,9	8,9
1.4.1	Environmentálne povolenia na výstavbu	10	5	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8
1.4.2	Mechanizmy riešenia sporov týkajúcich sa environmentálnych povolení súvisiacich so stavbou	2	5	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
	Celkom	62	100	83,6	83,6	83,6	83,6	83,6
II. pilier – Kvalita verejných služieb a transparentnosť informácií v oblasti miesta podnikania								
2.1	Dostupnosť a spoľahlivosť digitálnych služieb	21	40	23,1	23,1	23,1	23,1	23,1
2.1.1	Prevod nehnuteľností – digitálne verejné služby	6	8	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3
2.1.2	Prevod nehnuteľností – digitálny systém správy pozemkov a identifikácie	5	8	6,4	6,4	6,4	6,4	6,4
2.1.3	Prevod nehnuteľností – Pôsobnosť katastra nehnuteľností a agentúry pre mapovanie	4	8	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0
2.1.4	Stavebné povolenia – digitálne verejné služby	4	8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.5	Environmentálne povolenia – digitálne verejné služby	2	8	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4
2.2	Interoperabilita služieb	6	20	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5
2.2.1	Interoperabilita služieb pre prevod nehnuteľností	4	10	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5
2.2.2	Interoperabilita služieb pre stavebné povolenia	2	10	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0

Tabuľka 3. Skóre v téme miesto podnikania

		Počet ukazovateľov	Prepočítané body	Bratislava	Košice	Prešov	Trnava	Žilina
2.3	Transparentnosť informácií	19	40	26,7	26,7	26,7	26,7	26,7
2.3.1	Nehnuteľný majetok (vrátane dimenzie rodu)	9	20	11,1	11,1	11,1	11,1	11,1
2.3.2	Stavebníctvo, územné plánovanie a využívanie pozemkov	8	15	10,6	10,6	10,6	10,6	10,6
2.3.3	Environmentálne povolenia	2	5	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
	Celkom	46	100	62,4	62,4	62,4	62,4	62,4
III. pilier III – Prevádzková efektívnosť v oblasti zriadenia miesta podnikania								
3.1	Prevod majetku a správa pozemkov	3	40	36,5	34,4	34,5	32,3	36,3
3.1.1	Hlavné prekážky prístupu k pozemkom	1	13,3	10,0	8,0	8,0	5,7	9,9
3.1.2	Čas na zabezpečenie prevodu nehnuteľnosti	1	13,3	13,2	13,1	13,2	13,2	13,1
3.1.3	Náklady na prevod nehnuteľnosti	1	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3
3.2	Stavebné povolenia	2	40	19,8	19,8	21,0	19,8	19,8
3.2.1	Čas na získanie stavebného povolenia	1	20	0,0	0,0	1,2	0,0	0,0
3.2.2	Náklady na získanie stavebného povolenia	1	20	19,8	19,8	19,8	19,8	19,8
3.3	Environmentálne povolenia	2	20	19,6	19,6	19,7	19,4	19,3
3.3.1	Čas na získanie environmentálneho povolenia	1	10	9,7	9,7	9,8	9,5	9,4
3.3.2	Náklady na získanie environmentálneho povolenia	1	10	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9
	Celkom	7	100	75,9	73,8	75,2	71,5	75,4

Zdroj: Štúdia Subnational Business Ready

Poznámka: Uvedené jednotlivé skóre boli zaokrúhlené, preto sa súčet jednotlivých skóre nemusí rovnať celkovému súčtu.

1.5 Komunálne služby

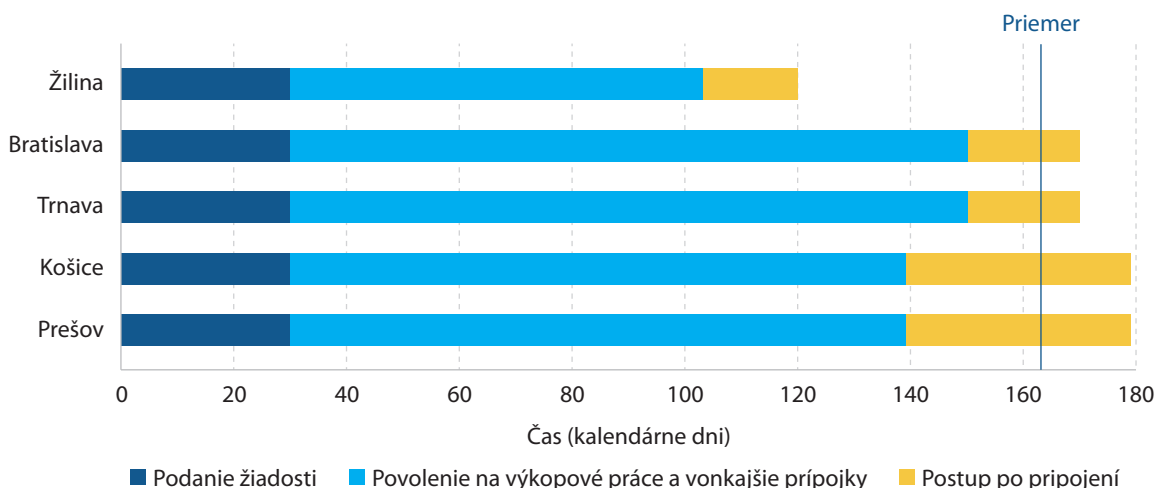
Elektrina¹⁷

Regulačný rámec pre elektrickú energiu¹⁸ v Slovenskej republike je jednotný vo všetkých regiónoch a je na úrovni medzinárodne uznávaných osvedčených postupov. Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (ÚRSO) dohliada na monitorovanie a schvaľovanie taríf elektrickej energie, ako aj na kvalitu služieb v oblasti elektrickej energie na základe výkonnostných noriem. Nariadenie stanovilo stimuly na obmedzenie prerušenia dodávky elektrickej energie, ako

aj požadovanú kvalifikáciu odborníkov, ktorí inštalujú vedenie elektrickej energie. Upravujú sa aj kontroly a režimy zodpovednosti a zaviedli sa environmentálne predpisy pre udržateľné poskytovanie a využívanie elektrickej energie. V Slovenskej republike však chýbajú spoločné mechanizmy plánovania a výstavby medzi poskytovateľmi inžinierskych sietí, ako je napríklad poskytovanie spoločných výkopových povolení a politika „jedného výkopu“.

Online platformy sú dostupné na podávanie žiadostí, možnosť sledovania ich stavu a na vykonávanie príslušných

Obrázok 14. Čas potrebný na získanie novej elektrickej prípojky podľa mesta a etapy

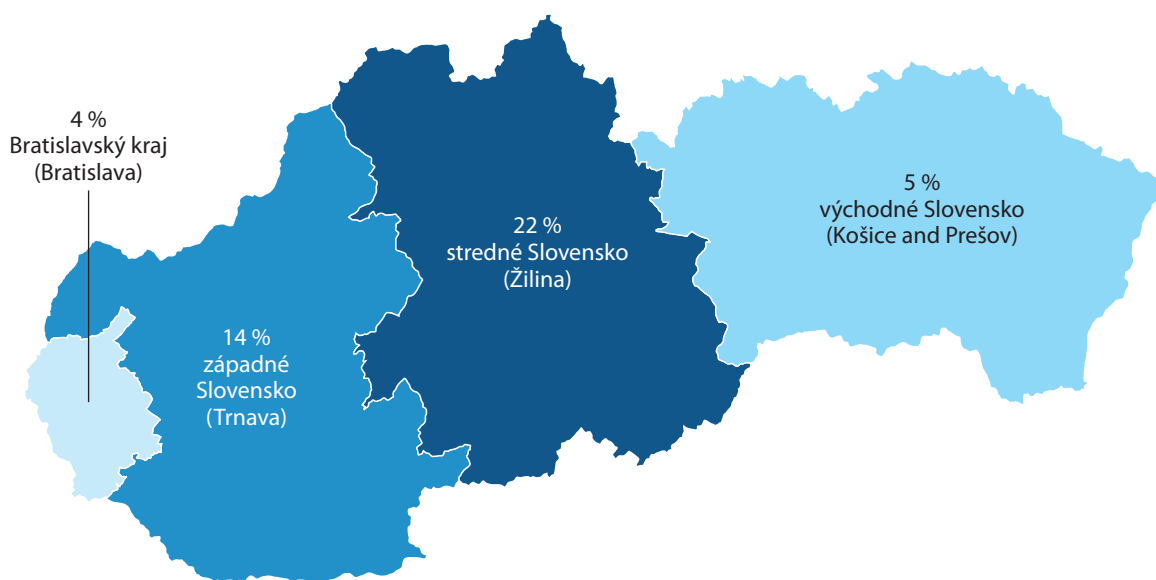

Zdroj: Štúdia Subnational Business Ready

¹⁷ Viac informácií o tejto téme, kontexte konkrétnej krajiny a podrobnom hodnotení údajov nájdete v časti 4.1 „Podrobné informácie o komunálnych službách – Elektrina“.

¹⁸ Zákon č. 250/2012 o regulácii v sieťových odvetviach.

Mapa 2. Podiel firiem, ktoré vlastní alebo sa delia o generátor, podľa regiónu

Zdroj: Podnikové prieskumy Svetovej banky 2023

platieb odberateľmi. Plánované odstávky sú vopred ohlasované a tarify a požiadavky na pripojenie možno nájsť online. Kľúčové ukazovatele výkonnosti pre kvalitu a spoľahlivosť služieb sú verejne dostupné, nie však tie, ktoré sa týkajú udržateľnosti dodávok elektriny.

Efektívnosť získavania nových elektrických prípojek sa v jednotlivých mestách výrazne líši. Tento proces trvá 120 až 179 dní (obrázok 14) a náklady sa pohybujú od 12 017 do 12 325 EUR. Proces zahŕňa niekoľko krokov vrátane získania výkopových povolení, vykonania kontrol a finalizácie zmlúv o dodávkach.

V roku 2022 zaznamenali podnikatelia na Slovensku v priemere 0,50 výpadku elektrickej energie, pričom každý z nich trval v priemere viac ako dve hodiny. Najmenej časté prerušenia boli v Bratislave a Trnave s priemerom 0,26 výpadku trvajúceho v priemere menej ako jednu hodinu, zatiaľ čo Žilina zaznamenala najvyššiu frekvenciu a najdlhšie trvanie výpadkov: 0,84 výpadku, každý v trvaní viac ako štyri hodiny. Podľa údajov z podnikových prieskumov Svetovej banky sa podiel firiem vlastniacich generátory líši. Najvyšší podiel (22 %) je v strednom regióne, kde sa nachádza Žilina, a najnižší podiel je v Bratislavskom kraji (4 %) (mapa 2).

Voda¹⁹

Regulačný rámec pre vodohospodárske služby²⁰ v Slovenskej republike zabezpečuje efektívne rozmiestnenie vodovodných prípojek a kvalitu dodávok. Nariadenia sa týkajú spoločného využívania infraštruktúry, udržateľných postupov v oblasti odpadových vôd a environmentálnej udržateľnosti. Požiadavky na odbornú kvalifikáciu osôb prevádzkujúcich vodohospodárske zariadenia, režimy kontroly a normy zodpovednosti sú stanovené zákonom. Regulačný rámec zahŕňa aj udržateľné postupy v oblasti odpadových vôd, pravidlá opätovného využívania odpadových vôd, informácie o monitorovaní taríf a kvalite vodohospodárskych služieb, čím sa podporuje stabilný a udržateľný systém zásobovania vodou v celej krajine. Okrem toho zavádza finančné odstrašujúce mechanizmy na obmedzenie prerušenia dodávok. Nie sú však zavedené spoločné pravidlá plánovania a výstavby, ako napríklad iniciatívy tzv. „jedného výkopu“ a odstrašujúce mechanizmy na zabezpečenie dodržiavania postupov šetrenia vodou.

Verejné služby a transparentnosť vo vodohospodárskom sektore Slovenskej republiky sa mierne líšia v závislosti od

¹⁹ Viac informácií o tejto téme, kontexte konkrétnej krajiny a podrobnom hodnotení údajov nájdete v časti 4.2 „Podrobné informácie o komunálnych službách – Voda“.

²⁰ Zákon o vodách č. 364/2004, <https://faolex.fao.org/docs/pdf/slo182215.pdf>

lokality. Bratislava a Žilina ponúkajú pokročilejšie digitálne služby vrátane online žiadostí o nové prípojky a platforiem s informáciami o plánovaných prácach na inžinierskych sieťach. Všetky mestá poskytujú možnosť elektronickej platby poplatkov za pripojenie, ale žiadne z nich neumožňuje sledovať stav žiadostí online.

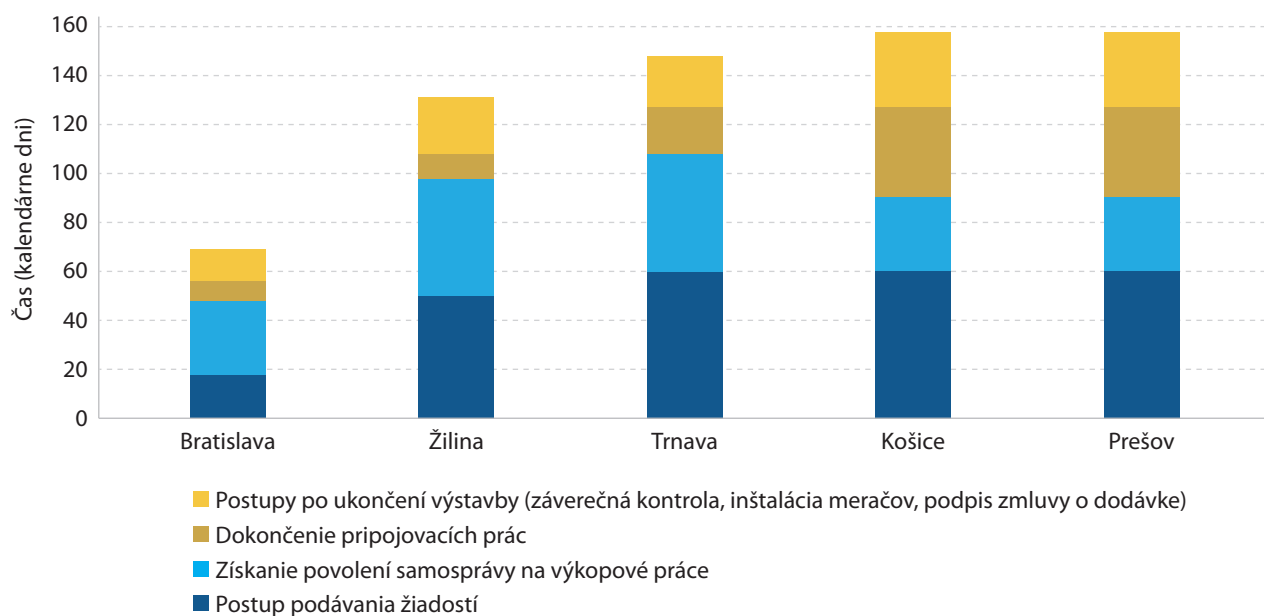
V celej krajine sú online k dispozícii kľúčové ukazovatele výkonnosti na monitorovanie kvality a spoľahlivosti dodávok vody a environmentálnej udržateľnosti služieb. Verejné oznamy o plánovaných odstávkach a informácie o tarifikách a požiadavkách na pripojenie zvyšujú transparentnosť. Chýbajú však spoločné databázy pre sieťové vedenia viacerých inžinierskych sietí a koordinované povolenia na výkopové práce, ktoré by mohli zlepšiť poskytovanie služieb.

Efektívnosť, s akou je možné získať vodovodné prípojky na Slovensku, sa v jednotlivých mestách výrazne líši. V Bratislave je tento proces najrýchlejší a trvá približne 69 dní, zatiaľ čo v Košiciach a Prešove trvá približne 158 dní (obrázok 15). V Bratislave zákazníci čakajú na odpoveď na svoju žiadosť menej ako 20 dní a na práce na pripojení osem dní. Naproti tomu v Žiline trvá spracovanie žiadosti 50 dní, v Košiciach, Prešove a Trnave dva mesiace, pričom práce na pripojení trvajú až 37 dní, rovnako ako v Košiciach

a Prešove. Táto odchýlka je spôsobená skôr dostupnosťou tímov dodávateľov výkopových prác než trvaním samotného pripojenia. Čas na získanie povolenia na výkopové práce od samosprávy sa tiež líši: v Bratislave, Košiciach a Prešove to trvá približne mesiac, kým v Trnave a Žiline 48 dní. Záverečné kroky od ukončenia prác po spustenie vody trvajú v Bratislave približne dva týždne, v Trnave a Žiline tri týždne a v Košiciach a Prešove mesiac, čo je ovplyvnené efektívnosťou podniku a dostupnosťou technikov. Náklady na získanie vodovodnej prípojky podľa tejto štúdie predstavujú 7 690 EUR, čo sa rovná 44,1 % príjmu na osobu.²¹

Väčšina firiem v slovenských regiónoch sa stretáva s menšími alebo žiadnymi prípadmi nedostatočného zásobovania vodou. V bratislavskom a strednom regióne (kde sa nachádza Bratislava a Žilina) sa s výpadkami služieb nestretala žiadna firma, zatiaľ čo v západnom (Trnava) a východnom (Košice a Prešov) regióne sa s takýmito prípadmi stretli 2 % firiem (mapa 3).

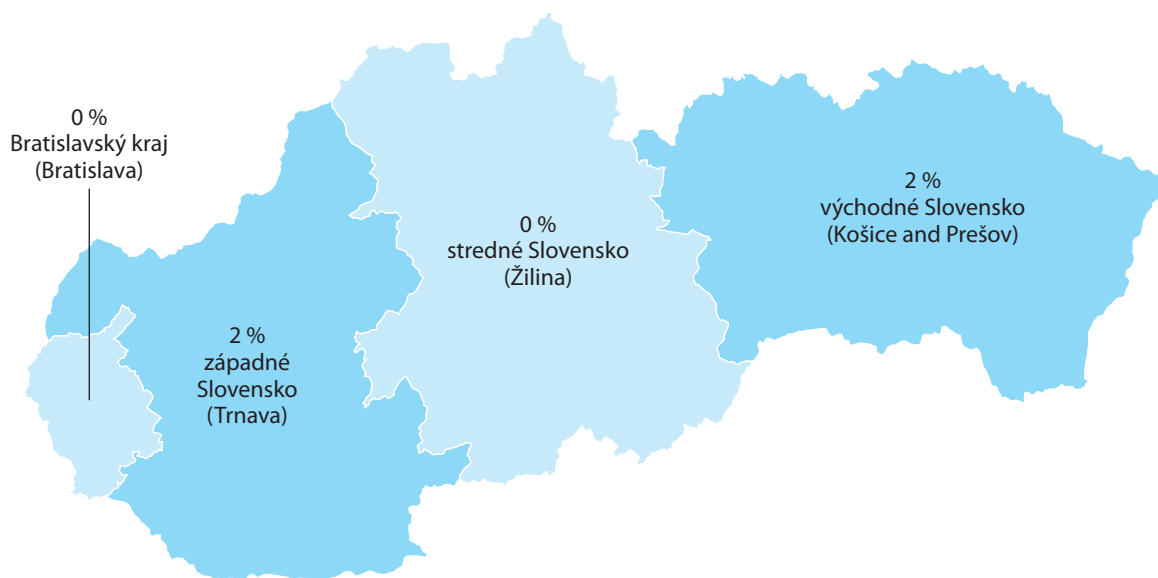
Obrázok 15. Čas potrebný na získanie vodovodnej prípojky podľa mesta a etapy

Zdroj: Štúdia Subnational Business Ready

²¹ HND na obyvateľa Slovenskej republiky v roku 2021 je 17 451 EUR.

Mapa 3. Podiel firiem, ktoré uvádzajú, že zaznamenali prípady nedostatku vody, podľa regiónu

Zdroj: Podnikové prieskumy Svetovej banky 2023

Internet²²

V súlade s medzinárodnými osvedčenými postupmi vykonáva Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb (ÚREKPS) Slovenskej republiky dohľad nad veľkoobchodnými tarifikami za pripojenie a môže iniciovať vyšetrovanie postupov narúšajúcich hospodársku súťaž. Regulačný rámec obsahuje ustanovenia o spoločnom plánovaní a výstavbe, ako napríklad tzv. politiku „jedného výkopu“). Zároveň nariaďuje spoločné využívanie infraštruktúry medzi prevádzkovateľmi. Právne ustanovenia zaručujú rovnaký prístup k infraštruktúre vo vlastníctve štátu a stanovujú práva na prístup pre poskytovateľov služieb digitálnej infraštruktúry. Regulačný rámec zahŕňa aj finančné odstrašujúce a motivačné mechanizmy zamerané na obmedzenie výpadkov alebo spomalení internetových služieb.

Je stanovená zodpovednosť a práva na náhradu škody v prípade porušenia ochrany osobných údajov a existujú jasné ustanovenia o nahlasovaní incidentov týkajúcich sa údajov. Regulačný orgán je zodpovedný za koordináciu kybernetickej bezpečnosti na vnútroštátnej úrovni, vykonáva hodnotenia rizík, audity a školenia zamerané na presadzovanie zákonov o kybernetickej bezpečnosti. Nestanovuje

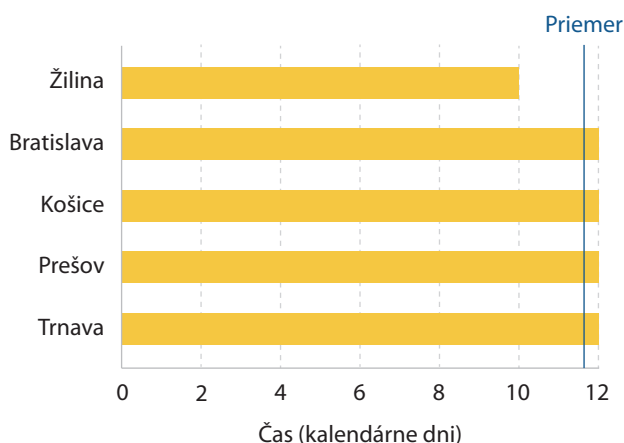
však výkonnostné normy na zabezpečenie kvality služieb a spoľahlivosti internetu. Chýbajú aj národné ciele pre emisie alebo energetickú účinnosť elektronických komunikačných sietí a dátovej infraštruktúry, ako je efektívnosť využívania energie, využívanie obnoviteľných zdrojov energie alebo koeficient výkonnosti (COP).

Zákazníci na celom Slovensku môžu požiadať o nové internetové pripojenie online a príslušné platby realizovať elektronicky. Plánované odstávky sa zverejňujú, rovnako ako aj kľúčové ukazovatele výkonnosti, požiadavky na pripojenie a informácie o tarifikách. Mechanizmy podávania sťažností sú dobre zavedené a poskytujú zákazníkovi jasné pokyny na riešenie problémov. Slovenská republika zatiaľ nemá zavedené mechanizmy na koordináciu získavania povolení na výkopové práce v rámci rôznych sietí (napríklad s vodárenskými službami alebo distribútorom elektriny). Okrem toho nie sú na internete zverejnené stanovené normy pre časy pripojenia. Čas potrebný na zabezpečenie internetového pripojenia v Slovenskej republike je štandardizovaný. Podľa výsledkov tejto štúdie to v Žiline trvá 10 dní a v ostatných mestách 12 dní (obrázok 16).

Celkovo 14 % slovenských firiem uviedlo, že zažilo výpadky internetu, hoci tento údaj sa v jednotlivých regiónoch líši (mapa 4). Zatiaľ čo v hlavnom meste Bratislava zana-

²² Viac informácií o tejto téme, kontexte konkrétnej krajiny a podrobnom hodnotení údajov nájdete v časti 4.3 „Podrobné informácie o komunálnych službách – Internet“.

Obrázok 16. Čas potrebný na zabezpečenie internetového pripojenia podľa mesta

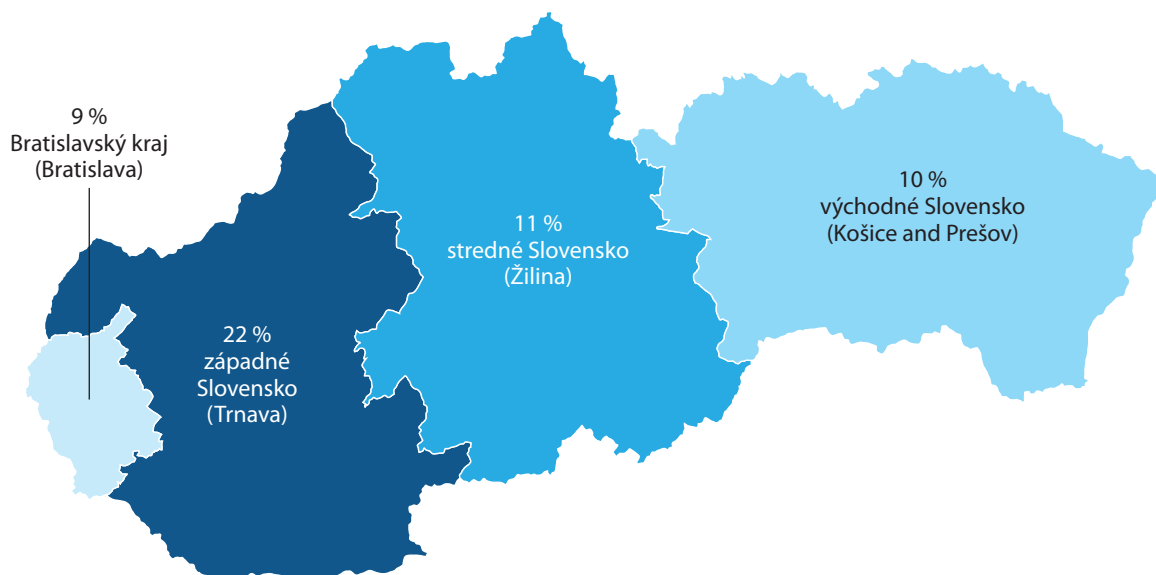

Zdroj: Podnikové prieskumy Svetovej banky 2023

menalo výpadky len 9 % podnikov, v západnom regióne (vrátane Trnavy) ich bolo 22 %.

Tabuľka 4 poskytuje podrobný prehľad výkonnosti slovenských miest v téme komunálne služby podľa pilierov, kategórií a podkategórií. Táto téma zahŕňa tri dielčie témy: elektrina, voda a internet, ktoré sú podrobne opísané nižšie. Stĺpec „Prepočítané body“ udáva celkový maximálny počet bodov, ktoré môže mesto získať v každej z meraných oblastí. Napríklad v rámci I. piliera (Kvalita predpisov o komunálnych službách), kategórie 1.1 (Elektrina), podkategórie 1.1.1 (Regulačné monitorovanie taríf a kvality služieb) a 1.1.2 (Mechanizmy zdieľania infraštruktúry komunálnych služieb a zabezpečovania kvality) žiadne z piatich miest nezískalo celkový možný maximálny počet 8,3 bodu. V ostatných dvoch podkategóriách, t. j. 1.1.3 (Bezpečnosť pripojok inžinierskych sietí) a 1.1.4 (Environmentálna udržateľnosť) však mestá získali maximálny počet bodov (8,3). Najväčšia variabilita medzi jednotlivými mestami je pozorovaná v rámci III. piliera.

Mapa 4. Podiel firiem, ktoré zaznamenali výpadky internetu, podľa regiónu

Zdroj: Podnikové prieskumy Svetovej banky 2023

Tabuľka 4. Skóre v téme komunálne služby

		Počet ukazovateľov	Prepočítané body	Bratislava	Košice	Prešov	Trnava	Žilina
I. pilier – Kvalita predpisov o komunálnych službách								
1.1	Elektrina	10	33,3	31,3	31,3	31,3	31,3	31,3
1.1.1	Regulačné monitorovanie taríf a kvality služieb	2	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3
1.1.2	Mechanizmy zdieľania infraštruktúry komunálnych služieb a zabezpečenia kvality	2	8,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3
1.1.3	Bezpečnosť prípojk inžinierskych sietí	3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3
1.1.4	Environmentálna udržateľnosť	3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3
1.2	Voda	12	33,3	28,8	28,8	28,8	28,8	28,8
1.2.1	Regulačné monitorovanie taríf a kvality služieb	2	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3
1.2.2	Mechanizmy zdieľania infraštruktúry komunálnych služieb a zabezpečenia kvality	2	8,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3
1.2.3	Bezpečnosť prípojk inžinierskych sietí	3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3
1.2.4	Environmentálna udržateľnosť	5	8,3	5,9	5,9	5,9	5,9	5,9
1.3	Internet	11	33,3	29,6	29,6	29,6	29,6	29,6
1.3.1	Regulačné monitorovanie taríf a kvality služieb	2	8,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3
1.3.2	Mechanizmy zdieľania infraštruktúry komunálnych služieb a zabezpečenia kvality	4	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3
1.3.3	Bezpečnosť prípojk inžinierskych sietí	3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3
1.3.4	Environmentálna udržateľnosť	2	3,3	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7
	Celkom	33	100	89,7	89,7	89,7	89,7	89,7
II. pilier – Kvalita správy a transparentnosť verejných služieb								
2.1	Elektrina	15	33,3	25,5	25,5	25,5	25,5	25,5
2.1.1	Digitálne služby a interoperabilita	4	8,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3
2.1.2	Dostupnosť informácií a transparentnosť	6	8,3	7,6	7,6	7,6	7,6	7,6
2.1.3	Monitorovanie poskytovania služieb (vrátane dimenzií rodu a životného prostredia)	3	8,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3
2.1.4	Presadzovanie bezpečnostných predpisov a mechanizmov ochrany spotrebiteľa	2	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3
2.2	Voda	15	33,3	26,9	24,8	24,8	23,8	26,9
2.2.1	Digitálne služby a interoperabilita	4	8,3	5,2	3,1	3,1	2,1	5,2
2.2.2	Dostupnosť informácií a transparentnosť	6	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3
2.2.3	Monitorovanie poskytovania služieb (vrátane dimenzií rodu a životného prostredia)	3	8,3	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
2.2.4	Presadzovanie bezpečnostných predpisov a mechanizmov ochrany spotrebiteľa	2	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3
2.3	Internet	13	33,3	26,7	26,7	26,7	26,7	26,7
2.3.1	Digitálne služby a interoperabilita	4	8,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3
2.3.2	Dostupnosť informácií a transparentnosť	5	8,3	7,9	7,9	7,9	7,9	7,9

Tabuľka 4. Skóre v téme komunálne služby

		Počet ukazovateľov	Prepočítané body	Bratislava	Košice	Prešov	Trnava	Žilina
2.3.3	Monitorovanie poskytovania služieb (vrátane dimenzií rodu a životného prostredia)	2	8,3	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
2.3.4	Presadzovanie bezpečnostných predpisov a mechanizmov ochrany spotrebiteľa	2	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3
	Celkom	43	100	79,0	77,0	77,0	75,9	79,0
III. pilier – Prevádzková efektívnosť poskytovania verejných služieb								
3.1	Elektrina	5	33,3	29,9	29,4	29,4	29,7	31,4
3.1.1	Čas na získanie pripojenia	1	16,7	13,3	12,8	12,8	13,3	15,7
3.1.2	Spôľahlivosť poskytovania	4	16,7	16,6	16,6	16,6	16,4	15,7
3.2	Voda	2	33,3	26,8	16,5	16,5	16,7	17,3
3.2.1	Čas na získanie pripojenia	1	16,7	10,2	0,0	0,0	0,2	0,7
3.2.2	Spôľahlivosť poskytovania	1	16,7	16,7	16,5	16,5	16,5	16,7
3.3	Internet	2	33,3	16,5	16,5	16,5	15,2	16,5
3.3.1	Čas na získanie pripojenia	1	16,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3.2	Spôľahlivosť poskytovania	1	16,7	16,5	16,5	16,5	15,2	16,5
	Celkom	9	100	73,2	62,4	62,4	61,5	65,2

Zdroj: Štúdiá Subnational Business Ready

Poznámka: Uvedené jednotlivé skóre boli zaokrúhlené, preto sa súčet jednotlivých skóre nemusí rovnať celkovému súčtu.

1.6 Riešenie sporov²³

V Slovenskej republike sú regulačný rámec²⁴ a verejné služby pre riešenie sporov jednotné na celoštátnej úrovni. Reformou súdnictva v roku 2023 boli zriadené špecializované obchodnoprávne oddelenia na prvostupňových súdoch v Košiciach, Prešove, Trnave a Žiline, ako aj samostatný súd pre obchodnoprávnu agendu v Bratislave. Rozdiely medzi mestami sa prejavujú najmä v čase potrebnom na vyriešenie obchodných sporov. Vo väčších mestách, ako je Bratislava, kde je počet prípadov vyšší, trvá prvostupňové a odvolacie konanie takmer 40 mesiacov. Naopak, menšie mestá, ako napríklad Prešov, ukončia tieto konania za 23 mesiacov. Tento rozdiel je spôsobený oneskorením pri plánovaní prvého pojednávania po podaní prvej sťažnosti a ďalšími oneskoreniami, ak sa pojednávania odročia. Na druhej strane, náklady sú v jednotlivých mestách zväčša rovnaké, pričom malé rozdiely sa pripisujú najmä rozdielom v odmenách advokátov.

Pokiaľ ide o súdnu integritu, sudcovia sú povinní v určitých prípadoch odstúpiť od prípadu a vyžaduje sa od nich, aby zverejňovali svoje majetkové pomery v súlade s etickými kódexmi pre sudcov a exekútorov. Napriek tomu stále existuje určitý priestor na zlepšenie procesnej istoty, keďže zatiaľ nebol upravený maximálny počet odročení a zákony nestanovujú časové normy pre doručenie žalovanému, podanie vyjadrenia k žalobe alebo vypracovanie znaleckého posudku. Okrem toho sa v oblasti mechanizmov ADR ešte musia zaviesť ustanovenia o arbitrabilite sporov týkajúcich sa nehnuteľného majetku a o financovaní treťou stranou v rámci arbitráže medzi investorom a štátom. To isté platí aj pre

osobitné pravidlá uznávania a výkonu medzinárodných mediačných dohôd o urovnaní, ktoré nie sú schválené súdom.

Digitalizácia verejných služieb je homogenizovaná. Sudcovia sú vybavení väčšinou potrebných platforiem v súlade s medzinárodnými osvedčenými postupmi. Napríklad súdy vo všetkých meraných mestách sú pripojené k národnej elektronickej platforme na podávanie žalôb a vyjadrení k žalobám prostredníctvom štandardizovaného digitálneho formulára. Doručovanie prvej žaloby sa vykonáva prostredníctvom špecializovaného elektronického portálu, kde má každá právnická a fyzická osoba automaticky vytvorenú elektronickú schránku na prijímanie písomností. Okrem toho samostatná elektronická platforma poskytuje stranám prístup k dokumentom a informáciám týkajúcim sa ich prípadov. Transparentnosť a prístup verejnosti sa zvyšuje prostredníctvom zverejňovania rozsudkov všetkých súdov všetkých stupňov, od prvostupňového až po odvolací. Úplnej digitalizácii súdov však bráni absencia elektronických aukcií a virtuálnych pojednávaní, ako aj nedostatok digitálnych služieb pre rozhodcovské konanie a chýbajúce dostupné štatistiky o mediácii.

Podľa údajov z podnikových prieskumov Svetovej banky 13 % slovenských firiem nepovažuje súdy za nezávislé a nestranné a len 10 % ich nepovažuje za prekážku v podnikaní. Región, v ktorom firmy považujú súdy za najmenej nezávislé a nestranné, je východný región (vrátane Košíc a Prešova) s podielom tesne nad 20 %. Najmenší podiel firiem, podľa ktorých nie sú súdy nezávislé a nestranné, je

²³ Viac informácií o tejto téme, kontexte jednotlivých krajín a podrobné posúdenie údajov nájdete v časti 5 „Podrobné informácie o riešení sporov“.

²⁴ Hlavnými právnymi nástrojmi upravujúcimi riešenie sporov v Slovenskej republike sú zákon č. 16/2015 Z. z. Občiansky súdny poriadok, zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a zákon č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní.

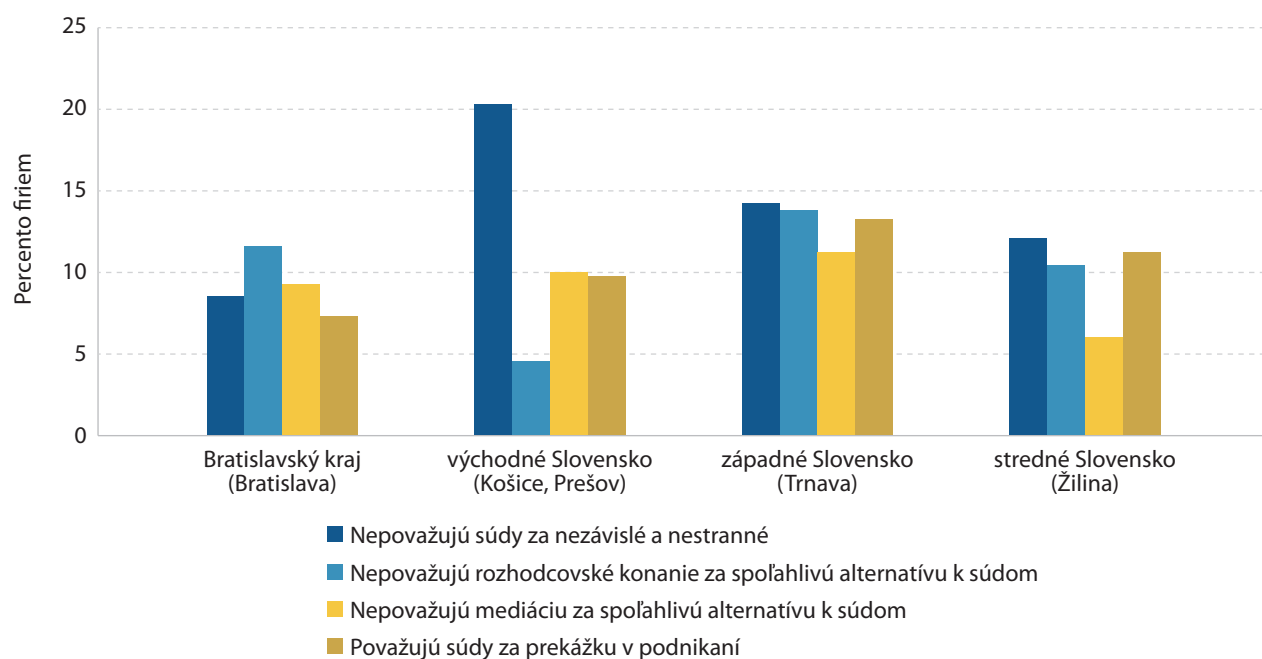
v Bratislavskom kraji – 9 % (obrázok 17). Len 11 %. resp. 9 % firiem nepovažuje rozhodcovské konanie a mediáciu za spoľahlivé alternatívy. Západný región (vrátane Trnavy) má najnegatívnejšie vnímanie mechanizmov ADR: 14 % a 11 % firiem nepovažuje rozhodcovské konanie a mediáciu za spoľahlivú alternatívu k súdom.

Najčastejším rozdielom medzi slovenskými mestami je dĺžka trvania obchodných sporov, pričom v dĺžke lehôt potrebných na vyriešenie prípadov vyniká Bratislava (obrázok 18). V hlavnom meste trvá ukončenie obchodného sporu takmer 40 mesiacov, zatiaľ čo na súde v Prešove len 23 mesiacov. Rozdiely sú ešte výraznejšie v konkrétnych procesných krokoch. Bratislava potrebuje na ukončenie prípadov na prvom stupni 20 mesiacov, zatiaľ čo Košice, Prešov a Žilina len 12 mesiacov. Bratislava ďalej potrebuje takmer deväť mesiacov od doručenia prvej sťažnosti po prvé pojednávanie, zatiaľ čo v Košiciach a Žiline sú to len štyri mesiace. Okrem toho interval medzi pojednávaniami je v Bratislave 160 dní, ale v Žiline len 60 dní. Pripisuje sa to tomu, že Bratislava ako ekonomicky najrozvinutejšie mesto vybavuje najväčší objem obchodných prípadov. V roku 2022 bolo v Bratislave prijatých 3 753 nových obchodných

prípadoch, čo je výrazne viac ako v Žiline, kde bolo prijatých len 644 nových obchodných prípadov. V dôsledku toho má Bratislava aj najvyšší počet nevyriešených prípadov na jedného sudcu, a to 449, v porovnaní s Košicami, kde je ich 138. Zároveň má najnižšiu mieru vybavenosti, 68 %, zatiaľ čo v Žiline je táto miera 143 % a v Košiciach 121 %.

Naopak, náklady na súdne spory sa v jednotlivých mestách líšia len mierne, keďže sú centrálné regulované a pohybujú sa v rozmedzí od 16,5 % hodnoty pohľadávky v Košiciach a Trnave do 17,5 % v Prešove.²⁵ Súdne poplatky sú stanovené vo výške 6 % z hodnoty pohľadávky na prvostupňovej aj odvolacej úrovni. Existujú však menšie rozdiely v poplatkoch za právne služby. V Bratislave, Košiciach, Trnave a Žiline si advokáti v prvom stupni účtujú 3,5 % z hodnoty pohľadávky, v Prešove 4 %. Tento rozdiel možno pripísať tomu, že prešovskí advokáti počítajú a účtujú o niečo viac procesných úkonov ako advokáti v iných mestách. Na odvolacej úrovni sú odmeny advokátov 1 % v Košiciach a Trnave, 1,25 % v Žiline a 1,5 % v Bratislave a Prešove, čo odráža ďalšie malé rozdiely v celkových nákladoch na obchodnoprávne spory v rámci Slovenskej republiky.

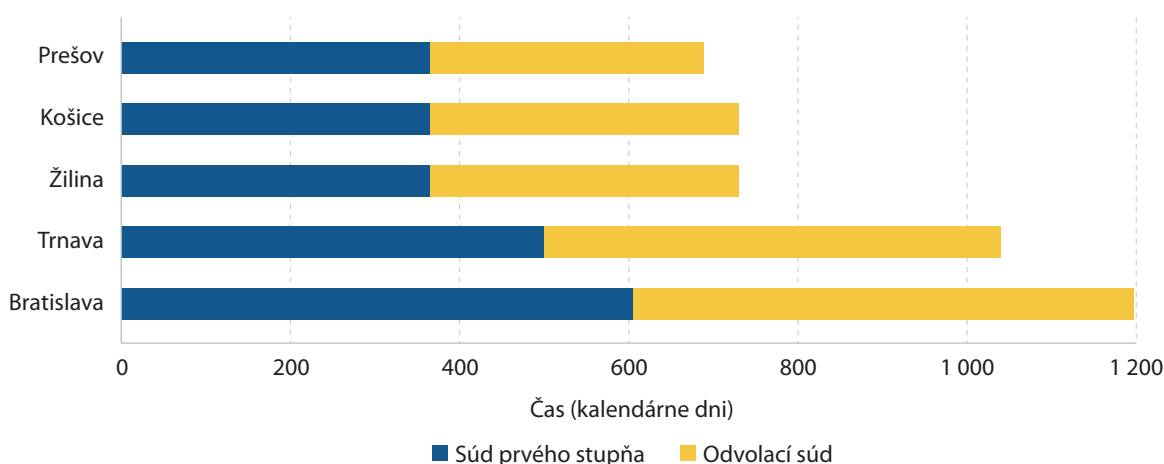
Obrázok 17. Vnímanie súdov a mechanizmov ADR podľa regiónu a typu

Zdroj: Podnikové prieskumy Svetovej banky 2023

²⁵ V prípade pohľadávky v hodnote 349 020 EUR, čo sa rovná 20-násobku HND na obyvateľa v roku 2021. HND na obyvateľa Slovenskej republiky v roku 2021 je 17 451 EUR.

Obrázok 18. Počet dní potrebných na vyriešenie obchodných sporov súdnou cestou podľa mesta

Zdroj: Štúdia Subnational Business Ready

Podobne aj dĺžka trvania a náklady na výkon obchodno-právnych rozhodnutí vykazujú v jednotlivých mestách mierne rozdiely. V Košiciach a Prešove trvá výkon rozhodnutia 45 dní, v Bratislave a Trnave 53 dní a v Žiline 56 dní. Rozdiely vyplývajú z času potrebného na vykonanie jednotlivých procesných úkonov. Veľké oneskorenia sú predovšetkým dôsledkom taktiky zdržiavania zo strany dlžníkov, ktorí podávajú neúspešné žiadosti o odklad exekúcie, ako aj omeškania komerčných bánk pri prevode zabaveného majetku exekútorom. Náklady sú podobne konštantné, s fixným poplatkom za podanie žiadosti o výkon rozhodnutia vo výške 0,004 %. Tento poplatok sa však uhrádza zo zablokovovaných bankových prostriedkov dlžníka a nezapočítava sa do nákladov na výkon rozhodnutia, ktoré pozostávajú z odmeny advokátov. V Prešove si advokáti účtujú 1 % za vymáhanie, čo je viac ako 0,75 % účtovaných v ostatných mestách, a to z dôvodu ďalšieho procesného úkonu, ktorý si advokáti počítajú a účtujú v rámci prešovského exekučného konania.

Tabuľka 5 poskytuje podrobný prehľad výkonnosti slovenských miest v téme riešenie sporov podľa pilierov, kategórií a podkategórií. Stĺpec „Prepočítané body“ udáva celkový maximálny počet bodov, ktoré môže mesto získať v každej z meraných oblastí. Napríklad žiadne z meraných miest nezískalo v rámci I. piliera (Kvalita právnych predpisov týkajúcich sa riešenia sporov), kategórie 1.1 (Súdne spory), podkategórie 1.1.1 (Procesná istota), ktorá zahŕňa spory týkajúce sa životného prostredia, celkový možný maximálny počet 40 bodov. V skutočnosti žiadne z miest nezískalo maximálne skóre v žiadnej z podkategórií témy riešenie sporov, hoci skóre niektorých miest boli veľmi blízko hornej hranice.

Tabuľka 5. Skóre v téme riešenie sporov

	Počet ukazovateľov	Prepočítané body	Bratislava	Košice	Prešov	Trnava	Žilina
I. pilier – Kvalita predpisov týkajúcich sa riešenia sporov							
1.1 Súdne spory	14	66,67	55,1	55,1	55,1	55,1	55,1
1.1.1 Predvídateľnosť postupov (vrátane dimenzie životného prostredia)	9	40	28,4	28,4	28,4	28,4	28,4
1.1.2 Bezúhonnosť sudcov (vrátane dimenzie rodu)	5	26,67	26,7	26,7	26,7	26,7	26,7
1.2 ADR	10	33,33	24,3	24,3	24,3	24,3	24,3
1.2.1 Právne záruky v rozhodcovskom konaní	6	16,67	13,9	13,9	13,9	13,9	13,9
1.2.2 Právne záruky pri mediácii	4	16,67	10,4	10,4	10,4	10,4	10,4
Celkom	24	100	79,4	79,4	79,4	79,4	79,4
II. pilier – Verejné služby v oblasti riešenia sporov							
2.1 Súdne spory	19	66,67	52,9	52,9	52,9	52,9	52,9
2.1.1 Organizačná štruktúra súdov	4	22,22	20,4	20,4	20,4	20,4	20,4
2.1.2 Digitalizácia súdnych procesov	8	22,22	16,7	16,7	16,7	16,7	16,7
2.1.3 Transparentnosť súdov (vrátane dimenzie rodu)	7	22,22	15,9	15,9	15,9	15,9	15,9
2.2 ADR	9	33,33	24,4	24,4	24,4	24,4	24,4
2.2.1 Verejné služby v oblasti rozhodcovského konania (vrátane dimenzie rodu)	4	16,67	11,1	11,1	11,1	11,1	11,1
2.2.2 Verejné služby v oblasti mediácie (vrátane dimenzie rodu)	5	16,67	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3
Celkom	28	100	77,4	77,4	77,4	77,4	77,4
III. pilier – Jednoduchosť riešenia obchodnoprávných sporov							
3.1 Súdne spory	8	66,67	54,7	61,0	61,1	55,8	61,7
3.1.1 Spoľahlivosť súdov	2	26,67	26,3	24,8	24,8	25,1	25,7
3.1.2 Prevádzková efektívnosť súdnych procesov	6	40	28,4	36,2	36,3	30,8	36,0
3.2 ADR	6	33,33	32,1	32,4	32,0	31,3	30,6
3.2.1 Spoľahlivosť ADR	2	13,33	12,9	13,1	13,1	12,2	13,1
3.2.2 Prevádzková efektívnosť rozhodcovských konaní	4	20	19,3	19,3	19,0	19,1	17,5
Celkom	14	100	86,8	93,3	93,1	87,1	92,3

Zdroj: Štúdiá Subnational Business Ready

Poznámka: Uvedené jednotlivé skóre boli zaokrúhlené, preto sa súčet jednotlivých skóre nemusí rovnať celkovému súčtu.

1.7 Platobná neschopnosť podnikov²⁶

V Slovenskej republike jednotný regulačný rámec²⁷ a rámec verejných služieb v oblasti platobnej neschopnosti podnikov zahŕňa osvedčené medzinárodné postupy vrátane mimosúdnej reštrukturalizácie a automatického prerušenia konania, ktoré zvyšujú efektívnosť a spravodlivosť systému. Okrem toho sa na obchodnoprávných súdoch nachádzajú sudcovia špecializovaní na konkurzné konanie, čo ďalej zvyšuje efektívnosť konkurzného konania, zatiaľ čo digitalizované služby umožňujú transparentnejšie konanie. Rozdiely sa však vyskytujú v dĺžke trvania a nákladoch na likvidáciu a reorganizáciu. Prešov vyniká v efektívnom vybavovaní prípadov platobnej neschopnosti, čo sa údajne pripisuje menšiemu počtu nevybavených prípadov vzhľadom na ich celkový menší počet a dostatočné súdne a administratívne zdroje, zatiaľ čo súdy v Bratislave a Žiline s väčším počtom nevybavených prípadov prinášajú dlhšie trvanie a vyššie náklady. Okrem toho nedostatočná úplná digitalizácia brzdí procesy spojené s platobnou neschopnosťou, zatiaľ čo medzery v regulačnom rámci ovplyvňujú úsilie o reorganizáciu a vytvárajú problémy s dodržiavaním predpisov pri včasnom podávaní návrhov na vyhlásenie konkurzu, čo ďalej brzdí riešenie prípadov platobnej neschopnosti spoločností.

Slovenská republika zaviedla robustný súdny rámec pre riadenie prípadov platobnej neschopnosti podnikov, ktorý zahŕňa špecializované konkurzné oddelenia v rámci sú-

dov, ktoré pokrývajú obchodnoprávnú agendu. Sudcovia a správcovia konkurznej podstaty sa okrem toho priebežne vzdelávajú, čím sa zabezpečuje, že konkurzné prípady sa riešia s náležitou odbornosťou. Tento rámec ďalej podporujú digitálne platformy: jedna na elektronické podávanie a sledovanie prípadov pre všetky zúčastnené strany a druhá – elektronický súdny spis – na zaznamenávanie všetkých dokumentov, podaní a návrhov podaných súdu alebo vydaných súdom. Absencia možnosti organizovať elektronické aukcie však znižuje celkovú efektívnosť a nedostatok virtuálnych pojednávaní obmedzuje dostupnosť vo všetkých príslušných mestách. Okrem toho sú online stretnutia veriteľov dostupné len v Žiline, čo spomaľuje konanie v iných mestách. Napriek týmto výzvam krajina prijala aj niekoľko osvedčených postupov v oblasti verejnej dostupnosti informácií, ako napríklad zverejňovanie údajov o platobnej neschopnosti v registri platobnej neschopnosti, odkazovanie na dokumenty týkajúce sa platobnej neschopnosti v Obchodnom vestníku a oznamovanie štatistík, rozsudkov a zoznamu správcov konkurznej podstaty. Napriek tomu pretrváva medzera v integrácii medzi súdnym systémom a externými systémami, čo ovplyvňuje interoperabilitu medzi súdnictvom a externými orgánmi.

Rozdiely v zložitosti prípadov a pridelovanie súdnych zdrojov ovplyvňujú dĺžku trvania likvidačných a reštrukturalizačných konaní v jednotlivých meraných mestách.

²⁶ Viac informácií o tejto téme, kontexte jednotlivých krajín a podrobné posúdenie údajov nájdete v časti 6 „Podrobné informácie o platobnej neschopnosti podnikov“.

²⁷ Hlavné právne predpisy o konkurze (zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 8/2005 Z. z. o správcoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 111/2022 Z. z. o riešení hroziaceho úpadku a o zmene a doplnení niektorých zákonov a vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2005 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov) upravovali celoštátne likvidačné a reštrukturalizačné konania a do slovenského systému zapracovali významné zmeny vyvolané smernicami EÚ o konkurze a preventívnych nástrojoch.

Napríklad v Žiline trvá likvidačné konanie najdlhšie, 39 mesiacov, a to najmä z dôvodu typu prípadov, ktoré bývajú veľmi sofistikované a súvisia s úlohou mesta ako strategického dopravného uzla a centra automobilového priemyslu so značnými investíciami a rôznorodými podnikateľskými aktivitami. Napriek personálnym výzvam, ktoré by sa mali riadne riešiť v súlade s potrebami takéhoto obchodného centra, sa súd v Žiline snaží riešiť problémy s nevybavenými spismi posilňovaním využívania digitálnych nástrojov, čo je napríklad prípad online schôdzí veriteľov, ako aj priebežných špecializovaných školení, ktoré predstavujú dobrú prax na vnútroštátnej úrovni.

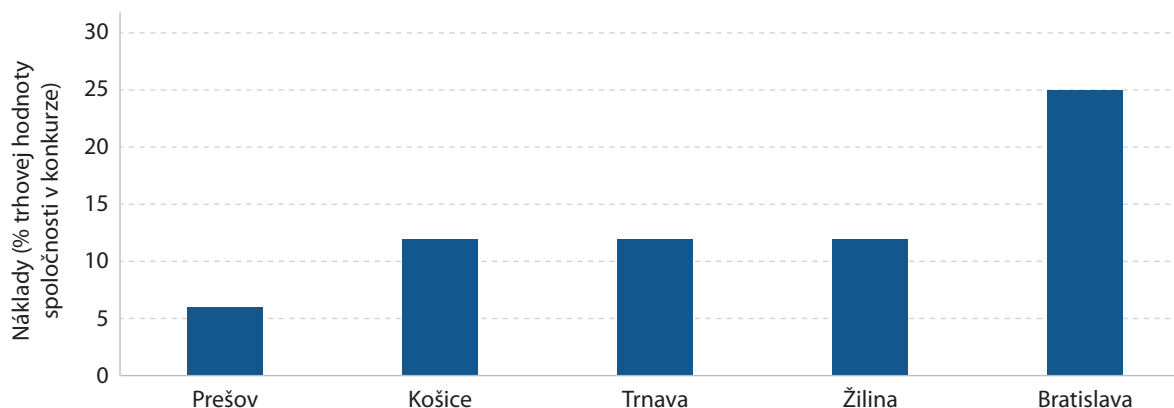
Naproti tomu, Prešov ukončí likvidáciu za 24 mesiacov, pričom v porovnaní s väčšinou slovenských súdov ťaží z relatívne nízkeho počtu prípadov a dostatočných súdnych a administratívnych zdrojov (311 nevybavených prípadov k 31. decembru 2022 v porovnaní s 1 031 prípadov v Bratislave a 360 prípadmi v Žiline).²⁸ V Bratislave, Košiciach a Trnave trvá likvidácia 30 mesiacov, čo odráža jednotnú dĺžku konania v hlavných hospodárskych centrách Slovenskej republiky.

Pokiaľ ide o reštrukturalizáciu, Prešov ju ukončí za 11 mesiacov, opäť vďaka efektívnym miestnym súdom. Na druhej strane v Bratislave, Košiciach a Žiline je potrebných 20 mesiacov, čo je štandardná dĺžka trvania v krajine. Poukazuje to na vplyv problémov digitalizácie, nedostatočného per-

sonálneho obsadenia súdov a vysokej fluktuácie sudcov, ktorá je obzvlášť výrazná v Bratislave. Nízky počet žiadostí o reštrukturalizáciu v celej krajine je pozoruhodný. Zo štatistik vyplýva, že v roku 2022 ich bolo v Bratislave podaných len sedem, v Košiciach, Prešove a Žiline po šesť a v Trnave štyri.²⁹ Pripisuje sa to vysokej požiadavke na uspokojenie veriteľov v reštrukturalizačných konaniach, v ktorých musia nezabezpečení veritelia získať aspoň 50 % svojich pohľadávok, čo vedie k menšiemu počtu pokusov o reštrukturalizáciu.

Rozdiely medzi jednotlivými mestami sa objavujú aj pri nákladoch na konkurzné konanie (obrázok 19). V prípade likvidácie, aj keď sa za začatie konania alebo prihlásenie pohľadávok neplatia žiadne súdne poplatky, sa náklady pohybujú od 25 % trhovej hodnoty podniku v konkurze v Bratislave do 6 % v Prešove.³⁰ Tieto náklady zahŕňajú fixné zálohové platby predbežným správcom konkurznej podstaty. Vyššie náklady v Bratislave sú spôsobené zložitou prípadov týkajúcich sa firiem s väčším majetkom a vyššími odmenami pre advokátov. V Prešove, kde prevládajú malé a stredné podniky a kde je podstatne menej prípadov, sú aj náklady výrazne nižšie. V prípade reštrukturalizácie náklady zahŕňajú fixné vnútroštátne poplatky pre správcov konkurznej podstaty s počiatočným poplatkom 10 000 EUR a priebežnými mesačnými poplatkami na základe hodnoty konkurznej podstaty. Náklady sa preto pohybujú od 15 % hodnoty spoločnosti v Bratislave, vzhľadom na jej posta-

Obrázok 19. Náklady na likvidačné konanie podľa miest

Zdroj: Štúdia Subnational Business Ready

²⁸ Slovenská republika, Ministerstvo spravodlivosti (2022). Ďalšie relevantné štatistiky sú k dispozícii na adrese

<https://ru.justice.sk/ru-verejnost-web/pages/statistiky/konaniaNaJednotlivychSudoch.xhtml>

²⁹ Slovenská republika, Ministerstvo spravodlivosti (2022), poznámka 18.

³⁰ V prípade spoločnosti v konkurze s trhovou hodnotou 2 617 650 EUR, čo predstavuje 150-násobok HND na obyvateľa v roku 2021. HND na obyvateľa Slovenskej republiky v roku 2021 je 17 451 EUR.

venie významného hospodárskeho centra s vysokými poplatkami za právne zastupovanie, až po 7,5 % v Prešove.

Tabuľka 6 ponúka podrobný prehľad výkonnosti slovenských miest v téme platobná neschopnosť podnikov podľa piliera, kategórie a podkategórie. Stĺpec „Prepočítané body“ udáva celkový maximálny počet bodov, ktoré môže mesto získať v každej z meraných oblastí. Napríklad žiadne z miest nezískalo celkový možný maximálny počet 15 bodov v I. pilieri (Kvalita právnych predpisov pre súdne

konkurzné konania), kategórii 1.1 (Právne a procesné normy v konkurznom konaní), podkategórii 1.1.1 (Normy pred začatím a pri začatí likvidácie a reštrukturalizácie). Naopak, všetky mestá získali maximálny počet bodov, 20, resp. 10 v kategórii 1.2 (Majetok dlžníka a účasť veriteľov v konkurznom konaní), podkategórii 1.2.2 (Práva veriteľov pri likvidácii a reštrukturalizácii (vrátane dimenzie životného prostredia)) a 1.2.3 (Výber a odvolanie správcu konkurznej podstaty). Najväčšia variabilita medzi jednotlivými mestami je pozorovaná v rámci III. piliera.

Tabuľka 6. Skóre v téme platobná neschopnosť podnikov

		Počet ukazovateľov	Prepočítané body	Bratislava	Košice	Prešov	Trnava	Žilina
I. pilier – Kvalita predpisov pre súdne konkurzné konanie								
1.1	Právne a procesné normy v konkurznom konaní	10	30	27,0	27,0	27,0	27,0	27,0
1.1.1	Normy pred začatím a pri začatí likvidácie a reštrukturalizácie	5	15	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
1.1.2	Normy po začatí likvidácie a reštrukturalizácie	5	15	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0
1.2	Majetok dlžníka a účasť veriteľov v konkurznom konaní	14	50	33,6	33,6	33,6	33,6	33,6
1.2.1	Nakladanie s majetkom dlžníka a jeho ochrana počas likvidácie a reštrukturalizácie (vrátane dimenzie životného prostredia)	6	20	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0
1.2.2	Práva veriteľov pri likvidácii a reštrukturalizácii (vrátane dimenzie životného prostredia)	5	20	15,6	15,6	15,6	15,6	15,6
1.2.3	Výber a odvolanie správcu konkurznej podstaty	3	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
1.3	Špecializované konkurzné konania a medzinárodná platobná neschopnosť	5	20	16,7	16,7	16,7	16,7	16,7
1.3.1	Špecializované konkurzné konanie pre mikropodniky a malé podniky	3	10	6,7	6,7	6,7	6,7	6,7
1.3.2	Cezhraničná platobná neschopnosť	2	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
	Celkom	29	100	77,2	77,2	77,2	77,2	77,2
II. pilier – Kvalita inštitucionálnej a prevádzkovej infraštruktúry pre súdne konkurzné konania								
2.1	Digitálne služby (elektronické súdy) v konkurznom konaní	7	40	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0
2.1.1	Elektronické služby pri likvidácii a reštrukturalizácii	4	20	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
2.1.2	Elektronické systémy správy prípadov pri likvidácii a reštrukturalizácii	3	20	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
2.2	Interoperabilita v konkurznom konaní	2	20	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
2.2.1	Prepojenie digitálnych služieb s externými systémami pri likvidácii a reštrukturalizácii	1	10	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2	Prepojenie medzi systémom elektronickej správy prípadov a systémami elektronického podávania pri likvidácii a reštrukturalizácii	1	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
2.3	Verejné informácie o konkurznom konaní a register správcov konkurznej podstaty	5	20	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
2.3.1	Verejné informácie o počte a dĺžke trvania likvidačných a reštrukturalizačných konaní a konaní vo veci platobnej neschopnosti	3	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
2.3.2	Dostupnosť verejného registra správcov konkurznej podstaty	2	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0

Tabuľka 6. Skóre v téme platobná neschopnosť podnikov

		Počet ukazovateľov	Prepočítané body	Bratislava	Košice	Prešov	Trnava	Žilina
2.4	Verejní činitelia a správcovia konkurznej podstaty	3	20	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
2.4.1	Špecializácia súdov s právomocou rozhodovať o reštrukturalizácii a likvidácii	2	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
2.4.2	Odborné znalosti správcu konkurznej podstaty v praxi	1	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
	Celkom	17	100	80,0	80,0	80,0	80,0	80,0
III. pilier – Prevádzková efektívnosť riešenia súdnych konkurzných konaní								
3.1	Likvidačné konanie	2	50	13,8	31,8	44,3	31,8	21,8
3.1.1	Čas na vyriešenie likvidačného konania	1	25	12,5	12,5	20,0	12,5	2,5
3.1.2	Náklady na vyriešenie likvidačného konania	1	25	1,3	19,3	24,3	19,3	19,3
3.2	Reštrukturalizačné konanie	2	50	17,5	29,5	45,0	37,5	29,5
3.2.1	Čas na vyriešenie reštrukturalizačného konania	1	25	14,3	14,3	24,0	22,3	14,3
3.2.2	Náklady na vyriešenie reštrukturalizačného konania	1	25	3,3	15,3	21,0	15,3	15,3
	Celkom	4	100	31,3	61,3	89,3	69,3	51,3

Zdroj: Štúdiá Subnational Business Ready

Poznámka: Uvedené jednotlivé skóre boli zaokrúhlené, preto sa súčet jednotlivých skóre nemusí rovnať celkovému súčtu.

2. Podrobné informácie o vstupe do podnikania

Vstup do podnikania v Slovenskej republike

Pilier I: Regulačný rámec

Skóre
(všetky mestá): **86,7/100**

Pilier II: Verejné služby

Skóre
(všetky mestá): **78,5/100**

Pilier III: Prevádzková efektívnosť

Čas (dni):
10,5 (Trnava) až
20,5 (Bratislava)

Náklady (% príjmu
na osobu*): **1,0 %**

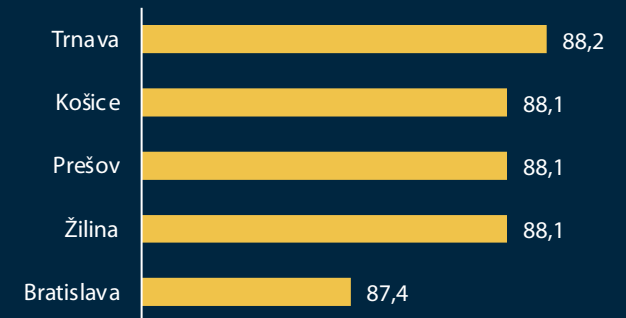
Skóre
(všetky mestá): **97 až 99,5/100**
Bratislava Trnava

*HND na obyvateľa Slovenskej republiky v roku 2021 je 17 451 EUR.

Hlavné zistenia

- Proces otvorenia nového podniku v Slovenskej republike je v piatich hodnotených mestách z hľadiska požiadaviek a nákladov harmonizovaný. Čas potrebný na dokončenie procesu sa však v jednotlivých mestách líši, od 10,5 dňa v Trnave po 20,5 dňa v Bratislave. Rozdiely spôsobuje čas potrebný na dokončenie registrácie na daň z príjmov a DPH.
- Podnikatelia v Slovenskej republike majú prospech z obchodných predpisov, ktoré sa riadia medzinárodnými osvedčenými postupmi v oblasti registračných požiadaviek, zjednodušených registračných procesov a regulačných obmedzení pre vstup do podnikania s určitými výnimkami. Podnikatelia sú napríklad stále povinní pri registrácii spoločnosti predložiť výpis z registra trestov alebo čestné vyhlásenie a musia získať aj všeobecné živnostenské oprávnenie.
- Podobne sa v nariadeniach naďalej stanovuje minimálna kapitálová požiadavka vo výške 5 000 EUR pre nové spoločnosti s ručením obmedzeným. Táto požiadavka bola v iných krajinách EÚ zrušená alebo výrazne znížená.
- Verejné služby pre registráciu podnikov zjednodušujú proces založenia a začatia činnosti. Jednotné kontaktné miesto pre založenie nového podniku umožňuje podnikateľom požiadať o registráciu spoločnosti, živnostenské oprávnenie a registráciu na daň z príjmov. Podnikatelia môžu využiť aj online vyhľadávanie a skontrolovať názov spoločnosti na webovej stránke obchodného registra (www.orsr.sk).

Celkové skóre témy vstup do podnikania podľa mesta*

Zdroj: Subnational Business Ready *Škála od 0 do 100 (vyššie = lepšie)

Vstup do podnikania v Slovenskej republike

Prečo je vstup do podnikania dôležitý?

- Podnikateľské prostredie, ktoré uľahčuje zakladanie podnikov, je kľúčom k vytváraniu pracovných miest a silnejšiemu hospodárskemu rastu.³¹ Regulačné obmedzenia vstupu do podnikania môžu vytvárať prekážky pri rozvoji podnikania a brzdiť potenciál nových firiem.
- Nariadenia, ktoré podporujú transparentnosť informácií o podnikoch a konečných užívateľoch výhod, pomáhajú chrániť integritu a dobré meno podnikateľského sektora tým, že ho robia neatraktívnym pre firmy s protizákonnými úmyslami.³²
- Jednoduché registračné postupy spolu s využívaním online nástrojov a nízkymi nákladmi na založenie spoločnosti podporujú vstup podnikateľov do hospodárstva.³³

³¹ Rand a Torm, 2012; Medvedev a Oviedo Silva, 2015; La Porta a Shleifer, 2014.

³² UNCITRAL, 2019; OECD a IDB, 2021; World Bank, 2020.

³³ Klapper, Lewin a Quesada Delgado, 2011.

Čo meria téma Vstup do podnikania?

Pilier I: Regulačný rámec

Kvalita predpisov týkajúcich sa vstupov do podnikania

- Informačné a procesné normy týkajúce sa podávania informácií o spoločnostiach a konečných užívateľoch výhod
- Dostupnosť zjednodušenej registrácie pre nové firmy
- Prístup k udeľovaniu licencií podnikom na základe rizika
- Regulačné obmedzenia pre vstup nových firiem

Pilier II: Verejné služby

Digitálne verejné služby a transparentnosť informácií pre vstup do podnikania

- Dostupnosť digitálnych služieb na registráciu podnikov, uchovávanie informácií o spoločnosti a overovanie totožnosti
- Interoperabilita služieb medzi agentúrami zapojenými do registrácie podnikov
- Transparentnosť online informácií týkajúcich sa registrácie podnikov

Pilier III: Prevádzková efektívnosť

Prevádzková efektívnosť vstupu do podnikania

- Čas na dokončenie registrácie novej firmy
- Náklady na dokončenie registrácie novej firmy

Viac informácií nájdete v Metodickej príručke k štúdiu Business Ready: <https://www.worldbank.org/en/businessready>

Vstup do podnikania v Slovenskej republike

Nedávne reformy a zmeny v procese vstupu do podnikania

Zriadenie registra konečných užívateľov výhod

Povinnosť evidovať informácie o konečných užívateľoch výhod právnických osôb bola zavedená zákonom č. 52/2018 Z. z. Na tento účel bol v roku 2018 vytvorený Register právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci (RPO). RPO spravuje Štatistický úrad a obsahuje údaje z obchodného registra a registra mimovládnych neziskových organizácií. Zaznamenáva tieto údaje o konečnom užívateľovi výhod: meno, priezvisko, osobné identifikačné číslo alebo dátum narodenia, adresu trvalého pobytu, štátnu príslušnosť a údaje, ktoré určujú štatút konečného užívateľa výhod podľa zákona proti praniu špinavých peňazí.

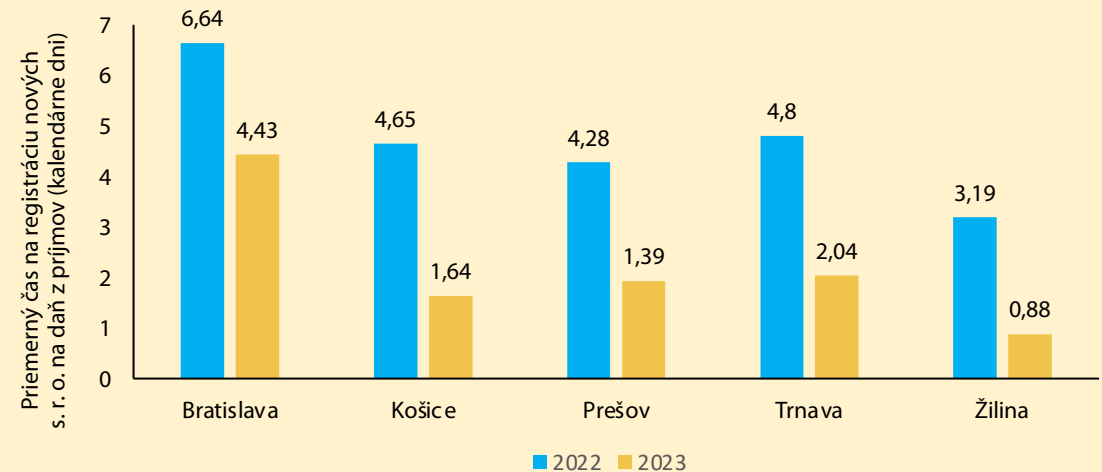
Odstránenie požiadavky na predloženie súhlasu správcu dane na založenie novej spoločnosti

Od 1. septembra 2018 už obchodný register nevyžaduje formulár o daňových nedoplatkoch partnerov. Predtým museli podnikatelia získať povolenie od daňového úradu. Teraz sú tieto dve agentúry prepojené a obchodný register získava informácie priamo od daňového úradu, čo podnikateľom ušetrí jeden krok navyše.

Zjednodušenie procesu registrácie na daň z príjmov pre nové podniky

Od januára 2023 už podnikatelia v obchodnom registri nemusia pri podávaní žiadosti o registráciu spoločnosti predkladať samostatný formulár žiadosti o registráciu na daň z príjmov. Namiesto toho sa nové spoločnosti registrujú na daňovom úrade (finančná správa) na základe údajov získaných elektronicky z obchodného registra. Po spracovaní údajov finančnou správou sa daňové identifikačné číslo zašle priamo novému podniku elektronicky. Táto zmena skrátila v piatich hodnotených mestách čas potrebný na dokončenie registrácie na daň z príjmov. V porovnaní s údajmi z roku 2022 sa čas skrátil o dva dni v Bratislave, Prešove a Žiline a o tri dni v Košiciach a Trnave.

Vstup do podnikania v Slovenskej republike

Príslušné právne predpisy a hlavné zainteresované strany

Príslušné zákony a nariadenia v Slovenskej republike

- **Obchodný zákonník (zákon č. 513/1991 Z. z.):** upravuje druhy podnikov, ich založenie, činnosť a zánik, ako aj záležitosti týkajúce sa správy a riadenia spoločností, obchodných záväzkov a obchodných zmlúv.
- **Živnostenský zákon (zákon č. 455/1991 Z. z.):** stanovuje klasifikáciu obchodných činností a požiadavky na ich licenciu.
- **Zákon o obchodnom registri (zákon č. 530/2003 Z. z.):** upravuje povinnosti a postupy týkajúce sa zápisu údajov do obchodného registra a prístupu k nim.

Verejné inštitúcie a služby pre vstup do podnikania

- **Obchodný register:** verejný register spravovaný ministerstvom spravodlivosti, ktorý obsahuje informácie o legálne registrovaných podnikoch v Slovenskej republike.
- **Jednotné kontaktné miesto (JKM):** jednotné kontaktné miesto pre registráciu spoločností na živnostenských úradoch patriacich pod ministerstvo vnútra, kde môžu podnikatelia požiadať o zápis do obchodného registra, registráciu na daň z príjmov a živnostenské oprávnenie.
- **Finančná správa:** agentúra zodpovedná za registráciu podnikov na daň z príjmov a DPH.

Vstup do podnikania v Slovenskej republike

Pilier I: Kvalita predpisov týkajúcich sa vstupu do podnikania (1/2)

Skóre v rámci
Slovenskej republiky
(všetky mestá):

86,7 zo
100 bodov

Slovenská republika dosahuje v regulačných požiadavkách na informačné a procesné normy pri vstupe do podnikania rovnaké výsledky ako medzinárodné osvedčené postupy. Dostupnosť jednoduchšej štandardnej registrácie pre všetky typy spoločností je naďalej obmedzená.

Informačné a procesné normy pre vstup do podnikania

15/15

Požiadavky na podávanie informácií o spoločnosti

Nariadenie obsahuje požiadavky týkajúce sa:

- ✓ Schválenia názvu spoločnosti
- ✓ Overenia totožnosti podnikateľov
- ✓ Registrácie informácií o akcionároch
- ✓ Povinnosti podávať ročné výkazy/finančné výkazy
- ✓ Registrácie zmien názvu spoločnosti, údajov o akcionároch a stanov spoločnosti

15/15

Požiadavky na podávanie informácií o konečných užívateľoch výhod

Nariadenie obsahuje požiadavky týkajúce sa:

- ✓ Registrácie konečných užívateľov výhod a typu údajov, ktoré sa o nich zhromažďujú
- ✓ Osobitnej lehoty na registráciu konečných užívateľov výhod pri registrácii spoločnosti
- ✓ Overenia totožnosti konečných užívateľov výhod
- ✓ Obmedzení pre nominovaných akcionárov a riaditeľov
- ✓ Registrácie zmien informácií o konečnom užívateľovi výhod

6,7/10

Dostupnosť zjednodušenej registrácie

- ✓ Možnosť pre všetky spoločnosti vykonávať zmeny informácií o spoločnosti bez sprostredkovateľov
- ✓ Zavedenie jednoduchých registračných formulárov bez použitia sprostredkovateľov (právnikov alebo notárov)
- ✗ Zjednodušená registrácia sa vzťahuje len na spoločnosti, ktoré spĺňajú osobitné podmienky*

10/10

Posudzovanie rizík pre prevádzkové a environmentálne licencie

- ✓ Posudzovanie rizík pri udeľovaní licencií podnikom
- ✓ Posudzovanie rizík pri udeľovaní environmentálnych licencií pre podnikateľské činnosti

*Podľa obchodného zákonníka medzi podmienky zjednodušeného založenia s. r. o. patrí, že spoločnosť nesmie mať viac ako päť spoločníkov, predmet činnosti spoločnosti musí patriť do zoznamu voľných živností stanovených právnymi predpismi, vklady spoločníkov musia byť výlučne peňažné, spoločnosť nesmie mať dozornú radu a iné.

✓ Aspekty regulované v súlade s medzinárodnými uznávanými osvedčenými postupmi
✗ Aspekty, ktoré nie sú regulované v súlade s medzinárodnými uznávanými osvedčenými postupmi

Vstup do podnikania v Slovenskej republike

Pilier I: Kvalita predpisov týkajúcich sa vstupu do podnikania (2/2)

Skóre v rámci
Slovenskej republiky
(všetky mestá):

86,7 zo
100 bodov

Slovenská republika sa riadi osvedčenými medzinárodnými postupmi v oblasti obmedzení vstupu do podnikania. Stále však platia ďalšie požiadavky týkajúce sa trestnej minulosti alebo čestných vyhlásení a všeobecnej prevádzkovej licencie. Okrem toho predpisy stanovujú požiadavku na splatený minimálny kapitál pre nových podnikateľov.

Obmedzenia pri registrácii podniku

Obmedzenia pre domáce podniky

Nariadenie nestanovuje všeobecné obmedzenia na založenie podniku pre domácich podnikateľov vrátane:

- ✓ Minimálneho vzdelania alebo odbornej prípravy zakladateľov podnikov
- ✓ Schválenia obchodného plánu
- ✓ Obmedzení pre špecifické sociodemografické skupiny
- ✓ Všeobecných obmedzení vlastníctva v hospodárskych odvetviach

Existujú však určité obmedzenia:

- ✗ Požiadavka, aby podnikatelia pri registrácii podniku predložili výpis z registra trestov alebo čestné vyhlásenie
- ✗ Povinnosť získať všeobecnú prevádzkovú licenciu pre všetky typy podnikov
- ✗ Zákon stanovuje minimálnu výšku splateného kapitálu 5 000 EUR na založenie s. r. o.

Obmedzenia pre zahraničné firmy

Nariadenie nestanovuje všeobecné obmedzenia na založenie podniku pre zahraničných podnikateľov vrátane:

- ✓ Obmedzení vlastníctva firiem a účasti v spoločných podnikoch
- ✓ Kontroly a schválenia investície vládny orgánom
- ✓ Obmedzení týkajúcich sa štátnej príslušnosti kľúčových zamestnancov
- ✓ Obmedzení týkajúcich sa zamestnávania zahraničných a miestnych zamestnancov
- ✓ Povinnosti mať miestneho partnera alebo miestnych dodávateľov
- ✓ Obmedzení týkajúcich sa výplaty dividend alebo zriadenia bankového účtu
- ✓ Všeobecných obmedzení vlastníctva v hospodárskych odvetviach

Existujú však určité obmedzenia:

- ✗ Zákon nariaďuje splatené minimálne základné imanie 5 000 EUR na založenie spoločnosti s ručením obmedzeným (rovnaké ako pre domácich podnikateľov)

✓ Aspekty regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi ✗ Aspekty, ktoré nie sú regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi

Vstup do podnikania v Slovenskej republike

Pilier II: Digitálne verejné služby a transparentnosť informácií pre vstup do podnikania (1/2)

Skóre v rámci
Slovenskej republiky
(všetky mestá):

78,5 zo
100 bodov

Slovenská republika sa riadi osvedčenými postupmi, pokiaľ ide o dostupnosť elektronických služieb pre informácie o spoločnostiach a využívanie digitálnych nástrojov pre evidenciu spoločností.

Dostupnosť digitálnych služieb

20/20

Proces zakladania podniku

Elektronické služby sú k dispozícii na:

- ✓ Overenie názvu spoločnosti
- ✓ Dokončenie celého procesu registrácie spoločnosti
- ✓ Aktualizáciu informácií o spoločnosti a konečnom užívateľovi výhod
- ✓ Úhradu poplatkov za založenie
- ✓ Vydanie osvedčenia o založení spoločnosti

10/10

Ukladanie informácií o spoločnosti a vlastníctve pôžitkov

- ✓ Digitálne uložené záznamy s informáciami o spoločnosti
- Databáza informácií o spoločnostiach a databáza konečných užívateľov výhod:
 - ✓ Plne elektronická
 - ✓ Centralizovaná s celoštátnym pokrytím
 - ✓ Zameraná na pokrytie všetkých typov spoločností a prevádzok

5/10

Overenie totožnosti

- ✓ K dispozícii je elektronický podpis a autentifikácia
- ✗ Nie je k dispozícii žiadny plne automatizovaný proces overovania dokladov totožnosti

Interoperabilita služieb

5/10

Výmena informácií o spoločnosti

- ✓ Výmena informácií medzi agentúrami verejného sektora
- ✗ Aktualizácia informácií o spoločnosti v rámci agentúr nie je plne automatizovaná

10/10

Jedinečná identifikácia podniku

- ✓ Spoločnosti majú pridelené jedinečné identifikačné číslo organizácie (IČO), ktoré používajú kľúčové agentúry verejného sektora

✓ Aspekty regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi ✗ Aspekty, ktoré nie sú regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi

Vstup do podnikania v Slovenskej republike

Pilier II: Digitálne verejné služby a transparentnosť informácií pre vstup do podnikania (2/2)

Skóre v rámci
Slovenskej republiky
(všetky mestá):

78,5 zo
100 bodov

Slovenská republika poskytuje online prístup k informáciám o procese založenia podniku a k obchodným registrom registrovaných podnikov.

Transparentnosť informácií online

14/20

Založenie podniku (vrátane dimenzií rodu a životného prostredia)

Oficiálna webová stránka poskytuje nasledujúce informácie:

- ✓ Zoznam dokumentov potrebných na založenie nového podniku
- ✓ Zoznam platných poplatkov
- ✓ Štandardy služieb
- ✗ Informácie o požiadavkách na povolenia v oblasti životného prostredia pre nízkorizikové podnikateľské činnosti nie sú verejne dostupné
- ✓ Informácie o verejných programoch na podporu malých a stredných podnikov (MSP)
- ✗ Nie sú verejne dostupné informácie o programoch na podporu MSP vedených ženami, prípadne takéto programy neexistujú

9,5/10

Dostupnosť všeobecných informácií o spoločnosti

- ✓ Všetky záznamy spoločnosti možno vyhľadávať elektronicky
- ✓ Databáza spoločností poskytuje informácie o názve spoločnosti, identifikačnom čísle spoločnosti, menách riaditeľov, akcionárov, dátume založenia, adrese sídla a druhu činnosti
- ✗ Okrem adresy sídla nie sú k dispozícii informácie o fyzických alebo sekundárnych adresách

5/10

Všeobecné štatistiky a štatistiky o novoregistrovaných podnikoch rozdelené podľa pohlavia

- ✓ Všeobecné štatistiky o počte novovzniknutých spoločností sú verejne dostupné
- ✗ Nie sú verejne dostupné žiadne štatistiky o novovzniknutých spoločnostiach z hľadiska pohlavia

✓ Aspekty regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi ✗ Aspekty, ktoré nie sú regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi

Vstup do podnikania v Slovenskej republike

Pilier III: Prevádzková efektívnosť vstupu do podnikania (1/2)

Skóre v rámci
Slovenskej
republiky:

97 až **99,5** zo 100 bodov
Bratislava Trnava

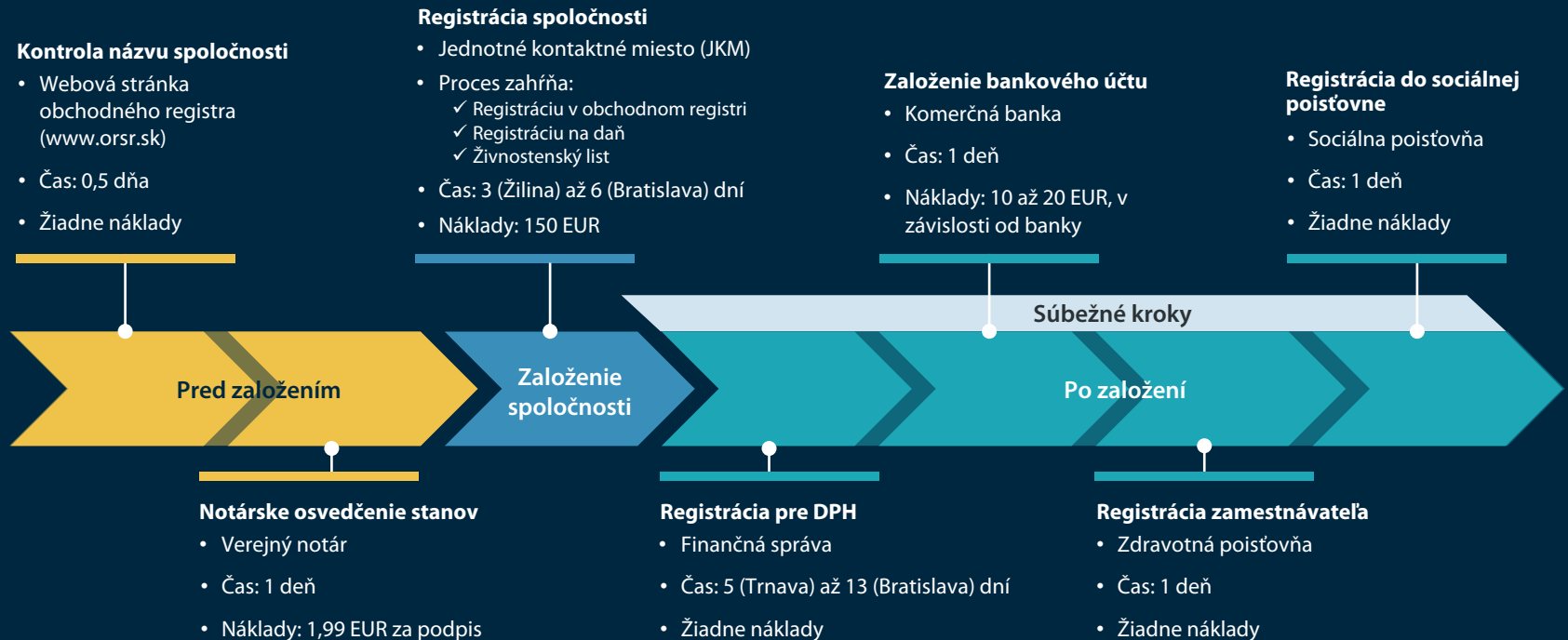
Doba registrácie novej s. r. o. v Slovenskej republike sa pohybuje od 10,5 dňa v Trnave do 20,5 dňa v Bratislave. Rozdiely sú spôsobené časom, ktorý potrebujú miestne úrady finančnej správy na dokončenie registrácie na daň z príjmov a DPH. Náklady na vstup do podnikania sú vo všetkých mestách 150 EUR a predstavujú 1 % príjmu na osobu.

Slovenská republika sa riadi **osvedčenými postupmi**, ktoré zjednodušujú proces registrácie spoločnosti a začatie činnosti:

- Podnikatelia majú online prístup do obchodného registra, ktorý zjednodušuje kontrolu názvov.
- Registráciu spoločnosti je možné vykonať na jednotnom kontaktnom mieste (JKM), kde sa podnikatelia môžu zaregistrovať do obchodného registra, prihlásiť sa na daň z príjmov a získať živnostenské oprávnenie.
- Podnikatelia platia za registráciu spoločnosti fixný poplatok 150 EUR.

Ako prebieha proces registrácie novej s. r. o. v Slovenskej republike

Zdroj: Štúdia Subnational Business Ready

Vstup do podnikania v Slovenskej republike

Pilier III: Prevádzková efektívnosť vstupu do podnikania (2/2)

Skóre v rámci
Slovenskej
republiky:

97 až **99,5** zo 100 bodov
Bratislava Trnava

Hoci sú požiadavky na založenie nového podniku rovnaké vo všetkých mestách Slovenskej republiky, najrýchlejšie sa vybavuje v Trnave (10,5 dňa) a najdlhšie v Bratislave (20,5 dňa). Rozdiel je spôsobený časom, ktorý potrebujú miestne úrady finančnej správy na spracovanie registrácie nových podnikov na daň z príjmov a DPH.

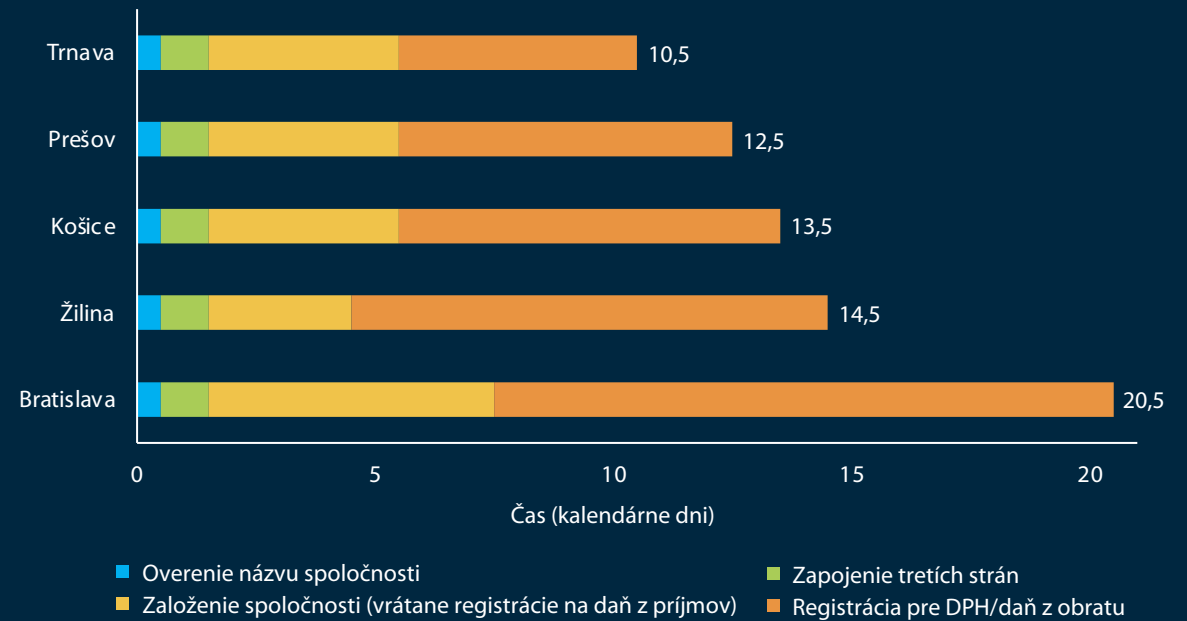
Spoločnosť sa pri registrácii na jednotnom kontaktnom mieste zaregistruje na daň z príjmov, ale žiadosť spracúva osobitne finančná správa, ktorá jej výsledok oznámi samostatne. Odstránenie formulára na registráciu na daň z príjmov vďaka priamej komunikácii medzi obchodným registrom a finančnou správou skrátilo čas potrebný na tento krok, ale rozdiely v čase spracovania medzi mestami pretrvávajú.

Registrácia pre DPH, ktorá sa vykonáva ako krok po registrácii, predstavuje najväčší podiel na celkovom čase potrebnom na vstup do podnikania a je hlavným zdrojom rozdielov medzi mestami, ktoré sa pohybujú od piatich dní v Trnave po 13 dní v Bratislave.

Množstvo žiadostí a pracovné zaťaženie na jednotlivých miestnych úradoch finančnej správy sú jedným z dôvodov časových rozdielov, pričom najväčší počet žiadostí má Bratislava.

Okrem toho môže registrácia pre DPH trvať dlhšie kvôli analýze rizík, ktorú vykonáva finančná správa s cieľom zabrániť podvodom. To zahŕňa posúdenie, či spoločnosť spĺňa kritériá pre DPH, a môže pozostávať aj z osobitného dotazníka, ak sa úroveň rizika spoločnosti považuje za vyššiu.

Najrýchlejší vstup do podnikania je v Trnave a najpomalší v Bratislave

Zdroj: Štúdia Subnational Business Ready

*Prebieha súčasne s otvorením bankového účtu a registráciou zamestnancov a v sociálnej poisťovni

Vstup do podnikania v Slovenskej republike

Oblasti na zlepšenie pri vstupe do podnikania (1/2)

Zrušenie požiadavky na počiatočný kapitál pre spoločnosti s ručením obmedzeným

Slovenská republika zostáva jednou z mála ekonomík na svete, ktorá naďalej uplatňuje minimálnu kapitálovú požiadavku pre spoločnosti s ručením obmedzeným. Nové spoločnosti s ručením obmedzeným musia mať kapitál minimálne 5 000 EUR, čo predstavuje 28,7 % príjmu na osobu. Hoci táto požiadavka mala v minulosti za cieľ chrániť veriteľov a podporovať dôveru vo finančné trhy, výskum ukazuje, že v praxi poskytuje veriteľom a investorom počas platobnej neschopnosti len malú ochranu.³⁴ Niekoľko členských štátov Európskej únie vrátane Belgicka, Fínska, Írska a Holandska, ako aj ďalších krajín na celom svete, už zrušilo požiadavku na minimálny kapitál. Iné krajiny, ako napríklad Bulharsko, Grécko a Portugalsko, ju znížili na menej ako 0,1 % príjmu na osobu.

Príslušné zainteresované strany: Ministerstvo spravodlivosti; Ministerstvo vnútra; Finančná správa; Obchodný register

Prehľad požiadaviek na získanie živnostenského oprávnenia

Slovenská republika vyžaduje, aby všetky nové s. r. o. získali živnostenské oprávnenie bez ohľadu na druh činnosti. Vo väčšine krajín EÚ sa licencie vyžadujú len od spoločností v regulovaných alebo strategických odvetviach. Licencie sú vo všeobecnosti obmedzené na spoločnosti, ktorých činnosti predstavujú okrem iného riziko pre verejnú bezpečnosť, zdravie alebo životné prostredie. Slovenská republika by mohla zvážiť zrušenie tejto požiadavky pre spoločnosti s najnižšou mierou rizika. Prípadne by Slovensko mohlo od zakladateľov spoločností požadovať vyhlásenie, že dodržiavajú príslušné predpisy v odvetví svojej činnosti, ako je to v prípade Španielska.

Príslušné zainteresované strany: Ministerstvo spravodlivosti; Ministerstvo vnútra; Finančná správa; Obchodný register

³⁴ Elkind, 2007; Armour, 2006; Kubler, 2004; Simon, 2004; Mülberty a Birke, 2002.

Vstup do podnikania v Slovenskej republike

Oblasti na zlepšenie pri vstupe do podnikania (2/2)

Zjednodušenie procesu registrácie pre DPH

Registrácia pre DPH je proces, ktorý pri vstupe do podnikania v Slovenskej republike trvá najdlhšie – 5 až 13 dní. Tento proces by sa mohol zjednodušiť tým, že by sa umožnila registrácia pre DPH súčasne s registráciou na daň z príjmov, čím by sa znížila potreba podávať samostatnú žiadosť. V Maďarsku sa nové spoločnosti registrujú pre DPH v rámci rovnakého procesu, ako je registrácia na súde, a to do dvoch dní. Registrácia pre DPH by sa mohla uľahčiť aj urýchlením rozhodnutia o registrácii a následným vykonávaním kontrol. Napríklad v Rumunsku si spoločnosti môžu zvoliť dobrovoľnú registráciu pre DPH pri podaní žiadosti do obchodného registra. Rozhodnutie sa vydáva okamžite a orgány vykonávajú analýzu rizík po registrácii. V prípade problémov so žiadosťou a predloženými informáciami môžu orgány svoje schválenie zrušiť.

Príslušné zainteresované strany: Ministerstvo spravodlivosti SR; Ministerstvo vnútra SR; Finančná správa; Obchodný register

3. Podrobné informácie o umiestnení stavby

3.1 Stavebné povolenie v Slovenskej republike

Pilier I:
Regulačný
rámec

Skóre (všetky mestá):
91,2/100

Pilier II:
Verejné
služby

Skóre (všetky mestá):
38,3/100

Pilier III:
Prevádzková
efektívnosť

Získanie stavebných povolení:

Čas (dni): **286** (Prešov) až **626** (Bratislava)

Náklady (% príjmu na osobu*): **29,7 %** (Trnava)
až **30 %** (Bratislava)

Získanie povolenia na užívanie:

Čas (dni): **83** (Košice) až **90** (Žilina)

Náklady (% príjmu na osobu*): **14 %** (všetky mestá)

Skóre: **49,5** (4 mestá) až **52,5** (Prešov) /100

*HND na obyvateľa Slovenskej republiky v roku 2021 je 17 451 EUR.

Hlavné zistenia

- Regulácie územného plánovania v Slovenskej republike sa riadia mnohými medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi (I. pilier). Regulačnému rámcu by však mohla prospieť požiadavka, aby certifikovaný inžinier/architekt alebo externá firma overili, či sú stavebné plány v súlade s existujúcimi stavebnými normami. Majú tiež overiť, aby sa počas výstavby zo zákona vyžadovali postupné alebo na riziku založené kontroly stavebnej bezpečnosti.
- Najväčšie rozdiely vo výkonnosti regulácie medzi slovenskými mestami sú spôsobené časom potrebným na dokončenie procesu povoľovania stavieb (III. pilier). Povoľovanie stavieb je v Prešove efektívnejšie vďaka rýchlejšiemu vybavovaniu územných rozhodnutí a stavebných povolení. V oblasti povoľovania stavieb za ostatnými slovenskými mestami zaostáva Bratislava.
- Obečné poplatky za stavebné povolenia sa určujú na vnútroštátnej úrovni. Mierne rozdiely v nákladoch vyplývajú z poplatkov poskytovateľov verejných služieb.
- Slovenská republika by mohla zjednodušiť proces vydávania stavebných povolení konsolidáciou povoľovacích konaní pred výstavbou a zavedením elektronického povoľovacieho systému (II. pilier).
- Cieľom nového stavebného zákona („Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na roky 2020 – 2024“) je zjednodušiť procesy územného plánovania, zaviesť informačný systém územného plánovania a výstavby a zjednotiť štruktúru územného plánu. Podľa nového zákona chce Slovenská republika dosiahnuť úplnú digitalizáciu povoľovania stavieb do roku 2032.

Celkové skóre v oblasti stavebných povolení podľa mesta*

Zdroj: Subnational Business Ready *Škála od 0 do 100 (vyššie = lepšie)

Stavebné povolenie v Slovenskej republike

Prečo je stavebné povolenie dôležité?

- Spoľahlivý a pevný environmentálny rámec pre stavebné projekty zohráva dôležitú úlohu pri ochrane verejnosti pred chybnými stavebnými postupmi a pri integrácii udržateľnosti do výstavby tým, že vopred identifikuje a rieši potenciálne vplyvy na životné prostredie.³⁵
- Prijatie osvedčených regulačných postupov pre stavebné normy posilňuje bezpečnostné mechanizmy a ekologické stavebné postupy a zároveň znižuje možnosti na korupciu.
- Transparentnosť informácií o stavebných povoleniach minimalizuje informačné medzery medzi poskytovateľmi verejných služieb a používateľmi a podporuje zodpovednosť prostredníctvom jednoduchého prístupu k predpisom, poplatkom a sledovaniu platieb.

³⁵ Svetová banka, 2024.

Čo meria téma zaoberajúca sa stavebnými povoleniami?

Pilier I: Regulačný rámec

Kvalita predpisov na vydávanie stavebných povolení

- Normy stavebných predpisov
- Normy energetických predpisov pre budovy
- Nariadenia o využívaní pôdy a o územnom plánovaní

Pilier II: Verejné služby

Kvalita verejných služieb a transparentnosť informácií pri povoľovaní stavieb

- Dostupnosť a spoľahlivosť online služieb
- Interoperabilita služieb medzi agentúrami zapojenými do vydávania stavebných povolení
- Transparentnosť a prístupnosť orgánov vydávajúcich stavebné povolenia

Pilier III: Prevádzková efektívnosť

Prevádzková efektívnosť stavebných povolení

- Čas na získanie stavebného povolenia
- Náklady na získanie stavebného povolenia
- Čas na získanie kolaudačného rozhodnutia
- Náklady na získanie kolaudačného rozhodnutia

Viac informácií nájdete v Metodickej príručke k štúdii Business Ready: <https://www.worldbank.org/en/businessready>

Stavebné povolenie v Slovenskej republike

Príslušné právne predpisy a hlavné zainteresované strany

Parlament schválil nový zákon o územnom plánovaní (zákon č. 200/2022 Z. z.), ktorý nadobudol účinnosť 1. apríla 2024. Nový stavebný zákon by mal nadobudnúť účinnosť v roku 2025. Oba zákony nahradia pôvodný zákon č. 50/1976 Z. z. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku, ktorý bol prijatý v roku 1976 a v súčasnosti je novelizovaný zákonom č. 195/2023 Z.z.

Príslušné zákony a nariadenia v Slovenskej republike

- **Zákon č. 50/1976 Z. z.** o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení zákona č. 195/2023 Zb.
- **Zákon č. 200/2022 Z. z.** o územnom plánovaní (účinný od 1. apríla 2024).
- **Zákon č. 201/2022 Z. z.** o výstavbe v znení zákona č. 205/2023 Z. z. (nadobudne účinnosť v roku 2025).
- **Zákon č. 138/2004 Z. z.** o správnom konaní (správny poriadok).
- **Zákon č. 555/2005 Z. z.** o energetickej hospodárnosti budov.
- **Zákon č. 145/1995 Z. z.** o správnych poplatkoch.

Verejné inštitúcie a služby podieľajúce sa na vydávaní stavebných povolení*

- **Miestne verejné orgány:** schvaľovacími orgánmi sú zvyčajne obce, hlavný architekt, stavebný úrad, odbor životného prostredia a technický stavebný úrad.
- **Regionálne agentúry:** Regionálny úrad verejného zdravotníctva, hasičský zbor a okresné úrady (odbor životného prostredia a katastrálny odbor).
- Hlavný štátny stavebný dohľad je oprávnená vykonávať **Slovenská stavebná inšpekcia (SSI)**.

*Príslušné zainteresované strany k decembru 2023. Presun kompetencií v oblasti výstavby z obcí na štátnu správu nadobudol účinnosť 1. apríla 2024.

Stavebné povolenie v Slovenskej republike

Pilier I: Kvalita predpisov na vydávanie stavebných povolení

Skóre v rámci Slovenskej republiky (všetky mestá): **91,2** zo 100 bodov

Regulačné normy týkajúce sa vydávania stavebných povolení

28,7/37,5

Stavebné normy

- ✓ Existujúce stavebné predpisy/jednotné normy platné pre všetky stavby
- ✓ Jasné ustanovenia alebo usmernenia týkajúce sa bezpečnostných noriem v právnom rámci
- ✓ Regulácia stavebných materiálov, ktoré predstavujú zdravotné riziká
- ✓ Zoznam regulovaných materiálov dostupných v právnom rámci
- ✗ Autorizovaný inžinier alebo architekt (verejná agentúra alebo súkromný či externý subjekt) určený zákonom, zodpovedný za súlad stavebných plánov s platnými stavebnými predpismi
- ✗ Vyžadujú sa kontroly štrukturálnej bezpečnosti založené na riziku alebo priebežné kontroly
- ✓ Požiadavka záverečnej kontroly uvedená v právnych predpisoch
- ✓ Materiály (t. j. azbest), ktoré sa musia kontrolovať/skúšať podľa zákona
- ✓ Zodpovednosť za konštrukčné chyby/problémy definované zákonom
- ✓ Kvalifikácia potrebná na vykonávanie technického dozoru/kontroly
- ✓ Možnosť odvolať sa proti rozhodnutiu o stavebnom povolení u orgánu, ktorý ho vydal

37,5/37,5

Energetické normy pre budovy

Zákonne požadované:

- ✓ Minimálne normy energetickej účinnosti
- ✓ Potvrdenie o splnení noriem energetickej účinnosti potrebné na vydanie stavebného povolenia
- ✓ Overovanie noriem energetickej účinnosti
- ✓ Stimuly na podporu ekologických stavebných noriem

25/25

Územné plánovanie a predpisy o využívaní pozemkov

Zákonne požadované nástroje plánovania územného rozvoja:

- ✓ Požiadavky na prístup k službám hlavnej infraštruktúry (voda, elektrina, kanalizácia)
- ✓ Mapy určujúce oblasti určené na bývanie, komerčné využitie, poľnohospodárske využitie, rekreačné využitie, verejné/inštitucionálne a zmiešané využitie
- ✓ Mapy nebezpečenstva označujúce oblasti, v ktorých nie je povolené stavať z dôvodu prírodných rizík
- ✓ Mapy nebezpečenstva určujúce minimálne vzdialenosti medzi obytnými a nebezpečnými priestormi
- ✓ Mapy označujúce oblasti, v ktorých nie je povolená výstavba z dôvodu ochrany prírodných zdrojov

✓ Aspekty regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi ✗ Aspekty, ktoré nie sú regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi

Stavebné povolenie v Slovenskej republike

Pilier II: Kvalita verejných služieb a transparentnosť informácií pri povoľovaní stavieb (1/2)

Skóre v rámci
Slovenskej republiky
(všetky mestá):

38,3 zo
100 bodov

0/40

Dostupnosť a spoľahlivosť digitálnych služieb

- ✗ Žiadna online platforma na vydávanie stavebných povolení
- ✗ Žiadne online systémy na vydávanie povolení s viacerými funkciami
 - ✗ Žiadna online platba
 - ✗ Žiadna online komunikácia
 - ✗ Žiadne online oznámenie
 - ✗ Žiadne online podania
 - ✗ Žiadny automaticky generovaný kontrolný zoznam
- ✗ Žiadne online systémy na podávanie stavebných povolení a kolaudačných rozhodnutí
- ✗ Žiadne online podávanie odvolaní proti stavebnému povoleniu

28,3/40

Transparentnosť informácií

- ✓ Prístupnosť predpisov o plánovaní a stavebnom dozore pre verejnosť
- ✓ Verejná online dostupnosť požiadaviek na získanie všetkých druhov stavebných povolení
 - ✗ Nevyžadujú sa žiadne zoznamy predbežných schválení od špecializovaných agentúr
 - ✓ Zoznam dokumentov na získanie stavebného povolenia
 - ✓ Zoznam dokumentov na získanie kolaudačného rozhodnutia
- ✓ Aktuálne rozpisy poplatkov na získanie všetkých typov stavebných povolení sú k dispozícii online
- ✗ Žiadna verejná dostupnosť oficiálnych a aktuálnych online štatistík počtu vydaných stavebných povolení
- ✓ Dostupnosť aktualizovaného hlavného územného plánu mesta/plánu využitia územia
- ✓ Jasne definované kroky na úpravu územného plánu/plánu využitia územia
- ✗ Žiadne online overenie dodržiavania predpisov o územnom plánovaní zo strany developera

✓ Aspekty regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi ✗ Aspekty, ktoré nie sú regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi

Stavebné povolenie v Slovenskej republike

Pilier II: Kvalita verejných služieb a transparentnosť informácií pri povoľovaní stavieb (2/2)

Skóre v rámci
Slovenskej republiky
(všetky mestá):

38,3 zo
100 bodov

10/20

Interoperabilita služieb

- ✗ Nedostupnosť územných plánov a zónovacích požiadaviek platných pre úradné postupy vo forme geografického informačného systému (GIS) alebo iných platforiem priestorových údajov pre všetky zainteresované strany
- ✓ Integrácia GIS alebo národných priestorových platforiem medzi agentúrou vydávajúcou povolenia a ostatnými zainteresovanými agentúrami

Čo treba zlepšiť: V Slovenskej republike developeri pred podaním žiadosti o stavebné povolenie získavajú územné rozhodnutie, ktoré potvrdzuje vhodnosť navrhovaného investičného zámeru v danej oblasti. Obec vyhodnotí predložený investičný zámer a vydá stanovisko, v ktorom potvrdí, že je v súlade s predpismi o územnom plánovaní. V niektorých iných členských štátoch Európskej únie, ktoré sme skúmali v našej štúdii, stavebníci pred podaním žiadosti o stavebné povolenie nezískavajú územné rozhodnutie. Stavebníci si overujú dodržiavanie územných predpisov online, zatiaľ čo úrady v rámci jedného konania kontrolujú využitie a umiestnenie investičného zámeru, ako aj technické požiadavky na stavbu a pozemok. Hoci sú požiadavky na územné plánovanie a využitie územia v Slovenskej republike dostupné prostredníctvom online portálu, tieto informácie nie sú použiteľné pre úradné konania. Preto existuje priestor na zlepšenie prostredníctvom prijatia GIS alebo iných platforiem priestorových údajov do úradného procesu.

✓ Aspekty regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi ✗ Aspekty, ktoré nie sú regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi

Stavebné povolenie v Slovenskej republike

Pilier III: Prevádzková efektívnosť stavebných povolení (1/4)

Pilier III: Prevádzková efektívnosť

Skóre:

49,5 (4 mestá) až **52,5** (Prešov) /100

- Regulácia výstavby v Slovenskej republike sa riadi vnútroštátnymi aj miestnymi právnymi predpismi. Vnútroštátny rámec zahŕňa územné plánovanie a systémy stavebnej kontroly. Miestny rámec stanovuje špecifické prvky stavebného dozoru v jednotlivých obciach. Za stavebný dozor sú zodpovedné miestne orgány.
- Presun kompetencií v oblasti výstavby z obcí na štátnu správu nadobudol účinnosť 1. apríla 2024 („Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na roky 2020 – 2024“). Boli zrušené obecné stavebné úrady a ich kompetencie prešli na Úrad pre územné plánovanie a výstavbu Slovenskej republiky (ÚPV SR)*, ktorý má regionálne zastúpenia. Stavebné práce podliehajú územnej pôsobnosti príslušných regionálnych stavebných úradov.

*Viac informácií o stavebnej reforme a územnom plánovaní nájdete na adrese: <https://stavebnyurad.gov.sk/en/>

Priebeh povoľovania stavieb v Slovenskej republike

PRED VÝSTAVBOU – Získanie stavebného povolenia

- Získanie osvedčenia o vlastníctve pozemku a katastrálnej mapy z katastra nehnuteľností
- Získanie topografického prieskumu
- Získanie geotechnického prieskumu
- Získanie povolenia na investičný projekt od obce
- Získanie povolení od špecializovaných agentúr
- Získanie súhlasu/technických podmienok od poskytovateľov služieb
- Získanie územného rozhodnutia od obce
- Získanie stavebného povolenia od obce

● Vláda

● Miestna samospráva

● Licencovaná spoločnosť/odborník/služba

PO VÝSTAVBE – Získanie kolaudačného rozhodnutia

- Získanie energetického certifikátu budovy
- Získanie topografického prieskumu
- Získanie súhlasu od poskytovateľov verejných služieb
- Predloženie žiadosti povoľujúcim orgánom a získanie povolenia na užívanie

Zdroj: Štúdia Subnational Business Ready

Poznámka: Uvedené postupy sú spoločné pre všetky porovnávané mestá. Postupy, ktoré spravujú národné agentúry, sa v niektorých prípadoch dokončujú (alebo vykonávajú) v miestnych pobočkách týchto národných agentúr.

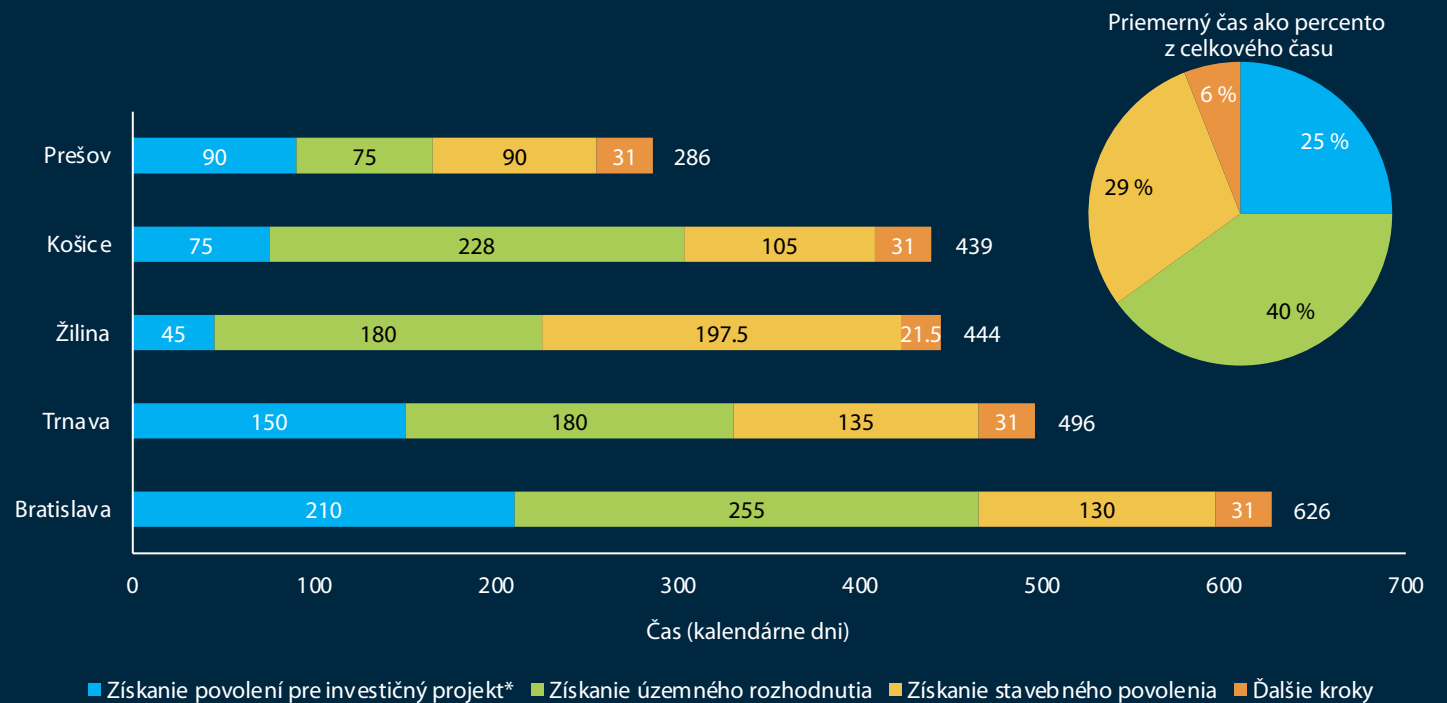
Stavebné povolenie v Slovenskej republike

Pilier III: Prevádzková efektívnosť stavebných povolení (2/4)

Čas na získanie stavebného povolenia sa pohybuje od 286 do 626 dní

- Spomedzi slovenských miest je proces získania stavebného povolenia najrýchlejší v Prešove, kde ho možno vybaviť za 286 dní. V Bratislave trvá dokončenie rovnakého procesu o rok dlhšie (spolu 626 dní), a to najmä z dôvodu oneskorenia pri získavaní územného rozhodnutia a súhlasných stanovísk k investičnému zámeru od mestského stavebného úradu, okresného úradu a ďalších príslušných úradov verejnej správy. V priemere je získanie povolenia na umiestnenie stavby a stavebného povolenia v Slovenskej republike časovo najnáročnejšou časťou procesu povoľovania stavieb. Predstavuje približne 69 % z celkového času potrebného na proces povoľovania stavieb.
- Na vydanie územného rozhodnutia nie je stanovená žiadna zákonná lehota a dĺžka procesu závisí od pracovného zaťaženia stavebného úradu a výkonnosti zamestnancov. Okrem toho efektívnosť zamestnancov určuje čas potrebný na vydanie územného rozhodnutia.

Prešov je mestom s najrýchlejšou možnosťou získania stavebného povolenia v Slovenskej republike

Zdroj: Štúdia Subnational Business Ready

*Počas tohto obdobia sa získavajú povolenia od obce, špecializovaných orgánov (povolenie v oblasti životného prostredia, požiarne povolenie, hygienické povolenie) a súhlasy od poskytovateľov inžinierskych sietí.

Stavebné povolenie v Slovenskej republike

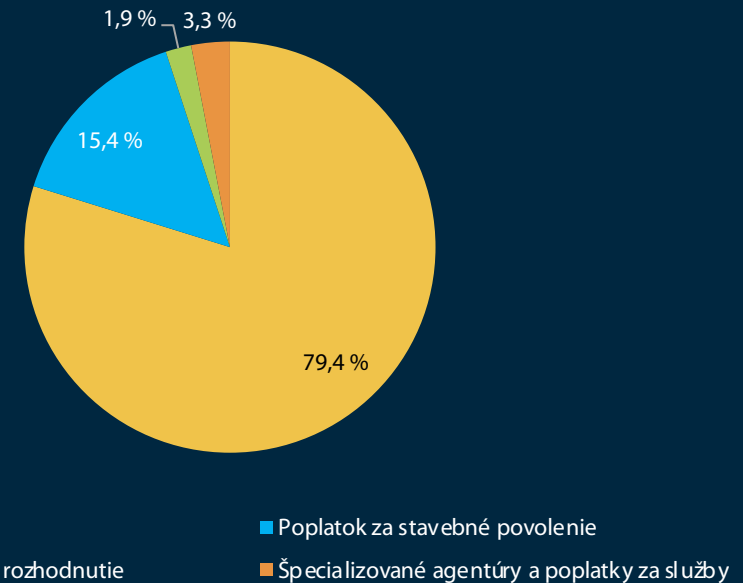
Pilier III: Prevádzková efektívnosť stavebných povolení (3/4)

Náklady na získanie stavebného povolenia sa pohybujú v rozmedzí od 5 183 EUR do 5 235 EUR (alebo 29,7 % až 30 % príjmu na osobu)

- Priemerné náklady na získanie stavebného povolenia v Slovenskej republike sú 5 201 EUR (ekvivalent 29,81 % príjmu na osobu), pričom sa pohybujú od 5 183 EUR v Trnave po 5 235 EUR v Bratislave. Táto mierna odchýlka v nákladoch je spôsobená poplatkami, ktoré si účtujú poskytovatelia vodohospodárskych a elektrických služieb za súhlas s projektom a technické podmienky.
- Obecný poplatok za stavebné povolenie sa určuje na národnej úrovni. Developeri musia zaplatiť poplatok 800 EUR za investičný projekt vo výške od 1 do 10 miliónov EUR.

Poplatky za odborné služby predstavujú v priemere 79 % nákladov na získanie stavebného povolenia

Priemerné poplatky za stavebné povolenia ako percento z celkovej sumy

Zdroj: Štúdia Subnational Business Ready

*Poplatky súkromným odborníkom zahŕňajú poplatky za topografického geodeta a geotechnického prieskumníka.

Stavebné povolenie v Slovenskej republike

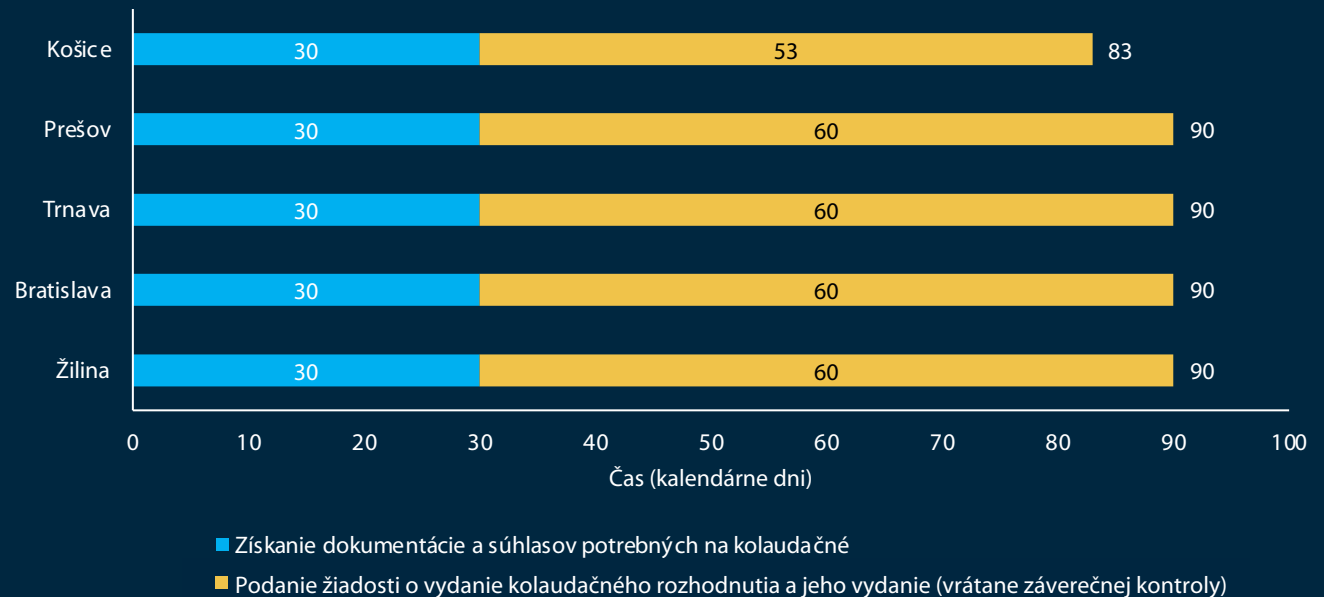
Pilier III: Prevádzková efektívnosť stavebných povolení (4/4)

Čas na získanie kolaudačného rozhodnutia: 83 až 90 dní

Náklady na získanie kolaudačného rozhodnutia (všetky mestá): 2 380 EUR (alebo 14 % príjmu na osobu)

- Podnikateľom v Košiciach trvá proces získania kolaudačného rozhodnutia 83 dní, zatiaľ čo v ostatných porovnávaných mestách je to 90 dní.
- Čas potrebný na získanie kolaudačného rozhodnutia závisí od dvoch faktorov. Po prvé ide o čas potrebný na to, aby strany, ktoré sa zúčastnili na záverečnej kontrole, vydali príslušné povolenia a doručili ich stavebnému úradu. Po druhé, je to čas, ktorý potrebujú pracovníci stavebného úradu na zostavenie všetkých povolení a vydanie konečného povolenia.
- Záverečná kontrola je povinná pre každý stavebný projekt a bez kontroly nie je možné vydať kolaudačné rozhodnutie.
- Stavebný úrad určí deň kontroly a informuje o nej investora alebo stavebnú spoločnosť, úrad verejného zdravotníctva, hasičský zbor a ďalšie subjekty.
- Ak všetky strany projekt odsúhlasia a vydajú podporné vyhlásenia, stavebný úrad môže pristúpiť k vydaniu kolaudačného rozhodnutia.
- **Náklady na získanie kolaudačného rozhodnutia sú v piatich porovnávaných mestách v Slovenskej republike jednotné (2 380 EUR).** Náklady sú tvorené súkromnými poplatkami (aktualizácia topografických meraní a získanie energetického certifikátu budovy) a poplatkom 530 EUR za kolaudačné rozhodnutie.

Získanie kolaudačného rozhodnutia je najrýchlejšie v Košiciach, zatiaľ čo v ostatných mestách sú lehoty o niečo dlhšie

Zdroj: Štúdia Subnational Business Ready

Stavebné povolenie v Slovenskej republike

Oblasti na zlepšenie v procese vydávania stavebných povolení (1/3)

Zjednodušenie procesu schvaľovania pred výstavbou

Pred podaním žiadosti o stavebné povolenie musia podnikatelia v Slovenskej republike získať územné rozhodnutie a ďalšie povolenia a posúdenia investičného zámeru od miestnych obecných úradov a iných príslušných úradov verejnej správy. Ukončenie všetkých prípravných povolení trvá v porovnávaných mestách v priemere desať mesiacov. Vo väčšine miest, s výnimkou Prešova, je získanie územného rozhodnutia príčinou najdlhších prieťahov v povoľovacom procese. Schválenie pred výstavbou je potrebné na zabezpečenie súladu navrhovaného investičného zámeru s pravidlami územného plánovania a normami v oblasti životného prostredia, požiarnej bezpečnosti a verejného zdravia. Podnikatelia musia tiež získať overenie od poskytovateľov verejných služieb, že projekt spĺňa požiadavky na infraštruktúru. Všetky verejné subjekty zapojené do schvaľovacieho procesu môžu požadovať zmeny projektu, ktoré môžu viesť k zmenám v iných častiach projektu, a preto si vyžadujú dodatočné overenia od dotknutých orgánov. Podnikatelia uvádzajú ako hlavné dôvody zdĺhavého schvaľovacieho procesu množstvo potrebných povolení a čas potrebný na získanie územného rozhodnutia.

Jedným zo spôsobov zefektívnenia procesu schvaľovania je zavedenie jedného kontaktného miesta, ktoré by prevzalo zodpovednosť za koordináciu schvaľovacieho procesu so všetkými príslušnými agentúrami a sledovalo časový harmonogram schvaľovania. Tento druh riešenia podobných problémov prostredníctvom jedného miesta je v členských štátoch EÚ rozšírený. Napríklad na Cypre musí žiadateľ pred podaním žiadosti o stavebné povolenie získať len kópiu územného plánu a územné rozhodnutie. V prípade ostatných potrebných povolení, ako sú povolenia týkajúce sa telekomunikácií, kanalizácie, verejných prác, archeologického výskumu a hasičského zboru, je za postúpenie žiadosti a zaslanie príslušných výkresov týmto orgánom na schválenie zodpovedná obec. Keď žiadateľ na Malte podá online žiadosť o stavebné povolenie, plánovací úrad pristupuje automaticky ku komunikácii s 11 vládnymi agentúrami, ktorých podnety môžu byť pre žiadosť relevantné. Žiadateľ nemusí s týmito orgánmi komunikovať. Podobne aj v Chorvátsku sa vďaka digitalizácii procesu vydávania stavebných povolení znížil počet krokov a proces sa zjednotil. Stavebný úrad zodpovedný za vydanie povolenia používa modul e-Conference v systéme e-Permit (<https://dozvola.mgipu.hr/naslovna>) na získanie osobitných podmienok od všetkých príslušných orgánov. V Dánsku sa nevyžadujú žiadne povolenia pred začatím stavby a žiadosť o stavebné povolenie sa vybavuje a vyplňa online.

Implementácia tohto druhu riešení s jedným kontaktným miestom si vyžaduje dodatočné personálne zdroje a prípadne vyššie poplatky na pokrytie dodatočných nákladov.

Novoprijatý zákon č. 200/2022 Z. z. o územnom plánovaní predpokladá zjednodušenie procesov, zrýchlenie vydávania stavebných povolení a digitalizáciu procesu povoľovania stavieb.*

Príslušné zainteresované strany: Sekcia výstavby, bytovej politiky a rozvoja miest Ministerstva dopravy SR; samosprávy

*Viac informácií o stavebnej reforme a územnom plánovaní nájdete na adrese: <https://stavebnyurad.gov.sk/en/>

Stavebné povolenie v Slovenskej republike

Oblasti na zlepšenie v procese vydávania stavebných povolení (2/3)

Zapojenie elektronických platforiem do celého procesu vydávania stavebných povolení

Elektronické povoľovacie systémy sa v Európe stávajú čoraz bežnejšími a Európska komisia definovala elektronickú žiadosť o stavebné povolenie ako primárnu službu elektronickej verejnej správy. Slovenská republika by si mohla vziať príklad z miest a krajín, ktoré už zaviedli plne automatizované systémy povoľovania stavieb. Napríklad developeri v Estónsku môžu svoje žiadosti o stavebné povolenie vyplniť online na adrese: <http://www.ehr.ee/>. Chorvátsko zriadilo elektronický systém (e-Permit), ktorý podnikateľom umožňuje podávať žiadosti o vydanie stavebného povolenia a kolaudačného rozhodnutia (<https://dozvola.mgipu.hr/naslovna>). V Portugalsku má mesto Porto plne funkčný systém elektronických žiadostí (Portal do Município do Porto, <https://portaldomunicipio.cm-porto.pt/home>) vybavený nástrojmi na sledovanie a vykazovanie stavu. Žiadatelia v Padove (Taliansko) používajú platformu Padovanet (<https://www.padovanet.it/servizi-online>), aby mohli naraz predložiť všetky dokumenty a sledovať stav svojich žiadostí. Všetky príslušné oddelenia v rámci obce aj mimo nej sú pripojené k rovnakej platforme. V Maďarsku sa žiadosti podávajú prostredníctvom platformy ÉTDR (<https://www.e-epites.hu/etdr>) spolu so všetkými technickými a architektonickými plánmi. Stavebný úrad potom prostredníctvom systému požiada ostatné orgány, aby plány preskúmali a schválili. Platformu možno použiť aj na podanie žiadosti o vydanie kolaudačného rozhodnutia. Maďarsko tiež zaviedlo systém elektronického stavebného denníka. Každý stavebný projekt musí stavebná spoločnosť zaregistrovať v tomto systéme a denne aktualizovať denník s údajmi o type prác vykonaných na stavenisku, počte osôb, ktoré na nej pracovali, a najnovšími potvrdeniami o odstraňovaní odpadu. Po dokončení stavby spoločnosť uzavrie denník a nahrá príslušné dokumenty. Tento postup slúži ako oznámenie stavebnému úradu o dokončení výstavby.

V posledných rokoch sa v Slovenskej republike v procese povoľovania stavieb zvýšilo využívanie IKT riešení. Napríklad osvedčenie o vlastníctve pozemku a katastrálnu mapu je možné získať bezplatne online na portáli elektronických služieb katastra nehnuteľností (portál ESKN, dostupný na <https://kataster.skgeodesy.sk/eskn-portal/search/ly>). Podobne bolo vytvorených niekoľko webových aplikácií a mapových služieb, ktoré ponúkajú údaje a metaúdaje o priestorových charakteristikách krajiny na webovej stránke Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky (<https://www.geoportal.sk/en/services/map-services/> a <https://zbgis.skgeodesy.sk/mkzbgis/sk/kataster>). Napriek tomu je proces vydávania stavebných povolení zdĺhavý a papierový. Vláda Slovenskej republiky vyvíja úsilie o zefektívnenie stavebného procesu. V rámci prebiehajúcej stavebnej reformy sa do roku 2032 počíta s postupným prechodom na proces povoľovania stavieb, na ktorom sa všetky orgány zúčastňujú elektronicky a majú online prístup k údajom o územnom plánovaní.

Príslušné zainteresované strany: Sekcia výstavby, bytovej politiky a rozvoja miest Ministerstva dopravy SR; samosprávy

Stavebné povolenie v Slovenskej republike

Oblasti na zlepšenie v procese vydávania stavebných povolení (3/3)

Harmonizácia procesov územného plánovania a posudzovania vplyvov na životné prostredie

V Slovenskej republike nie je schvaľovanie územného plánu integrované s procesom posudzovania vplyvov na životné prostredie. Počas procesu povoľovania stavby existuje niekoľko prípadov, keď orgány životného prostredia overujú požadované požiadavky. Proces EIA prebieha paralelne a nie je integrovaný do procesu povoľovania stavby. Pre Slovenskú republiku by bolo prospešné zosúladiť všetky environmentálne aspekty do jedného procesu.

Príslušné zainteresované strany: Sekcia výstavby, bytovej politiky a rozvoja miest Ministerstva dopravy SR; samosprávy; Ministerstvo životného prostredia SR

3.2 Povolenia v oblasti životného prostredia v Slovenskej republike

Pilier I: Regulačný rámec

Skóre (všetky mestá):

89,2/100

Pilier II: Verejné služby

Skóre (všetky mestá):

65/100

Pilier III: Prevádzková efektívnosť

Čas (dni):
105 (Prešov) až
160 (Žilina)

Náklady (% príjmu
na osobu*): **40,1 %**
(všetky mestá)

Skóre:

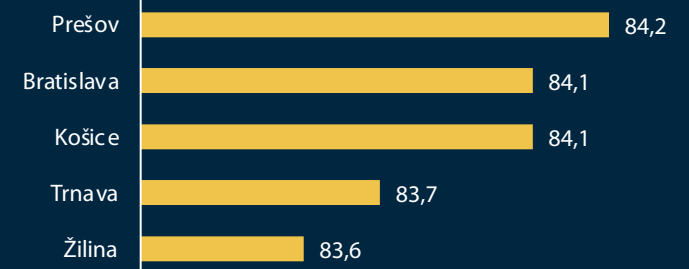
96,5 až **98,5/100**
Žilina Prešov

*HND na obyvateľa Slovenskej republiky v roku 2021 je 17 451 EUR.

Hlavné zistenia

- V súvislosti s povoľovaním v oblasti životného prostredia sa v Slovenskej republike jednotne uplatňujú referenčné hodnoty dodržiavania právnych predpisov (I. pilier), ako aj poskytovanie digitálnych verejných služieb a transparentnosť informácií (II. pilier).
- Proces vydávania povolení v oblasti životného prostredia v Slovenskej republike vykazuje jednotnú efektívnosť v počiatočnej fáze a vo fáze prípravy dokumentácie vo všetkých mestách a je zvyčajne ukončený do 60 dní. Doba získania rozhodnutia o tom, či je potrebné posúdenie vplyvov na životné prostredie (EIA), sa však výrazne líši – od 45 dní v Prešove až po 100 dní v Žiline. Časové rozdiely by mohli byť ovplyvnené regionálnymi administratívnymi kapacitami a objemom rozvojových aktivít.
- Náklady spojené so získaním povolení v oblasti životného prostredia sú v celej krajine rovnaké.
- Slovenská republika by mohla zvýšiť efektívnosť a účinnosť svojich povolení v oblasti životného prostredia ďalším vývojom digitálnych nástrojov pre proces udeľovania povolení a úplným prijatím prístupu k environmentálnym povoleniam na základe rizík. Tieto zlepšenia by zefektívnili postupy, znížili redundantné kroky a zvýšili zapojenie zainteresovaných strán, čím by sa zosúladiли s medzinárodnými osvedčenými postupmi v procese riadenia v oblasti životného prostredia.

Celkové skóre povoľovania v oblasti životného prostredia na mesto*

Zdroj: Subnational Business Ready *Škála od 0 do 100 (vyššie = lepšie)

Povolenia v oblasti životného prostredia v Slovenskej republike

Prečo je povolenie v oblasti životného prostredia dôležité?

- Výber správneho miesta je kľúčový pre úspech podnikov aj v digitálnom veku. Okrem prístupu k zákazníkom, pracovnej sile a doprave určuje fyzický priestor podniku aj daňové, regulačné a environmentálne povinnosti, ktorým firmy čelia.³⁶
- Jasné a prístupné environmentálne predpisy môžu riešiť obavy bez toho, aby podniky zbytočne zaťažovali snahou o dodržanie predpisov.
- Dôležitú úlohu pri udržateľnej výstavbe zohráva spoľahlivý a robustný environmentálny rámec pre stavebné projekty, ktorý vopred identifikuje a rieši potenciálne vplyvy na životné prostredie.
- Osvedčené regulačné postupy a transparentnosť informácií o povoleniach v oblasti životného prostredia posilňujú bezpečnostné mechanizmy a odvetvie ekologického stavebníctva, minimalizujú informačné medzery a podporujú zodpovednosť.

³⁶ Carlson, 2000.

Čo sa meria v rámci témy povoľovania v oblasti životného prostredia?

Pilier I: Regulačný rámec

Kvalita predpisov v prípade povolení v oblasti životného prostredia

- Povolenia na výstavbu v oblasti životného prostredia
- Mechanizmy riešenia sporov v súvislosti s povoleniami na výstavbu v oblasti životného prostredia

Pilier II: Verejné služby

Kvalita verejných služieb a transparentnosť informácií v prípade povolení v oblasti životného prostredia

- Dostupnosť online služieb na vydávanie povolení v oblasti životného prostredia
- Transparentnosť online informácií týkajúcich sa povolení v oblasti životného prostredia

Pilier III: Prevádzková efektívnosť

Prevádzková účinnosť povoľovania v oblasti životného prostredia

- Čas na získanie povolení na výstavbu v oblasti životného prostredia
- Náklady na získanie povolení na výstavbu v oblasti životného prostredia

Viac informácií nájdete v Metodickej príručke k štúdiu Business Ready: <https://www.worldbank.org/en/businessready>

Povolenia v oblasti životného prostredia v Slovenskej republike

Pilier I: Kvalita predpisov v prípade povolení v oblasti životného prostredia

Skóre v rámci Slovenskej republiky (všetky mestá): **89,2** zo 100 bodov

47,5/50

Environmentálne povolenia na výstavbu

- ✓ Existencia vnútroštátnych environmentálnych predpisov počas výstavby
- ✓ Aktualizácie alebo revízie vnútroštátnych predpisov s cieľom zohľadniť najnovšie environmentálne a technologické inovácie v stavebníctve
- ✓ Sankcie alebo pokuty za nedodržanie nariadení
- ✓ V právnom rámci jasne definované environmentálne riziká
- ✓ Právna požiadavka využívať kvalifikovaných odborníkov/agentúry na vykonávanie posudzovania vplyvov na životné prostredie (EIA)
- ✓ Špecifické kritériá na začatie EIA stanovené v právnom rámci
- ✓ Povinné požiadavky na proces EIA obsiahnuté v právnom rámci
- ✓ Verejné konzultácie s príslušnými zainteresovanými stranami na základe zákona
- ✓ Nezávislé externé preskúmanie súladu s právnymi predpismi EIA
- ✗ Žiadne činnosti a prístupy, ktoré zjednodušujú účasť zainteresovaných strán na rozhodovacom procese

41,7/50

Mechanizmy riešenia sporov týkajúcich sa environmentálnych povolení súvisiacich so stavbou

- ✓ Možnosť spochybniť odvolať sa proti povoleniam a súhlasom u orgánu, ktorý ich vydal
- ✗ Žiadne mechanizmy mimosúdneho riešenia environmentálnych sporov

Čo treba zlepšiť: Slovenská republika môže zlepšiť svoje osvedčené regulačné postupy doplnením nasledujúcich noriem na efektívne vykonávanie posudzovania vplyvov na životné prostredie: (i) mechanizmy mimosúdneho riešenia sporov týkajúcich sa rozhodnutí o povolení v oblasti životného prostredia s orgánom vydávajúcim povolenie, (ii) činnosti a prístupy, ktoré zjednodušujú zainteresovaným stranám možnosť prispievať k rozhodovaciemu procesu (ako sú prieskumy a ankety na získanie vstupov a spätnej väzby od zainteresovaných strán, odborná príprava, zdroje a technická pomoc stranám, ktorých sa projekt týka).

PRÍSLUŠNÉ ZÁKONY A PREDPISY:

- Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie
- Zákon o správnych poplatkoch 145/1995 Z. z.

✓ Aspekty regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi ✗ Aspekty, ktoré nie sú regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi

Povolenia v oblasti životného prostredia v Slovenskej republike

Pilier II: Kvalita verejných služieb a transparentnosť informácií v prípade povolení v oblasti životného prostredia

Skóre v rámci Slovenskej republiky (všetky mestá): **65** zo 100 bodov

15/50

Dostupnosť a spoľahlivosť digitálnych služieb

- ✓ Systémy na vydávanie povolení v oblasti životného prostredia s viacerými funkciami:
 - ✗ Žiadna online platba
 - ✓ Online komunikácia
 - ✓ Online oznámenie
 - ✓ Online podanie
 - ✗ Žiadny automaticky generovaný kontrolný zoznam, ktorý by žiadateľom pomohol pripraviť úplné a presné podania
- ✗ Neexistuje možnosť online podávania sporov v súvislosti s environmentálnym povoľovaním v stavebníctve

50/50

Transparentnosť informácií

- ✓ Požiadavky na získanie povolenia na výstavbu v oblasti životného prostredia pri budove s miernym environmentálnym rizikom možno nájsť online.
- ✓ Aktuálny rozpis poplatkov za získanie environmentálnych povolení je k dispozícii online

Čo treba zlepšiť: Agentúry zodpovedné za ochranu životného prostredia v Slovenskej republike by mohli zvážiť vylepšenie existujúcej elektronickej platformy používanej na vydávanie povolení v oblasti životného prostredia vytvorením automaticky generovaného kontrolného zoznamu, ktorý by pomohol žiadateľom pripraviť úplné a presné podania a odstrániť požiadavku na papierové kópie. Okrem toho by integrácia funkcie online platieb do platformy zlepšila jej funkčnosť, čím by sa stala používateľsky prívetivejšou a efektívnejšou. Ak by sa podnikateľom tiež umožnilo podávať odvolania týkajúce sa povolení v oblasti životného prostredia v stavebníctve online bez potreby papierových kópií, zjednodušilo by sa povoľovacie konanie a zvýšila by sa jeho dostupnosť. Tieto zlepšenia by tak zvýšili transparentnosť a účinnosť regulačných činností v oblasti životného prostredia.

✓ Aspekty regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi ✗ Aspekty, ktoré nie sú regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi

Povolenia v oblasti životného prostredia v Slovenskej republike

Pilier III: Prevádzková efektívnosť povoľovania v oblasti životného prostredia (1/2)

Skóre v rámci
Slovenskej
republiky:

96,5 až **98,5** zo 100 bodov
Žilina Prešov

Priebeh procesu schvaľovania v oblasti životného prostredia v Slovenskej republike

Podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie je každý stavebný zámer v Slovenskej republike, ktorý môže významne ovplyvniť životné prostredie na základe takých faktorov, ako je jeho povaha, veľkosť alebo umiestnenie, povinný pred vydaním územného rozhodnutia prejsť posudzovaním vplyvov na životné prostredie (EIA). Proces environmentálneho povoľovania projektu výstavby obytných domov možno potom rozdeliť do troch rôznych fáz, z ktorých každá je rozhodujúca pre komplexné posúdenie a schválenie rozvojových projektov. Fázy I a II sa môžu vykonávať súčasne.*

*Oznámenie o zámere, najatie environmentálneho experta, príprava dokumentácie a získanie súhlasov sa môžu uskutočniť súčasne.

Proces schvaľovania v oblasti životného prostredia

FÁZA I: Predloženie oznámenia o zámere príslušnému orgánu

Proces sa začína tým, že investor predloží príslušnému orgánu oznámenie o zámere*, v ktorom uvedie základné informácie o projekte. Hoci sa to zo zákona nevyžaduje, toto podanie často – vzhľadom na jeho zložitosť – pripravuje odborník. Príslušný orgán potom zašle tento zámer všetkým zainteresovaným stranám a do siedmich dní ho uverejní na svojej webovej stránke, čím sa otvorí lehota na predloženie pripomienok k tomu, či by sa mal projekt podrobiť úplnému posúdeniu EIA.

FÁZA II: Využitie služieb odborníka na životné prostredie pri príprave environmentálnej dokumentácie

Na prípravu komplexnejšej environmentálnej dokumentácie sa najme odborník na životné prostredie. Takáto príprava môže zahŕňať vypracovanie potrebných štúdií, ako sú hlukové a dopravné-kapacitné štúdie, a zabezpečenie súhlasov od viacerých orgánov vrátane odboru životného prostredia okresného úradu, orgánov štátnej vodohospodárskej správy a miestnych samospráv.

FÁZA III: Predloženie dokumentácie a získanie rozhodnutia o tom, či je potrebné vykonať EIA alebo nie

Po predložení environmentálnej dokumentácie má okresný úrad 30 dní na to, aby rozhodol, či je potrebné vykonať úplné posúdenie vplyvov na životné prostredie. Toto obdobie sa môže predĺžiť v dôsledku faktorov, ako sú námietky verejnosti. Od začiatku procesu v prvej fáze môže verejnosť podávať námietky a celá dokumentácia vrátane zámeru je sprístupnená na Enviroportal.sk. V praxi často dochádza k predĺženiu lehoty na rozhodnutie z dôvodu námietok verejnosti.

*Oznámenie o zámere môže posúdiť jeden z troch orgánov: Ministerstvo životného prostredia SR, okresný úrad v sídle kraja alebo okresný úrad.

Zdroj: Štúdia Subnational Business Ready

Povolenia v oblasti životného prostredia v Slovenskej republike

Pilier III: Prevádzková efektívnosť povoľovania v oblasti životného prostredia (2/2)

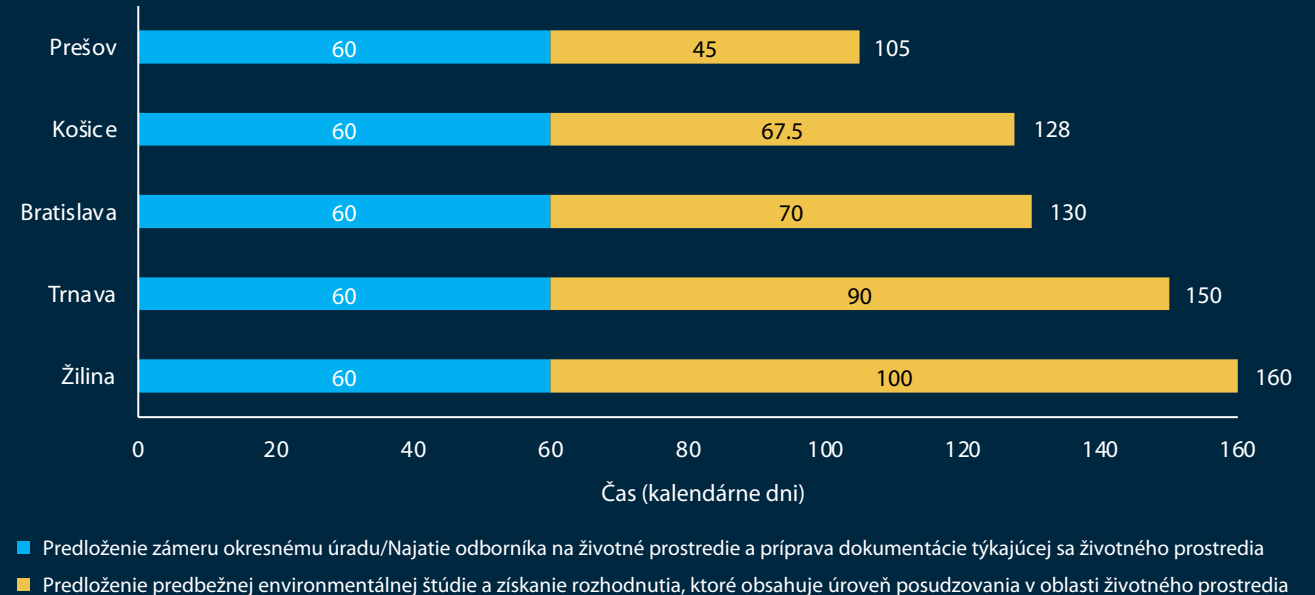
Pilier III: Prevádzková efektívnosť

Čas: 105 až 160 dní

Náklady (všetky mestá):
40,1 % príjmu na osobu
alebo 7 000 EUR

- V Slovenskej republike sa I. a II. fáza procesu environmentálneho povoľovania – predloženie oznámenia o zámere a vypracovanie environmentálnej dokumentácie odborníkom na oblasť životného prostredia – vo všetkých meraných mestách jednotne ukončuje do 60 dní. V trvaní III. fázy, v ktorej sa rozhoduje o tom, či je potrebné posúdenie vplyvov na životné prostredie (EIA), však existujú významné rozdiely:
 - V Prešove je rozhodovací proces najrýchlejší – trvá len 45 dní. Tento rýchlejší časový harmonogram možno pripísať nižšej miere rozvoja regiónu, čo môže viesť k menšiemu počtu projektov, ktoré si vyžadujú podrobné posúdenie.
 - Naopak, v Žiline sa tento proces predlžuje až na 100 dní, a to najmä z dôvodu pracovnej záťaže obmedzeného počtu zamestnancov, ktorí majú tieto posúdenia na starosti.
- Tieto rozdiely poukazujú na vplyv regionálnych administratívnych kapacít a objemu developerskej činnosti na trvanie procesu vydávania povolení v oblasti životného prostredia. Napriek týmto časovým rozdielom zostávajú náklady na získanie povolenia v oblasti životného prostredia v rámci Slovenskej republiky rovnaké.

Čas na získanie povolení na výstavbu v oblasti životného prostredia

Zdroj: Štúdia Subnational Business Ready

Povolenia v oblasti životného prostredia v Slovenskej republike

Oblasti na zlepšenie v rámci procesu povoľovania v oblasti životného prostredia

Úplné prijatie prístupu k environmentálnym povoleniam na základe rizika

Zákon Slovenskej republiky [o posudzovaní vplyvov na životné prostredie \(príloha č. 8 zákona č. 24/2006 Z.z.\)](#) jasne definuje typy projektov, ktoré si vyžadujú posudzovanie vplyvov na životné prostredie (EIA). Jednoduchšie projekty, ako napríklad kancelárska budova s rozlohou 1 800 m², ako je to v prípade projektu Subnational Business-Ready, si nevyžadujú posúdenie EIA. Väčšina stavebných projektov, bez ohľadu na ich veľkosť alebo zložitosť, však musí získať oficiálne potvrdenie od príslušného orgánu, že sa EIA nevyžaduje. Posúdenie môže vykonať jeden z troch orgánov:

- **Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (MŽP SR)** na úpravy navrhovaných činností uvedených v časti A prílohy č. 8, ktoré nedosahujú alebo prekračujú niektorú zo stanovených prahových hodnôt,
- **Okresný úrad v sídle kraja** v prípade navrhovaných činností alebo zmien, ktoré majú vplyv na územie daného kraja,
- **Okresný úrad** pre navrhované činnosti alebo zmeny, ktoré majú vplyv na územie daného okresu.

MŽP SR posudzuje povahu a rozsah navrhovanej činnosti, umiestnenie činnosti, významnosť a charakteristiku očakávaných vplyvov podľa [prílohy č. 10 zákona č. 24/2006 Z. z.](#) Tieto kritériá by sa mohli oznámiť povoľujúcim orgánom, ktoré by potom mohli žiadateľov nasmerovať na okresný úrad v prípadoch, keď sa pozemok nachádza v blízkosti chráneného územia alebo s ním susedí a vyžaduje sa posúdenie EIA. Aby sa odstránila potreba kontroly polohy, mohli by sa vytvoriť presnejšie mapy založené na GIS, do ktorých by obce mohli nahliadnuť pri posudzovaní žiadostí o stavebné povolenie.

Jednoduchšie projekty by nemali podliehať schvaľovaciemu procesu v oblasti životného prostredia. Definovanie kategórií založených na riziku sa stáva neefektívnym a zbytočným, ak sa od všetkých projektov vyžaduje rozhodnutie v oblasti životného prostredia. Mnohé členské štáty EÚ prijali proces environmentálneho povoľovania založený na riziku. Napríklad Belgicko a Portugalsko pri jednoduchých stavbách nevyžadujú správu o vplyve na životné prostredie. V Dánsku žiadatelia predkladajú posúdenie celkového vplyvu projektu na životné prostredie (vrátane situačného plánu a výkresov rezov) ako súčasť dokumentácie pre stavebné povolenie, pričom sa nevyžaduje samostatné schválenie v oblasti životného prostredia.

Zjednodušenie posudzovania v oblasti životného prostredia môže znížiť duplicitu a urýchliť rozhodovanie za predpokladu, že neohrozí kvalitu procesu posudzovania EIA.

Príslušné zainteresované strany: Ministerstvo životného prostredia SR; okresný úrad v sídle kraja; okresný úrad

3.3 Prevod nehnuteľností v Slovenskej republike

Pilier I:
Regulačný
rámec

Skóre (všetky mestá):
76,5/100

Pilier II:
Verejné
služby

Skóre (všetky mestá):
71,8/100

Pilier III:
Prevádzková
efektívnosť

Skóre:
80,7 (Trnava) až **91,3** (Bratislava) /100

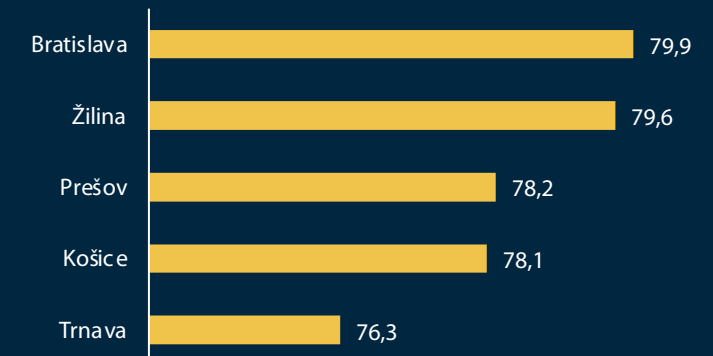
Čas (dni):
10 (Trnava) až
17 (Košice, Žilina)
Náklady (% hodnoty
nehnutelnosti*):
0,05 % (všetky mestá)

*Hodnota nehnuteľnosti je 1 745 100 EUR, čo sa rovná 100-násobku HND na obyvateľa v roku 2021. HND na obyvateľa Slovenskej republiky v roku 2021 je 17 451 EUR.

Hlavné zistenia

- Slovenská republika sa vyznačuje mnohými osvedčenými postupmi v predpisoch týkajúcich sa vlastníctva a správy pozemkov, ktoré sú uplatniteľné na vnútroštátnej úrovni.
- Väčšina osvedčených postupov v oblasti verejných služieb súvisiacich s prevodom nehnuteľností je k dispozícii podnikateľom a občanom vo všetkých mestách Slovenskej republiky.
- Všetky kroky registrácie prevodu nehnuteľnosti možno vykonať online.
- Proces prevodu nehnuteľnosti je jednoduchý, priamočiary a jednotný v celej krajine.
- Jediné rozdiely vyplývajú z rozdielov v čase, ktorý miestne úrady katastra nehnuteľností potrebujú na spracovanie žiadosti o zápis.
- Hoci sa interakcia verejného sektora s podnikateľmi digitalizuje, príčinou neefektívnosti môže byť nedostatočná interoperabilita na strane systému katastra nehnuteľností.

Celkové skóre prevodu nehnuteľnosti podľa mesta*

Zdroj: Subnational Business Ready *Škála od 0 do 100 (vyššie = lepšie)

Prevod nehnuteľností v Slovenskej republike

Prečo je prevod nehnuteľností dôležitý?

- Bezpečné vlastnícke práva podporujú investície a istotu záväzkov k nehnuteľnostiam.³⁷
- Ak sa pozrieme na to, ako dobre sú spravované vlastnícke práva, môžeme dobre odhadnúť, akým spôsobom bude ekonomika pravdepodobne rásť.³⁸
- Účinná správa pozemkov znižuje informačnú asymetriu, zvyšuje efektívnosť trhu a zabezpečuje transparentnosť vlastníctva.
- Podpora dobrého riadenia v systéme pozemkovej správy podporuje verejne prístupné zákony o vlastníctve a prenájme, bezpečné vlastníctvo pôdy a záruky a normy služieb, aby sa predišlo riziku sporov o pôdu a korupcii.
- Integrácia katastra nehnuteľností s katastrálnym systémom uľahčuje spoľahlivé a aktuálne záznamy o využívaní pozemkov a má zásadný význam pre ich správu.

³⁷ De Soto, 2000; Johnson, McMillan a Woodruff, 2002.

³⁸ Field, 2007; Green a Moser, 2013.

Čo meria téma prevodu nehnuteľností?

Pilier I: Regulačný rámec

Kvalita predpisov v oblasti prevodu nehnuteľností a správy pozemkov

- Prevody majetku a správa pozemkov
 - Normy prevodu nehnuteľností
 - Mechanizmy riešenia sporov o pozemky
 - Systémy správy pozemkov
- Obmedzenia týkajúce sa vlastníctva a prenájmu nehnuteľností pre domáce a zahraničné firmy

Pilier II: Verejné služby

Kvalita verejných služieb a transparentnosť informácií o prevode nehnuteľností

- Dostupnosť a spoľahlivosť online služieb pre transakcie s nehnuteľnosťami
- Interoperabilita služieb pre transakcie s nehnuteľnosťami
- Transparentnosť informácií o nehnuteľnom majetku

Pilier III: Prevádzková efektívnosť

Prevádzková efektívnosť prevodu nehnuteľností

- Čas na dokončenie registrácie prevodu práv k nehnuteľnosti medzi dvoma firmami
- Náklady na dokončenie registrácie prevodu práv k nehnuteľnosti medzi dvoma firmami
- Hlavné prekážky prístupu k pozemkom

Viac informácií nájdete v Metodickej príručke k štúdii Business Ready: <https://www.worldbank.org/en/businessready>

Prevod nehnuteľností v Slovenskej republike

Reformy a zmeny v procese registrácie nehnuteľností od roku 2018

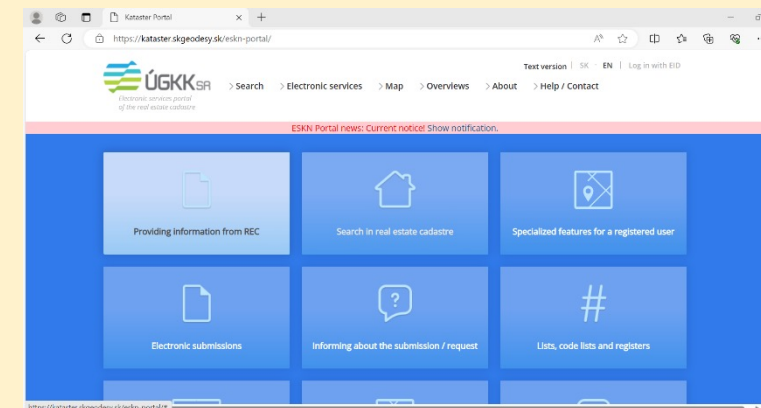
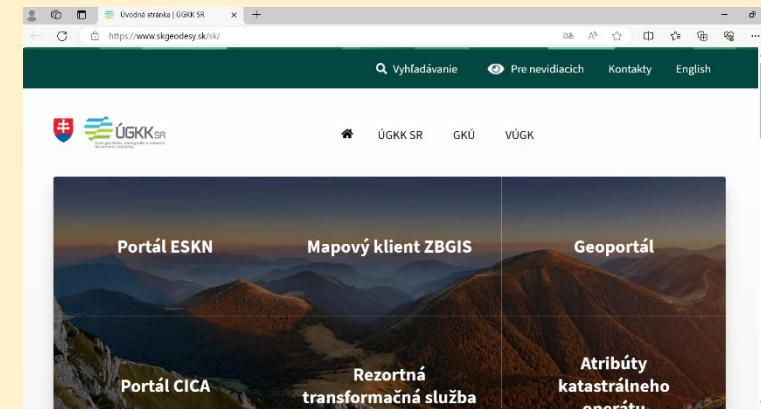
Vylepšená a rozšírená ponuka digitálnych služieb

V posledných rokoch sa elektronický systém neustále zlepšuje a rozširuje ponuku digitálnych služieb pre príjemcov.

V roku 2022 bola spustená nová elektronická platforma <https://www.skgeodesy.sk/sk/>, ktorá nahradila tú predošlú (z roku 2015), a poskytuje občanom a podnikom viac služieb.

Nové funkcie zavedené v posledných rokoch sú uvedené v nasledujúcej tabuľke: *

Vyhľadávanie a zobrazovanie údajov katastra nehnuteľností	apríl 2022	november 2015
Nevizuálne rozhrania dátových služieb		november 2015
Monitorovanie zmien údajov v katastri		september 2018
Pokročilé elektronické podania do katastra		september 2019
Rozšírený prístup k údajom katastra nehnuteľností	apríl 2022	január 2022
Kópia z katastrálnej mapy	apríl 2022	január 2022 (ZBGIS)
Oznámenie o návrhu na registráciu	apríl 2022	február 2022
Vyhľadávanie neznámych vlastníkov	apríl 2022	máj 2021 (portál DSKN)

*Webová stránka Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky: <https://www.skgeodesy.sk/sk/novinky/clanky/informacia-pripravovanom-odstaveni-katastralneho-portalu.html>

Prevod nehnuteľností v Slovenskej republike

Príslušné právne predpisy a hlavné zainteresované strany

Príslušné zákony a nariadenia v Slovenskej republike

- **Katastrálny zákon:** hlavný regulačný nástroj upravujúci správu pozemkov a vedenie katastra nehnuteľností v Slovenskej republike.
- **Občiansky zákonník:** poskytuje celkový rámec pre oblasť súkromného práva, zmlúv a vlastníckych práv.
- **Zákon o notároch:** stanovuje úlohy a povinnosti notárov vrátane ich úlohy pri zabezpečovaní súladu zmlúv so zákonom.

Verejné inštitúcie a služby na prevod nehnuteľností

- **Úrad geodézie, kartografie a katastra** je ústredným orgánom pre riadenie a odborný dohľad v oblasti geodézie, kartografie a katastra. Vede verejné registre vlastníckych práv a katastrálne informácie.
- **72 miestnych pobočiek** úradu geodézie, kartografie a katastra má za úlohu vykonávať každodennú činnosť a poskytovať verejné služby vrátane registrácie.
- **Notári** sú úradnými overovateľmi súkromných listín.

Prevod nehnuteľností v Slovenskej republike

Pilier I: Kvalita predpisov v oblasti prevodu nehnuteľností a správy pozemkov

Skóre v rámci Slovenskej republiky (všetky mestá): **76,5** zo 100 bodov

22,5/30

Normy prevodu nehnuteľností

Na čo sa vzťahujú požiadavky:

- ✓ Právna povinnosť kontrolovať zákonnosť registračných dokumentov
- ✓ Zápis do katastra nehnuteľností je povinný, aby bolo pre tretie strany možné odporovať vlastnícke právo
- ✓ Elektronické a papierové dokumenty majú rovnaké právne postavenie
- ✗ Právna povinnosť overiť totožnosť oboch strán

15/30

Mechanizmy riešenia sporov o pozemky

Právne ustanovenia umožňujúce mechanizmy alternatívneho riešenia sporov medzi súkromnými stranami prostredníctvom nasledujúcich možností:

- ✓ Mediácia a zmierovacie konanie pri transakciách s nehnuteľnosťami
- ✗ Rozhodcovské konanie pri transakciách s nehnuteľnosťami

Právne ustanovenia o zabezpečení práv:

- ✓ Zapísané vlastnícke práva podliehajú záruke
- ✗ Chýbajúci mechanizmus mimosúdneho odškodnenia za chyby v katastri nehnuteľností

20/20

Systém správy pozemkov

- ✓ Právne ustanovenia o prístupe k informáciám o vlastníckych právach
- ✓ Právne ustanovenie o prístupe k informáciám o katastrálnych mapách
- ✓ Existencia katastrálneho úradu

19/20

Obmedzenia týkajúce sa vlastníctva a prenájmu nehnuteľností

- ✓ Žiadne obmedzenia týkajúce sa prenájmu alebo vlastníctva nehnuteľností pre domáce firmy
- ✓ Žiadne obmedzenia týkajúce sa prenájmu alebo vlastníctva nehnuteľností pre zahraničné firmy
- ✗ Obmedzenia pre zahraničné firmy vlastníť poľnohospodársku pôdu

✓ Aspekty regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi ✗ Aspekty, ktoré nie sú regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi

Prevod nehnuteľností v Slovenskej republike

Pilier II: Kvalita verejných služieb a transparentnosť informácií o prevode nehnuteľností

Skóre v rámci Slovenskej republiky (všetky mestá): **71,8** zo 100 bodov

Dostupnosť a spoľahlivosť online služieb

10,6/13,3

Digitálne verejné služby

- ✓ Elektronická platforma pre *náležitú starostlivosť*
- ✓ Elektronická platforma na *registráciu nehnuteľností*
- ✓ Online mechanizmus podávania sťažností v pozemkovom registri a katastri nehnuteľností
- ✗ Odpovede na sťažnosti nie sú verejne dostupné

10,7/13,3

Digitálny systém správy a identifikácie pozemkov

- ✓ Komplexná platforma na kontrolu vecných bremien
- ✓ Vlastnícke práva a katastrálne plány sú digitalizované
- ✓ Katastrálny úrad používa kombináciu priamych a nepriamych metód kontroly pozemkov
- ✗ Nie všetky vlastnícke nároky sú digitalizované

13,3/13,3

Pokrytie katastra nehnuteľností a agentúry pre mapovanie

- ✓ Všetky vlastníosti sú zaregistrované a zmapované

Interoperabilita služieb

15/20

Interoperabilita služieb na prevod nehnuteľností

- ✓ Zavedený geografický informačný systém (GIS)
- ✓ Kataster nehnuteľností a pozemkový register používajú jedinečný identifikátor nehnuteľností
- ✓ Kataster nehnuteľností a pozemkový register tvoria jednotnú databázu
- ✗ Databáza katastra nehnuteľností nie je interoperabilná s inými agentúrami

Transparentnosť informácií

22,2/40

Transparentnosť informácií o nehnuteľnom majetku

- ✓ Sadzobníky poplatkov sú uverejnené online na stránke pozemkového registra a katastra nehnuteľností
- ✓ Zoznam požiadaviek na prevod nehnuteľností je zverejnený online
- ✓ Štandardy služieb sú uverejnené na webových stránkach pozemkového registra a katastrálneho úradu
- ✗ Žiadne zverejnené štatistiky o počte a type majetkových a pozemkových sporov a čase ich riešenia
- ✗ Údaje o vlastníctve nehnuteľností rozdelené podľa pohlavia nie sú k dispozícii

✓ Aspekty regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi ✗ Aspekty, ktoré nie sú regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi

Prevod nehnuteľností v Slovenskej republike

Pilier III: Prevádzková efektívnosť prevodu nehnuteľností (1/4)

Skóre v rámci
Slovenskej
republiky:

80,7
Trnava

až

91,3
Bratislava

zo
100 bodov

Priebeh procesu prevodu nehnuteľností v Slovenskej republike

Náležitá starostlivosť

Všetky informácie potrebné na náležitú starostlivosť sú k dispozícii **zdarma online** na dvoch elektronických platformách

Platforma obchodného registra, na ktorej právnicki overujú profil a štatút spoločnosti,
[https:// www.orsr.sk](https://www.orsr.sk)

Platforma katastra nehnuteľností, kde právnicki overujú katastrálnu mapu, stav nehnuteľnosti, vlastníkov práv a to, či existujú vecné bremená –
<https://www.skgeodesy.sk/>

Strany môžu tieto overenia vykonať samy, ale v prípade transakcií s vysokou hodnotou si podnikatelia radšej najímajú právnikov.

Príprava a podpis listiny

Po tom, ako právnik vypracuje návrh zmluvy, sa strany stretnú, aby podpísali kúpno-predajnú zmluvu a dali overiť podpis predávajúceho.

Spisovanie ani overovanie listín nemusí vykonávať právnik ani notár. V Slovenskej republike môžu podnikatelia a občania sami vypracovať kúpno-predajné zmluvy a nechať si overiť podpisy u notára alebo priamo na matričnom úrade. Firmy však uprednostňujú odbornú právnu pomoc počas celého procesu.

Zápis listín

Žiadosť o zápis je možné podať online prostredníctvom tej istej platformy, na ktorej bol overený stav nehnuteľnosti stranami, prípadne prostredníctvom ich právnych zástupcov. Platforma umožňuje aj elektronickú platbu registračného poplatku.

Kataster ponúka dve možnosti zápisu – zrýchlenú (do 15 dní) a štandardnú (do 30 dní). Žiadosti je možné podať aj v papierovej forme.

Tento krok môžu vykonať samotné strany alebo ich právni zástupcovia.

Prevod nehnuteľností v Slovenskej republike

Pilier III: Prevádzková efektívnosť prevodu nehnuteľností (2/4)

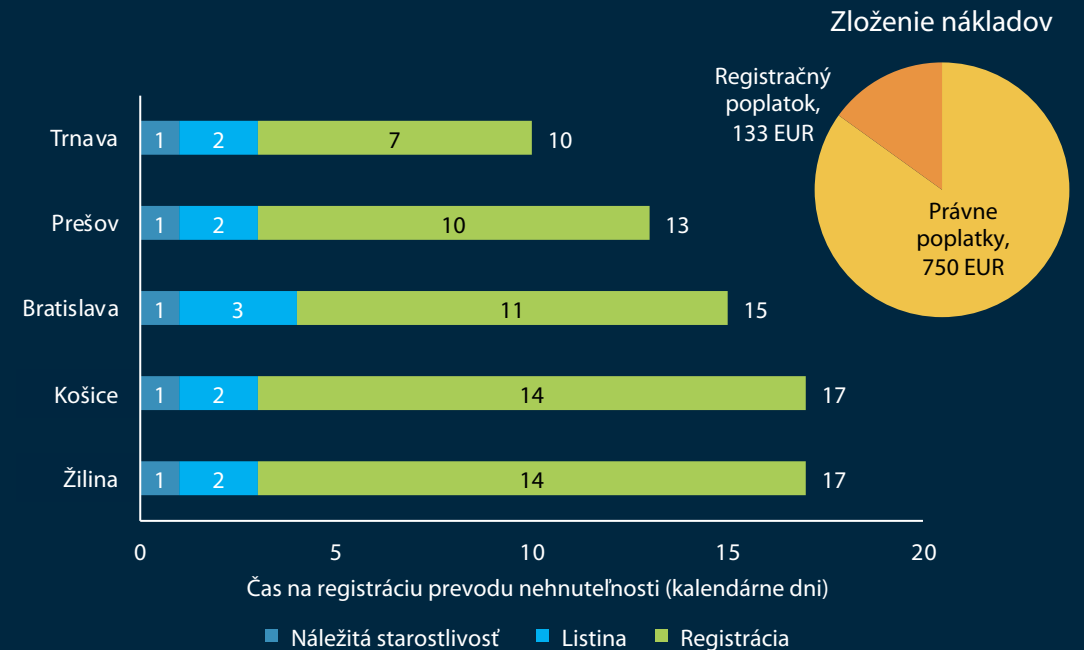
Pilier III: Prevádzková efektívnosť

Čas (dni): **10** (Trnava) až **17** (Košice, Žilina)

Náklady (všetky mestá): **883 EUR** alebo
0,05 % hodnoty nehnuteľnosti

- Registrácia prevodu vlastníckeho práva trvá od desiatich dní v Trnave do 17 dní v Košiciach a Žiline.
- Rozdiel v čase je spôsobený najmä **zápisu listiny** v katastri nehnuteľností. Zatiaľ čo všetky katastre dodržiavajú zákonnú lehotu 15 dní, v Trnave trvá katastrálnemu úradu rozhodnutie o návrhu na zápis len jeden týždeň, kým v Košiciach a Žiline to trvá dvakrát dlhšie.
- Náklady sú rovnaké v celej krajine.** Registračný poplatok sa líši v závislosti od možnosti, ktorú si žiadateľ vyberie: 266 EUR za zrýchlenú možnosť (15 dní) a 66 EUR za štandardnú možnosť (30 dní).
- Každú z nich je možné podať elektronicky. Poplatky za elektronické podanie sú polovičné v porovnaní s papierovým podaním, aby sa tým motivovalo využívanie digitálnych služieb (133 EUR a 33 EUR).
- Okrem registračného poplatku zaplatia podnikatelia, ktorí sa rozhodnú najať na tento proces odborníkov, približne 750 EUR za právne služby, čo zahŕňa aj notársky poplatok za overenie podpisu (2,87 EUR).

V Trnave trvá zápis nehnuteľnosti takmer o polovicu kratšie ako v Košiciach a Žiline

Zdroj: Štúdia Subnational Business Ready

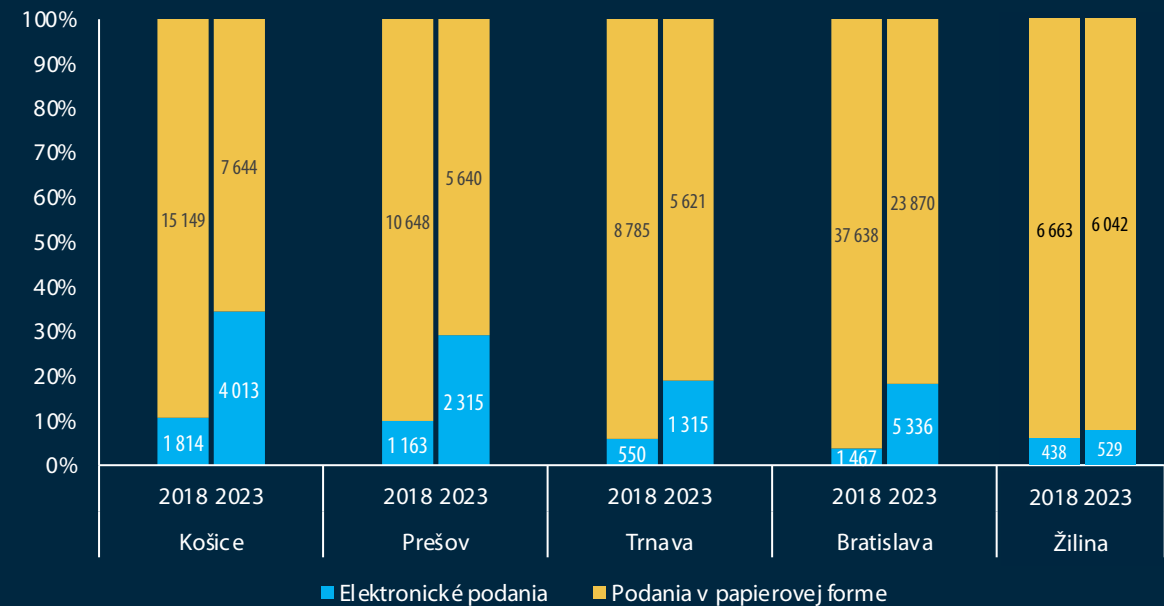
Prevod nehnuteľností v Slovenskej republike

Pilier III: Prevádzková efektívnosť prevodu nehnuteľností (3/4)

V oblasti digitalizácie je stále priestor na zlepšovanie

- Hoci právnici uprednostňujú možnosť elektronického podania, väčšina žiadostí sa stále podáva v papierovej forme, napriek tomu, že je to menej pohodlné a drahšie.
- Využívanie možnosti elektronického podávania sa v jednotlivých mestách výrazne líši. Košice vedú s 34 % žiadostí podaných online, kým v Žiline tak urobilo len 8 % žiadateľov.
- Okrem toho z pohľadu príjemcov prebieha celá interakcia s katastrom nehnuteľností online ako na elektronickom jednotnom kontaktnom mieste (ak sa tak rozhodnú). Zdá sa však, že toto pohodlie sa na druhej strane procesu neodráža. Po prijatí elektronicky vyplnenej žiadosti do katastra nehnuteľností je potrebné ju vytlačiť a spracovať ručne z dôvodu neúplnej digitalizácie a nedostatočnej interoperability medzi internými systémami katastra nehnuteľností. Plne integrované systémy vymieňajúce si údaje v reálnom čase bez potreby manuálneho spracovania by skrátili čas spracovania vo všetkých mestách a zaistili by konvergenciu.

Elektronické podania v porovnaní s papierovými podaniami v roku 2018 a 2023 podľa miest

Zdroj: Štúdia Subnational Business Ready

Prevod nehnuteľností v Slovenskej republike

Pilier III: Prevádzková efektívnosť prevodu nehnuteľností (4/4)

Percento firiem, ktoré uviedli prístup k pozemkom ako prekážku, podľa regiónu*

Zdroj: Podnikové prieskumy Svetovej banky 2023

*NUTS (Nomenklatúra územných jednotiek pre štatistiku), <https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/overview>

- Z údajov získaných prostredníctvom podnikových prieskumov vyplýva, že podiel podnikov, ktoré uviedli prístup k pozemku ako prekážku, bol najvyšší v západoslovenskom regióne (vrátane Trnavy) s 29 % a najnižší v bratislavskom a stredoslovenskom regióne (vrátane Žiliny) s 22 % (pozri mapu).
- V celej krajine uviedlo prístup k pozemkom ako prekážku v priemere 25 % slovenských firiem, čo je **najviac spomedzi šiestich porovnávaných krajín EÚ**.

Podiel podnikov, ktoré uviedli prístup k pozemkom ako prekážku (priemery krajín)

Zdroj: Podnikové prieskumy Svetovej banky 2023

Prevod nehnuteľností v Slovenskej republike

Oblasti na zlepšenie v procese prevodu nehnuteľností (1/2)

Úplná digitalizácia operácií back-office pri spracovaní žiadostí v rámci katastra nehnuteľností

Úplná digitalizácia operácií back-office v katastri nehnuteľností by skrátila čas spracovania žiadostí o zápis. Napriek tomu, že interakcie s príjemcami verejných služieb sú digitalizované, zamestnanci katastra musia mnohé kroky vykonávať ručne na tlačенých dokumentoch. Dobrým príkladom sú v tomto smere Dánsko a Holandsko. Okrem toho by integrácia databázy katastra s inými orgánmi a registrami, ako je obchodný register, daňový úrad a register konečných užívateľov výhod, ďalej zefektívnila interné procesy a interakcie s príjemcami. Pokiaľ iné inštitúcie vedú a spravujú evidenciu s údajmi týkajúcimi sa prevodu vlastníctva alebo správy pozemkov, umožnenie výmeny údajov medzi ich databázami by zvýšilo efektívnosť tohto procesu. Automatická výmena údajov by ušetrila čas potrebný na oznámenie každého prevodu nehnuteľnosti daňovému úradu. Dobré príklady vývoja platforiem s prepojenými databázami ponúkajú Lotyšsko a Dánsko.

Príslušné agentúry: Úrad geodézie, kartografie a katastra SR; Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a digitalizácie SR

Zváženie úpravy právneho rámca tak, aby bolo povinné overenie totožnosti oboch strán zúčastnených na transakcii

V Slovenskej republike sa overuje len totožnosť predávajúceho, nie totožnosť oboch strán transakcie, ako to vyplýva z medzinárodne uznávaných osvedčených postupov. Slovenská republika by mohla nasledovať príklad Chorvátska alebo Maďarska, kde sa takéto overovanie vzťahuje aj na kupujúceho.

Príslušné agentúry: Ministerstvo spravodlivosti SR; Úrad geodézie, kartografie a katastra SR

Prevod nehnuteľností v Slovenskej republike

Oblasti na zlepšenie v procese prevodu nehnuteľností (2/2)

Zavádzanie mechanizmov na efektívne riešenie sporov o pozemky

V prípadoch, keď účastník majetkovej transakcie utrpí škodu alebo stratu v dôsledku chyby katastra nehnuteľností, by sa mohli prijať opatrenia na zlepšenie účinnosti riešenia sporov tým, že sa umožní predísť súdnemu konaniu. Niektoré krajiny, ako napríklad Írsko, Švédsko a Spojené kráľovstvo, vytvárajú fondy na odškodnenie strán, ktoré utrpeli straty spôsobené chybami v katastri nehnuteľností, najmä ak sa tieto chyby nedajú opraviť bez toho, aby sa dotkli držiteľov vlastníckeho práva bona fide. Podobne by Slovenská republika mohla v prípade sporov medzi súkromnými osobami zvážiť zavedenie rozhodcovského konania ako alternatívneho mechanizmu riešenia sporov.

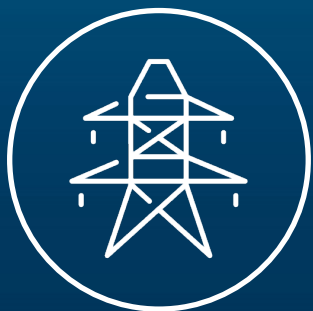
Príslušné agentúry: Ministerstvo spravodlivosti SR; Úrad geodézie, kartografie a katastra SR

Zvýšenie transparentnosti zverejnením odpovedí na sťažnosti v katastri nehnuteľností a štatistík o pozemkových sporoch

Slovenská republika prijala niektoré opatrenia, ktoré sprehľadňujú systém. Kataster zverejňuje sadzobníky poplatkov a normy kvality poskytovaných služieb. Sprístupnil tiež online systém na podávanie sťažností. Odpovede na sťažnosti sa však nezverejňujú. Ich sprístupnením by sa zvýšila transparentnosť a zodpovednosť zamestnancov katastra. Zverejňovanie ročných štatistík o počte a type transakcií vykonaných pozemkovými registrami a katastrami môže ďalej posilniť transparentnosť. Katastre nehnuteľností v Bulharsku, Chorvátsku, Portugalsku a Rumunsku uverejňujú štatistiky o počte a type transakcií a niekoľkokrát ročne ich aktualizujú. Slovenská republika by mohla urobiť to isté. Okrem toho je dôležité, aby sa v prípade sporov o pozemky zabezpečilo ich rýchle vyriešenie na súdoch, čím nebudú zdroje občanov neustále viazané v právnom systéme. V záujme monitorovania systému riešenia sporov o pozemky tieto spory niektoré krajiny starostlivo sledujú a minimálne zverejnia počet takýchto sporov, ktoré sa dostali na súd. V tomto smere by si Slovenská republika mohla vziať príklad z Fínska alebo Lotyšska, ktoré takéto údaje zverejňujú.

Príslušné agentúry: Úrad geodézie, kartografie a katastra SR; Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a digitalizácie SR

4. Podrobné informácie o komunálnych službách

4.1 Elektroenergetické služby v Slovenskej republike

Pilier I:
Regulačný
rámec

Skóre (všetky mestá):
93,8/100

Pilier II:
Verejné
služby

Skóre (všetky mestá):
76,5/100

Pilier III:
Prevádzková efektívnosť

Skóre:
88,3 až 94,3/100
Košice, Prešov Žilina

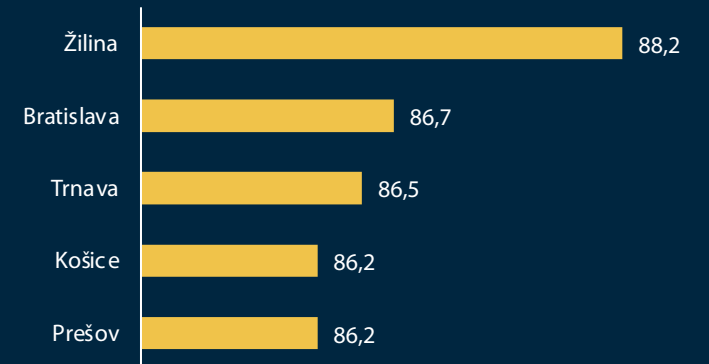
Čas (dni):	120 (Žilina) až 179 (Bratislava, Trnava)
Náklady (% príjmu na osobu*):	68,9 % (Bratislava, Trnava) až 70,6 % (Žilina)
Index SAIFI:	0,25 (Bratislava, Trnava) až 0,84 (Žilina)
Index SAIDI:	0,9 hod. (Bratislava, Trnava) až 4,0 hod. (Žilina)
% ročných strát z predaja spôsobených výpadkami elektrickej energie:	Žiadne
% firiem, ktoré vlastnia alebo zdieľajú generátory:	4 % (Bratislava) až 22 % (Žilina)

*HND na obyvateľa Slovenskej republiky v roku 2021 je 17 451 EUR.

Hlavné zistenia

- Regulačný rámec pre elektrickú energiu a kvalita verejných služieb v Slovenskej republike je v celej krajine konzistentná (I. a II. pilier). Čas a náklady na získanie elektrickej prípojky sa však líšia v závislosti od lokality (III. pilier).
- Najrýchlejšie je získanie nového pripojenia v Žiline, kde to trvá štyri mesiace, a najpomalšie v Košiciach a Prešove, kde to trvá približne šesť mesiacov.
- Výpadky elektriny sú častejšie v Žiline, zatiaľ čo v Bratislave a Trnave majú zákazníci stabilnejšie dodávky.
- Slovenská republika by mohla zlepšiť svoj regulačný rámec zavedením spoločného plánovania a výstavby medzi rôznymi poskytovateľmi komunálnych služieb. To by malo zahŕňať ustanovenia o spoločných výkopových povoleniach, spoločných plánovacích stretnutiach a zásade tzv. „jedného výkopu“. Okrem toho by zavedenie spoločnej databázy pre sieťové vedenia viacerých inžinierskych sietí spolu s online systémom na koordináciu schvaľovania výkopových povolení ešte viac zvýšilo efektívnosť. Slovensko by tiež mohlo monitorovať a zverejňovať kľúčové ukazovatele výkonnosti (KPI) týkajúce sa udržateľnosti dodávok elektriny (I. a II. pilier).

Celkové skóre služieb v oblasti elektrickej energie podľa mesta*

Zdroj: Subnational Business Ready *Škála od 0 do 100 (vyššie = lepšie)

Elektroenergetické služby v Slovenskej republike

Prečo sú služby v oblasti elektrickej energie dôležité?

- Spoľahlivá elektrická energia podporuje prevádzku podnikov a slúži ako rozhodujúci výrobný faktor využívaný firmami.³⁹
- Nespoľahlivé dodávky elektrickej energie majú negatívny vplyv na podniky a obmedzujú ich činnosť, rast a ziskovosť.
- Usmernenia pre udržateľný prenos a distribúciu, ako sú iniciatívy na zavedenie inteligentných meračov a implementáciu technológií inteligentných sietí, môžu zlepšiť efektívne fungovanie sieťových systémov, znížiť výdavky a ekologickú stopu.⁴⁰
- Výkonnostné normy, mechanizmy zodpovednosti, kontroly a odborné normy môžu zabezpečiť, aby energetické spoločnosti poskytovali dostatok stabilnej elektrickej energie.

³⁹ Svetová banka, 2016.

⁴⁰ OECD, 2015.

Čo sa meria v rámci témy elektroenergetických služieb?

Pilier I: Regulačný rámec

Kvalita predpisov pre elektrickú energiu

- Predpisy pre efektívne poskytovanie pripojenia na elektrinu a kvalitu dodávok
- Predpisy o bezpečnosti elektrických prípojek (napr. kvalifikácia pracovníkov vykonávajúcich elektrické inštalácie a revízie)
- Environmentálna udržateľnosť výroby, prenosu a distribúcie elektrickej energie

Pilier II: Verejné služby

Kvalita riadenia a transparentnosť poskytovania služieb v oblasti elektrickej energie

- Monitorovanie spoľahlivosti a kvality dodávok elektriny prostredníctvom kľúčových ukazovateľov výkonnosti
- Transparentnosť výpadkov, taríf, požiadaviek na pripojenie, mechanizmov na podávanie sťažností a prieskumov medzi zákazníkmi
- Interoperabilita s inými verejnými službami
- Vykonávanie kontrol elektrických prípojek v praxi
- Elektronické žiadosti a platby

Pilier III: Prevádzková efektívnosť

Prevádzková efektívnosť poskytovania služieb v oblasti elektrickej energie

- Čas potrebný na získanie novej elektrickej prípojky
- Náklady na pripojenie a dodávku elektrickej energie
- Spoľahlivosť dodávok elektrickej energie
- Straty spôsobené výpadkami elektrickej energie (% ročného predaja)
- Firmy vlastniace alebo zdieľajúce generátory

Viac informácií nájdete v Metodickej príručke k štúdii Business Ready: <https://www.worldbank.org/en/businessready>

Elektroenergetické služby v Slovenskej republike

Nedávne reformy a zmeny v poskytovaní služieb v oblasti elektrickej energie

- V januári 2023 bola prijatá regulačná politika s cieľom vytvoriť transparentné a predvídateľné regulačné prostredie, ktoré motivuje k investíciám a zjednodušuje účinné plnenie pravidiel EÚ. Politika sa zameriava na tri hlavné oblasti: i) obnoviteľné zdroje energie; ii) zníženie emisií skleníkových plynov; a iii) zvýšenie energetickej účinnosti.
- Slovenské energetické spoločnosti urobili významný pokrok smerom k digitalizácii: klienti dnes môžu o nové pripojenie požiadať elektronicky. Komunálna služba pôsobiaca v Košiciach a Prešove išla ešte o krok ďalej: procesy sa tam dajú vybaviť aj prostredníctvom mobilnej aplikácie regionálnej komunálnej služby.

Príslušné zákony a nariadenia v Slovenskej republike

- **Zákon o elektrine (č. 251/2012):** upravuje trh s energiou, zabezpečuje bezpečnosť dodávok elektriny a plynu a stanovuje práva a povinnosti v sektore energetiky. Zahŕňa aj výkon štátneho dozoru a kontroly nad podnikateľskými aktivitami v energetike. Okrem toho zákon stanovuje postup zabezpečenia si nového pripojenia.
- **Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (č. 236/2016):** stanovuje normy kvality na výrobu, prenos a distribúciu elektriny.

Verejné inštitúcie a služby spojené so zabezpečením elektrickej energie

- **Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (ÚRSO)** je regulačný orgán pre odvetvie energetiky. ÚRSO je orgán, ktorý dohliada na trh s energiou, stanovuje tarify a zabezpečuje transparentnosť, efektívnosť a dodržiavanie právnych noriem.
- V piatich meraných mestách pôsobia **traja prevádzkovatelia distribučných systémov**:
i) Východoslovenská distribučná a. s. (Košice a Prešov); ii) Stredoslovenská distribučná a. s. (Žilina); a iii) Západoslovenská distribučná a. s. (Trnava a Bratislava). Zodpovedajú za distribúciu elektrickej energie, údržbu a investície do siete na svojom licencovanom území.
- Povolenia na výkopové práce na verejných priestranstvách a neklasifikovaných cestách vydávajú **miestne samosprávy**. V prípadoch, ktoré sa týkajú chránených prírodných oblastí na území mesta, spolupracujú miestne samosprávy s ministerstvom životného prostredia a ministerstvom dopravy.
- **Ostatní poskytovatelia verejných služieb** zohrávajú úlohu pri koordinácii a schvaľovaní procesu zavádzania infraštruktúry pre nové elektrické pripojky.

Elektroenergetické služby v Slovenskej republike

Pilier I: Kvalita predpisov pre elektrickú energiu

Skóre v rámci Slovenskej republiky (všetky mestá): **93,8** zo 100 bodov

25/25

Regulačné monitorovanie taríf a kvality služieb

- ✓ Regulačné monitorovanie a schvaľovanie taríf elektrickej energie
- ✓ Regulačné monitorovanie kvality služieb v oblasti elektrickej energie na základe výkonnostných noriem

18,8/25

Mechanizmy zdieľania infraštruktúry komunálnych služieb a zabezpečenia kvality

- ✓ Finančné odstrašujúce a motivačné mechanizmy zamerané na obmedzenie prerušenia dodávok elektrickej energie
- ✗ Žiadne spoločné plánovanie a výstavba medzi rôznymi poskytovateľmi inžinierskych sietí vrátane ustanovení o spoločných výkopových povoleniach, spoločných výkopových prácach alebo zásadách tzv. „jedného výkopu“

25/25

Bezpečnosť prípojek inžinierskych sietí

Na čo sa vzťahujú požiadavky:

- ✓ Kvalifikačné požiadavky na odborné osvedčenia pre odborníkov vykonávajúcich elektrické inštalácie
- ✓ Kontrolné režimy stanovené zákonom pre vnútorné a vonkajšie elektrické zariadenia
- ✓ Zákonné režimy zodpovednosti za elektrické prípojky

25/25

Environmentálna udržateľnosť

- ✓ Právne predpisy týkajúce sa noriem v oblasti životného prostredia pre výrobu, prenos a distribúciu elektrickej energie

Environmentálna udržateľnosť využívania elektrickej energie:

- ✓ Právne požiadavky na normy v oblasti životného prostredia zamerané na využívanie elektrickej energie pre podniky so zreteľom na postupy energetickej účinnosti
- ✓ Odstrašujúci alebo podporný mechanizmus na zabezpečenie dodržiavania cieľov úspory energie zo strany podnikov

Stimuly pre podniky, aby zaviedli postupy šetrenia energiou:

- ✓ Finančné a nefinančné stimuly na zavedenie energeticky úsporných postupov

✓ Aspekty regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi ✗ Aspekty, ktoré nie sú regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi

Elektroenergetické služby v Slovenskej republike

Pilier II: Kvalita riadenia a transparentnosť poskytovania služieb v oblasti elektrickej energie

Skóre v rámci Slovenskej republiky (všetky mestá): **76,5** zo 100 bodov

10/25

Monitorovanie poskytovania služieb (vrátane dimenzií rodu a životného prostredia)

Na čo sa vzťahujú požiadavky:

- ✓ Existencia kľúčových ukazovateľov výkonnosti na monitorovanie kvality a spoľahlivosti dodávok elektrickej energie
- ✗ Existencia kľúčových ukazovateľov výkonnosti na monitorovanie udržateľnosti dodávok elektrickej energie
- ✗ Žiadne údaje o prieskumoch spokojnosti zákazníkov a ich sťažnostiach rozdelené podľa pohlavia

25/25

Presadzovanie bezpečnostných predpisov a mechanizmov ochrany spotrebiteľa

- ✓ Existencia nezávislého mechanizmu podávania sťažností
- ✓ Zavedenie úplného kontrolného režimu v praxi pre elektrické prípojky

22,7/25

Dostupnosť informácií a transparentnosť

Na čo sa vzťahujú požiadavky:

Online dostupnosť požiadaviek na pripojenie:

- ✓ Požadované dokumenty
- ✓ Požadované postupy
- ✓ Náklady na pripojenie
- ✓ Stanovené lehoty na pripojenie
- ✓ Transparentnosť taríf a ich nastavenie
- ✓ Mechanizmy podávania sťažností a transparentnosť procesov podávania sťažností
- ✓ Zverejňovanie a oznamovanie plánovaných odstávok
- ✗ Dostupnosť kľúčových ukazovateľov výkonnosti online zameraná na monitorovanie environmentálnej udržateľnosti dodávok elektrickej energie

18,8/25

Digitálne služby a interoperabilita

Elektronické funkcie spojené s pripojením k elektrickej sieti:

- ✓ Elektronická žiadosť
- ✓ Elektronické platby
- ✓ Aplikácia na sledovanie

Interoperabilita na úrovni služieb:

- ✓ Databáza pre distribučné siete elektrickej energie
- ✗ Žiadna spoločná databáza pre sieťové vedenia viacerých verejných služieb vrátane elektriny, vody a internetu
- ✓ Platforma s informáciami o plánovaných prácach na inžinierskych sieťach
- ✗ Žiadny online systém alebo koordinačný mechanizmus pre schvaľovanie výkopových povolení

✓ Aspekty regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi ✗ Aspekty, ktoré nie sú regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi

Elektroenergetické služby v Slovenskej republike

Pilier III: Prevádzková efektívnosť poskytovania služieb v oblasti elektrickej energie (1/5)

Skóre Slovenskej republiky: **88,3** až **94,3** zo 100 bodov
Košice, Prešov Žilina

- V mestách meraných v tejto štúdii je prípojka 180 kVA zvyčajne pripojená k sieti nízkeho napätia.
- Proces sa začína tým, že klient podá online žiadosť o pripojenie energetickej spoločnosti, ktorá následne vydá technické podmienky pripojenia. V tejto fáze poskytuje energetická spoločnosť spolu so zmluvou aj odhad nákladov na pripojenie.
- Klient zaplatí poplatok za pripojenie v plnej výške. Pripojovacie práce sa môžu začať po získaní výkopového povolenia od obce.
- Po dokončení pripojenia si zákazník vyberie dodávateľa elektrickej energie z tých, ktorí sú k dispozícii na trhu, a podpíše zmluvu o dodávke. Potom, distribučná spoločnosť nainštaluje elektromer a elektrina môže začať prúdiť.

Osvedčená prax v oblasti zásobovania elektrickou energiou v Slovenskej republike:

- Požadované dokumenty, kroky pre nové pripojenie, náklady na pripojenie a stanovené časové normy sú k dispozícii na webovej stránke verejných služieb.

Priebeh procesu získania prípojky 180 kVA v Slovenskej republike

Žiadosť o pripojenie (online)

- Agentúra: Distribučná služba
- Priemerný čas: 30 dní

Žiadosť o pripojenie

Pripojenie funguje

Práce po pripojení

Práce po pripojení

- Agentúra: Distribučná služba
- Priemerný čas: 27 dní

Povolenie na výkopové práce a vonkajšie prípojky

- Agentúra: Obec a distribučná spoločnosť
- Priemerný čas: 106 dní

Zdroj: Štúdia Subnational Business Ready

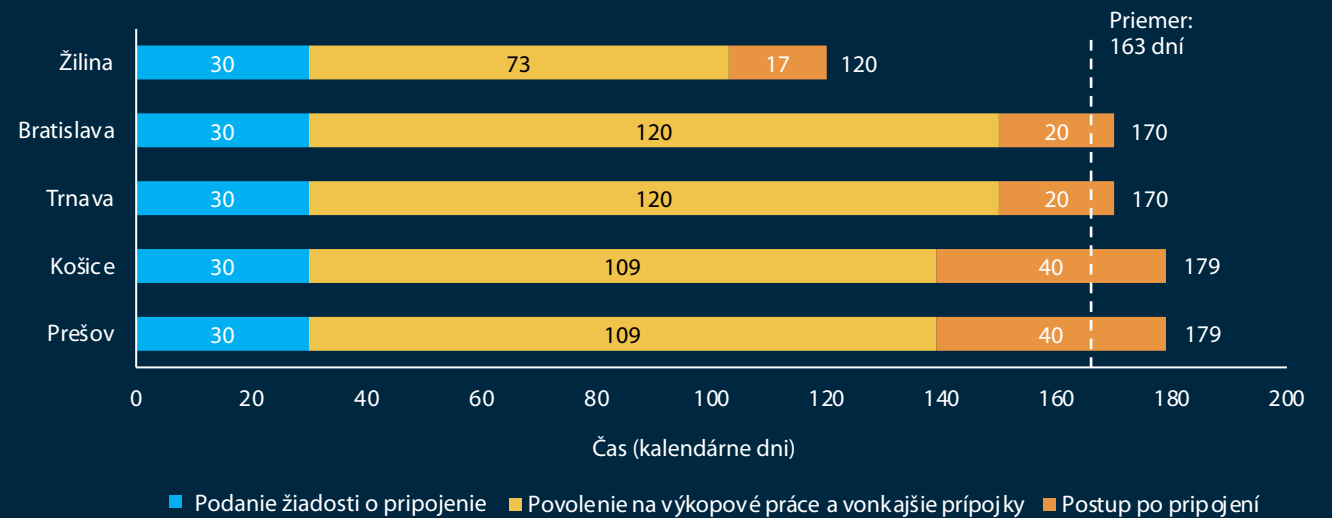
Elektroenergetické služby v Slovenskej republike

Pilier III: Prevádzková efektívnosť poskytovania služieb v oblasti elektrickej energie (2/5)

- Priemerná doba získania nového elektrického pripojenia v Slovenskej republike je 163 dní.
- Získanie elektrickej prípojky je najrýchlejšie v Žiline, kde trvá 120 dní, a najpomalšie v Košiciach a Prešove, kde si vyžaduje 179 dní. V Bratislave a Trnave trvá tento proces 170 dní.
- Hlavné rozdiely v čase potrebnom na pripojenie v jednotlivých lokalitách vyplývajú z času potrebného na získanie výkopového povolenia od obce a na dokončenie vonkajších pripojovacích prác. Táto doba sa pohybuje od troch mesiacov v Žiline až po priemernú dobu piatich mesiacov vo zvyšku krajiny.
- Čas potrebný na vykonanie krokov po pripojení sa tiež líši: v Žiline (17 dní), Bratislave a Trnave (v oboch prípadoch 20 dní) to trvá menej ako tri týždne, ale v Košiciach a Prešove dvakrát viac (40 dní).

Zaobstaranie si novej elektrickej prípojky trvá v Žiline v porovnaní s inými mestami takmer o dva mesiace kratšie

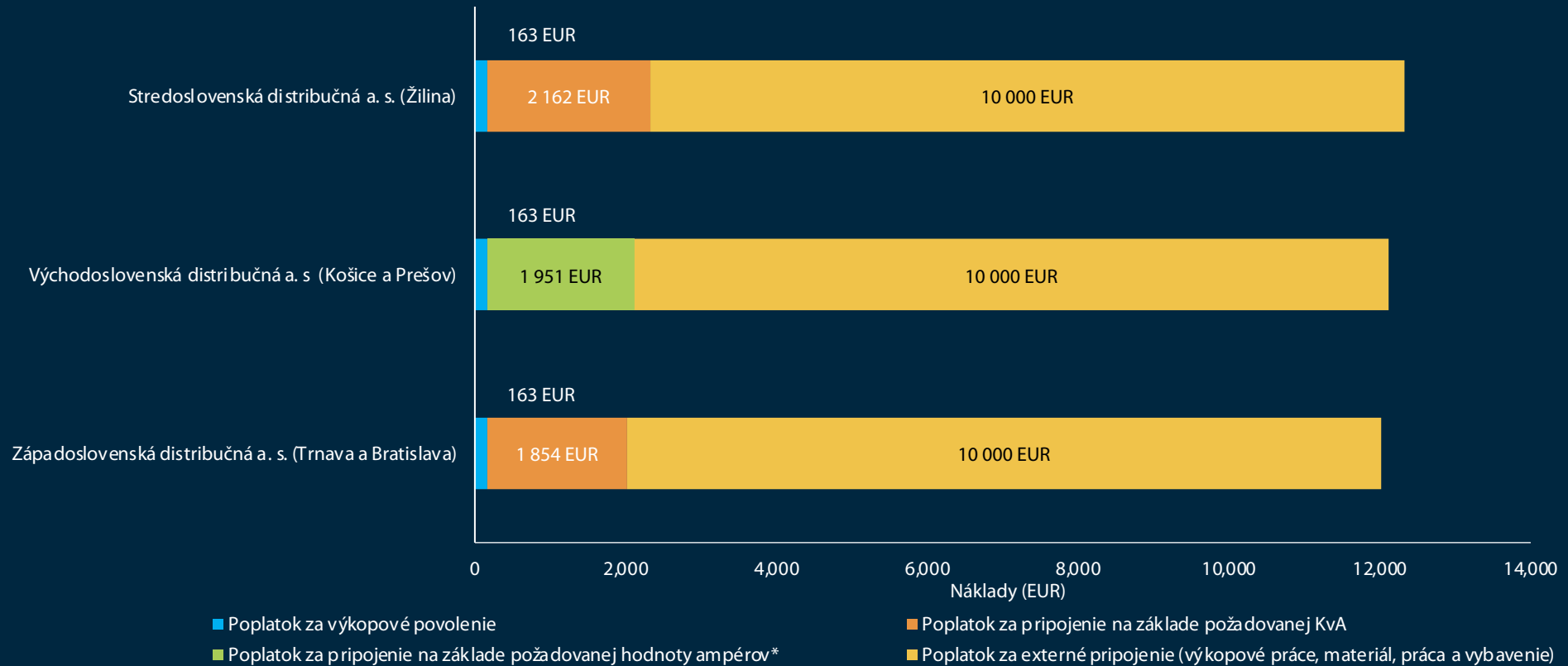
Zdroj: Štúdia Subnational Business Ready

Elektroenergetické služby v Slovenskej republike

Pilier III: Prevádzková efektívnosť poskytovania služieb v oblasti elektrickej energie (3/5)

Náklady na získanie novej prípojky sú o 308 EUR vyššie v Žiline ako v Bratislave a Trnave

Zdroj: Štúdia Subnational Business Ready

*V Košiciach a Prešove sa poplatok za pripojenie odvíja od požadovanej hodnoty ampérov (274 ampérov), zatiaľ čo v ostatných mestách od pripojovacieho KVA (180 KVA).

Elektroenergetické služby v Slovenskej republike

Pilier III: Prevádzková efektívnosť poskytovania služieb v oblasti elektrickej energie (4/5)

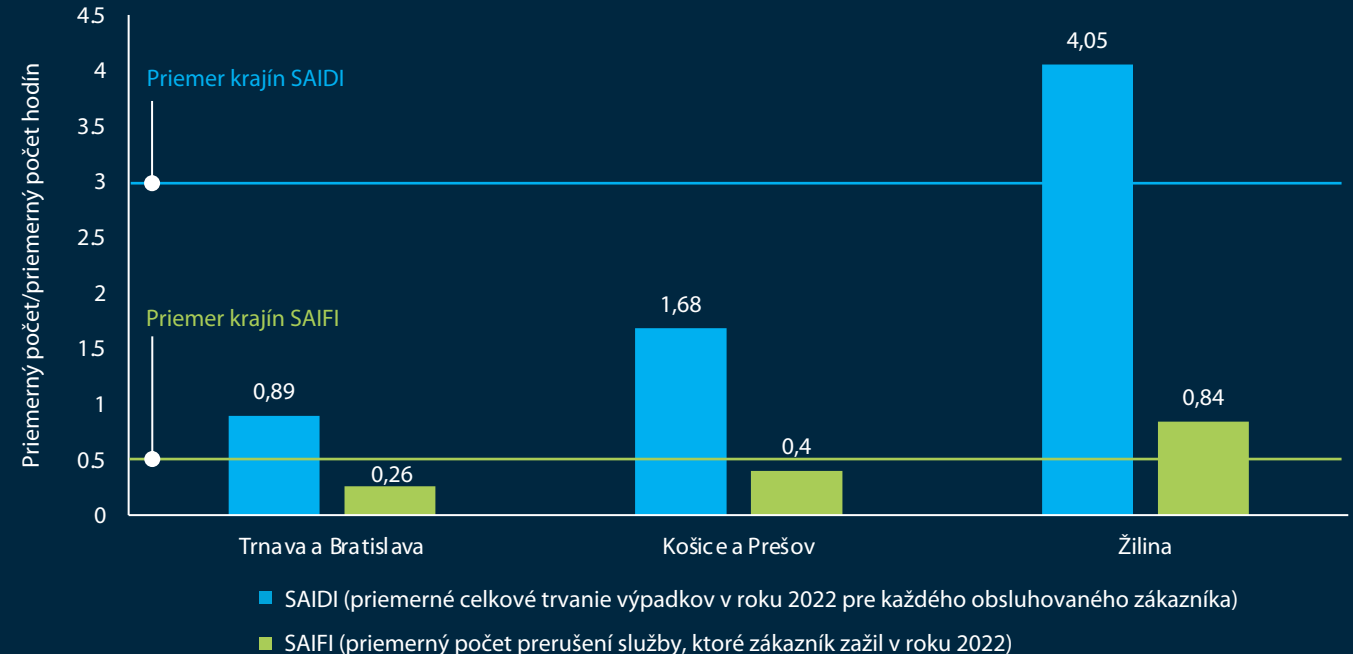
- V roku 2022 zaznamenali podnikatelia v SR v priemere 0,5 prerušenia dodávky elektrickej energie, pričom každé z nich trvalo viac ako dve hodiny.
- Medzi jednotlivými mestami existujú výrazné rozdiely. Bratislava a Trnava mali najmenej časté prerušenia (0,26), pričom každé z nich trvalo v priemere menej ako hodinu.
- Zákazníci v Košiciach a Prešove zaznamenali v priemere 0,4 výpadku, pričom každé trvalo takmer 1,5 hodiny. Žilina zaznamenala najvyššiu frekvenciu a dĺžku trvania výpadkov, v priemere 0,84 výpadku, pričom každý trval viac ako 4 hodiny.

✓ Osvedčená prax v oblasti zásobovania elektrickou energiou v Slovenskej republike:

- Informácie o plánovaných odstávkach sú zverejnené na webovej stránke každej energetickej spoločnosti. Okrem toho energetické spoločnosti poskytujú v reálnom čase aktuálne informácie o neplánovaných výpadkoch.

Spôľahlivosť dodávok elektriny (SAIDI a SAIFI) v roku 2022

Výpadky elektrickej energie sú častejšie v Žiline, zatiaľ čo najstabilnejšiu dodávku majú zákazníci v Bratislave a Trnave

Zdroj: Štúdia Subnational Business Ready

Elektroenergetické služby v Slovenskej republike

Pilier III: Prevádzková efektívnosť poskytovania služieb v oblasti elektrickej energie (5/5)

Podiel firiem, ktoré vlastní alebo zdieľajú generátor, podľa regiónu*

Zdroj: Podnikové prieskumy Svetovej banky 2023

*NUTS (Nomenklatura územných jednotiek pre štatistiku), <https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/overview>

- Podiel firiem vlastniacich alebo zdieľajúcich generátor je najvyšší na strednom Slovensku (vrátane Žiliny, 22 %), najnižší podiel je v Bratislavskom kraji – 4 % (pozri mapu).
- Národný priemer slovenských firiem vlastniacich generátory je 11 %, čo je podobné priemeru v členských štátoch EÚ porovnávaných v roku 2024.
- Slovenské firmy nezaznamenali straty vo svojich ročných tržbách v dôsledku výpadkov elektrickej energie.

Percento firiem, ktoré vlastní alebo zdieľajú generátor (priemery krajín)

Zdroj: Podnikové prieskumy Svetovej banky 2023

Elektroenergetické služby v Slovenskej republike

Oblasti na zlepšenie poskytovania služieb v oblasti elektrickej energie

Zvýšenie transparentnosti a zodpovednosti prostredníctvom zhromažďovania a zverejňovania štatistík

Je veľmi dôležité, aby orgány zapojené do procesu získavania elektrickej energie (obce, distribučné spoločnosti, dodávatelia elektrickej energie, rôzni poskytovatelia služieb atď.) zverejňovali údaje o čase spracovania. Zverejňovanie takýchto údajov umožní podnikateľom presne odhadnúť čas čakania. V Rakúsku regulačný orgán zverejňuje štandardizovanú správu o kvalite elektrickej energie, Kommerzielle Qualität Strom, ktorá obsahuje prierezové údaje o procese pripojenia k elektrickej sieti. Údaje sa každoročne zhromažďujú od verejných služieb prostredníctvom dotazníka. Správa obsahuje údaje o čase spracovania žiadosti a čase potrebnom na dokončenie pripojenia na rôznych úrovniach napätia, vďaka čomu sa údaje dajú jednoducho porovnať medzi jednotlivými mestami a verejnými službami. Podobná správa založená na údajoch by mohla pomôcť zefektívniť sektor elektrickej energie v Slovenskej republike. Zároveň by mohla pomôcť podnikateľom a verejným službám stanoviť si jasné a realistické očakávania. Vykazovanie údajov by mohlo slúžiť aj ako nepriame opatrenie zodpovednosti s cieľom motivovať poskytovateľov komunálnych služieb a orgány verejnej správy, aby zvýšili svoju výkonnosť.*

Príslušné zainteresované strany: distribučné spoločnosti; Úrad pre reguláciu sieťových odvetví(ÚRSO)

Zlepšenie spoľahlivosti dodávok elektrickej energie

Minimalizácia počtu a trvania výpadkov elektrickej energie je pre hospodárstvo a spoločnosť veľmi dôležitá. Pochopenie toho, prečo je dĺžka trvania a frekvencia výpadkov v Žiline vyššia, je rozhodujúcim faktorom na zlepšenie spoľahlivosti dodávok elektriny. Distribučná spoločnosť je posledným článkom dodávateľského reťazca elektrickej energie. Pri výrobe, prenose a distribúcii zohráva kľúčovú úlohu mnoho subjektov. Spoľahlivosť priamo ovplyvňuje viacero vzájomne závislých faktorov. Dôkazy naznačujú, že pri určovaní spoľahlivosti dodávok zohrávajú úlohu úroveň investícií do výroby elektrickej energie, úroveň taríf a miera splácania faktúr, prevádzková efektívnosť energetických podnikov a celkový regulačný rámec.

Príslušné zainteresované strany: distribučné spoločnosti; Úrad pre reguláciu sieťových odvetví(ÚRSO)

*Viac informácií o rakúskej správe o kvalite elektrickej energie nájdete na webovej stránke rakúskeho regulačného orgánu: <https://www.e-control.at/marktteilnehmer/erhebungen/erhebungen-zur-qualitaet-der-netzdienstleistung>.

4.2 Vodárenské služby v Slovenskej republike

Pilier I:
Regulačný
rámec

Skóre (všetky mestá):
86,5/100

Pilier II:
Verejné
služby

Skóre:
71,3 až 80,6/100
Trnava Bratislava, Žilina

Pilier III:
Prevádzková
efektívnosť

Skóre:
49,5 až 80,5/100
Košice, Prešov Bratislava

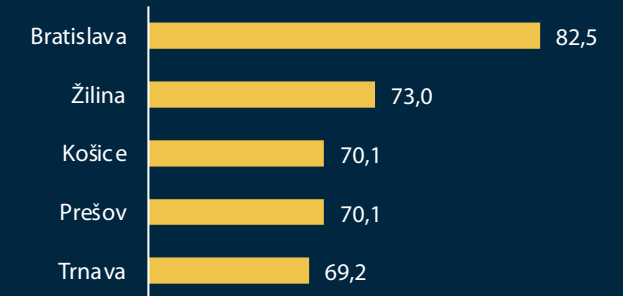
Čas (dni):	69 (Bratislava) až 158 (Košice, Prešov)
Náklady (% príjmu na osobu*):	44,1 % (všetky mestá)
% firiem, ktoré sa stretli s nedostatkom vody:	0 % (Bratislava, Žilina) až 2 % (3 mestá)

*HND na obyvateľa Slovenskej republiky v roku 2021 je 17 451 EUR.

Hlavné zistenia

- V Slovenskej republike trvá získanie vodovodnej prípojky zvyčajne 133 dní a stojí 7 690 EUR. V závislosti od miesta, kde sa nachádzajú, sa však podnikatelia musia vyrovnáť s rôznymi časmi odozvy.
- Spomedzi piatich porovnávaných miest vyniká Bratislava najrýchlejšími procesmi. Firmy v Bratislave čakajú o niečo viac ako dva mesiace (69 dní). V dvoch najväčších mestách východného Slovenska, v Košiciach a Prešove (III. pilier), trvá rovnaký proces viac ako dvakrát dlhšie (158 dní).
- Firmy v celej krajine sa tešia zo spoľahlivého systému zásobovania vodou. Veľká väčšina slovenských firiem uviedla, že nezaznamenala žiadny prípad nedostatku vody.
- Požiadavky a kritériá na čistenie odpadových vôd, ochranu vody a kvalitu vody upravuje zákon. Kontrolujú sa aj režimy zodpovednosti, inšpekcie a normy odbornej kvalifikácie v tomto odvetví. S cieľom ďalej zlepšovať svoj regulačný rámec Slovenská republika môže zaviesť odstrašujúci mechanizmus (napríklad pokuty, penále) a/alebo nefinančné stimuly zamerané na to, aby podniky dodržiavali postupy šetrenia vodou. Mohla by sa zaviesť aj politika tzv. „jedného výkopu“, v rámci ktorej by prevádzkovatelia inžinierskych sietí koordinovali vykonávanie pripojovacích prác (I. pilier).
- V celej Slovenskej republike sú tarify a stanovovanie taríf za vodu transparentné. K dispozícii sú kľúčové ukazovatele výkonnosti na monitorovanie kvality, spoľahlivosti a udržateľnosti a poplatky za pripojenie možno platiť online. Nie všetky mestá však majú databázu s existujúcimi vodovodnými sieťami alebo platformu s informáciami o plánovaných prácach dostupnú verejnosti (pilier II).

Celkové skóre vodárenských služieb podľa mesta*

Zdroj: Subnational Business Ready *Škála od 0 do 100 (vyššie = lepšie)

Vodárenské služby v Slovenskej republike

Prečo sú vodárenské služby dôležité?

- Nedostatočné zásobovanie vodou – v dôsledku starnutia infraštruktúry, zlej kvality vody a zmien tlaku vody – môže viesť k zníženiu produktivity podniku, zhoršeniu stavu strojov a zníženiu ziskovosti.⁴¹
- Dobré regulačné rámce sú kľúčom k zabezpečeniu cenovo dostupných a kvalitných dodávok vody.⁴²
- Výkonnostné normy spolu so systémom stimulov zabezpečujú efektívne rozmiestnenie prípojok a dostatočné zásobovanie vodou.⁴³

⁴¹ Svetová banka, 2017.

⁴² OECD, 2021.

⁴³ Foster a Rana, 2020.

Čo sa meria v rámci vodárenských služieb?

Pilier I: Regulačný rámec

Kvalita predpisov týkajúcich sa vody

- Predpisy pre efektívne zavádzanie vodovodného pripojenia (napr. spoločné využívanie infraštruktúry) a kvalitu dodávok
- Environmentálna udržateľnosť poskytovania a využívania vodohospodárskych služieb vrátane udržateľných postupov v oblasti odpadových vôd

Pilier II: Verejné služby

Kvalita riadenia a transparentnosť poskytovania vodárenských služieb

- Monitorovanie spoľahlivosti a udržateľnosti dodávok služieb a bezpečnosti vodovodných prípojok
- Transparentnosť v oblasti výpadkov služieb, taríf, požiadaviek na pripojenie a mechanizmov podávania sťažností
- Interoperabilita s inými verejnými službami (napr. elektrická energia) a existencia elektronických žiadostí a platieb

Pilier III: Prevádzková efektívnosť

Prevádzková efektívnosť poskytovania vodárenských služieb

- Čas spojený so zabezpečením vodovodnej prípojky
- Náklady na vodovodnú prípojku a služby
- Spoľahlivosť dodávok vody

Viac informácií nájdete v Metodickej príručke k štúdii Business Ready: <https://www.worldbank.org/en/businessready>

Vodárenské služby v Slovenskej republike

Pilier I: Kvalita predpisov týkajúcich sa vody

Skóre v rámci
Slovenskej republiky
(všetky mestá):

86,5 zo 100 bodov

25/25

Regulačné monitorovanie taríf a kvality služieb

- ✓ Monitorovanie taríf
- ✓ Monitorovanie kvality vodárenských služieb

18,8/25

Mechanizmy zdieľania infraštruktúry komunálnych služieb a zabezpečenia kvality

- ✓ Finančné odstrašujúce mechanizmy zamerané na obmedzenie prerušenia dodávok vody
- ✗ Požiadavky na spoločné plánovanie a výstavbu (napr. zásady tzv „jedného výkopu“)

25/25

Bezpečnosť prípojk inžinierskych sietí

- ✓ Kvalifikačné požiadavky na odborníkov obsluhujúcich vodohospodárske inštalácie
- ✓ Existencia regulovaných režimov zodpovednosti v súvislosti s vodovodnými prípojkami
- ✓ Existencia regulovaných inšpekčných režimov vo vzťahu k vodohospodárskym inštaláciám

17,7/25

Environmentálna udržateľnosť

- ✓ Existencia požiadaviek a noriem na zabezpečenie dodávok čistej vody (okrem požiadavky na vykonávanie rádiologických testov)
- ✓ Existencia požiadaviek na udržateľné postupy pri čistení odpadových vôd
- ✓ Existencia nariadenia o stanovení pravidiel pre opätovné využívanie odpadových vôd
- ✗ Existencia odstrašujúcich mechanizmov (napríklad pokuty, penále) alebo nefinančných stimulov, ktorých cieľom je zabezpečiť, aby podniky dodržiavali postupy šetrenia vodou

✓ Aspekty regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi ✗ Aspekty, ktoré nie sú regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi

Vodárenské služby v Slovenskej republike

Pilier II: Kvalita správy a transparentnosť poskytovania vodohospodárskych služieb

Skóre Slovenskej republiky: **71,3** až **80,6** zo 100 bodov
Trnava Bratislava, Žilina

15/25

Monitorovanie poskytovania služieb (vrátane dimenzií rodu a životného prostredia)

- ✓ Existencia kľúčových ukazovateľov výkonnosti na monitorovanie kvality a spoľahlivosti dodávok vody
- ✓ Existencia kľúčových ukazovateľov výkonnosti na monitorovanie environmentálnej udržateľnosti dodávok vody
- ✗ Prieskumy medzi zákazníkmi rozdelené podľa pohlavia

25/25

Presadzovanie bezpečnostných predpisov a mechanizmov ochrany spotrebiteľa

- ✓ Existencia nezávislého mechanizmu podávania sťažností
- ✓ Zavedenie úplného režimu kontroly vodovodných prípojk v praxi

25/25

Dostupnosť informácií a transparentnosť

Online dostupnosť požiadaviek na pripojenie:

- ✓ Verejná dostupnosť dokumentov a postupov potrebných na pripojenie
- ✓ Verejná dostupnosť nákladov na pripojenie
- ✓ Verejné oznamovanie plánovaných odstávok

Online dostupnosť:

- ✓ Existencia mechanizmov na podávanie sťažností a transparentnosť procesov podávania sťažností
- ✓ Verejná dostupnosť stanovených noriem času pripojenia
- ✓ Verejná dostupnosť kľúčových ukazovateľov výkonnosti na monitorovanie environmentálnej udržateľnosti dodávok vody

Trnava:

6,3/25

Košice,
Prešov:

9,4/25

Bratislava,
Žilina:

15,6/25

Digitálne služby a interoperabilita

- ✓ Dostupnosť elektronických platieb za poplatky za pripojenie
- ✓ Dostupnosť databázy vodovodných sietí (**okrem Trnavy**)

Bratislava, Žilina:

- ✓ Dostupnosť elektronických žiadostí o nové pripojenie
- ✓ Dostupnosť platformy s informáciami o plánovaných prácach na inžinierskych sieťach

Košice, Prešov, Trnava:

- ✗ Žiadna dostupnosť elektronických žiadostí pre nové pripojenia
- ✗ Neexistencia platformy s informáciami o plánovaných prácach na inžinierskych sieťach

Všetky mestá:

- ✗ Dostupnosť zdieľanej databázy pre sieťové vedenia viacerých komunálnych služieb vrátane elektriny, vody a internetu
- ✗ Možnosť sledovať stav žiadosti online alebo prostredníctvom digitálnej aplikácie
- ✗ Koordinačné mechanizmy na vydávanie výkopových povolení súčasne pre rôzne inžinierske siete

✓ Aspekty regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi ✗ Aspekty, ktoré nie sú regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi

Vodárenské služby v Slovenskej republike

Pilier III: Prevádzková efektívnosť poskytovania vodohospodárskych služieb (1/3)

Skóre Slovenskej republiky: **49,5** až **80,5** zo 100 bodov
Košice, Prešov Bratislava

Proces získania vodovodného pripojenia

Ak chcú podnikatelia získať vodovodnú prípojku, najprv podajú žiadosť miestnemu vodárenskému podniku. V každej lokalite pôsobí iný prevádzkovateľ, okrem Košíc a Prešova, kde je najväčší prevádzkovateľ spoločný (pozri mapu). Po vykonaní kontroly na mieste predloží podnik žiadateľovi zmluvu o pripojení. Po prijatí a podpísaní zmluvy musí podnikateľ získať od miestnej samosprávy povolenie na výkopové práce. Výkopové a pripojovacie práce potom môže vykonať spoločnosť alebo jeden z jej dodávateľov. Po záverečnej kontrole, inštalácii vodomera a podpísaní zmluvy o dodávke vody môže voda začať tečť.

Priebeh procesu pripojenia na vodovod v Slovenskej republike

Krok 1

Zákazník požiada o vodovodnú prípojku a dostane od vodárenskej spoločnosti zmluvu

Krok 2

Zákazník získa povolenie na výkopové práce od miestnej samosprávy

Krok 3

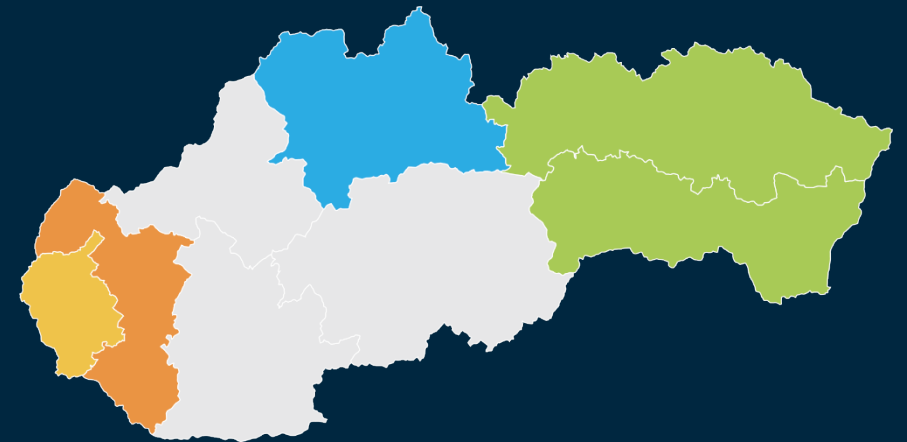
Vodárenská spoločnosť vykoná vonkajšie pripojovacie práce a nainštaluje merač

Krok 4

Zákazník podpíše zmluvu o dodávke a voda môže začať tečť

Zdroj: Štúdia Subnational Business Ready

Dodávatelia vodovodných služieb podľa regiónov

- Bratislavská vodárenská spoločnosť, a. s. (BVSAS)
- Trnavská vodárenská spoločnosť, a. s. (TAVOS)
- Severoslovenské vodárne a kanalizácie a. s. (SEVAK)
- Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s. (VVS)

Zdroj: Štúdia Subnational Business Ready

Vodárenské služby v Slovenskej republike

Pilier III: Prevádzková efektívnosť poskytovania vodohospodárskych služieb (2/3)

V slovenských mestách trvá získanie vodovodnej prípojky od 69 dní po viac ako dvojnásobok

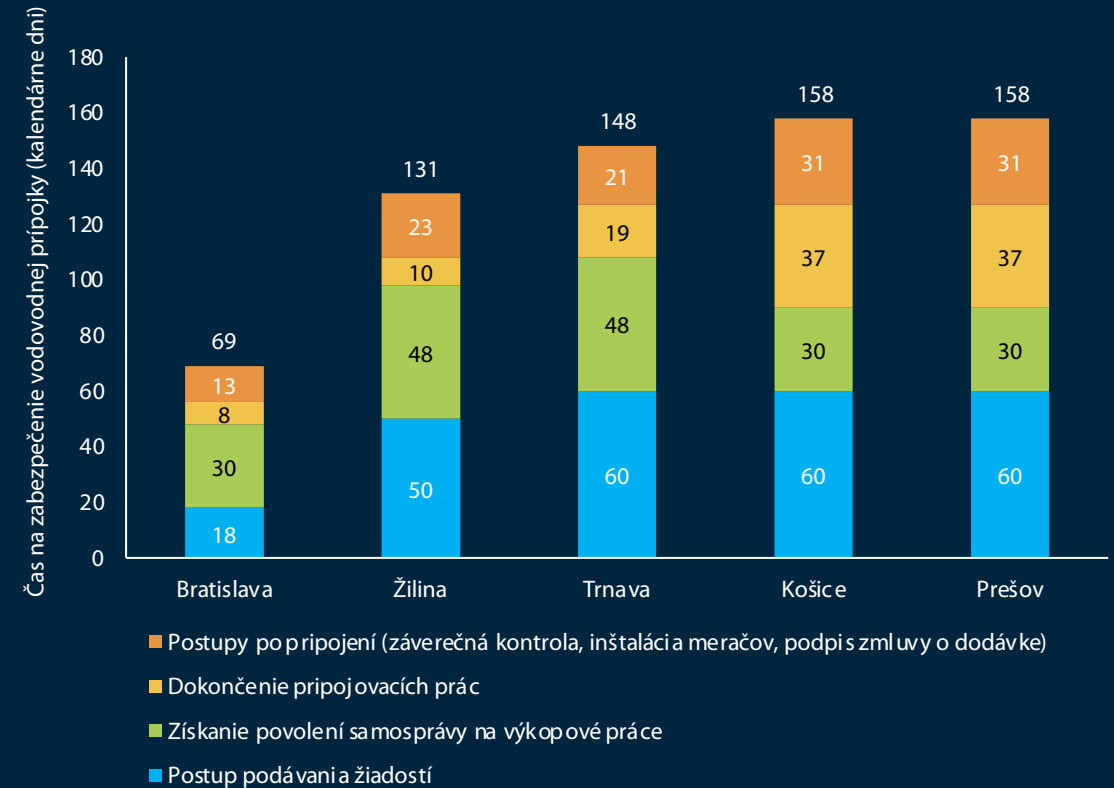
Proces zaobstarania si vodovodnej prípojky sa v rámci Slovenskej republiky značne líši. V skutočnosti sú do tohto procesu zapojené dve hlavné zainteresované strany, a to miestne orgány:

- 1) miestna vodárenská spoločnosť, ktorá je zodpovedná za overenie možnosti nového pripojenia, schválenie príslušnej žiadosti, výkopové práce a fyzické pripojenie budovy na existujúcu sieť, a
- 2) obec, ktorá schvaľuje výkopové práce potrebné na vybudovanie prípojky.

Podnikatelia môžu získať vodovodnú prípojku najrýchlejšie v Bratislave. Vodárenská spoločnosť pôsobiaca v hlavnom meste je pri vybavovaní žiadostí o nové prípojky a pri vykonávaní pripojovacích prác rýchlejšia ako ktorákoľvek iná. Zákazníci tam čakajú na odpoveď na svoju žiadosť menej ako 20 dní a na realizáciu pripojenia osem dní. V ostatných častiach krajiny trvá spracovanie žiadostí a potvrdenie technických podmienok od 50 dní (v Žiline) do dvoch mesiacov (v Trnave, Košiciach a Prešove). Dokončenie pripojovacích prác v Žiline trvá podobne dlho ako v Bratislave (10 dní), ale zákazníci v Trnave čakajú takmer dvakrát dlhšie (19 dní) a tí vo východných mestách Prešov a Košice viac ako mesiac (37 dní). Tento rozdiel v čase realizácie nie je spôsobený trvaním samotných prác (pripojenie podnikateľa k vodovodnému bodu), ktoré je vo všetkých mestách podobné, ale skôr časom, ktorý je potrebný na to, aby bol k dispozícii tím dodávateľa, ktorý príde práce vykonať.

Časové rozdiely existujú aj v ďalších krokoch procesu. Získanie povolenia na výkopové práce od obce trvá od jedného mesiaca (v Bratislave, Košiciach a Prešove) do 48 dní (v Trnave a Žiline). Záverečné kroky medzi ukončením prác a spustením vody trvajú v Bratislave približne dva týždne, opäť vďaka efektívnosti podniku a dostupnosti technikov, kým v Trnave a Žiline trvá rovnaký proces približne tri týždne a v Košiciach a Prešove mesiac.

Zabezpečenie vodovodnej prípojky je najrýchlejšie v Bratislave a pomalšie na východnom Slovensku

Zdroj: Štúdia Subnational Business Ready

Vodárenské služby v Slovenskej republike

Pilier III: Prevádzková efektívnosť poskytovania vodohospodárskych služieb (3/3)

Spôľahlivosť dodávok vody: 2 % alebo menej firiem zažilo problémy s nedostatkom vody, v závislosti od lokality

Väčšina firiem v slovenských regiónoch sa nestretáva s nedostatočnou dodávkou vody vôbec alebo len v malej miere. V Bratislavskom a strednom regióne (kde sa nachádza Bratislava a Žilina) žiadna firma neuviedla, že by zažila prerušenie poskytovania služieb, zatiaľ čo v západnom (Trnava) a východnom (Košice a Prešov) regióne takéto prípady uviedli 2 % firiem.

Podiel firiem, ktoré zaznamenali problémy s nedostatkom vody, podľa regiónu*

Zdroj: World Bank Enterprise Survey 2023

*NUTS (Nomenklatúra územných jednotiek pre štatistiku), <https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/overview>

Vodárenské služby v Slovenskej republike

Oblasti zlepšenia poskytovania vodohospodárskych služieb

Zavedenie stimulov zameraných na to, aby podniky dodržiavali postupy šetrenia vodou

Vo väčšine aspektov majú podnikatelia v Slovenskej republike regulačný rámec na úrovni medzinárodne uznávaných osvedčených postupov. Nezávislý regulačný orgán (Úrad pre reguláciu sieťových odvetví, ÚRSO) dohliada na vodné tarify, stanovuje výkonnostné normy pre podniky a zavádza finančné mechanizmy na zabezpečenie spoľahlivosti vodohospodárskych služieb. Požiadavky a normy kvality vody, podpora úspory vody a čistenie odpadových vôd sú stanovené zákonom. Upravujú sa aj kvalifikačné požiadavky na odborníkov pôsobiacich v tomto sektore, kontroly a režimy zodpovednosti. Aby sa však regulačný rámec dostal na ešte vyššiu úroveň, Slovenská republika by mohla zaviesť odstrašujúci mechanizmus (napríklad pokuty, penále) a/alebo nefinančné stimuly zamerané na to, aby podniky dodržiavali postupy šetrenia vodou. Mohla by tiež zaviesť politiku tzv. „jedného výkopu“, v rámci ktorej by prevádzkovatelia inžinierskych sietí koordinovali vykonávanie pripojovacích prác.

Príslušné zainteresované strany: obce; vodárenské spoločnosti; Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (ÚRSO)

Zavedenie pravidelných stretnutí viacerých zainteresovaných strán s cieľom koordinovať spracovanie povolení na výkopové práce

Aj v najrýchlejších mestách trvá získanie výkopového povolenia na vodovodnú prípojku minimálne mesiac. Na urýchlenie tohto procesu by slovenské mestá mohli zaviesť pravidelné stretnutia na koordináciu činností medzi zástupcami miestnej samosprávy, elektrárenských a vodárenských spoločností, správy ciest a ďalších relevantných strán. Keďže neexistuje celoštátna regulovaná politika tzv. „jedného výkopu“, mestá by mohli zväziť dodržiavanie tohto postupu s cieľom skrátiť čakacie lehoty na vydanie povolenia na výkopové práce.

Príslušné zainteresované strany: obce; vodárenské spoločnosti

Zavedenie online žiadostí o vodovodné prípojky

V celej Slovenskej republike už môžu zákazníci platiť poplatky za pripojenie online a energetické spoločnosti v Bratislave a Žiline ponúkajú možnosť podania žiadosti prostredníctvom e-mailu. Digitalizovať by sa mohli aj ďalšie funkcie. V prvom kroku by komunálne služby pôsobiace v Košiciach, Prešove a Trnave mohli klientom umožniť podávať žiadosti prostredníctvom e-mailu. Z dlhodobého hľadiska by všetky verejné služby mohli vytvoriť platformu a mobilnú aplikáciu na podávanie žiadostí a sledovanie stavu ich vybavovania. Podobne by úplná digitalizácia žiadostí o povolenie od obcí skrátila celkový čas potrebný na získanie novej vodovodnej prípojky v Slovenskej republike.

Príslušné zainteresované strany: vodohospodárske podniky

4.3 Služby poskytovania internetu v Slovenskej republike

Pilier I:
Regulačný
rámec

Skóre (všetky mestá):
88,8/100

Pilier III:
Prevádzková
efektívnosť

Skóre:
45,5 až **49,5/100**
Trnava 4 mestá

Pilier II:
Verejné
služby

Skóre (všetky mestá):
80/100

Čas (dni):

10 (Žilina) až **12** (4 mestá)

% firiem ktoré zaznamenali
prerušenie internetového pripojenia:

0 % (Žilina) až **11 %** (Trnava)

Hlavné zistenia

- Kvalita regulácie internetu (I. pilier) a kvalita riadenia a transparentnosti (II. pilier) sú v Slovenskej republike jednotné. Rozdielna je prevádzková efektívnosť poskytovania internetu (III. pilier), kde jedno mesto uviedlo odlišné čakacie doby na internetové pripojenie a iné mestá zaznamenali rozdiely v prerušení poskytovania internetu.
- V súlade s osvedčenými medzinárodnými postupmi vykonáva dohľad nad veľkoobchodnými tarifikami za pripojenie v Slovenskej republike Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb (ÚREKPS). Regulačný orgán však nesleduje dodržiavanie výkonnostných noriem v záujme zaistenia kvality a spoľahlivosti služieb. Príslušné orgány môžu tiež začať s vyšetrovaním postupov narušajúcich hospodársku súťaž.
- Regulačný rámec Slovenskej republiky zavádza ustanovenia o spoločnom plánovaní a výstavbe (zásady „jedného výkopu“), právach na prístup k infraštruktúre a otvorenom prístupe k infraštruktúre, ako aj o spoločnom využívaní infraštruktúry, napríklad prístup k pasívnej a aktívnej infraštruktúre a uvoľnenie miestnej „slučky“. V krajine však chýba online systém na správu povolení na výkopové práce, ako aj agentúra zodpovedná za koordináciu výkopových povolení.
- Regulačný rámec stanovuje finančné odstrašujúce a motivačné mechanizmy zamerané na obmedzenie výpadkov alebo spomalení internetových služieb. Stanovuje sa v ňom aj zodpovednosť a zákonné právo na náhradu škody v prípade porušenia ochrany osobných údajov, ako aj jasné ustanovenia o nahlasovaní prípadov porušenia ochrany údajov.
- Poskytovatelia internetových služieb (ISP) v Slovenskej republike zverejňujú online plánované výpadky a kľúčové ukazovatele výkonnosti poskytovania služieb sú tiež verejne dostupné. ÚREKPS poskytuje komplexné informácie, ktoré slúžia zákazníkom ako pomôcka pri podávaní sťažností týkajúcich sa digitálneho pripojenia. Uverejňuje tiež online informácie o sťažnostiach podaných poskytovateľom internetových služieb.
- Kým v Bratislave, Košiciach, Prešove a Trnave je čakacia doba na pripojenie k internetu 12 dní, v Žiline je to vďaka vyššej dostupnosti technikov 10 dní.
- Celkovo 5 % slovenských firiem uviedlo, že sa stretlo s výpadkami internetu, pričom v stredoslovenskom regióne (vrátane Žiliny) sa s týmto problémom nestretol žiadny z opýtaných podnikov. Viac ako 10 % podnikov zo západoslovenského regiónu (vrátane Trnavy) zaznamenalo výpadky internetu, čo je najviac v celej krajine.

Celkové skóre internetových služieb podľa mesta*

Bratislava	72,8
Košice	72,8
Prešov	72,8
Žilina	72,8
Trnava	71,4

Zdroj: Subnational Business Ready *Škála od 0 do 100 (vyššie = lepšie)

Služby poskytovania internetu v Slovenskej republike

Prečo sú služby poskytovania internetu dôležité?

- Internet podporuje obchodné operácie a firmy ho využívajú ako výrobný faktor.⁴⁴
- Nespolahlivé siete a vysoké náklady na zriadenie širokopásmového pripojenia môžu spoločnostiam brániť v zavádzaní digitálnych technológií do svojich obchodných činností a ich modernizácii.
- Dobré regulačné rámce sú kľúčom k poskytovaniu cenovo dostupných a kvalitných internetových služieb. Rovnako je pre hospodársky rast dôležité zjednodušiť včasný prístup k takýmto službám za primeranú cenu a navyše aj ekologicky udržateľným spôsobom.⁴⁵
- Výkonnostné normy spolu so systémom stimulov nútia poskytovateľov internetových služieb (ISP), aby zabezpečili dostatočnú ponuku vysokorychlostných internetových služieb.⁴⁶

⁴⁴ Svetová banka, 2016.

⁴⁵ Svetová banka, 2017.

⁴⁶ Foster a Rana, 2020.

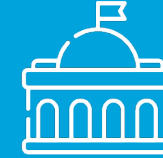
Čo sa meria v rámci témy služby poskytovania internetu?

Pilier I: Regulačný rámec

Kvalita predpisov týkajúcich sa internetu

- Predpisy pre efektívne zavádzanie internetového pripojenia (napr. spoločné využívanie infraštruktúry) a kvalitu dodávok
- Predpisy o bezpečnosti internetových služieb (napr. kybernetická bezpečnosť)
- Environmentálna udržateľnosť poskytovania a používania internetových služieb

Pilier II: Verejné služby

Kvalita riadenia a transparentnosť poskytovania internetových služieb

- Monitorovanie spoľahlivosti a udržateľnosti poskytovania služieb a bezpečnosti internetového pripojenia v praxi
- Transparentnosť v oblasti výpadkov služieb, taríf, požiadaviek na pripojenie, mechanizmov podávania sťažností a služieb zákazníkom
- Interoperabilita s inými verejnými službami (napr. elektrická energia)
- Existencia elektronických žiadostí a platieb

Pilier III: Prevádzková efektívnosť

Prevádzková efektívnosť poskytovania internetových služieb

- Čas spojený so získaním internetového pripojenia
- Náklady na internetové pripojenie a služby*
- Spoľahlivosť dodávok internetu (napr. prerušenie internetovej služby)

*Náklady na inštaláciu sa nevzťahujú na internetové pripojenie v EÚ, pretože je súčasťou vernostných programov, ktoré sú v regióne bežnou praxou. Nebolo možné zhromaždiť spoľahlivé údaje o mesačných poplatkoch za služby.

Viac informácií nájdete v Metodickej príručke k štúdii Business Ready: <https://www.worldbank.org/en/businessready>

Služby poskytovania internetu v Slovenskej republike

Pilier I: Kvalita predpisov týkajúcich sa internetu (1/2)

Skóre v rámci Slovenskej republiky (všetky mestá): **88,8** zo 100 bodov

Regulačné monitorovanie taríf a kvality služieb a Mechanizmy zdieľania infraštruktúry komunálnych služieb a zabezpečenia kvality

18,8/25

Regulačné monitorovanie taríf a kvality služieb

- ✓ Monitorovanie internetových taríf: regulátor, ÚREKPS, dohliada na veľkoobchodné tarify za pripojenie. Príslušné orgány môžu tiež začať vyšetrovanie a ukladať pokuty za postupy narúšajúce hospodársku súťaž.
- ✗ Monitorovanie kvality internetových služieb: regulačný orgán nestanovuje výkonnostné normy na zabezpečenie kvality služieb a spoľahlivosti internetu

40/40

Mechanizmy zdieľania infraštruktúry komunálnych služieb a zabezpečenia kvality

- ✓ Ustanovenia regulačného rámca vyžadujúce spoločné plánovanie a výstavbu (t. j. spoločné výkopové práce alebo zásady tzv. „jedného výkopu“)
- ✓ Právne ustanovenia, ktoré vyžadujú, aby prevádzkovatelia vlastníci pasívnu alebo aktívnu infraštruktúru zdieľali prístup ku koncovému bodu
- ✓ Právne ustanovenia zaručujúce rovnaký prístup k infraštruktúre vo vlastníctve štátu
- ✓ Právne ustanovenia, ktorými sa zriaďujú práva pre poskytovateľov služieb digitálnej infraštruktúry
- ✓ Regulačný rámec umožňujúci partnerstvá na spoločné využívanie infraštruktúry
- ✓ Právne ustanovenia stanovujúce lehoty pre agentúry zapojené do poskytovania novej digitálnej infraštruktúry
- ✓ Regulačný rámec stanovuje finančné odstrašujúce opatrenia (napr. pokuty platené poskytovateľom internetových služieb alebo kompenzácie platené vo vzťahu k zákazníkom) a motivačné mechanizmy zamerané na obmedzenie výpadkov alebo spomalení internetových služieb

✓ Aspekty regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi ✗ Aspekty, ktoré nie sú regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi

Služby poskytovania internetu v Slovenskej republike

Pilier I: Kvalita predpisov týkajúcich sa internetu (2/2)

Skóre v rámci Slovenskej republiky (všetky mestá): **88,8** zo 100 bodov

Bezpečnosť prípojek inžinierskych sietí a Environmentálna udržateľnosť

25/25

Bezpečnosť prípojek inžinierskych sietí

- ✓ Regulačný rámec stanovuje zodpovednosť a zákonné právo na náhradu škody v prípade porušenia ochrany osobných údajov, ako aj jasné ustanovenia o nahlasovaní prípadov porušenia ochrany údajov
- ✓ Národný bezpečnostný úrad, ktorý je zodpovedný za koordináciu kybernetickej bezpečnosti na národnej úrovni, vykonáva stratégie hodnotenia rizík, audity kybernetickej bezpečnosti, cvičenia alebo školenia a presadzuje zákony a predpisy v oblasti kybernetickej bezpečnosti
- ✓ Regulačný rámec stanovuje minimálnu ochranu kybernetickej bezpečnosti alebo nariaďuje minimálne normy kybernetickej bezpečnosti a bezpečnostné opatrenia v oblasti kybernetickej bezpečnosti, ako aj definuje spôsob reakcie na incidenty v prípade závažného kybernetického útoku alebo ohrozenia dostupnosti služieb

5/10

Environmentálna udržateľnosť

- ✓ Nariadenie, ktorým sa zavádza podávanie správ o životnom prostredí alebo zverejňovanie dobrovoľných noriem pre digitálnu konektivitu a dátové infraštruktúry
- ✗ Chýbajú národné ciele pre emisie alebo energetickú účinnosť elektronických komunikačných sietí a dátovej infraštruktúry, ako je efektívnosť využívania energie, využívanie obnoviteľných zdrojov energie alebo koeficient výkonnosti (COP)

✓ Aspekty regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi ✗ Aspekty, ktoré nie sú regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi

Služby poskytovania internetu v Slovenskej republike

Pilier II: Správa a transparentnosť poskytovania internetových služieb (1/3)

Skóre v rámci
Slovenskej republiky
(všetky mestá):

80 zo
100 bodov

Digitálne služby a Interoperabilita

6,3/6,3

Elektronické aplikácie pre internetové pripojenie

- ✓ Dostupnosť elektronickej žiadosti a online sledovania nových komerčných internetových pripojení

6,3/6,3

Databáza a platforma infraštruktúry s plánovanými prácami

- ✓ Databáza infraštruktúry na identifikáciu sietí poskytovateľov internetových služieb a spoločná databáza sieťových vedení viacerých verejných služieb vrátane elektriny, vody a internetu
- ✓ Online dostupnosť informácií o plánovaných prácach na inžinierskych sieťach

6,3/6,3

Elektronické platby

- ✓ Dostupnosť elektronickej platby za internetové pripojenie a mesačné poplatky za služby

0/6,3

Koordináčne mechanizmy pre povolenia na výkopové práce

- ✗ Žiadny online systém na správu výkopových povolení
- ✗ Chýbajúci orgán zodpovedný za koordináciu výkopových povolení

✓ Aspekty regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi ✗ Aspekty, ktoré nie sú regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi

Služby poskytovania internetu v Slovenskej republike

Pilier II: Správa a transparentnosť poskytovania internetových služieb (2/3)

Skóre v rámci
Slovenskej republiky
(všetky mestá):

80

zo
100 bodov

Dostupnosť informácií a Transparentnosť

3,8/5

Transparentnosť požiadaviek na pripojenie

- ✓ Zverejnenie požiadaviek na pripojenie, ako sú požadované dokumenty, postupy a náklady na pripojenie
- ✗ Žiadne zverejnenie stanovených noriem času pripojenia

5/5

Transparentnosť plánovaných odstávok

- ✓ Zverejňovanie a oznamovanie plánovaných odstávok internetu

5/5

Transparentnosť ukazovateľov kvality služieb

- ✓ Online dostupnosť kľúčových ukazovateľov výkonnosti, ktoré monitorujú spoľahlivosť a kvalitu poskytovania internetu

5/5

Transparentnosť taríf a ich nastavenia

- ✓ Mesačné poplatky za internet sú k dispozícii online; zmeny internetových taríf sa oznamujú verejnosti aspoň jeden fakturačný cyklus vopred
- ✓ Dostupnosť vzorcov (zverejnených online vo výúčtovaní pre zákazníka), ktoré predpisujú, ako sa vypočítavajú úrovne internetových taríf pre koncových používateľov

5/5

Transparentnosť procesov podávania sťažností

- ✓ Mechanizmus podávania sťažností, ktorý je k dispozícii na nahlasovanie problémov pri poskytovaní internetových služieb. Tento mechanizmus existuje v rámci poskytovateľov internetových služieb a je tiež nezávislý od poskytovateľov internetových služieb na eskaláciu sťažností.
- ✓ Informácie dostupné online, ktoré slúžia zákazníkom ako návod na podanie sťažnosti. Informácie zahŕňajú: subjekt zodpovedný za správu sťažností, dokumenty potrebné na podanie sťažnosti, kritériá mechanizmu podávania sťažností a kroky potrebné na podanie sťažnosti

✓ Aspekty regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi ✗ Aspekty, ktoré nie sú regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi

Služby poskytovania internetu v Slovenskej republike

Pilier II: Správa a transparentnosť poskytovania internetových služieb (3/3)

Skóre v rámci Slovenskej republiky (všetky mestá): **80** zo 100 bodov

Monitorovanie poskytovania služieb (vrátane dimenzií rodu a životného prostredia) a Presadzovanie bezpečnostných predpisov a mechanizmov ochrany spotrebiteľa

12,5/12,5

Monitorovanie spoľahlivosti a kvality dodávok internetu

- ✓ Zavedené kľúčové ukazovatele výkonnosti (KPI) pre spoľahlivosť a kvalitu poskytovania internetu
 - Rýchlosť sťahovania/odosielania
 - Latencia
 - Priepustnosť
 - Kolísanie
 - Čas na obnovenie dodávok

0/12,5

Monitorovanie prístupu podnikateliek k verejnoprospešným službám

- ✗ Poskytovatelia internetových služieb v Slovenskej republike nevykonávajú prieskumy medzi zákazníkmi rozdelené podľa pohlavia, ktoré by merali kvalitu služieb poskytovaných verejnoprospešnými službami z pohľadu podnikov vlastnených ženami:
 - Pohlavie osoby, ktorá odpovedala na prieskum spokojnosti spotrebiteľov
 - Pohlavie osoby, ktorá podáva sťažnosť týkajúcu sa kvality, spoľahlivosti a dodávateľských služieb

12,5/12,5

Protokoly kybernetickej bezpečnosti v praxi

- ✓ Protokoly kybernetickej bezpečnosti implementované v praxi, ako napr.:
 - Narušenie kybernetickej bezpečnosti nahlásené agentúrou pre kybernetickú bezpečnosť súkromnému sektoru
 - Tímy reakcie na počítačové incidenty alebo tímy pripravenosti na počítačové pohotovosti reagujú na nahlásené kybernetické útoky alebo narušenia kybernetickej bezpečnosti
 - Cvičenia, školenia alebo tréningovanie reakcie na kybernetické bezpečnostné incidenty sa vykonávajú v praxi s cieľom otestovať schopnosti predchádzať kybernetickým útokom alebo narušeniam kybernetickej bezpečnosti, odhaľovať ich, reagovať na ne a/alebo zotaviť sa z nich
 - Audity kybernetickej bezpečnosti vykonávané pre prevádzkovateľov kritickej infraštruktúry s cieľom odhaliť zraniteľné miesta a odporučiť alebo presadiť nápravné opatrenia na predchádzanie kybernetickým útokom alebo narušeniam kybernetickej bezpečnosti

12,5/12,5

Nezávislý mechanizmus podávania sťažností

- ✓ Nezávislý mechanizmus podávania sťažností: mechanizmus dodržiavania súladu je nezávislý od poskytovateľov internetových služieb a umožňuje eskalovať sťažnosti

✓ Aspekty regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi ✗ Aspekty, ktoré nie sú regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi

Služby poskytovania internetu v Slovenskej republike

Pilier III: Prevádzková efektívnosť poskytovania internetových služieb (1/3)

Skóre v rámci
Slovenskej
republiky:

45,5
Trnava

až

49,5
4 mestá

zo
100 bodov

Priebeh procesu pripojenia sa na internet v Slovenskej republike

Krok 1

Proces zabezpečenia si nového pevného širokopásmového internetového pripojenia na komerčné účely nevykazuje medzi piatimi meranými mestami rozdiely. Pred podaním žiadosti o nové internetové pripojenie si zákazník vyberie poskytovateľa služieb a vyplní online žiadosť s popisom stránky a jej parametrov.

Na webovom portáli vybraného poskytovateľa internetových služieb (alebo v mobilnej aplikácii) môže zákazník potvrdiť parametre, postupy a náklady navrhnuté poskytovateľom služieb. Na uzatvorenie zmluvy o poskytovaní služieb je potrebné predložiť určitú dokumentáciu, napríklad osvedčenie spoločnosti.

Krok 2

Zákazník dostane oznámenie o plánovanej návšteve kuriéra prostredníctvom webovej stránky poskytovateľa internetových služieb (alebo telefonicky či e-mailom, ak si to zákazník vyberie). Kuriér navštívi vybrané miesto vo vybranom dátume a zákazník podpíše zmluvu (zákazník môže dostať aj digitálnu kópiu, ak si to želá).

Ak sa podpíše dlhodobá zmluva, zákazník nemusí platiť náklady na inštaláciu. Ak však nie je podpísaný vernostný plán, náklady na inštaláciu sú v priemere 13 EUR.

Krok 3

Po podpise zmluvy bude poskytovateľ internetových služieb kontaktovať zákazníka, aby sa dohodli na dátume a čase, kedy technik vykoná inštaláciu.

Zdroj: Štúdia Subnational Business Ready

Služby poskytovania internetu v Slovenskej republike

Pilier III: Prevádzková efektívnosť poskytovania internetových služieb (2/3)

Čas: 10 až 12 dní

Čas (dni) na zabezpečenie si internetového pripojenia v celej Slovenskej republike

Zdroj: Štúdia Subnational Business Ready

- V piatich meraných mestách je priemerná doba čakania na internetové pripojenie takmer 12 dní, čo je viac ako v ostatných krajinách zahrnutých do tohto prieskumu.
- Hoci administratívne centrály spoločností sídlia väčšinou v Bratislave, vzhľadom na nízke nájomné a centrálnu polohu, väčšina kancelárií technickej podpory sa nachádza v Žiline, ktorá je známa ako centrum strojárskych, technických a infraštruktúrnych služieb v Slovenskej republike. Z tohto dôvodu je v Žiline umiestnená značná časť technickej pracovnej sily, čo má za následok kratší čas potrebný na pripojenie na internet.

Priemerný čas (dni) na zabezpečenie si internetového pripojenia (priemery za jednotlivé krajiny)

Zdroj: Štúdia Subnational Business Ready

Služby poskytovania internetu v Slovenskej republike

Pilier III: Prevádzková efektívnosť poskytovania internetových služieb (3/3)

Podiel firiem, ktoré zaznamenali prerušenie dodávok internetových služieb, podľa regiónu*

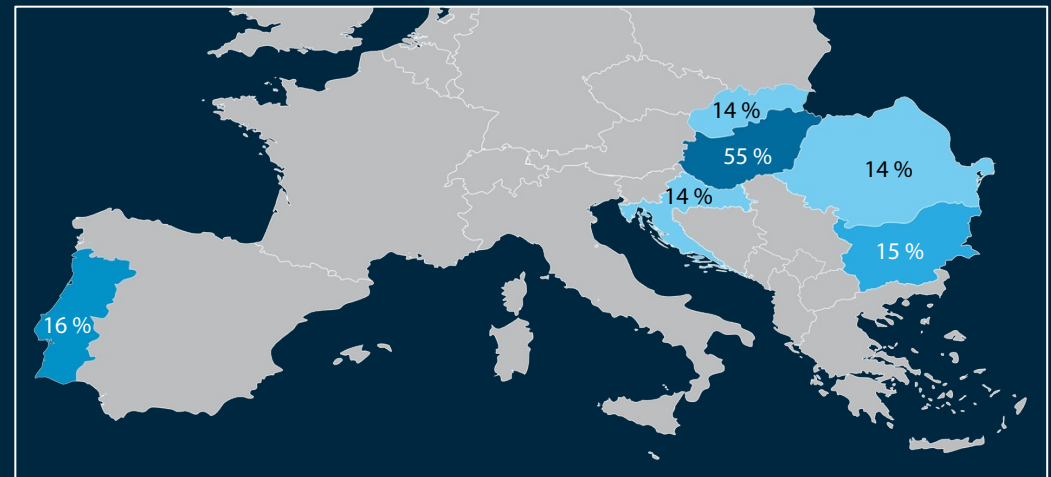

Zdroj: Podnikové prieskumy Svetovej banky 2023

*NUTS (Nomenklatúra územných jednotiek pre štatistiku), <https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/overview>

- Celkovo 14 % slovenských firiem uviedlo, že zažilo výpadky internetu, zatiaľ čo v hlavnom meste Bratislava ich bolo len 9 %.
- Viac ako 22 % podnikov zo západoslovenského regiónu (vrátane Trnavy) zaznamenalo výpadky internetu, čo je najviac v celej krajine.
- Spôľahlivosť internetu v Slovenskej republike je na rovnakej úrovni ako v ostatných ekonomikách EÚ meraných v roku 2023, s výnimkou Maďarska, kde 55 % firiem zaznamenalo prerušenie internetového pripojenia.

Podiel firiem, ktoré zaznamenali prerušenie internetového pripojenia (priemery za jednotlivé krajiny)

Zdroj: Podnikové prieskumy Svetovej banky 2023

5. Podrobné informácie o riešení sporov

Riešenie sporov v Slovenskej republike

Pilier I:
Regulačný
rámec

Skóre (všetky mestá):
79,4/100

Pilier II:
Verejné
služby

Skóre (všetky mestá):
77,4/100

Pilier III:
Jednoduchosť
riešenia
obchodného sporu

Skóre:
86,8 až **93,3/100**
Bratislava Košice

Čas (dni):

Súdne spory: **690** (Prešov) až **1 198** (Bratislava)

Vykonanie rozsudku: **45** (Košice, Prešov) až **56** (Žilina)

Náklady
(% hodnoty nároku*):

Súdne spory: **16,5 %** (Košice, Trnava) až **17,5 %** (Prešov)

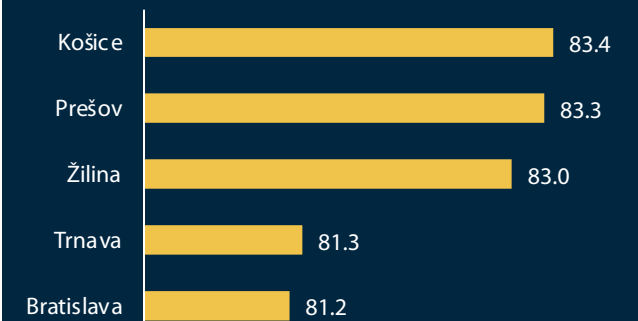
Vykonanie rozsudku: **0,75 %** (4 mestá) až **1 %** (Prešov)

*Ak je hodnota pohľadávky 349 020 EUR, čo sa rovná 20-násobku HND na obyvateľa v roku 2021. HND na obyvateľa Slovenskej republiky v roku 2021 je 17 451 EUR.

Hlavné zistenia

- V Slovenskej republike sa regulačný rámec (I. pilier) a verejné služby (II. pilier) v oblasti riešenia sporov uplatňujú jednotne v celej krajine.
- Slovenská republika zaviedla reformu súdnictva v roku 2023. V dôsledku toho existujú sudcovia, ktorí sa špecializujú len na obchodné veci. K tomu došlo vytvorením samostatného súdu, ktorý rieši obchodnoprávnu agendu v Bratislave a obchodnoprávných oddelení v rámci existujúcich súdov prvého stupňa v Košiciach, Trnave, Prešove a Žiline.
- Čas na súdne spory sa v jednotlivých mestách líši (III. pilier). Najdlhšie to trvá v Bratislave (1 198 dní), najkratšie v Prešove (690 dní). Je to spôsobené najmä časom potrebným na naplánovanie prvého súdneho pojednávania, ako aj časom čakania medzi pojednávaniami, keď je pojednávanie odročené. Tieto časy sú dlhšie na súdoch, kde majú sudcovia vyššiu vyťaženosť a kde sa vyskytujú nevyriešené prípady.
- Náklady na súdne spory sa v rámci Slovenskej republiky mierne líšia (III. pilier). Dôvodom sú najmä rozdiely v poplatkoch, ktoré si za svoje služby účtujú advokáti, keďže súdne poplatky sú regulované na vnútroštátnej úrovni.

Celkové skóre riešenia sporov podľa mesta*

Zdroj: Subnational Business Ready *Škála od 0 do 100 (vyššie = lepšie)

Riešenie sporov v Slovenskej republike

Prečo je riešenie sporov dôležité?

- Pre rozvoj súkromného sektora je potrebné silné súdnictvo a účinné postupy riešenia sporov.
- Ak súdy ukončia procesy riešenia sporov včas a nákladovo efektívne, podniky si požičiavajú a investujú viac.⁴⁷
- Spoľahlivosť súdnictva je rovnako dôležitá: silné súdne systémy priťahujú viac investorov a podporujú rast podnikateľských aktivít.⁴⁸

⁴⁷ Moro, Maresch a Ferrando. 2018; Koutroumpis a Ravasan, 2020. .

⁴⁸ Svetová banka, 2004; Staats a Biglaiser, 2011; Svetová banka, 2019.

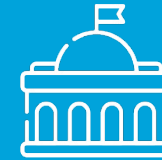
Čo meria téma riešenie sporov?

Pilier I: Regulačný rámec

Kvalita predpisov na riešenie sporov

- Časové normy pre hlavné procesné kroky v rámci obchodných sporov
- Dostupnosť predsúdneho stretnutia, kontumačného rozsudku a noriem v rámci sporov v oblasti životného prostredia
- Vylúčenie sudcov a etický kódex sudcov a súdnych exekútorov
- Prístup k rozhodcovskému konaniu, nezávislosť a nestrannosť rozhodcov a mediátorov

Pilier II: Verejné služby

Verejné služby určené na riešenie sporov

- Organizačná štruktúra súdov a kontrolné mechanizmy na podporu integrity súdnictva
- Digitalizácia správy prípadov a komunikácie so súdmi
- Zverejňovanie rozsudkov a informácií o zložení a činnosti súdov
- Verejné služby v oblasti arbitráže a mediácie

Pilier III: Jednoduchosť riešenia obchodného sporu

Prevádzková efektívnosť a spoľahlivosť súdnych a rozhodcovských konaní

- Čas a náklady na súdne spory (prvostupňové, mediačné a odvolacie konanie)
- Čas a náklady na výkon právoplatného vnútroštátneho rozsudku
- Čas a náklady na rozhodcovské konanie
- Čas a náklady na uznanie a výkon zahraničných rozsudkov a zahraničných rozhodcovských rozhodnutí

Viac informácií nájdete v Metodickej príručke k štúdii Business Ready: <https://www.worldbank.org/en/businessready>

Riešenie sporov v Slovenskej republike

Nedávne reformy a zmeny v oblasti riešenia sporov od roku 2018

- Od 1. júna 2023 bola v Slovenskej republike zavedená nová súdna mapa. Hlavným cieľom reformy bolo zväčšiť súdne obvody tým, že v obvodoch bude viac sudcov, ktorí sa špecializujú na jeden typ súdnych prípadov. Nová súdna mapa vytvorila **špecializovaný obchodnoprávny súd v Bratislave a obchodnoprávne oddelenia** v rámci existujúcich okresných súdov v mestách meraných v tejto štúdii.
 - V Bratislave boli pôvodné Okresné sudy Bratislava I až IV premenované na Mestský súd Bratislava I až IV. Podľa novej mapy bol Okresný súd Bratislava I nahradený Mestským súdom Bratislava III, ktorý je novým špecializovaným obchodnoprávnym súdom.
 - V Košiciach boli pôvodné tri okresné sudy Košice I až III v súčasnosti reformované a začlenené do novovytvoreného Mestského súdu Košice, pričom na tomto súde vzniklo špecializované oddelenie, ktoré rozhoduje len v obchodnoprávných veciach.
 - Okresné sudy v Trnave, Žiline a Prešove majú tiež novovytvorené špecializované oddelenia, ktoré prejednávajú len obchodnoprávne veci.

Riešenie sporov v Slovenskej republike

Príslušné právne predpisy a hlavné zainteresované strany

Príslušné zákony a nariadenia v Slovenskej republike

- **Zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok:** upravuje občianske súdne konanie v Slovenskej republike.
- **Zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti:** upravuje postavenie, práva a povinnosti súdnych exekútorov.
- **Zákon č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci:** stanovuje ustanovenia pre využívanie elektronických služieb a digitálnych platforiem v Slovenskej republike.
- **Zákon č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní:** stanovuje pravidlá organizácie a hlavné zásady rozhodcovského konania v Slovenskej republike.
- **Zákon č. 420/2004 Z. z. o mediácii:** upravuje pravidlá pre vykonávanie mediačného konania v Slovenskej republike.
- **Zákon č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb:** upravuje oficiálny sadzobník odmien advokátov.
- **Zákon č. 71/1992 Z. z. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov:** upravuje poplatky v súdnom konaní.

Verejné inštitúcie a služby na riešenie sporov

- **Súdy:** podľa novej súdnej mapy existujú novopremenované mestské súdy alebo okresné súdy so špecializovanými oddeleniami na prejednávanie obchodných vecí.
- **Exekútori:** súkromní exekútori určení a poverení štátom na výkon súdnych rozhodnutí.
- **Elektronický portál www.slovensko.sk:** elektronická platforma poskytujúca používateľom usmernenia o dostupných digitálnych verejných službách a možnosť komunikovať s orgánmi verejnej správy.
- **Arbitrážna inštitúcia:** Rozhodcovský súd Slovenskej advokátskej komory a Rozhodcovský súd Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory.
- **Mediačné inštitúcie a mediátori:** súkromné inštitúcie a jednotlivci, ktorí sa zúčastňujú na mimosúdnych mediačných konaniach.
- **Elektronický súdny spis [elektronicky-sudny-spis](#):** digitálna platforma umožňujúca stranám a ich zástupcom prístup k súdnym dokumentom a informáciám týkajúcim sa prípadu.

Riešenie sporov v Slovenskej republike

Pilier I: Kvalita predpisov týkajúcich sa riešenia sporov (1/2)

Skóre v rámci
Slovenskej republiky
(všetky mestá):

79,4 zo
100 bodov

Súdne spory

28,4/40

Procesná istota

- ✓ Časové normy na vydanie rozsudku
- ✓ Časové normy na rozhodovanie o žiadosti o predbežné opatrenie
- ✓ Lehota na navrhnutie nových dôkazov
- ✓ Existuje možnosť kontumačného rozsudku
- ✓ Možnosť usporadúvania predsúdnych stretnutí
- ✗ Žiadny maximálny počet odročení
- ✗ Žiadne časové normy na doručenie obžaloby, podanie žalobnej odbovede a vydanie znaleckého posudku

26,7/26,7

Bezúhonnosť súdnictva

- ✓ Sudcovia sa musia v prípade konfliktu záujmov vylúčiť
- ✓ Strany môžu namietat' nestrannosť alebo nezávislosť sudcov
- ✓ Povinnosť sudcov zverejňovať majetkové priznania
- ✓ Etický kódex sudcov a zamestnancov vykonávacích orgánov
- ✓ Žiadne obmedzenia pre ženy, aby sa stali sudkyňami
- ✓ Ženy majú v obchodných sporoch rovnaké práva ako muži

✓ Aspekty regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi ✗ Aspekty, ktoré nie sú regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi

Riešenie sporov v Slovenskej republike

Pilier I: Kvalita predpisov týkajúcich sa riešenia sporov (2/2)

Skóre v rámci
Slovenskej republiky
(všetky mestá):

79,4 zo
100 bodov

Alternatívne riešenie sporov

13,9/16,7

Právne záruky v rozhodcovskom konaní

- ✓ Arbitrabilita sporov týkajúcich sa duševného vlastníctva
- ✓ Zverejnenie konfliktu záujmov rozhodcov
- ✓ Strany majú právo spochybniť nezávislosť a nestrannosť rozhodcov
- ✓ Rozhodcovské konanie v obchodných sporoch so štátnymi podnikmi a verejnými orgánmi
- ✓ Výber rozhodcov bez ohľadu na odbornú kvalifikáciu, pohlavie a štátnu príslušnosť
- ✓ Výber právneho zástupcu bez ohľadu na odbornú kvalifikáciu, pohlavie a štátnu príslušnosť
- ✗ Žiadne financovanie treťou stranou v arbitráži medzi investorom a štátom
- ✗ Žiadna arbitrabilita sporov o nehnuteľný majetok
- ✗ Súd nemôže uznať a vykonať predbežný rozhodcovský rozsudok

10,4/16,7

Právne záruky pri mediácii

- ✓ Obchodná mediácia nie je povinná
- ✓ Mediátori majú povinnosť oznámiť konflikt záujmov
- ✓ Mediátori nemôžu pôsobiť ako rozhodcovia v rovnakom alebo podobnom zmluvnom alebo právnom vzťahu
- ✓ Osobitný režim presadzovania dohôd o urovaní v rámci mediácie
- ✗ Žiadne osobitné pravidlá o uznávaní a výkone medzinárodných mediačných dohôd o urovaní, ktoré neboli schválené súdom
- ✗ Dôkazy zverejnené v rámci mediácie možno použiť v iných súdnych konaniach

✓ Aspekty regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi ✗ Aspekty, ktoré nie sú regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi

Riešenie sporov v Slovenskej republike

Pilier II: Verejné služby spojené s riešením sporov (1/2)

Skóre v rámci
Slovenskej republiky
(všetky mestá):

77,4 zo
100 bodov

20,4/22,2

Organizačná štruktúra súdov

- ✓ Existencia špecializovaného obchodnoprávneho súdu alebo oddelenia určeného na prejednávanie obchodnoprávných vecí
- ✓ Automatizované prideľovanie prípadov
- ✓ Existencia súdov pre drobné pohľadávky alebo zrýchlených konaní
- ✓ Preskúmanie mechanizmov na podávanie sťažností proti nesprávnemu postupu sudcov a súdnych exekútorov
- ✗ Žiadny mechanizmus preskúmania sťažností proti rozhodnutiam o vymenovaní a povýšení sudcov

16,7/22,2

Digitalizácia súdnych procesov

✓ Elektronické podanie pôvodnej sťažnosti	elektronické sledovanie prípadov, online prístup k harmonogramu súdu
✓ Elektronické doručenie pôvodnej sťažnosti	
✓ Výmena dokumentov prostredníctvom elektronickej platformy	✓ Vydávanie súdnych rozhodnutí v elektronickej podobe
✓ Elektronická komunikácia so súdmi a exekútormi	✗ Žiadna online aukcia
✓ Prípustnosť digitálnych dôkazov	✗ Nerealizujú sa žiadne virtuálne pojednávania, a to ani na žiadosť strán – v žiadnej veci, ani v naliehavých veciach
✓ Elektronické platenie súdnych poplatkov,	

Digitalizácia súdnych procesov

- Slovenská republika implementuje mnohé medzinárodné osvedčené postupy v oblasti digitalizácie súdnych procesov. Strany v Slovenskej republike môžu podať pôvodnú žalobu a žalobnú odpoveď prostredníctvom platformy **e-Claims** (obcan.justice.sk/ezaloby). Podávanie dokumentov prostredníctvom platformy e-Claims je založené na vopred definovaných digitálnych formulároch dostupných na webovej stránke.
- Doručovanie prvotných podnetov a písomností súvisiacich s prípadom sa spravidla realizuje prostredníctvom oficiálneho portálu **slovensko.sk** (www.slovensko.sk) do elektronickej schránky zriadenej pre každú právnickú osobu v Slovenskej republike. Elektronická schránka sa fyzickým aj právnickým osobám zriaďuje automaticky, pričom tieto osoby sú povinné ju používať na komunikáciu s orgánmi verejnej moci. Súdne rozhodnutia v elektronickej podobe sa zvyčajne doručujú do elektronickej schránky.
- Účastníci súdneho konania majú prístup k dokumentom a informáciám prostredníctvom digitálnej platformy **Elektronický súdny spis** (elektronicky-sudny-spis).

- ✓ Aspekty regulované v súlade s medzinárodnými uznávanými osvedčenými postupmi
- ✗ Aspekty, ktoré nie sú regulované v súlade s medzinárodnými uznávanými osvedčenými postupmi

Riešenie sporov v Slovenskej republike

Pilier II: Verejné služby spojené s riešením sporov (2/2)

Skóre v rámci Slovenskej republiky (všetky mestá): **77,4** zo 100 bodov

15,9/22,2

Transparentnosť súdov (vrátane dimenzie rodu)

- ✓ Prístup verejnosti ku všetkým právnym nástrojom
- ✓ Prístup verejnosti k osobným súdnym pojednávaniam
- ✓ Zverejňovanie rozsudkov na najvyššej a odvolacej úrovni
- ✓ Zverejňovanie rozsudkov súdov prvého stupňa
- ✓ Informácie o vymenovaní a povýšení sudcov sú verejné
- ✓ Štatistiky o počte sudcov rozdelené podľa jednotlivých súdov a pohlavia sú verejne dostupné
- ✗ Žiadne štatistiky o miere vybavenia a miere objasnenia podľa kategórie prípadov
- ✗ Žiadne štatistiky o účinnosti exekučných konaní podľa kategórií prípadov

Zverejňovanie rozsudkov

- Slovenská republika zverejňuje všetky rozsudky na najvyššej, odvolacej a prvostupňovej úrovni v databáze s možnosťou vyhľadávania. Rozsudky sú verejnosti k dispozícii bezplatne a sú zverejnené na oficiálnej webovej stránke Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (sudy-a-rozhodnutia/sudy/rozhodnutia/).

11,1/16,7

Verejné služby pre rozhodcovské konanie (vrátane dimenzie rodu)

- ✓ Dostupnosť obchodnej arbitráže
- ✓ Zverejnený zoznam všetkých rozhodcov
- ✓ Virtuálne konferencie v rozhodcovskom konaní
- ✓ Elektronické podpisovanie rozhodcovských rozsudkov
- ✗ Žiadna osobitná online platforma pre rozhodcovské konania
- ✗ Žiadne zverejnenie súhrnov rozhodcovských rozsudkov
- ✗ Žiadne zverejnenie štatistík o čase a počte prípadov v rozhodcovskom konaní

13,3/16,7

Verejné služby v oblasti mediácie (vrátane dimenzie rodu)

- ✓ Dostupnosť obchodnej mediácie
- ✓ Verejne dostupný zoznam všetkých mediátorov
- ✓ Sú dostupné finančné stimuly na využitie mediácie
- ✓ Virtuálne stretnutia v oblasti mediácií
- ✓ Elektronické podanie žiadosti o mediáciu
- ✓ Elektronické podpísanie dohody o mediácii
- ✗ Nie sú k dispozícii štatistiky o počte prípadov v jednotlivých kategóriách vyriešených prostredníctvom mediácie
- ✗ Nie sú k dispozícii štatistiky o počte mediátorov rozdelených podľa pohlavia

- ✓ Aspekty regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi
- ✗ Aspekty, ktoré nie sú regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi

Riešenie sporov v Slovenskej republike

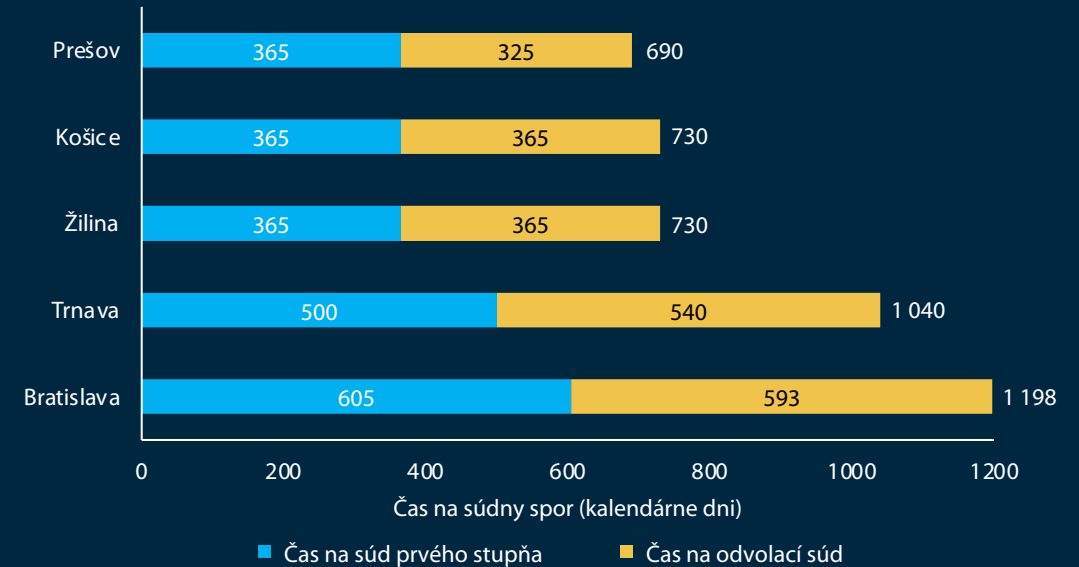
Pilier III: Prevádzková efektívnosť a spoľahlivosť súdnych a rozhodcovských konaní (1/5)

Skóre Slovenskej republiky: **86,8** až **93,3** zo 100 bodov
Bratislava Košice

Čas (v dňoch) na súdny spor: **690** až **1 198**

- Najdlhšie trvá prvostupňové konanie v Bratislave – 605 dní, nasleduje Trnava – 500 dní. V ostatných troch mestách, v Košiciach, Prešove a Žiline, trvá rozhodovanie obchodných vecí na prvostupňovej úrovni jeden rok.
- Čas na naplánovanie prvého pojednávania je hlavným faktorom časových rozdielov. V Bratislave to trvá 280 dní, zatiaľ čo na súde v Trnave 260 dní od doručenia prvej žaloby po vytýčenie prvého pojednávania. Rovnaký procesný úkon trvá v Košiciach a Žiline len 120 dní. Okrem toho je čas medzi pojednávaniami najdlhší v Bratislave – 160 dní, zatiaľ čo v Žiline trvá len dva mesiace (60 dní).
- Bratislava je ekonomicky najrozvinutejším mestom v Slovenskej republike. V tomto meste je aj najvyšší počet obchodnoprávných prípadov, keďže je tu registrovaných najviac podnikateľských subjektov. Súd v Bratislave má najvyšší počet všetkých prípadov, ako aj nerozhodnutých prípadov na sudcu spomedzi všetkých súdov v Slovenskej republike.* V roku 2022 pripadalo na bratislavskom súde na jedného sudcu 449 nevyriešených prípadov, zatiaľ čo sudcovia košického súdu mali ku koncu tohto roka len 138 nevyriešených prípadov.
- Súd v Bratislave mal tiež najvyšší počet došlých obchodnoprávných prípadov spomedzi miest meraných v tejto štúdii. V roku 2022 bolo na súde v Bratislave doručených 3 753 obchodnoprávných prípadov, zatiaľ čo na súde v Žiline len 644 obchodnoprávných prípadov. Spomedzi miest meraných v tejto štúdii mala Bratislava najnižšiu mieru objasnenosti obchodnoprávných prípadov v roku 2022, a to len 68 %. Súd v Žiline a Košiciach mali vysokú mieru vybavenia 143 % a 121 % došlých obchodnoprávných prípadov oproti rozhodnutým obchodnoprávnym prípadom.
- Bratislava aj Trnava majú nevyriešené prípady z predchádzajúcich rokov, čo ovplyvňuje rozvrh práce sudcov a voľný priestor na naplánovanie nových pojednávania. Podľa sudcov, s ktorými sa konali pohovory v rámci tejto štúdie, sa súd v Trnave v minulosti stretol s veľkým počtom nevybavených vecí, ktorý sa postupne rieši. Na súde v Bratislave je vysoká mobilita sudcov.

Súdne spory sú najefektívnejšie v Prešove

Zdroj: Štúdia Subnational Business Ready

*Zdroj: Výročná správa o obehu vecí na okresných súdoch Slovenskej republiky za rok 2022. Štatistika súdnych prípadov v roku 2022 berie Okresný súd Bratislava I a Okresný súd Košice I ako súde oprávnené prejednávať a rozhodovať obchodné veci.

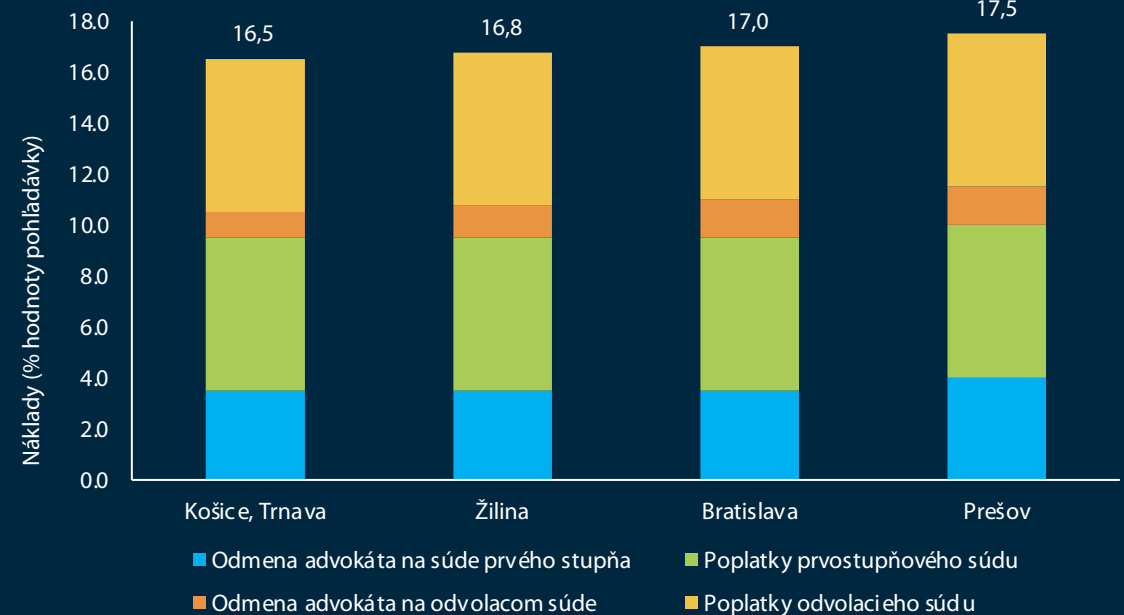
Riešenie sporov v Slovenskej republike

Pilier III: Prevádzková efektívnosť a spoľahlivosť súdnych a rozhodcovských konaní (2/5)

Náklady na súdne spory (% z hodnoty pohľadávky): **16,5 % na 17,5 %**

- Súdne poplatky na prvom a odvolacom stupni sú regulované na vnútroštátnej úrovni. Podľa zákona č. 71/1992 Z.z. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov sa súdny poplatok za podanie pôvodnej žaloby, ako aj za odvolanie platí vo výške 6 % z hodnoty pohľadávky.
- Odmeny advokátov sa v jednotlivých mestách líšia len minimálne. V štyroch z piatich miest, konkrétne v Bratislave, Košiciach, Trnave a Žiline, si advokáti účtujú za zastupovanie strán v prvom stupni 3,5 % z hodnoty pohľadávky. Advokáti v Prešove si účtujú o niečo vyššie poplatky, a to 4 % z hodnoty pohľadávky.
- Väčšina advokátov, s ktorými sa uskutočnili pohovory v rámci tejto štúdie, účtuje svoje odmeny na základe sadzobníka za jeden úkon právnej služby podľa zákona č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb. Podľa zákona sú poplatky za akýkoľvek procesný úkon (právne konanie) pre hodnotu pohľadávky uvedenú v tejto štúdii 1 136 EUR. Hlavný rozdiel je v tom, že advokáti v Prešove počítajú o niečo viac procesných úkonov, za ktoré si účtujú poplatky, v porovnaní s advokátmi v ostatných štyroch mestách.
- Podobný vzorec sa prejavuje aj pri poplatkoch za prípravu a podanie odvolania. Advokáti v Košiciach a Trnave si účtujú 1 % z hodnoty pohľadávky, nasleduje Žilina s 1,25 % z hodnoty pohľadávky. Najvyššie poplatky sú v Bratislave a Prešove, kde si advokáti účtujú 1,5 % z hodnoty pohľadávky.

Súdne spory sú v Košiciach a Trnave lacnejšie

Zdroj: Štúdia Subnational Business Ready

Riešenie sporov v Slovenskej republike

Pilier III: Prevádzková efektívnosť a spoľahlivosť súdnych a rozhodcovských konaní (3/5)

- V Slovenskej republike plní právoplatné vnútroštátne rozhodnutie vydané v obchodnoprávnom spore súkromný exekútor, ktorý vykonáva právomoci verejného orgánu.

Ako funguje výkon právoplatného vnútroštátneho rozsudku v praxi

Advokát zašle návrh na výkon rozhodnutia na Okresný súd Banská Bystrica, zvyčajne spolu so zaplatením poplatku za podanie návrhu (16,5 EUR).

Exekútor dostane prípad a vyhladá bankové účty dlžníka.

Dlžník a veriteľ sú informovaní o začatí vyhľadávania majetku. Dlžník je vyzvaný, aby pohľadávku dobrovoľne zaplatil do 15 dní.

Ak dlžník dobrovoľne nezaplatí, exekútor vydá exekučný príkaz, zaistí finančné prostriedky na bankovom účte a prevedie ich veriteľovi.

Zdroj: Štúdia Subnational Business Ready

Riešenie sporov v Slovenskej republike

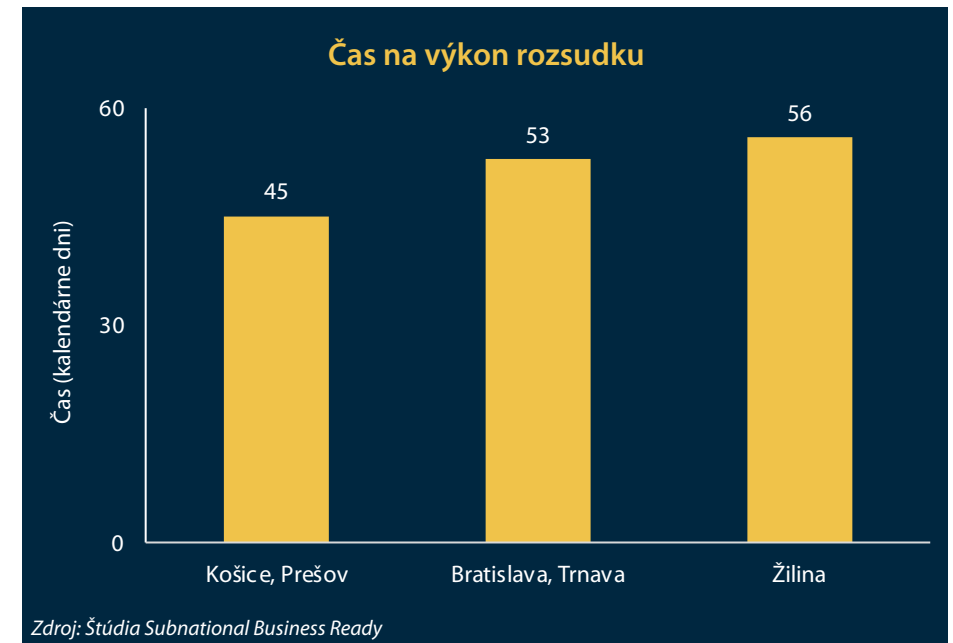
Pilier III: Prevádzková efektívnosť a spoľahlivosť súdnych a rozhodcovských konaní (4/5)

Čas (v dňoch) na výkon rozsudku: **45 až 56**

- V Prešove a Košiciach trvá výkon právoplatného vnútroštátneho rozsudku 45 dní, v Bratislave a Trnave 53 dní a v Žiline 56 dní.
- Menšie rozdiely medzi mestami sú spôsobené najmä časom potrebným na vykonanie určitých procesných krokov v procese výkonu práva. Podľa exekútorov, s ktorými sa uskutočnili pohovory v rámci tejto štúdie, dlžník po oznámení o začatí exekučného konania využíva zákonnú možnosť podať žiadosť o pozastavenie exekučného konania. Hoci žiadosť o pozastavenie vo väčšine prípadov nie je úspešná, dlžníci ju neustále využívajú ako taktiku zdržiavania.
- Okrem toho komerčné banky vo svojej každodennej praxi nie vždy bezodkladne prevádzajú zaistené finančné prostriedky exekútorom. Predlžovaním tohto procesného kroku banky spôsobujú ďalšie oneskorenia v účinnom ukončení procesu vymáhania.

Náklady na výkon rozsudku (% hodnoty pohľadávky): **0,75 % až 1 %**

- Náklady na vymáhanie zahŕňajú odmeny advokátov. V Prešove si advokáti za exekučné konanie účtujú 1 %, kým v ostatných štyroch mestách 0,75 %. Odmena za exekučné konanie je polovičná v porovnaní s občianskoprávnym konaním. Všetci advokáti, s ktorými sa uskutočnili pohovory v rámci tejto štúdie, si za právne úkony účtujú poplatky podľa oficiálneho sadzovníka. Advokáti v Prešove však počítajú s jedným úkonom navyše, čo spôsobuje o niečo vyššie trovy právneho zastúpenia.
- Veriteľ zaplatí aj poplatok za podanie návrhu na výkon rozhodnutia vo výške 16,5 EUR (0,004 % hodnoty pohľadávky). Tento poplatok sa však platí zo zabavených prostriedkov dlžníka a nepovažuje sa za náklady na výkon rozhodnutia.

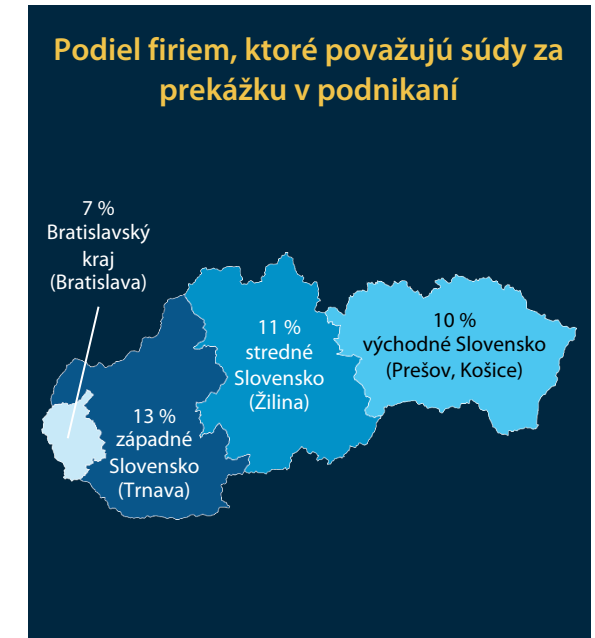

Riešenie sporov v Slovenskej republike

Pilier III: Prevádzková efektívnosť a spoľahlivosť súdnych a rozhodcovských konaní (5/5)

Spôľahlivosť súdov a alternatívneho riešenia sporov (ADR)

- Spomedzi skúmaných regiónov Slovenskej republiky má západoslovenský región (vrátane Trnavy) najväčší podiel firiem, ktoré považujú mechanizmy alternatívneho riešenia sporov za nespoľahlivú alternatívu k súdom.
- Celkovo 13 % slovenských firiem nepovažuje súdy za nezávislé a nestranné.
- V celoslovenskom meradle len 10 % slovenských firiem považuje súdy za prekážku v podnikaní.

Zdroj: Podnikové prieskumy Svetovej banky, <https://www.enterprisesurveys.org/>

*NUTS (Nomenklatúra územných jednotiek pre štatistiku), <https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/overview>

Riešenie sporov v Slovenskej republike

Oblasti zlepšenia v rámci procesu riešenia sporov

Zlepšenie správy prípadov zavedením prísnych lehôt a maximálneho počtu odročení

Zavedenie techník riadenia prípadov, ktoré stanovujú jasné pravidlá týkajúce sa časovej osi konania, prispieva k vyššej efektívnosti súdov. Slovenská republika by mohla zaviesť prísne lehoty na doručenie žaloby, podanie vyjadrenia k žalobe a vypracovanie znaleckého posudku. Presné lehoty pre najdôležitejšie procesné kroky pomáhajú obmedziť taktiku právnikov zdržiavať konanie a zvyšujú predvídateľnosť obchodných sporov.

Ďalšou technikou riadenia prípadov, ktorú by Slovenská republika mohla zaviesť, je stanovenie jasných pravidiel pre maximálny počet odročení, ktoré možno v obchodnej veci udeliť. V súčasnosti Slovenská republika nemá žiadne pravidlá týkajúce sa maximálneho počtu odročení. Bez takýchto prísnych pravidiel by sa obchodné spory mohli vymykať z primeraného časového rámca.

Slovenská republika by sa mohla pozrieť na iné členské štáty EÚ a kopírovať od nich riešenia, ktoré sa v nich uplatňujú. Napríklad v Grécku existujú pravidlá týkajúce sa maximálneho počtu odročení. Grécki sudcovia môžu pred začatím konania vo veci udeliť maximálne jedno odročenie. Dôsledné uplatňovanie tohto pravidla by mohlo zvýšiť efektívnosť slovenských obchodných sporov a byť prospešné pre podnikateľov a súkromný sektor.

Príslušná zainteresovaná strana: Ministerstvo spravodlivosti SR

Podpora alternatívnych mechanizmov riešenia sporov

Regulačný rámec v Slovenskej republike obsahuje mnohé osvedčené medzinárodné postupy v rozhodcovskom a mediačnom konaní. Okrem toho krajina uplatňuje osvedčené medzinárodné postupy, ktoré podporujú verejné služby v týchto postupoch. Podnikatelia a právnici však často nevyužívajú dostupné mechanizmy alternatívneho riešenia sporov a namiesto toho sa rozhodnú iniciovať súdne spory.

Alternatívne riešenie sporov môže zvýšiť efektívnosť súdov tým, že zníži počet sporov, ktoré končia na súdoch. Slovenská republika by mohla podporovať takéto mechanizmy a nabádať zainteresované strany zo súkromného sektora, aby ich využívali častejšie. Najmä príslušné rozhodcovské inštitúcie (zriadené pri Slovenskej advokátskej komore a Slovenskej obchodnej a priemyselnej komore) stanovujú jasné pravidlá konania, zverejňujú zoznamy rozhodcov a umožňujú elektronické podpisovanie rozhodcovských rozsudkov.

Častejšie využívanie rozhodcovského konania pri riešení obchodných sporov by mohlo podnikateľom ušetriť čas a náklady na súdne konania. To by mohlo viesť aj k zníženiu zaťaženia sudcov a počtu nevybavených prípadov na súdoch v rámci celej krajiny. Krajina by mohla podporovať rozhodcovské konanie ako relevantný alternatívny mechanizmus riešenia sporov a zaviesť digitálne platformy na zefektívnenie a sprehľadnenie rozhodcovského konania. Slovenská republika by mohla zopakovať riešenie z Maďarska. Na webovej stránke Maďarskej obchodnej a priemyselnej komory sa nachádza archív rozhodnutí a uverejňujú sa na nej súhrny rozhodcovských rozsudkov.

Príslušná zainteresovaná strana: Ministerstvo spravodlivosti SR

6. Podrobné informácie o platobnej neschopnosti podnikov

Platobná neschopnosť podnikov v Slovenskej republike

Pilier I:
Regulačný
rámec

Skóre (všetky mestá):
77,2/100

Pilier III:
Prevádzková
efektívnosť

Skóre:
31,3 až **89,3/100**
Bratislava Prešov

Pilier II:
Verejné
služby

Skóre (všetky mestá):
80/100

Čas (mesiace):

Likvidácia: **24** (Prešov) až **39** (Žilina)

Reštrukturalizácia: **11** (Prešov) až **20** (Žilina)

Náklady (% trhovej hodnoty
spoločnosti v konkurze*):

Likvidácia: **6 %** (Prešov) až **25 %** (Bratislava)

Reštrukturalizácia: **7,5 %** (Prešov) až **15 %** (Bratislava)

*V prípade spoločnosti v konkurze s trhovou hodnotou 2 617 650 EUR, pričom ide o 150-násobok HND na obyvateľa v roku 2021. HND na obyvateľa Slovenskej republiky v roku 2021 je 17 451 EUR.

Hlavné zistenia

- Rámec Slovenskej republiky pre insolvenčné konanie zahŕňa veľké množstvo zavedených osvedčených postupov, ako je mimosúdna reštrukturalizácia a automatické prerušenie konania, ktoré zvyšujú efektívnosť a spravodlivosť vo všetkých oblastiach.
- Vo všetkých väčších slovenských mestách existujú oddelenia obchodného práva so špecializovanými sudcami zameranými na insolvenciu, ktorí zabezpečujú odborné riešenie prípadov. Túto špecializáciu podporuje priebežné vzdelávanie sudcov aj správco.
- Doba likvidácie a reštrukturalizácie sa výrazne líši, pričom Prešov je najefektívnejší a najhospodárnejší, zatiaľ čo prípady v Žiline a Bratislave trvajú dlhšie a sú nákladnejšie, čo odráža regionálne rozdiely v zložitosti prípadov a prideľovaní súdnych zdrojov.
- Požiadavka na uspokojenie nezabezpečených veriteľov minimálne vo výške 50 % výrazne obmedzila reorganizačné snahy v celej Slovenskej republike (pozri časť „Oblasti na zlepšenie“). Počet žiadostí o reštrukturalizáciu bol podľa [štatistiky z roku 2022](#) mimoriadne nízky. V Bratislave ich bolo len sedem, v Žiline, Prešove a Košiciach po šesť a v Trnave len štyri.
- Hoci sa konanie vedie prostredníctvom digitálnej platformy slovensko.sk, čo zjednodušuje transparentnosť a efektívnosť, mimo Žiliny sa elektronické dražby a online schôdze veriteľov nerealizujú, čo je spôsobené nedostatočným technickým vybavením.
- Je veľmi potrebné posilniť predpisy, aby sa zabezpečilo včasné podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu zo strany spoločností pri zistení príznakov platobnej neschopnosti, keďže súčasné sankcie sa zdajú byť nedostatočné na účinné presadzovanie dodržiavania predpisov.

Celkové skóre platobnej neschopnosti podnikov podľa mesta*

Zdroj: Subnational Business Ready *Škála od 0 do 100 (vyššie = lepšie)

Platobná neschopnosť podnikov v Slovenskej republike

Prečo je platobná neschopnosť podnikov dôležitá?

- Účinný systém platobnej neschopnosti podporuje vznik nových firiem a podnecuje väčšiu podnikateľskú aktivitu.⁴⁹
- Umožňuje účinné zrušenie neživotaschopných podnikov, aby sa podnikatelia mohli znovu zamerať na nové podnikanie. Deje sa to stimulovaním prerozdelenia kapitálu zvyšujúceho produktivitu a prostredníctvom podpory zakladania podnikov a prístupu k financovaniu.
- Zabezpečuje prežitie ekonomicky životaschopných podnikov reštrukturalizáciou ich finančnej štruktúry s cieľom podporiť dynamickejšiu podnikateľskú činnosť a tvorbu pracovných miest.
- Stabilita finančného systému závisí aj od účinného rámca pre platobnú neschopnosť. Investori sú ochotní zaviazat' sa len vtedy, keď sa neživotaschopné podniky dajú rýchlo zlikvidovať a životaschopné podniky reštrukturalizovať.⁵⁰

Čo sa meria v rámci témy platobná neschopnosť podnikov?

Pilier I: Regulačný rámec

Kvalita predpisov pre súdne konkurzné konanie

- Právne a procesné normy
- Aktíva a zainteresované strany
- Špecializované konanie

Pilier II: Verejné služby

Kvalita inštitucionálnej a prevádzkovej infraštruktúry pre súdne konkurzné konania

- Digitalizácia a online služby
- Verejní činitelia a správcovia konkurznej podstaty

Pilier III: Prevádzková efektívnosť

Prevádzková efektívnosť riešenia súdnych konkurzných konaní

- Čas a náklady na vyriešenie likvidačného konania
- Čas a náklady na vyriešenie reštrukturalizačného konania

Viac informácií nájdete v Metodickej príručke k štúdii Business Ready: <https://www.worldbank.org/en/businessready>

49 Cirmizi, Klapper a Uttamchandani, 2012.

50 Menezes, 2014.

Platobná neschopnosť podnikov v Slovenskej republike

Pilier I: Kvalita predpisov pre súdne konkurzné konanie

Skóre v rámci Slovenskej republiky (všetky mestá): **77,2** zo 100 bodov

Informačné a procesné normy v konkurznom konaní

27/30

Právne a procesné normy

- ✓ Povinnosti vedenia spoločnosti počas obdobia pred vyhlásením konkurzu
- ✓ Mechanizmy mimosúdnej reštrukturalizácie
- ✓ Elektronické hlasovanie o plánoch reštrukturalizácie
- ✓ Ochrana nesúhlasiacich veriteľov pri reštrukturalizácii
- ✓ Povolená premena z reštrukturalizácie na likvidáciu
- ✓ Požiadavky na správcov konkurznej podstaty stanovené zákonom
- ✓ Mechanizmy výberu a odvolania správcov konkurznej podstaty
- ✗ Žiadne automatické oznámenie veriteľom pri začatí konania

33,6/50

Majetok dlžníka a účasť veriteľa

- ✓ Automatické prerušenie konania
- ✓ Pokračovanie existujúcich základných zmlúv
- ✓ Odmietnutie zaťažujúcich zmlúv
- ✗ Žiadne ustanovenia o dostupnosti úveru po začatí činnosti v prípade likvidácie
- ✗ Žiadne ustanovenia o neplatnosti zvýhodnených a podhodnotených transakcií

16,7/20

Špecializované konkurzné konania a medzinárodná platobná neschopnosť

- ✓ Špecializované konkurzné konanie pre mikropodniky a malé podniky
- ✓ Existencia rámca a uznávanie zahraničných konkurzných konaní
- ✓ Právny rámec spolupráce so zahraničnými súdmi

PRÍSLUŠNÉ ZÁKONY A PREDPISY:

- Zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 8/2005 Z. z. o správcov konkurznej podstaty v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 111/2022 Z. z. o riešení prekážok úpadku v znení neskorších predpisov
- Vyhláška č. 655/2005 Z. z. ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov

✓ Aspekty regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi ✗ Aspekty, ktoré nie sú regulované v súlade s medzinárodne uznávanými osvedčenými postupmi

Platobná neschopnosť podnikov v Slovenskej republike

Pilier II: Kvalita inštitucionálnej a prevádzkovej infraštruktúry v prípade konaní o platobnej neschopnosti (1/2)

Skóre v rámci
Slovenskej republiky
(všetky mestá):

80

zo
100 bodov

Úroveň kvality inštitucionálnej a prevádzkovej infraštruktúry pre konkurzné konania je v jednotlivých slovenských mestách konzistentná.

Digitálne služby (elektronické súdy) v konkurznom konaní

- Konkurzné konanie vedené na súde prebieha prostredníctvom digitálnej platformy slovensko.sk. Táto platforma zjednodušuje elektronické podávanie a vizualizáciu postupov pre dlžníkov, veriteľov, správcov konkurznej podstaty a sudcov.
- Priebeh konkurzného konania možno sledovať aj prostredníctvom elektronického súdneho spisu, v ktorom sú zaznamenané všetky dokumenty, podania a návrhy doručené súdu alebo vydané súdom.
- Neexistujú žiadne elektronické aukcie.
- S výnimkou Žiliny sa online schôdze veriteľov nekonajú z dôvodu nedostatočného technického vybavenia. Okrem toho je dôležité poznamenať, že súdne pojednávania sa neuskutočňujú online v žiadnom meste v Slovenskej republike.

Interoperabilita služieb v konkurznom konaní, verejné informácie o konkurznom konaní a register správcov konkurznej podstaty

- Údaje týkajúce sa reštrukturalizácie a konkurzného konania sa zverejňujú v [insolvenčnom registri \(Register úpadcov\)](#).
- Dokumenty týkajúce sa reštrukturalizácie a konkurzného konania sa uverejňujú v Obchodnom vestníku (Obchodný vestník).
- Štatistiky týkajúce sa reštrukturalizácie a konkurzného konania vedie Ministerstvo spravodlivosti.
- Rozsudky a oficiálny zoznam správcov konkurznej podstaty sú verejne dostupné na webovej stránke Ministerstva spravodlivosti.
- Správnym orgánom zodpovedným za dohľad nad súdnymi správcami a ich disciplinárne konanie je Ministerstvo spravodlivosti.
- Interoperabilita s externými systémami zatiaľ nebola v slovenských mestách zavedená.

Platobná neschopnosť podnikov v Slovenskej republike

Pilier II: Kvalita inštitucionálnej a prevádzkovej infraštruktúry v prípade konaní o platobnej neschopnosti (2/2)

Skóre v rámci
Slovenskej republiky
(všetky mestá):

80 zo
100 bodov

10/10

Špecializácia súdov s právomocou rozhodovať o reorganizácii a likvidácii

- Obchodnoprávne oddelenia sú zriadené na súdoch vo všetkých sledovaných mestách v Slovenskej republike, pričom na každom z nich sa nachádza špecializované pododdelenie zamerané na konkurzy.
- Špecializovaní sudcovia v takýchto subdivíziách sa zameriavajú osobitne na konkurznú agendu, čím sa zabezpečuje, že konkurznými vecami sa vždy zaoberajú odborníci v danej oblasti.
- Štruktúrovaná prítomnosť oddelení špecializovaných na konkurzy a sudcov zdôrazňuje silný rámec Slovenskej republiky pre riadenie prípadov platobnej neschopnosti podnikov.

10/10

Odborné znalosti správcov konkurznej podstaty v praxi

- V zákone č. 8/2005 Z.z. o správcoch konkurznej podstaty sú uvedené požiadavky na túto profesiu, medzi ktoré patria:
 - ✓ Plná právna spôsobilosť
 - ✓ Dôveryhodnosť
 - ✓ Odborná prax v oblasti práva alebo ekonomiky
 - ✓ Úspešné absolvovanie prijímacej skúšky
 - ✓ Poistenie zodpovednosti za škodu
- Správcovia konkurznej podstaty sa pridávajú k prípadom náhodným výberom a vyberajú sa len zo zoznamu správcov konkurznej podstaty, ktorí majú sídlo v obvode krajského súdu, kde sa nachádza príslušný konkurzný súd.

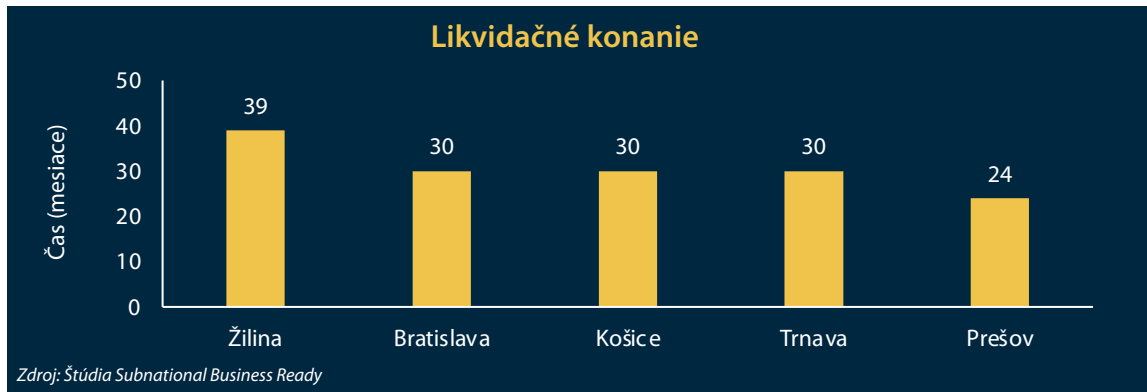
Platobná neschopnosť podnikov v Slovenskej republike

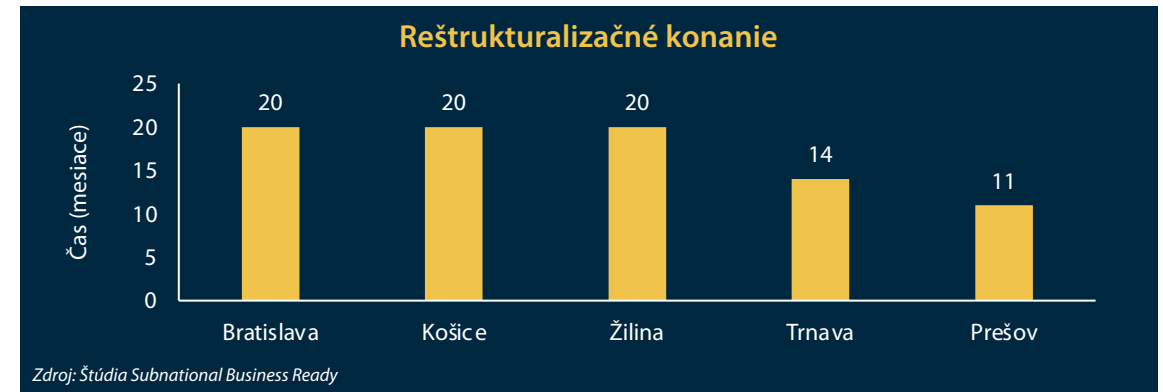
Pilier III: Prevádzková efektívnosť riešenia súdnych konkurzných konaní (1/3)

Skóre Slovenskej republiky: **31,3** až **89,3** zo 100 bodov
Bratislava Prešov

Čas na likvidáciu a reštrukturalizačné konanie

- **Rovnomerné trvanie v hlavných hospodárskych centrách:** V Bratislave, Košiciach a Trnave trvajú procesy likvidácie zvyčajne približne 30 mesiacov, čo naznačuje štandardizáciu dĺžky konania v týchto ekonomicky živých oblastiach.
- **Predĺžené trvanie v Žiline:** Najdlhšiu dobu likvidácie vykazuje Žilina, a to 39 mesiacov. Miestny súdny orgán v Žiline pripisuje dlhšie trvanie likvidácie zložitej povahe prípadov, ktorá si vyžaduje podrobnejší prístup. Táto zložitosť pravdepodobne vyplýva z významnej úlohy Žiliny ako strategického dopravného uzla a centra automobilového priemyslu, ktorý zahŕňa značné investície a rôznorodé podnikateľské aktivity. Toto zameranie na detailné riešenie prípadov poukazuje na jedinečné procesné priority Žiliny, ktoré sa môžu líšiť od iných miest bez toho, aby naznačovali celkové rozdiely v kvalite.
- **Efektívna likvidácia v Prešove:** Prešov s dĺžkou trvania len 24 mesiacov vyniká ako najefektívnejšie mesto na likvidáciu, pravdepodobne vďaka menšiemu počtu riešených prípadov, ktoré sú podporené dostatočnými súdnymi a administratívnymi zdrojmi.
- **Výzvy ovplyvňujúce efektívnosť:** Časté striedanie sudcov a nedostatočné využívanie digitálnych nástrojov ovplyvňuje celkovú efektívnosť procesu likvidácie.

- **Štandardné trvanie reštrukturalizácie:** Bratislava, Košice a Žilina majú spoločnú dĺžku reštrukturalizačného procesu približne 20 mesiacov, čo poukazuje na konzistentnosť v týchto veľkých mestách.
- **Výrazne rýchlejšia reštrukturalizácia v Prešove:** Prešov vykazuje pozoruhodnú efektívnosť vďaka 11-mesačnému procesu reštrukturalizácie, ktorý uľahčila efektívnosť miestneho súdu a prípady nižšej zložitosti.
- **Mierne trvanie v Trnave:** Reštrukturalizácia v Trnave trvá 14 mesiacov, čo je menej ako priemer 17 mesiacov v ostatných krajoch, čím sa Trnava zaraďuje do stredu medzi najrýchlejšie a najpomalšie regióny. Rýchlejší proces je výsledkom blízkosti a ekonomických väzieb na Bratislavu.
- **Vplyv digitalizácie a personálneho zabezpečenia súdnictva:** Rýchlosť reštrukturalizačných konaní, hlavne v Bratislave, ovplyvňuje najmä nedostatočná digitalizácia v niektorých oblastiach a vysoká fluktuácia sudcov.

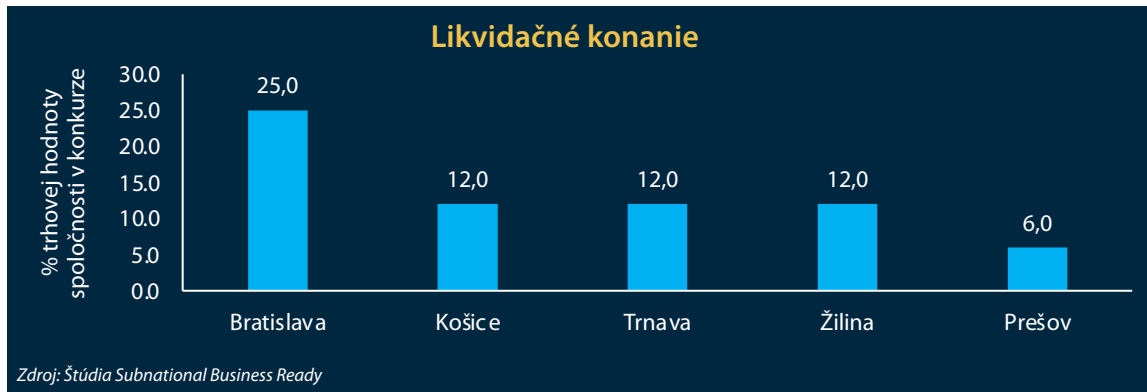
Platobná neschopnosť podnikov v Slovenskej republike

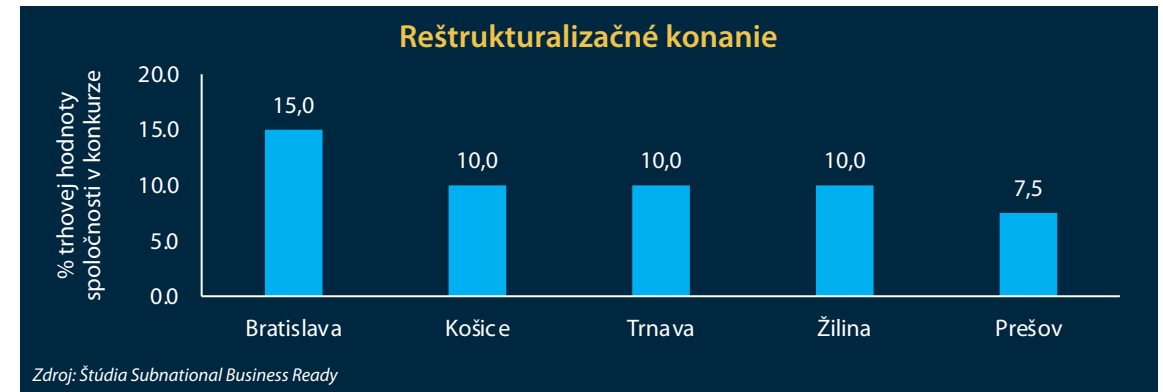
Pilier III: Prevádzková efektívnosť riešenia súdnych konkurzných konaní (2/3)

Skóre Slovenskej republiky: **31,3** až **89,3** zo 100 bodov
Bratislava Prešov

Náklady na likvidáciu a reštrukturalizačné konania

- **Bratislava – najvyššie náklady:** Bratislava vykazuje najvyššie náklady na likvidáciu (25 %), čo sa pripisuje dĺžke trvania prípadov v hlavnom meste a trhovým silám, ktoré zvyšujú odmeny právnikov a správcov konkurznej podstaty.
- **Prešov – nákladovo najefektívnejšie mesto:** S najnižšími nákladmi na úrovni 6 % je Prešov najvýhodnejším mestom na likvidáciu. Táto efektívnosť je pravdepodobne spôsobená prevahou malých a stredných podnikov, ktoré majú vo všeobecnosti menej prípadov, pričom tieto prípady sú zároveň zväčša jednoduchšie a rýchlejšie riešiteľné.
- **Jednotné náklady v iných mestách:** Košice, Trnava a Žilina majú jednotnú hodnotu nákladov 12 %, čo naznačuje štandardný rámec nákladov na likvidáciu v týchto mestách.
- **Vplyv fixných poplatkov:** Na vnútroštátnej úrovni sa za začatie likvidácie alebo registráciu pohľadávok neúčtujú žiadne poplatky, ale medzi kľúčové náklady patria fixné zálohové platby predbežným správcom konkurznej podstaty.

- **Bratislava – najdrahšia reštrukturalizácia:** Najvyššie náklady (15 %) sú v Bratislave, čo odráža postavenie mesta ako významného hospodárskeho centra so zložitými prípadmi reštrukturalizácie a značnými poplatkami za právne zastupovanie.
- **Prešov – najnižšie náklady na reštrukturalizáciu:** Náklady v Prešove predstavujú len 7,5 %, čo podčiarkuje jeho postavenie ako nákladovo najefektívnejšieho mesta pre likvidáciu aj reštrukturalizáciu, a to vďaka jednoduchšiemu a rýchlejšiemu vybavovaniu prípadov.
- **Rovnaké náklady v iných veľkých mestách:** V Košiciach, Trnave a Žiline sa náklady na reštrukturalizáciu pohybujú jednotne okolo 10 %, čo poukazuje na paritu manipulačných nákladov v týchto lokalitách.
- **Štruktúrovaný systém poplatkov:** Proces reštrukturalizácie zahŕňa fixné poplatky na vnútroštátnej úrovni pre správcov konkurznej podstaty vrátane značného počiatočného poplatku za prevzatie prípadu (10 000 EUR) a priebežné mesačné poplatky podľa veľkosti majetku dlžníka.

Platobná neschopnosť podnikov v Slovenskej republike

Pilier III: Prevádzková efektívnosť riešenia súdnych konkurzných konaní (3/3)

Osvedčené postupy v rámci Slovenskej republiky v oblasti platobnej neschopnosti

Komplexný konkurzný rámec so strategickými právnymi postupmi

Konkurzný rámec Slovenskej republiky je robustný a je navrhnutý tak, aby zvyšoval efektívnosť a spravodlivosť vo všetkých oblastiach. Túto silu ilustrujú kľúčové právne postupy vrátane **mechanizmov mimosúdnej reštrukturalizácie**, ktoré urýchľujú proces riešenia problémov tým, že obchádzajú zdĺhavé súdne konania, a **ochrany nesúhlasiacich veriteľov pri reštrukturalizácii**, čím sa zabezpečuje dodržiavanie práv všetkých strán. Ďalšie opatrenia, ako je **automatické zastavenie konania** a možnosť **odmietnuť zaťažujúce zmluvy**, zjednodušujú cestu vymáhania a minimalizujú mieru komplikácií. Keďže Slovenská republika uznáva špecifické výzvy, ktorým čelia **mikropodniky a malé podniky**, ponúka **špecializované konkurzné konania**, ktoré týmto dôležitým hospodárskym podnikom zaistujú rýchlejšie a flexibilnejšie riešenia.

Odborné znalosti v oblasti súdnictva a neustále vzdelávanie

Na základe tohto pevného právneho základu Slovenská republika kladie dôraz na **špecializáciu sudcov**, aby sa zabezpečilo, že konkurzné prípady budú rozhodovať znalí a skúsení sudcovia. Toto zameranie na špecializáciu dopĺňa **záväzok neustáleho vzdelávania** sudcov aj správcov konkurznej podstaty. Cieľom takýchto vzdelávacích iniciatív je udržať týchto odborníkov v obraze, pokiaľ ide o najnovšie postupy a právne normy, a tým ďalej zvyšovať kvalitu a účinnosť insolvenčného procesu. Napríklad v roku 2024 vydalo Ministerstvo spravodlivosti SR zbierku rôznych dobrovoľných vzdelávacích iniciatív zameraných na zvyšovanie zručností správcov konkurznej podstaty s cieľom zlepšiť kvalitu konkurzných konaní.

Platobná neschopnosť podnikov v Slovenskej republike

Oblasti na zlepšenie pri obchodnom konkurznom konaní

Preskúmanie požiadavky, aby boli veritelia v reštrukturalizačnom konaní uspokojení aspoň na 50 % svojich pohľadávok

Jednou z významných výziev v rámci insolvenčného systému Slovenskej republiky je povinná požiadavka, že nezabezpečení veritelia musia byť v reštrukturalizačnom konaní uspokojení aspoň v rozsahu 50 % výšky príslušnej pohľadávky, ako je stanovené v článku 154 zákona o konkurzoch účinného od 1. januára 2017. Po viac ako siedmich rokoch platnosti je možné posúdiť jeho vplyv, ktorý zahŕňa najmä zníženie motivácie dlžníkov rozhodnúť sa pre reštrukturalizačné konanie. Táto vysoká hranica môže dlžníkov často odradiť od toho, aby sa rozhodli pre reštrukturalizáciu, najmä ak by ich finančná situácia sťažovala plnenie takýchto záväzkov. Nedostatočná flexibilita tejto požiadavky nielenže obmedzuje využívanie reštrukturalizácie ako reálnej možnosti finančnej obnovy, ale potenciálne prispieva aj k nižšej miere prípadov reštrukturalizácie. Odborníci, s ktorými bola táto štúdia konzultovaná, neuviedli, že by mali vedomosť o nejakých pripravovaných zmenách tohto ustanovenia, čo naznačuje potrebu prehodnotiť tento aspekt zákona, aby sa reštrukturalizácia stala pre dlžníkov, ktorí čelia platobnej neschopnosti, atraktívnejšou a praktickejšou.

Príslušná zainteresovaná strana: Ministerstvo spravodlivosti SR

Zlepšenie nariadenia o povinnosti podať návrh na začatie konkurzného konania s cieľom znížiť oneskorenia takýchto konaní

Oneskorenia a zlyhania spoločností pri začatí konkurzného konania bezodkladne po zistení príznakov platobnej neschopnosti predstavujú významnú oblasť znepokojenia. V Slovenskej republike zákon stanovuje, že štatutárny orgán dlžníka, likvidátor alebo zákonný zástupca musí podať návrh na vyhlásenie konkurzu do 30 dní odo dňa, keď sa dozvedel o platobnej neschopnosti spoločnosti. Nedodržanie má za následok značnú pokutu vo výške 12 500 EUR a potenciálnu zodpovednosť za škodu zodpovedajúcu rozsahu neuspokojených pohľadávok. Napriek týmto sankciám sa zdá, že účinnosť nariadenia o povinnosti podať žiadosť na začatie konkurzného konania nie je dostatočná na to, aby nútila k jeho včasnému dodržiavaniu. Posilnenie tohto pravidla, potenciálne zvýšením pokút alebo zavedením ďalších opatrení na presadzovanie včasného podávania návrhov, by mohlo zmierniť riziká a znížiť finančný dosah na veriteľov, čím by sa zvýšila celková efektívnosť a spravodlivosť konkurzného konania.

Príslušná zainteresovaná strana: Ministerstvo spravodlivosti SR

Odkazy

- Armour, J. 2006. „Legal Capital: An Outdated Concept?“ *European Business Organization Law Review* 7 (1): 5 – 27.
- Carlson, V. 2000. „Studying Firm Locations: Survey Responses vs. Econometric Models.“ *Mid-Continent Regional Science Association, Journal of Regional Analysis and Policy* 30 (1): 1 – 22.
- Cirmizi, E., L. Klapper a M. Uttamchandani. 2012. „The Challenges of Bankruptcy Reform.“ *World Bank Research Observer* 27 (2): 185 – 203.
- De Soto, H. 2000. *The Mystery of Capital: Why Capitalism Triumphs in the West and Fails Everywhere Else*. New York: Basic Books.
- Elkind, G. 2007. „Minimum Capital Requirements: A Comparative Analysis“ U.S. Agency for International Development, Washington, DC.
- Field, E. 2007. „Entitled to Work: Urban Property Rights and Labor Supply in Peru.“ *Quarterly Journal of Economics* 122 (4): 1561 – 602.
- Foster, V. a A. Rana. 2020. *Rethinking Power Sector Reform in the Developing World*. Sustainable Infrastructure Series. Washington, DC: Svetová banka.
- Green, A. a C. Moser. 2013. „Do Property Rights Institutions Matter at the Local Level? Evidence from Madagascar.“ *Journal of Development Studies* 49 (1): 95 – 109.
- Johnson, S., J. McMillan a C. Woodruff. 2002. „Property Rights and Finance.“ *American Economic Review* 92 (December): 1335 – 56.
- Klapper, L., A. Lewin a J. M. Quesada Delgado. 2011. „The Impact of the Business Environment on the Business Creation Process.“ Kapitola 5 v publikácii *Entrepreneurship and Economic Development* (Studies in Development Economics and Policy), editor: W. Naudé, 108 – 23. London: Palgrave Macmillan.
- Koutroumpis, P. a F. R. Ravasan. 2020. „Do Court Delays Distort Capital Formation?“ Working Paper No. 2020-4, Oxford Martin Working Paper Series on Economic and Technological Change, University of Oxford, Oxford, United Kingdom.
- Kubler, F. 2004. „A Comparative Approach to Capital Maintenance: Germany.“ *European Business Law Review* 15 (5): 1031 – 35.
- La Porta, R. a A. Shleifer. 2014. „Informality and Development.“ *Journal of Economic Perspectives* 28 (3): 109 – 26.
- Medvedev, D. a A. M. Oviedo Silva. 2015. „Informality and Profitability: Evidence from a New Firm Survey in Ecuador.“ *Journal of Development Studies* 52 (3): 1 – 25.
- Menezes, A. 2014. „Debt Resolution and Business Exit: Insolvency Reform for Credit, Entrepreneurship, and Growth.“ World Bank Group Knowledge Note, World Bank, Washington, DC.
- Moro, A., D. Maresch a A. Ferrando. 2018. „Creditor Protection, Judicial Enforcement and Credit Access.“ *European Journal of Finance* 24: 250 – 81.
- Mülbert, P. a M. Birke. 2002. „Legal Capital—Is There a Case against the European Legal Capital Rules?“ *European Business Organization Law Review* 3 (4): 695 – 732.
- OECD (Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj). 2015. OECD Policy Guidance for Investment in Clean Energy Infrastructure. OECD, Paris.
- OECD (Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj). 2021a. OECD Regulatory Policy Outlook 2021. OECD, Paris.
- OECD (Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj) a IDB (Inter-American Development Bank). 2021. Building Effective Beneficial Ownership Frameworks: A Joint Global Forum and IDB Toolkit. Global Forum on Enhancing Government Effectiveness and Transparency, OECD, Paris, and IDB, Washington, DC.

Odkazy

Rand, J. a N. Torm. 2012. „The Benefits of Formalization: Evidence from Vietnamese Manufacturing SMEs.“ *World Development* 40 (5): 983 – 98.

Simon, J. 2004. „A Comparative Approach to Capital Maintenance: Francúzsko,“ *European Business Law Review* 15 (5): 1037 – 44.

Staats, J. L. a G. Biglaiser. 2011. „The Effects of Judicial Strength and Rule of Law on Portfolio Investment in the Development World.“ *Social Science Quarterly* 92 (3): 609 – 30.

Svetová banka. 2004. *World Development Report 2005: Lepšie investičné prostredie pre všetkých*. Washington, DC: Svetová banka.

Svetová banka. 2016. *World Development Report 2016: Digital Dividends*. Washington, DC: Svetová banka.

Svetová banka. 2017. *Connecting to Water and Sewerage in Mexico*. Doing Business. Washington, DC: Svetová banka.

Svetová banka. 2019. „Moldova: Rekindling Economic Dynamism.“ Country Economic Memorandum, World Bank, Washington, DC.

Svetová banka. 2020. *Enhancing Government Effectiveness and Transparency: The Fight against Corruption*. Washington, DC: Svetová banka.

Svetová banka. 2024. *B-READY 2024 Report*. Washington, DC: Svetová banka.

UNCITRAL (Komisia OSN pre medzinárodné obchodné právo). 2019. UNCITRAL Legislative Guide on Key Principles of a Business Registry. UNCITRAL, Vienna.

